

**Strategické dokumenty
Evropské unie pro období
2010 – 2020**

**Vzdělávání
a odborná příprava**

Výzkum a vývoj

Mládež

Sport

Mládež

Vzdělávání a odborná příprava

Nové desetiletí evropské
spolupráce v oblasti vzdělávání
a odborné přípravy

49

Závěry Rady ze dne 12. května 2009
o strategickém rámci evropské
spolupráce v oblasti vzdělávání
a odborné přípravy („ET 2020“)

50

Sdělení komise evropskému
parlamentu, radě, evropskému
hospodářskému a sociálnímu
výboru a výboru regionů
Mládež v pohybu

64

Závěry Rady a zástupců vlád
členských států zasedajících
v Radě o prioritách posílené
evropské spolupráce v oblasti
odborného vzdělávání
a přípravy na období
let 2011-2020

84

Stěžejní iniciativa strategie
Evropa 2020 Unie inovací

106

Závěry rady o vymezení „Vize 2020
pro evropský výzkumný prostor“

152

Nařízení rady (ES) o právním rámci
Společenství pro konsorcium evropské
výzkumné infrastruktury (ERIC)

160

Sdělení komise radě a evropskému parlamentu
Lepší kariéra a větší mobilita: evropské
partnerství pro výzkumné pracovníky

174

Výzkum a vývoj

Mládež

Usnesení rady
ze dne 27. listopadu 2009
o obnoveném rámci evropské
spolupráce v oblasti mládeže
(2010–2018)
188

Evropská spolupráce
v oblasti sportu
2010 – 2020
206

Sport

Výňatek z

LISABONSKÉ SMLOUVY –

– konsolidovaného znění Smlouvy o Evropské unii
a Smlouvy o fungování Evropské unie

*Příslušné články pro oblasti vzdělávání, mládeže,
sportu, výzkumu a technologického rozvoje*

HLAVA XII VŠEOBECNÉ A ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ, MLÁDEŽ A SPORT

Článek 165 (bývalý článek 149 Smlouvy o ES)

1. Unie přispívá k rozvoji kvalitního vzdělávání podporou spolupráce mezi členskými státy, a je-li to nezbytné, podporováním a doplňováním činnosti členských států při plném respektování jejich odpovědnosti za obsah výuky a za organizaci vzdělávacích systémů a jejich kulturní a jazykové rozmanitosti.

Unie přispívá k podpoře evropských hledisek sportu s přihlédnutím k jeho zvláštní povaze, jeho strukturám založeným na dobrovolné činnosti a jeho společenské a výchovné funkci.

2. Činnost Unie je zaměřena na:

- rozvoj evropského rozměru ve vzdělávání, zvláště výukou a šířením jazyků členských států,
- podporu mobility studentů a učitelů, také prostřednictvím podpory akademického uznávání diplomů a započítáváním doby studia,
- podporu spolupráce mezi vzdělávacími institucemi,
- rozvoj výměny informací a zkušeností týkajících se otázek, které jsou společné vzdělávacím systémům členských států,
- podporu rozvoje výměn mládeže a pedagogických pracovníků a podporu účasti mladých lidí na demokratickém životě Evropy,
- podporu rozvoje dálkového vzdělávání,
- rozvoj evropského rozměru sportu podporou spravedlivého a otevřeného sportovního soutěžení a spolupráce mezi subjekty odpovědnými za sport, jakož i ochranou fyzické a mravní integrity sportovců, obzvláště mladých sportovců.

3. Unie a členské státy podporují spolupráci v oblasti vzdělávání a sportu se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi, zejména s Radou Evropy.

4. Ve snaze přispět k dosažení cílů uvedených v tomto článku:

- Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů přijímají podpůrná opatření, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států,
- Rada na návrh Komise přijímá doporučení.

Článek 166 (bývalý článek 150 Smlouvy o ES)

1. Unie provádí politiku odborného vzdělávání, jež podporuje a doplňuje činnost členských států při plném respektování jejich odpovědnosti za obsah a organizaci odborného vzdělávání.

2. Činnost Unie je zaměřena na:

— usnadňování adaptace na změny v průmyslu, zejména odborným vzděláváním a rekvalifikací,

— zlepšování základního a dalšího odborného vzdělávání za účelem usnadnění profesního začlenění a znovuzačlenění na trhu práce,

— usnadňování přístupu k odbornému vzdělávání a podporu mobility vyučujících a osob vyučovaných v rámci odborné výuky, obzvláště mladých lidí,

— podpora spolupráce v oblasti odborného vzdělávání mezi institucemi odborného vzdělávání či výcviku a podniky,

— rozvoj výměny informací a zkušeností týkajících se otázek, které jsou společné systémům odborného vzdělávání členských států.

3. Unie a členské státy podporují spolupráci se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi v oblasti odborného vzdělávání.

4. Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů přijímají opatření přispívající k dosažení cílů uvedených v tomto článku, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států, a Rada na návrh Komise přijímá doporučení.

HLAVA XIX VÝZKUM A TECHNOLOGICKÝ ROZVOJ A VESMÍR

Článek 179 (bývalý článek 163 Smlouvy o ES)

1. Unie má za cíl posilovat své vědecké a technologické základy vytvořením evropského výzkumného prostoru, ve kterém se vědci, vědecké poznatky a technologie volně pohybují, a podporovat rozvoj své konkurenceschopnosti, včetně konkurenceschopnosti průmyslu, jakož i podporovat všechny výzkumné činnosti, které jsou z hlediska ostatních kapitol Smluv pokládány za nezbytné.

2. Za tímto účelem Unie podporuje podniky včetně malých a středních, výzkumná střediska a vysoké školy v jejich činnosti v oblasti výzkumu a technologického rozvoje vysoké úrovně; podporuje jejich snahy o vzájemnou spolupráci, zejména tím, že umožňuje vědcům svobodně spolupracovat bez ohledu na hranice a podnikům plně využívat potenciál vnitřního trhu Unie, a to zvláště zpřístupněním veřejných zakázek v jednotlivých státech, stanovením společných norem a odstraněním právních a daňových překážek této spolupráce.

3. O všech činnostech Unie v oblasti výzkumu a technologického rozvoje, včetně demonstračních projektů, se podle Smluv rozhoduje v souladu s touto hlavou.

Článek 180 (bývalý článek 164 Smlouvy o ES)

K dosažení těchto cílů provádí Unie následující činnosti, které doplňují činnosti členských států:

a) provádí programy výzkumu, technologického rozvoje a demonstrace za podpory spolupráce s podniky a mezi nimi, s výzkumnými středisky a s vysokými školami;

b) podporuje spolupráci se třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi v oblasti výzkumu, technologického rozvoje a demonstrace prováděných Unií;

c) šíří a vyhodnocuje výsledky činností v oblasti výzkumu, technologického rozvoje a demonstrace prováděných Unií;

d) podporuje vzdělávání a mobilitu výzkumných pracovníků v rámci Unie.

Článek 181 (bývalý článek 165 Smlouvy o ES)

1. Unie a členské státy koordinují své činnosti ve výzkumu a technologickém rozvoji tak, aby zajišťovaly vzájemnou provázanost vnitrostátních politik a politiky Unie.

2. V úzkém spojení s členskými státy může Komise dát jakékoli užitečné podněty na podporu koordinace uvedené v odstavci 1, zejména podněty pro stanovení hlavních směrů a ukazatelů, pořádání výměny osvědčených postupů a přípravu podkladů nezbytných pro pravidelný dohled a hodnocení. Evropský parlament je plně informován.

Článek 182 (bývalý článek 166 Smlouvy o ES)

1. Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem přijmou víceletý rámcový program vymezující všechny činnosti Unie.

Rámcový program:

— stanoví vědecké a technologické cíle, kterých má být dosaženo činnostmi stanovenými v článku 180, jakož i příslušné priority,

— naznačí hlavní rysy těchto činností,

— určí nejvyšší celkovou částku a podrobnosti finanční účasti Unie na rámcovém programu a odpovídající podíl na každé z vymezených činností.

2. Rámcový program je přizpůsobován nebo doplňován podle vývoje situace.

3. Rámcový program je prováděn prostřednictvím zvláštních programů vypracovaných pro každou činnost. V každém zvláštním programu budou stanoveny podrobnosti jeho provádění, doba jeho trvání a prostředky považované za nezbytné. Úhrn částek

považovaných zvláštními programy za nezbytný nesmí překročit nejvyšší celkovou částku určenou pro rámcový program a každou z činností.

4. Rada přijme zvláštní programy zvláštním legislativním postupem a po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem.

5. Jako doplněk k činnostem uvedeným ve víceletém rámcovém programu přijmou Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem nezbytná opatření k uskutečnění evropského výzkumného prostoru.

Článek 183 (bývalý článek 167 Smlouvy o ES)

K provádění víceletého rámcového programu Unie stanoví:

- pravidla pro účast podniků, výzkumných středisek a vysokých škol,
- pravidla pro šíření výsledků výzkumu.

Článek 184 (bývalý článek 168 Smlouvy o ES)

Při provádění víceletého rámcového programu lze rozhodnout o doplňkových programech, jichž se účastní jen některé členské státy, které je s výhradou případné účasti Unie financují.

Unie přijme pravidla týkající se těchto doplňkových programů, zvláště pokud jde o šíření poznatků a přístupu jiných členských států k nim.

Článek 185 (bývalý článek 169 Smlouvy o ES)

Při provádění víceletého rámcového programu může Unie se souhlasem dotýčných členských států stanovit pravidla pro účast na výzkumných a rozvojových programech prováděných několika členskými státy, včetně účasti ve strukturách vytvořených k uskutečnění těchto programů.

Článek 186 (bývalý článek 170 Smlouvy o ES)

Při provádění víceletých rámcových programů může Unie stanovit pravidla pro spolupráci se třetími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi v oblasti výzkumu, technologického rozvoje a demonstrace prováděných unií.

Podrobnosti této spolupráce mohou být předmětem mezinárodních smluv mezi Unií a dotýnými třetími stranami.

Článek 187 (bývalý článek 171 Smlouvy o ES)

Unie může zakládat společné podniky nebo jiné struktury potřebné k účinnému uskutečnění výzkumných programů, programů technologického rozvoje a demonstrace prováděných unií.

Článek 188 (bývalý článek 172 Smlouvy o ES)

Rada na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem přijme opatření uvedená v článku 187.

Evropský parlament a Rada přijmou řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem pravidla uvedená v článcích 183, 184 a 185. Přijetí doplňkových programů vyžaduje souhlas zúčastněných členských států.

Článek 189

1. K podpoře vědeckého a technického pokroku, průmyslové konkurenceschopnosti a provádění svých politik vypracuje Unie evropskou politiku pro oblast vesmíru. K tomu účelu může podporovat společné iniciativy, podporovat výzkum a technologický rozvoj a koordinovat nezbytné úsilí pro výzkum a využití vesmíru.

2. Jako příspěvek k dosažení cílů uvedených v odstavci 1 přijmou Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem nezbytná opatření, která mohou mít podobu evropského kosmického programu, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států.

3. Unie naváže veškeré účelné vztahy s Evropskou kosmickou agenturou.

4. Tímto článkem nejsou dotčena ostatní ustanovení této hlavy.

Článek 190 (bývalý článek 173 Smlouvy o ES)

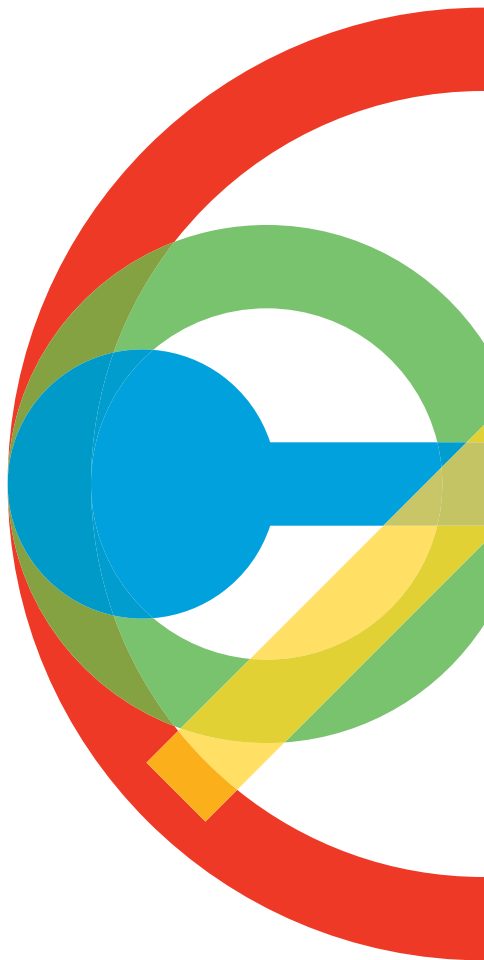
Na počátku každého roku předloží Komise zprávu Evropskému parlamentu a Radě. Zpráva pojedná zejména o činnostech v oblasti výzkumu a technologického rozvoje a v oblasti šíření výsledků za uplynulý rok a o pracovním programu pro běžný rok.

Sdělení komise

EVROPA 2020

*Strategie pro inteligentní
a udržitelný růst
podporující začlenění*

*V Bruselu dne 3.3.2010
KOM(2010) 2020 v konečném znění*

ÚVOD

Rok 2010 se musí stát novým začátkem. Rád bych, aby Evropa vyšla z hospodářské a finanční krize posílena.

Z celosvětového dopadu finanční krize je zřejmé, že hospodářská realita se vyvíjí rychleji než realita politická. Musíme uznat, že silnější vzájemná provázanost hospodářství vyžaduje rovněž odhodlanější a soudržnější reakci na politické úrovni.

V průběhu dvou posledních let přišly o zaměstnání miliony lidí. Po mnoho let tak bude třeba nést tíhu vzniklého dluhu. Naše sociální soudržnost je vystavena novým tlakům. Najevo také vyšly některé základní pravdy o výzvách, kterým evropská ekonomika čelí. Mezitím se celosvětová ekonomika pohybuje kupředu. Reakce Evropy bude mít pro naši budoucnost základní význam.

Krize je výstražným signálem. Díky ní si uvědomujeme, že návrat k obvyklým pořádkům by nás vedl k postupnému úpadku do postavení druhořadého hráče na nové globální scéně. Pro Evropu to znamená okamžik pravdy. Na řadě jsou odvážná a ambiciózní opatření.

Úspěšné překonání krize je naší krátkodobou prioritou. Ještě nějakou dobu to nebude jednoduché, ale dokážeme to. Výrazně jsme pokročili v jednáních s problémovými bankami, v nápravě finančních trhů a v uznání potřeby silné politické koordinace v eurozóně.

Abychom dosáhli udržitelné budoucnosti, krátkodobá vize již nestačí. Evropa se musí znovu postavit na nohy a poté udržet tempo. To je účelem strategie Evropa 2020. Jedná se o více pracovních míst a lepší životní úroveň. Ze strategie vyplývá, že je Evropa schopna dosáhnout inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění a nalézt způsob, jak vytvořit nová pracovní místa a našim společnostem ukázat směr, kterým se mají ubírat.

V analýze ponaučení z krizové doby se hlavní evropští představitelé shodují. Shoda panuje rovněž v naléhavém přístupu k budoucím výzvám. Nyní se musíme všichni pustit do práce. Evropa je silná v mnoha ohledech. Máme talentovanou pracovní sílu a silnou technologickou a průmyslovou základnu. Máme vnitřní trh a jednotnou měnu, jež nám pomohly překonat ty nejtěžší krizové situace. Máme sociálně tržní hospodářství, které se osvědčilo. Musíme věřit v to, že jsme schopni stanovit si ambiciózní cíle a poté nasměrovat své úsilí k jejich dosažení.

Komise navrhuje pět měřitelných cílů EU na období do roku 2020, které tento proces povedou a které budou převedeny do vnitrostátních cílů v následujících oblastech: zaměstnanost, výzkum a inovace, změna klimatu a energie, vzdělávání a boj proti chudobě. Představují směr, kterým se musíme ubírat, a také měřítko našeho úspěchu.

Tyto cíle jsou ambiciózní, ale dosažitelné. Opírají se o konkrétní návrhy, které jsou zárukou jejich dosažení. Ze stěžejních iniciativ stanovených v tomto dokumentu je zřejmé, jak rozhodující je příspěvek Evropy. K dispozici máme silné nástroje pro nové řízení ekonomiky opírající se o vnitřní trh, náš rozpočet, obchod a zahraniční hospodářskou politiku, jakož i o pravidla hospodářské a měnové unie.

Náš úspěch bude záviset na skutečné vlastní odpovědnosti hlavních evropských představitelů a orgánů. Náš nový program vyžaduje koordinovanou reakci Evropy, společně se sociálními partnery a občanskou společností. Pokud zvolíme společný postup, budeme moci bojovat a vyjít z krize posílení. Máme k dispozici nové nástroje a nové ambice. Nyní musíme přistoupit k činům.

José Manuel BARROSO

OBSAH:

- Shrnutí 14
- 1. Doba plná změn 16
- 2. Inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění 20
- 3. Překážky a chybějící články 32
- 4. Překonat krizi: první kroky směrem k roku 2020 37
- 5. Dosahování výsledků: lepší řízení 39
- 6. Rozhodnutí, jež má přijmout Evropská rada 42
- Přílohy 44

STRATEGIE EVROPA 2020 SHRUTÍ

Evropa prochází dobou plnou změn. Krize zcela znehodnotila léta hospodářského a sociálního pokroku a odhalila strukturální nedostatky v evropském hospodářství. Mezitím se svět rychle pohybuje a dlouhodobé problémy, jako je globalizace, tlak na zdroje a stárnoucí populace, se prohlubují. Evropská unie se nyní musí postarat o svou budoucnost.

Evropa může uspět pouze tehdy, bude-li jednat kolektivně – jako Unie. Potřebujeme strategii, která by přispěla k tomu, abychom z krize vyšli posílení, a která by z EU učinila inteligentní a udržitelnou ekonomiku podporující začlenění a vykazující vysokou úroveň zaměstnanosti, produktivity a sociální soudržnosti. Evropa 2020 stanoví vizi evropského sociálně tržního hospodářství pro 21. století.

Strategie Evropa 2020 předkládá tři vzájemně se posilující priority:

- Inteligentní růst: rozvíjet ekonomiku založenou na znalostech a inovacích.
- Udržitelný růst: podporovat konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku méně náročnou na zdroje.
- Růst podporující začlenění: podporovat ekonomiku s vysokou zaměstnaností, jež se bude vyznačovat sociální a územní soudržností.

Evropská unie potřebuje vymezit úroveň, které by chtěla dosáhnout do roku 2020. Za tímto účelem Komise navrhuje následující hlavní cíle EU:

- 75 % obyvatelstva ve věku od 20 do 64 let by mělo být zaměstnáno,
- 3 % HDP Evropské unie by měla být investována do výzkumu a vývoje,
- v oblasti klimatu a energie by mělo být dosaženo cílů „20-20-20“ (včetně zvýšení závazku na snížení emisí na 30 %, pokud budou podmínky příznivé),
- podíl dětí, které předčasně ukončí školní docházku, by měl být pod hranicí 10 % a nejméně 40 % mladší generace by mělo dosáhnout terciární úrovně vzdělání,
- počet osob ohrožených chudobou by měl klesnout o 20 milionů.

Tyto cíle jsou ve vzájemném vztahu a jsou prvořadě pro dosažení celkového úspěchu. Komise navrhuje převést cíle EU do podoby vnitrostátních cílů a směrů, a tím zaručit, že každý členský stát strategii Evropa 2020 přizpůsobí své konkrétní situaci.

Tyto cíle sestávají ze tří priorit – inteligentní růst, udržitelný růst a růst podporující začlenění – nejsou ovšem vyčerpávající. Bude nutné učinit řadu opatření pro jejich podporu, a to na úrovni členských států a EU i na úrovni mezinárodní. Komise předkládá sedm stěžejních iniciativ, které by se měly stát katalyzátorem pokroku v každém z prioritních témat:

- „Inovace v Unii“ – zlepšení rámcových podmínek a přístupu k financování výzkumu a inovací, čímž by se zajistilo, aby se z inovativních nápadů staly výrobky a služby vytvářející růst a pracovní místa.
- „Mládež v pohybu“ – posílení výkonu systémů vzdělávání a usnadnění vstupu mladých lidí na pracovní trh.
- „Digitální program pro Evropu“ – urychlení rozvoje vysokorychlostního internetu a využití jednotného digitálního trhu domácnostmi a podniky.
- „Evropa méně náročná na zdroje“ – podpora oddělení hospodářského růstu od využívání zdrojů, podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku, větší využití obnovitelných zdrojů energie, modernizace odvětví dopravy a podpora energetické účinnosti.
- „Průmyslová politika pro éru globalizace“ – zlepšení podnikatelského prostředí, zejména pro malé a střední podniky, podpora rozvoje silné a udržitelné průmyslové základny, která by byla konkurenceschopná v celosvětovém měřítku.

— „Program pro nové dovednosti a pracovní místa“ – modernizace pracovních trhů a posílení postavení občanů rozvojem jejich dovedností v průběhu celého života za účelem zvýšení účasti na trhu práce a lepšího vyrovnání nabídky a poptávky na trhu práce, mimo jiné prostřednictvím mobility pracovních sil.

— „Evropská platforma pro boj proti chudobě“ – zajištění sociální a územní soudržnosti tak, aby výhody vyplývající z růstu a zaměstnanosti byly ve velkém měřítku sdíleny a lidem postiženým chudobou a sociálním vyloučením bylo umožněno žít důstojně a aktivně se zapojovat do společnosti.

Těchto sedm stěžejních iniciativ bude závazných jak pro Evropskou unii, tak pro členské státy. Nástroje na úrovni EU, jako například jednotný trh, finanční nástroje a nástroje vnější politiky, budou plně mobilizovány za účelem odstranění překážek a dosažení cílů strategie Evropa 2020. Komise si jakožto okamžitou prioritu vytyčila stanovit vše potřebné pro vypracování věrohodné strategie pro překonání krize, pro pokračování reformy finančních systémů, zajištění rozpočtové konsolidace pro dlouhodobý růst a pro posílení koordinace uvnitř hospodářské a měnové unie.

K dosažení výsledků bude třeba lepšího řízení ekonomiky. Evropa 2020 bude vycházet ze dvou pilířů: z výše uvedeného tematického přístupu, jež je kombinací priorit a hlavních cílů, a ze zpráv o jednotlivých zemích, které členským státům pomohou rozvíjet jejich strategie návratu do stavu udržitelných veřejných financí a růstu. Na úrovni EU budou přijaty integrované hlavní směry za účelem pokrytí oblasti působnosti priorit a cílů EU. Jednotlivým členským státům budou předložena doporučení. V případě nepřiměřené reakce by mohlo být vydáno varování na politické úrovni. Předkládání zpráv v rámci strategie Evropa 2020 a hodnocení Paktu o stabilitě a růstu bude probíhat současně, uvedené nástroje však zůstanou odděleny a integrita Paktu bude zachována.

Evropská rada ponese za novou strategii plnou zodpovědnost a bude jejím ústředním prvkem. Komise bude sledovat pokrok vedoucí k dosažení cílů, usnadňovat výměnu politických postupů a činit nutné návrhy, jejichž cílem bude stanovit směr, kterým by se činnosti měly ubírat, a provádět stěžejní iniciativy EU. Evropský parlament bude vůdčí silou mobilizující občany a působící jakožto spolutvůrce právních předpisů v oblasti klíčových iniciativ. Tento partnerský přístup by se měl rozšířit do výborů EU, vnitrostátních parlamentů a vnitrostátních, regionálních a místních orgánů, k sociálním partnerům a zúčastněným stranám a občanské společnosti, aby mohl každý přispět k realizaci uvedené vize.

Komise navrhuje, aby Evropská rada v březnu potvrdila celkový přístup v rámci strategie a hlavní cíle EU a aby v červnu schválila podrobné parametry strategie, včetně integrovaných hlavních směrů a vnitrostátních cílů. Komise rovněž očekává stanoviska a podporu Evropského parlamentu, aby byla strategie Evropa 2020 úspěšná.

1. DOBA PLNÁ ZMĚN

Krise zcela znehodnotila dosavadní pokrok

Současná hospodářská krize nemá v naší generaci obdoby. Stabilní hospodářský růst a zvyšování počtu pracovních míst, jehož jsme byli svědky v posledním desetiletí, byly zmařeny – v roce 2009 klesl HDP o 4 %, naše průmyslová výroba se snížila na úroveň 90. let 20. století a počet nezaměstnaných nyní dosáhl 23 milionů, což je 10 % výdělečně

činného obyvatelstva EU. Krize silně postihla miliony občanů a odhalila některé zásadní nedostatky naší ekonomiky.

Krise rovněž významně zkomplikovala snahy o zabezpečení budoucího hospodářského růstu. Stále citlivý stav našeho finančního systému je překážkou na cestě k hospodářskému oživení, jelikož podniky a domácnosti mají problémy s půjčkami, výdaji a investicemi. Naše veřejné finance byly značně zasaženy: průměrný schodek činí 7 % HDP a úroveň zadlužení přesáhla 80 % HDP – dva roky krize tak zmařily dvacet let fiskální konsolidace. Náš růstový potenciál během krize poklesl na polovinu. Mohlo by se stát, že mnoho investičních plánů, talentů a nápadů přijde nazmar kvůli nejistotě, stagnující poptávce a nedostatku finančních prostředků.

Byly odhaleny strukturální nedostatky Evropy

Bezprostředním úkolem je vymanit se z krize, ovšem nejtěžší výzvou je odolat tendencím o znovunastolení situace, jaká tu byla před krizí. Již před příchodem krize se mnoho oblastí Evropy v porovnání se světem nerozvíjelo dostatečně rychle:

— Průměrná úroveň růstu byla v Evropě strukturálně nižší než u našich hlavních hospodářských partnerů, a to především kvůli propastnému rozdílu v produktivitě, který se v posledním desetiletí ještě prohluboval. K důvodům této skutečnosti patří hlavně rozdílná struktura podniků spolu s nižším objemem investic do výzkumu, vývoje a inovací, dále nedostatečné využívání informačních a komunikačních technologií, neochota části společnosti přijímat inovace, překážky v přístupu na trh a méně dynamické podnikatelské prostředí.

— Navzdory dosaženému pokroku je úroveň zaměstnanosti v Evropě u osob ve věku 20 až 64 let průměrně 69 %. Tato úroveň je stále výrazně nižší než v ostatních částech světa. Pracuje pouze 63 % žen ve srovnání s 76 % mužů. Zaměstnáno je jen 46 % starších pracujících (ve věku 55 až 64 let), zatímco ve Spojených státech a Japonsku je to přes 62 %. Pracovní doba je navíc v Evropě v průměru o 10 % kratší než v USA či Japonsku.

— Stárnutí obyvatelstva se zrychluje. Poté, co generace narozená v době baby-boomu odejde do důchodu, začne v letech 2013–2014 podíl výdělečně činného obyvatelstva EU klesat. Počet lidí starších 60 let nyní stoupá dvakrát rychleji, než tomu bylo před rokem 2007 – každý rok zhruba o dva miliony oproti jednomu milionu v předchozím období. Méně pracujících obyvatel a vyšší podíl lidí v důchodu, to je kombinace, která je ještě více zatíží naše systémy sociálního zabezpečení.

Globální problémy se zhoršují

Zatímco Evropa by potřebovala řešit své strukturální nedostatky, svět se rychle mění a ke konci příštího desetiletí bude velmi odlišný:

— Naše ekonomiky jsou čím dál více propojené. Evropa bude i nadále těžit z toho, že patří k nejotevřenějším ekonomikám na světě, ale konkurence rozvinutých a rozvíjejících se ekonomik zesiluje. Země jako Čína a Indie hodně investují do výzkumu a technologií, aby svá průmyslová odvětví posunuly výše v hodnotovém řetězci a vynesly je na úroveň globálních ekonomik. To některá odvětví našeho hospodářství vystavuje konkurenčnímu tlaku, ale každá hrozba s sebou přináší i nové možnosti. Rozvoj těchto zemí otevře nové trhy pro mnoho evropských podniků.

— Světové finančníctví stále potřebuje reorganizaci. Snadno dostupné úvěry, krátkodobý výhled a přílišné podstupování rizika na finančních trzích na celém světě podněcovaly spekulativní chování, což vyvolalo nepodložený růst a významnou nerovnováhu. Evropa se zapojuje do hledání globálních řešení, jež by pomohla vytvořit efektivní a udržitelný finanční systém.

— Klimatické problémy, jakož i problémy se zdroji vyžadují radikální reakci. Silná závislost na fosilních palivech, jako je ropa, a neúčinné využívání surovin vystavují naše spotřebitele a podniky škodlivým a nákladným cenovým šokům, ohrožují naši hospodářskou bezpečnost a přispívají ke změně klimatu. Prudký nárůst celosvětové populace ze 6 na 9 miliard zesílí globální soupeření o přírodní zdroje a vytvoří tlak na životní prostředí. Evropská unie musí při hledání celosvětového řešení problémů spojených se změnou klimatu i nadále působit v ostatních částech světa a zároveň provádět dohodnutou strategii v oblasti klimatu a energie na celém území Unie.

Evropa musí jednat, aby nedošlo k poklesu

Z krize si můžeme vzít několik ponaučení:

— Hospodářství 27 členských států EU jsou ve velké míře navzájem propojená: krize zdůraznila vedlejší účinky a úzké vazby mezi ekonomikami jednotlivých členských států, a to především v eurozóně. Jak ukázaly nedávné události, reformy či absence reformem v jedné zemi ovlivňují výkon všech ostatních. Krize a závažná omezení výdajů veřejného sektoru navíc způsobily, že se některé členské státy potýkají s většími problémy v okamžiku, kdy mají poskytnout dostatečné finanční prostředky pro základní infrastrukturu, kterou potřebují v oblastech, jako je doprava a energie, s cílem přispět k rozvoji vlastních ekonomik, ale také se plně zapojit do vnitřního trhu.

— Koordinace v rámci EU funguje: reakce na krizi ukázala, že pokud jednáme společně, jsme mnohem efektivnější. To jsme prokázali prostřednictvím společných opatření pro stabilizaci bankovního systému a přijetím Plánu evropské hospodářské obnovy. V globálním světě nemůže žádná země sama efektivně vyřešit problémy.

— EU představuje v globálním měřítku přidanou hodnotu a bude mít vliv na globální politická rozhodnutí pouze tehdy, bude-li jednat jako celek. K výraznějšímu zastupování navenek se bude muset připojit i větší vnitřní koordinace.

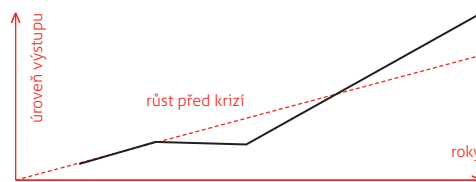
Krize nepředstavuje jen jednorázovou událost, po níž se lze navrátit k obvyklým pořádkům. Problémy, kterým Unie čelí, jsou větší než před recesí, a máme omezený manévrovací prostor. Zbytek světa navíc nezůstal nečinně stát. Silnější úloha G20 ukázala, že ekonomická a politická moc rozvíjejících se zemí roste.

Evropa stojí před jasnou, ale nelehkou volbou. Buď se úkolu oživit hospodářství a dlouhodobým výzvám – globalizaci, tlaku na zdroje, stárnutí obyvatelstva – ihned společně postavíme, abychom vyrovnali nedávné ztráty, znovu dosáhli konkurenceschopnosti, nastartovali produktivitu a vyslali EU na stoupající dráhu prosperity („udržitelné oživení“).

Nebo budeme pokračovat v pomalém tempu a značně nekoordinovaném vedení reformem – a bude nám hrozit trvalá ztráta bohatství, stagnace růstu („pomalé oživení“), jež případně způsobí vysokou nezaměstnanost, sociální napětí a relativní pokles na světové scéně („promarněné desetiletí“).

Tři scénáře pro Evropu do roku 2020

Scénář první: Udržitelné oživení

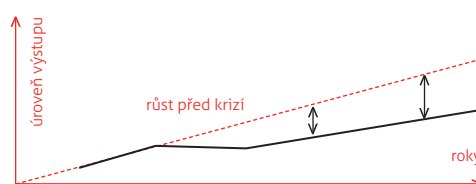
Evropa se dokáže zcela vrátit na předchozí cestu růstu, zvýšit svůj potenciál, a tak pokročit kupředu

Scénář druhý: Pomalé oživení

Evropské bohatství zaznamenalo trvalou ztrátu a nový růst bude postaven na tomto narušeném základě

Scénář třetí: Promarněné desetiletí

Evropské bohatství a potenciál pro budoucí růst zaznamenaly trvalou ztrátu

Evropa může uspět

Evropa je silná v mnoha ohledech. Můžeme se spolehnout na talent a tvořivost našich občanů, silnou průmyslovou základnu, dynamické odvětví služeb, prosperující zemědělství na vysoké úrovni, silnou tradici námořního odvětví, jednotný trh a společnou měnu, naše postavení, které máme jakožto největší obchodní blok na světě a hlavní místo určené pro přímé zahraniční investice. Mimo jiné můžeme také počítat s našimi silnými hodnotami, demokratickými institucemi, naším respektem vůči hospodářské, sociální a územní soudržnosti a solidaritě, jakož i zásadě rovnosti mužů a žen, s naší ohleduplností vůči životnímu prostředí, s naší kulturní rozmanitostí. Mnoho členských států patří mezi nejvíce inovativní a rozvinuté ekonomiky světa. Nejlepší šanci úspěšně má Evropa ale tehdy, bude-li jednat kolektivně – jako Unie.

V minulosti se EU a její členské státy dokázaly vyrovnat s vážnými problémy. V 90. letech 20. století zavedla Evropa největší jednotný trh na světě, podpořený jednotnou měnou. Před pár lety skončilo rozdělení Evropy, když do Unie vstoupily nové členské státy a další státy se vydaly na cestu vedoucí k členství nebo bližšímu vztahu s Uníí. V uplynulých dvou letech, konkrétně v okamžiku vyvrcholení krize, byla v rámci Plánu evropské hospodářské obnovy přijata společná opatření, která pomohla předejít hospodářskému rozpadu, zatímco naše systémy sociálního zabezpečení pomohly ochránit občany před ještě většími útrapami.

V dobách krize je Evropa schopna jednat a přizpůsobovat své hospodářské a sociální struktury dané situaci. A dnes stojí Evropané znovu před dobou plnou změn, kdy bude nutno bojovat s dopady krize, strukturálními nedostatky Evropy a zhoršujícími se globálními problémy.

Zvolíme-li tento postup, musí překonání krize znamenat vstup do nového typu ekonomiky. Nyní je třeba přijmout opatření, aby mohla současná i budoucí generace nadále žít vysoce kvalitní a zdravý život za podpory jedinečného evropského sociálního modelu. Potřebujeme strategii, jež přemění EU v inteligentní a udržitelnou ekonomiku podporující začlenění a vykazující vysokou úroveň zaměstnanosti, produktivity a sociální soudržnosti. A taková je strategie Evropa 2020. Jedná se o agendu určenou pro všechny členské státy, která za účelem podpory růstu pro všechny zohledňuje různé potřeby, různé výchozí situace a národní zvláštnosti.

2. INTELIGENTNÍ A UDRŽITELNÝ RŮST PODPORUJÍCÍ ZAČLENĚNÍ

Kde chceme mít Evropu v roce 2020?

Jádrum strategie Evropa 2020 by měly být tři priority: ⁽¹⁾

- Inteligentní růst – vyvíjet ekonomiku založenou na znalostech a inovacích.
- Udržitelný růst – podporovat konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku méně náročnou na zdroje.
- Růst podporující začlenění – podporovat ekonomiku s vysokou zaměstnaností, jež se bude vyznačovat hospodářskou, sociální a územní soudržností.

Tyto tři priority se vzájemně podporují a nabízí vizi evropského sociálně tržního hospodářství pro 21. století.

Panuje všeobecná shoda v tom, že by se EU měla dohodnout na omezeném počtu hlavních cílů pro rok 2020 za účelem vymezení orientace našeho úsilí a pokroku. Tyto cíle by měly představovat vizi inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění. Musí být měřitelné, schopné odrážet rozmanitost situace členských států a založené na dostatečně spolehlivých údajích, aby je bylo možné srovnávat. Na základě toho byly vybrány následující cíle – a jejich úspěšné splnění do roku 2020 bude zásadní:

- Míra zaměstnanosti u osob ve věku 20 až 64 let by se měla zvýšit ze současných 69 % na nejméně 75 %, mimo jiné prostřednictvím aktivnějšího zapojení žen, starších pracovníků a větší integrace migrujících pracovních sil.
- EU si v současnosti stanovila cíl, kterým je investice do výzkumu a vývoje ve výši 3 % HDP. V rámci tohoto cíle se podařilo zaměřit pozornost na potřeby investic

(1) Během veřejné konzultace vedené Komisí se těmito tématům dostalo dobrého přijetí. Více informací o názorech vyjádřených v průběhu této konzultace najdete na následující adrese: http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm.

do výzkumu a vývoje ve veřejném a soukromém sektoru, cíl je ale spíše zaměřen na vstupy než na důsledky. Existuje jasná potřeba zlepšení podmínek pro soukromý výzkum a vývoj v EU a mnohá z opatření navrhovaných v této strategii se ubírají tímto směrem. Je rovněž jasné, že společný pohled na výzkum, vývoj a inovace by znamenal širší spektrum výdajů, jež by bylo relevantnější pro obchodní operace a pro hybné síly produktivity. Komise navrhuje udržení cíle ve výši 3 % a zároveň vytvoření ukazatele, který by intenzitu výzkumu, vývoje a inovací odrážel.

— Snížit emise skleníkových plynů o nejméně 20 % oproti úrovni roku 1990 nebo o 30 %, pokud pro to budou příznivé podmínky ⁽²⁾; zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie v naší konečné spotřebě energie na 20 % a zvýšit energetickou účinnost o 20 %.

— Cílem týkajícím se úrovně vzdělání u dětí, které předčasně ukončily školní docházku, je snížit míru tohoto předčasného ukončení ze současných 15 % na 10 %, a zároveň zvýšit podíl osob ve věku 30 až 34 let, jež ukončily terciární vzdělání, z 31 % na 40 % v roce 2020.

— Počet Evropanů, kteří žijí pod vnitrostátní hranicí chudoby, by se měl snížit o 25 %, což by vyvedlo z chudoby přes 20 milionů lidí ⁽³⁾.

Tyto cíle jsou ve vzájemném vztahu. Například vyšší úroveň vzdělání zlepšuje zaměstnatelnost a pokrok dosažený zvyšováním míry zaměstnanosti přispívá ke snižování chudoby. Vyšší kapacita v oblasti výzkumu a vývoje, jakož i inovace ve všech hospodářských odvětvích v kombinaci s efektivnějším využíváním zdrojů, lepší konkurenceschopnost a posílí tvorbu pracovních míst. Investice do čistších nízkouhlíkových technologií budou ku prospěchu našemu životnímu prostředí, přispějí k boji proti změně klimatu a vytvoří nové obchodní a pracovní příležitosti. Splnění těchto cílů by mělo mobilizovat pozornost nás všech. Aby se dosáhlo výsledků shrnutých v těchto cílech, bude třeba silného vedení, odhodlání a účinného prováděcího mechanismu pro uskutečnění změn v postojích a praktikách v EU.

Tyto cíle jsou reprezentativní, nikoliv však vyčerpávající. Komise by si přála, aby se pokrok Evropské unie do roku 2020 odvíjel na základě klíčových parametrů, jejichž celkový přehled uvedené cíle nabízejí. Nejedná se o univerzální přístup. Každý členský stát je jiný a EU složená z 27 zemí je rozmanitější, než byla před deseti lety. Komise zastává názor, že i přes rozdíly v oblasti rozvoje a životní úrovně jsou navrhované cíle relevantní pro všechny členské státy, ať ty novější nebo staré. Investice do výzkumu, vývoje a inovací, do vzdělání a technologií méně náročných na zdroje budou přínosem pro tradiční odvětví, venkovské oblasti, jakož i pro vysoce kvalifikovaná hospodářská

(2) Zasedání Evropské rady konané ve dnech 10. a 11. prosince 2009 došlo k tomuto závěru: jako příspěvek k celosvětové a komplexní dohodě pro období po roce 2012 EU znovu opakuje svou podmíněnou nabídku zvýšit svůj závazek na snížení emisí oproti hodnotám z roku 1990 na 30 % za předpokladu, že se další rozvinuté země zaváží ke srovnatelnému snížení emisí a že rozvojové země přispějí úměrně svým povinnostem a odpovídajícím možnostem.

(3) Vnitrostátní hranice chudoby je stanovena na úrovni 60 % průměrného disponibilního příjmu v každém členském státě.

odvětví založená na službách. Podpoří hospodářskou, sociální a územní soudržnost. Aby se zaručilo, že každý členský stát přizpůsobí strategii Evropa 2020 své konkrétní situaci, Komise navrhuje převést cíle EU do podoby vnitrostátních cílů a směrů, které zohlední současnou situaci každého členského státu a úroveň ambicí dosažitelných pro daný členský stát v rámci všeobecného úsilí EU o splnění stanovených cílů. Kromě úsilí členských států Komise navrhne ambiciózní balíček opatření na úrovni EU, jehož cílem bude posunout EU kupředu, na novou udržitelnější cestu růstu. Díky této směsici úsilí na úrovni EU a členských států by mělo dojít k vzájemnému posilování.

Inteligentní růst – hospodářství založené na znalostech a inovacích

Inteligentní růst znamená posilování znalostí a inovací jako stimulů našeho budoucího růstu. To si vyžádá zlepšení kvality našeho vzdělávání, posílení našeho výzkumného úsilí, podporu předávání inovací a znalostí po celém území Unie, plné využívání informačních a komunikačních technologií a zajištění toho, aby se z inovativních nápadů staly nové výrobky a služby, a byl tak vytvářen nový růst i kvalitní pracovní místa a přispělo se k řešení evropských i celosvětových společenských problémů. Pro dosažení úspěchu je ale třeba výše uvedené kombinovat s podnikáním a finančními prostředky a soustředit se na potřeby uživatelů i příležitosti na trhu.

Evropa musí jednat v těchto oblastech:

— Inovace: investice do výzkumu a vývoje v Evropě nedosahují ani 2 %, především kvůli nižší úrovni soukromých investic; naproti tomu v USA je to 2,6 % a v Japonsku 3,4 %. Podstatné nejsou pouze absolutní výdaje v oblasti výzkumu a vývoje. Evropa se potřebuje zaměřit na dopady a složení nákladů na výzkum a potřebuje zlepšit podmínky výzkumu a vývoje v soukromém sektoru v rámci EU. Polovinu propastného rozdílu oproti USA má na svědomí menší podíl podniků zabývajících se špičkovými technologiemi.

— Vzdělávání, odborná příprava a celoživotní učení: čtvrtina všech žáků má nedostatečné čtenářské dovednosti, jeden ze sedmi mladých předčasně ukončí školní docházku či odbornou přípravu. Asi 50 % mladých lidí dosáhne střední kvalifikace, to ovšem často nestačí na uspokojení požadavků trhu práce. Méně než jedna ze tří osob ve věku 25 až 34 let má vysokoškolské vzdělání, oproti tomu v USA je to 40 % a v Japonsku více než 50 %. Podle žebříčku světových univerzit, který sestavuje šanghajská univerzita, jsou mezi 20 nejlepšími univerzitami světa jen dvě univerzity z Evropy.

— Digitální společnost: celosvětová poptávka po informačních a komunikačních technologiích představuje trh v hodnotě 2 bilionů EUR, ale jen čtvrtina z toho pochází z evropských podniků. Evropa zaostává rovněž u vysokorychlostního internetu, což ovlivňuje její schopnost inovovat (zejména ve venkovských oblastech), u šíření znalostí přes internet a distribuce zboží a služeb přes internet.

Kroky učiněné v rámci této priority uvolní evropský inovační potenciál, což umožní dosáhnout lepších výsledků v oblasti vzdělávání a lepší kvality a výsledků vzdělávacích institucí a také plně využít hospodářských a společenských výhod digitální společnosti. Tyto politiky by se měly uskutečňovat na regionální a vnitrostátní úrovni, jakož i na úrovni EU.

Stěžejní iniciativa „Unie inovací“

Cílem je přeorientovat politiku výzkumu, vývoje a inovací na výzvy, jimž naše společnost čelí, jako jsou změna klimatu, účinné nakládání se zdroji a energií, zdraví a demografické změny. Každý článek řetězu inovací je třeba posílit, od základního výzkumu až po uvedení produktu na trh.

Na úrovni EU bude Komise pracovat na těchto záměrech:

— dokončit Evropský výzkumný prostor, vytvořit strategický program pro výzkum zaměřený na výzvy, jako je zabezpečení dodávek energie, doprava, změna klimatu a účinné využívání zdrojů, zdraví a stárnutí obyvatelstva, výrobní postupy a hospodaření s půdou šetrné k životnímu prostředí, a zlepšit společné plánování s členskými státy a regiony;

— zlepšit rámcové podmínky pro inovace v podnicích (tj. vytvořit jednotný patent EU a zvláštní soud pro patenty, modernizovat rámec v oblasti ochrany autorských práv a ochranných známek, zlepšit přístup malých a středních podniků k ochraně duševního vlastnictví, urychlit stanovení norem zajišťujících interoperabilitu, zlepšit dostupnost kapitálu a plně využívat politiky orientované na poptávku, např. prostřednictvím zadávání veřejných zakázek a promyšlených právních předpisů;

— zahájit program evropských inovačních partnerství mezi úrovní EU a členskými státy tak, aby se urychlil vývoj a používání technologií nezbytných ke splnění vytyčených úkolů. První z nich se zaměří na „vytvoření bioekonomiky do roku 2020“, „technologie klíčové pro vytvoření průmyslové budoucnosti Evropy“ a „technologie umožňující starším lidem žít nezávislý život a aktivní účast ve společnosti“;

— posílit a dále rozvíjet úlohu nástrojů EU na podporu inovací (např. strukturální fondy, fondy pro rozvoj venkova, rámcový program výzkumu a vývoje, program CIP, plán SET), mimo jiné prostřednictvím bližší spolupráce s EIB, zefektivnění správních postupů, jež by především malým a středním podnikům usnadnily přístup k financování a zavedly inovační pobídkové mechanismy pro trh s uhlíkem, především pro rychle se rozvíjející podniky;

— podporovat partnerství založená na znalostech a posílit vazby mezi vzděláním, podniky, výzkumem a inovacemi, mimo jiné prostřednictvím Evropského technologického institutu, a napomáhat podnikání prostřednictvím pomoci začínajícím inovačním společnostem.

Na vnitrostátní úrovni budou členské státy muset:

— reformovat vnitrostátní (a regionální) systémy výzkumu a vývoje a inovací, aby podpořily dosahování špičkové úrovně a inteligentní specializace, posílit spolupráci mezi univerzitami, výzkumnými subjekty a podniky, společně plánovat a zlepšit přeshraniční spolupráci v oblastech, kde má EU přidanou hodnotu, a příslušným způsobem upravit vnitrostátní postupy financování tak, aby bylo zajištěno rozšíření technologií po celém území EU;

— zajistit dostatečný počet absolventů vědeckých, matematických a technických studií a zaměřit školní vzdělávací programy na kreativitu, inovace a podnikání;

— klást důraz na investice do znalostí, mimo jiné používáním daňových pobídek a dalších finančních nástrojů na podporu většího soukromého investování do výzkumu a vývoje.

Stěžejní iniciativa „Mládež v pohybu“

Cílem je zlepšit výsledky a mezinárodní atraktivitu evropských vysokoškolských institucí a zvýšit celkovou kvalitu všech úrovní vzdělávání a odborné přípravy v EU, jež by spojovala vysokou úroveň a spravedlivý přístup, podporovat mobilitu studentů a stážistů a zlepšit situaci v oblasti zaměstnanosti mladých lidí.

Na úrovni EU bude Komise pracovat na těchto záměrech:

— integrovat a zdokonalit programy EU pro mobilitu, pro univerzity a vědce (jako jsou Erasmus, Erasmus Mundus, Tempus a Marie Curie) a propojit je s vnitrostátními programy a zdroji;

— dát větší důraz na program modernizace vysokého školství (učebních osnov, řízení a financování) mimo jiné srovnáváním výsledků univerzit a výsledků vzdělávání v celosvětovém kontextu;

— prozkoumat, jakými způsoby lze podpořit podnikání pomocí programů mobility pro mladé odborníky;

— podpořit uznávání neformálního a informálního učení;

— zahájit rámcové politiky pro zaměstnanost mládeže, zaměřené na snížení nezaměstnanosti mladých lidí, jež by měly za přispění členských států a sociálních partnerů podpořit vstup mladých lidí na trh práce prostřednictvím odborného vzdělávání, stáží nebo dalších forem odborné praxe; sem patří i iniciativa EURES na podporu evropské mobility („Vaše první práce v zahraničí“), zaměřená na zlepšování pracovních příležitostí pro mladé.

Na vnitrostátní úrovni budou členské státy muset:

— zajistit účinné investice do systémů vzdělávání a odborné přípravy na všech úrovních (od předškolní po vysokoškolskou);

— pomocí integrovaného přístupu zahrnujícího nejdůležitější dovednosti a zaměřeného na snížení počtu předčasných odchodů ze škol zlepšit výsledky vzdělávání všech složek (předškolního, základního, středního, odborného a terciárního vzdělávání);

— zvýšit otevřenost a význam vzdělávacích systémů pomocí vytvoření národních rámců kvalifikací a lepšího zacílení výsledků vzdělávání na potřeby pracovního trhu;

— zlepšit vstup mladých lidí na trh práce prostřednictvím integrované činnosti zahrnující mimo jiné poskytování informací a poradenství a odborné vzdělávání.

Stěžejní iniciativa „Digitální program pro Evropu“

Cílem je zajistit udržitelný hospodářský a sociální přínos jednotného digitálního trhu, založeného na rychlém a superrychlém internetu a interoperabilních aplikacích, se širokopásmovým připojením pro všechny obyvatele do roku 2013, s přístupem k výrazně rychlejšímu internetu (nad 30 Mb/s) do roku 2020 a s nejméně polovinou evropských domácností s internetovým připojením rychlejší než 100 Mb/s.

Na úrovni EU bude Komise pracovat na těchto záměrech:

— zajistit stabilní právní rámec, který bude stimulovat investice do otevřené a konkurenceschopné infrastruktury pro vysokorychlostní internet a do souvisejících služeb;

— vypracovat účinnou politiku pro oblast rádiového spektra;

— usnadnit využívání strukturálních fondů EU pro plnění tohoto programu;

— vytvořit skutečně jednotný trh pro internetový obsah a služby (tj. evropský trh pro internetové služby a digitální obsah, bezpečný a bez hranic, s vysokou úrovní důvěry a důvěryhodnosti, vyvážený regulační rámec s jasně vymezenými režimy práva, podpora licencí pro více území, náležitá ochrana a odměna držitelů práv a aktivní podpora digitalizace bohatého kulturního dědictví Evropy) a mít vliv na utváření globální správy internetu;

— reformovat fondy určené pro výzkum a inovace a zvýšit podporu v oblasti IKT tak, aby mohly být posíleny technologické silné stránky Evropy v nejdůležitějších strategických oblastech, a vytvořit podmínky pro to, aby rychle rostoucí malé a střední podniky mohly získat vedoucí pozici na rozvíjejících se trzích a stimulovat inovace v IKT ve všech odvětvích podnikání;

— podpořit přístup k internetu a jeho používání všemi evropskými občany, především prostřednictvím činností na podporu počítačové gramotnosti a přístupnosti.

Na vnitrostátní úrovni budou členské státy muset:

— vypracovat operační strategie pro vysokorychlostní internet a zaměřit veřejné financování (včetně strukturálních fondů) na oblasti, které nejsou plně pokryty soukromými investicemi;

— vytvořit právní rámec pro koordinaci veřejných prací, aby se snížily náklady na plošné zavedení sítí;

— podporovat rozmístění a využívání moderních přístupných služeb na internetu (např. e-government, zdravotnické služby on-line, inteligentní domácnost, počítačové dovednosti, bezpečnost).

Udržitelný růst – podpora konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiky méně náročné na zdroje

Udržitelný růst zahrnuje vytváření udržitelné a konkurenceschopné ekonomiky méně náročné na zdroje, plné využívání vedoucího postavení Evropy v soutěži o vývoj nových postupů a technologií, a to včetně ekologických technologií, dále urychlení rozvoje inteligentních energetických sítí používajících IKT, plné využívání sítí na úrovni EU a posilování konkurenčních výhod našich podniků, zejména výroby našich malých a středních podniků, jakož i prostřednictvím přesvědčování spotřebitelů o významu účinného využívání zdrojů. Takový přístup pomůže Evropě dosáhnout prosperity ve světě s nízkou produkcí uhlíku a omezenými přírodními zdroji, a přitom předejít zhoršování životního prostředí, ztrátě biologické rozmanitosti a neudržitelnému využívání zdrojů. Podpoří rovněž hospodářskou, sociální a územní soudržnost.

Evropa musí jednat v těchto oblastech:

— Konkurenceschopnost: Prosperita Evropy se opírá o obchod, celosvětový vývoz a dovážené vstupy, stejně jako konečné výrobky. Vzhledem k silným tlakům na vývozní trhy a rostoucí škálu vstupů musíme zlepšit svou konkurenceschopnost ve vztahu k našim hlavním obchodním partnerům cestou vyšší produktivity. Budeme se také muset zabývat relativní konkurenceschopností uvnitř eurozóny a v celé Unii. EU byla v zásadě prvním průkopníkem ekologických řešení, ale její náskok nyní stahují hlavní konkurenti, především Čína a Severní Amerika. EU by si měla udržet vedoucí postavení na trhu s ekologicky šetrnými technologiemi, které je prostředkem k zajištění účinného využívání zdrojů v celé ekonomice, a měla by odstranit překážky v klíčových síťových infrastrukturách, což podpoří konkurenceschopnost našeho průmyslu.

— Boj proti změně klimatu: Splnit cíle v oblasti změny klimatu znamená v příštím desetiletí snižovat emise výrazně rychleji než v posledním desetiletí a plně využívat potenciálu, který mají nové technologie, jako např. možnost zachycování nebo sekvence uhlíku. Lepší účinnost využívání zdrojů by významně pomohla omezit emise a výdaje a podpořit hospodářský růst. Týká se to nejen odvětví s vysokým objemem emisí, ale všech hospodářských odvětví. Musíme rovněž posílit odolnost našich ekonomik vůči rizikům vyplývajícím ze změny klimatu, a také schopnost předcházet katastrofám a reagovat na ně.

— Čistá energie a její účinné využívání: Splnění cílů v oblasti energie by mohlo do roku 2020 snížit výdaje na dovoz ropy a zemního plynu o 60 miliard EUR. Nejde jen o finanční úsporu, ale má to rovněž zásadní význam pro naši energetickou bezpečnost. Další integrace evropského energetického trhu by mohla přinést nárůst HDP o 0,6 až 0,8 %. Už jen dosažení cíle 20% podílu obnovitelných zdrojů energie má potenciál vytvořit v EU více než 600 000 pracovních míst. Když přičteme plnění cíle 20% zvýšení energetické účinnosti, pak jde celkem o více než 1 milion nových pracovních míst.

Činnosti v rámci této priority vyžadují, aby naše závazky snížit emise byly splněny způsobem, který maximalizuje přínosy a minimalizuje náklady, což zahrnuje i šíření inovativních technologických řešení. Dále bychom se měli snažit oddělit růst od využívání energie a stát se hospodářstvím, které by bylo méně náročné na zdroje, což Evropě poskytne nejen konkurenční výhodu, ale také sníží její závislost na zahraničních zdrojích surovin a komodit.

Stěžejní iniciativa „Evropa méně náročná na zdroje“

Cílem je podpořit posun směrem ke společnosti méně náročné na zdroje a s nízkou produkcí uhlíku, jež využívá všechny zdroje účinným způsobem. Cílem je oddělit hospodářský růst od využívání zdrojů a energií, snížit emise CO₂, zvýšit konkurenceschopnost a podpořit větší energetickou bezpečnost.

Na úrovni EU bude Komise pracovat na těchto záměrech:

— mobilizovat finanční nástroje EU (např. podpora rozvoje venkova, strukturální fondy, rámcový program výzkumu a vývoje, transevropské sítě, EIB) jakožto součást systematické strategie financování, jež spojí financování ze zdrojů EU, členských států a ze soukromých prostředků;

— zdokonalit rámec pro využívání nástrojů na základě trhu (např. obchodování s emisemi, revize zdanění energie, rámec státní podpory, podpora většího zadávání ekologických veřejných zakázek);

— předložit návrhy na modernizaci dopravy a snížení produkce uhlíku v tomto sektoru, a tak přispět k větší konkurenceschopnosti. Toho lze dosáhnout za pomoci opatření v oblasti infrastruktury jako včasného zavedení síťových infrastruktur pro elektrickou mobilitu, inteligentního řízení provozu, lepší logistiky, snížení emisí CO₂ u silničních vozidel, v letectví a námořním odvětví, což zahrnuje zahájení důležité evropské iniciativy pro ekologické automobily, jež podpoří nové technologie včetně elektromobilů a hybridních automobilů cestou spojení výzkumu, stanovení společných norem a vývoje nutné infrastruktury;

— urychlit provádění strategických projektů, kde má EU přidanou hodnotu, aby bylo možné odstraňovat zásadní překážky, zejména v přeshraničním styku a u intermodálních uzlů (města, přístavy, logistická centra);

— prioritou by také bylo dokončit zavedení vnitřního trhu s energiemi a provést strategický plán pro energetické technologie (SET) a zároveň podporovat obnovitelné zdroje energie na jednotném trhu;

— předložit iniciativu na modernizaci evropských sítí, mimo jiné transevropských energetických sítí, do podoby evropské supersítě, inteligentních energetických sítí a propojení především obnovitelných zdrojů energie s těmito sítěmi (za podpory strukturálních fondů a EIB). To zahrnuje nutnost podpořit projekty v oblasti infrastruktury strategicky významné pro EU v Pobaltí, na Balkáně, ve Středomoří a v euroasijské oblasti;

— upravit a zavést revidovaný akční plán energetické účinnosti a podpořit zásadní program na zvýšení účinnosti využívání zdrojů (podpora pro malé a střední podniky i domácnosti) cestou využití strukturálních i jiných fondů pro získávání nových finančních prostředků prostřednictvím stávajících velmi úspěšných režimů inovativních investic. Tím by se měla podpořit také změna spotřebního chování a výrobních postupů;

— představit vizi strukturálních a technologických změn nezbytných pro přechod do roku 2050 na nízkouhlíkovou ekonomiku méně náročnou na zdroje a odolnější vůči změnám klimatu, což umožní EU splnit své cíle snížení emisí a zachování biologické rozmanitosti.

Půjde mimo jiné o předcházení katastrofám a reakci na ně, využití příspěvku politiky soudržnosti, zemědělské politiky, politiky rozvoje venkova a námořní politiky k boji se změnou klimatu, zejména pomocí opatření pro přizpůsobení založených na účinnějším využívání zdrojů, což přispěje rovněž ke zlepšení celosvětového zajištění potravin.

Na vnitrostátní úrovni budou členské státy muset:

- přestat používat dotace škodlivé pro životní prostředí, s výjimkou dotací pro osoby sociálně potřebné;
- rozšiřovat tržně orientované nástroje, jako jsou daňové pobídky a veřejné zakázky, aby došlo k přizpůsobení výrobních postupů a spotřebních vzorců;
- vyvinout inteligentní, modernizovanou a plně propojenou dopravní a energetickou infrastrukturu a plně využívat IKT;
- zajistit v rámci základní sítě EU koordinované provádění projektů v oblasti infrastruktury, jež zásadním způsobem přispívají k účinnosti celkového dopravního systému EU;
- zaměřit se na městský rozměr dopravy, kde vzniká značná část dopravního přetížení a emisí;
- používat regulační nástroje, normy energetické náročnosti budov a tržně orientované nástroje, jako jsou daně, dotace a veřejné zakázky, ke snižování spotřeby energie a zdrojů, a také využívat strukturální fondy k investicím do energetické účinnosti ve veřejných budovách a do účinnějšího recyklování;
- podněcovat vznik nástrojů na úsporu energie, jež by mohly zvýšit energetickou účinnost energeticky náročných odvětví, například nástrojů založených na využívání IKT.

Stěžejní iniciativa „Průmyslová politika pro věk globalizace“

Průmysl a obzvláště malé a střední podniky silně zasáhla hospodářská krize a všechna odvětví se musí přizpůsobit globalizaci a upravit své výrobní postupy a výrobky, aby obstály v nízkouhlíkové ekonomice. Dopad těchto změn na jednotlivá průmyslová odvětví se bude lišit, některá odvětví se možná budou muset přetvořit, jiným však přinesou nové příležitosti pro podnikání. Komise bude úzce spolupracovat se zúčastněnými stranami v různých odvětvích (podniky, odbory, vědci, nevládní organizace, organizace spotřebitelů) a vypracuje rámec pro moderní průmyslovou politiku, který bude podporovat podnikání, pomáhat průmyslu vypořádat se s těmito problémy a podporovat konkurenceschopnost primárních průmyslových odvětví, výroby a služeb v Evropě, jimž pomůže chopit se příležitostí nabízených globalizací a ekologickým hospodářstvím. Rámec se bude zabývat všemi prvky tohoto hodnotového řetězce se stále silnější mezinárodní dimenzí, od přístupu k surovinám až po prodeje služby.

Na úrovni EU bude Komise pracovat na těchto záměrech:

- vytvořit průmyslovou politiku, která připraví to nejlepší prostředí pro udržení a rozvoj silné, konkurenceschopné a diverzifikované průmyslové základny v Evropě, a podporovat přesun výrobních odvětví k větší účinnosti využívání energie a zdrojů;

— vypracovat horizontální přístup k průmyslové politice spojující různé nástroje politik (např. inteligentní regulaci, modernizované zadávání zakázek a pravidla hospodářské soutěže a určování norem);

— zlepšit podnikatelské prostředí, zejména pro malé a střední podniky, mimo jiné snížením transakčních nákladů na podnikání v Evropě, podporou klastrů a zlepšením dostupnosti finančních prostředků; podpořit restrukturalizaci odvětví, jež se potýkají s problémy, směrem k činnostem zaměřeným na budoucnost, např. pomocí rychlého přesunu dovedností do odvětví a trhů, které se rychle rozvíjejí, a pomocí režimů státní podpory v EU či Fondu pro přizpůsobení se globalizaci;

— podpořit technologie a výrobní postupy, jež snižují využívání přírodních zdrojů, a zvýšit investice do stávajícího přírodního bohatství EU;

— podpořit internacionalizaci malých a středních podniků;

— zajistit, aby dopravní a logistické sítě poskytovaly průmyslu v celé Unii efektivní přístup k jednotnému trhu a k mezinárodnímu trhu za hranicí Unie;

— vypracovat účinnou kosmickou politiku, která poskytne nástroje k vyřešení některých klíčových globálních problémů, a především k dokončení programů Galileo a GMES;

— zvýšit konkurenceschopnost evropského odvětví cestovního ruchu;

— revidovat nařízení tak, aby odvětví služeb a výroby přešlo na účinnější využívání zdrojů, mimo jiné prostřednictvím účinnějšího recyklování; zlepšit způsob stanovování evropských norem, aby byly vytvořeny takové evropské a mezinárodní normy, které budou přispívat k dlouhodobé konkurenceschopnosti evropského průmyslu. To bude zahrnovat podporu uvádění na trh a přijímání klíčových podpůrných technologií;

— obnovit strategii EU pro podporu sociální odpovědnosti podniků jako prvku klíčového pro zajištění dlouhodobé důvěry zaměstnanců a spotřebitelů.

Na vnitrostátní úrovni budou členské státy muset:

— zlepšit podnikatelské prostředí, zejména pro malé a střední podniky, mimo jiné prostřednictvím zadávání veřejných zakázek na podporu inovačních pobídek;

— zlepšit podmínky pro prosazování práv duševního vlastnictví;

— snížit administrativní zátěž společností a zlepšit kvalitu právních předpisů upravujících podnikání;

— úzce spolupracovat se zúčastněnými stranami v různých odvětvích (podniky, odbory, vědci, nevládní organizace, organizace spotřebitelů) tak, aby mohly být odhaleny překážky a vypracována společná analýza toho, jakým způsobem zachovat silnou průmyslovou a vědomostní základnu a učinit z EU vůdčí sílu celosvětového udržitelného rozvoje.

Růst podporující začlenění – ekonomika s vysokou zaměstnaností, jež se bude vyznačovat hospodářskou, sociální a územní soudržností

Dosáhnout růstu podporujícího začlenění znamená posílit úlohu občanů prostřednictvím vysoké úrovně zaměstnanosti, investovat do získávání dovedností, bojovat proti chudobě, modernizovat pracovní trhy, odbornou přípravu a systémy sociálního zabezpečení, jež pomohou předvídat a zvládat změny, a vybudovat soudržnější společnost. Zásadní je rovněž rozšířit výhody plynoucí z hospodářského růstu na všechny části Unie včetně jejích nejvzdálenějších regionů, čímž se posílí územní soudržnost. Jde o zajištění přístupu a příležitosti pro každého v průběhu celého života. Evropa musí plně využívat potenciálu svých pracovních sil, pokud se má vypořádat s takovými problémy, jako je stárnutí obyvatelstva a rostoucí globální konkurence. Bude nezbytné vypracovat politiky na podporu rovnosti žen a mužů, aby se zvýšila účast na trhu práce a podpořil se tak růst a sociální soudržnost.

Evropa musí jednat v těchto oblastech:

— **Zaměstnanost:** Kvůli demografickým změnám se počet našich pracovních sil zmenší. V současnosti jsou zaměstnáni jen dvě třetiny našeho obyvatelstva v produktivním věku, zatímco ve Spojených státech a Japonsku je to přes 70 %. Nízká je především zaměstnanost žen a starších osob. Krize těžce postihla mladé lidi, jejich nezaměstnanost přesahuje 21 %. Budeme čelit nebezpečí, že osoby, jejichž vazby ve světě práce jsou slabé či nulové, se trhu práce vzdají.

— **Dovednosti:** Asi 80 milionů osob má nízké nebo jen základní dovednosti, z celoživotního učení ovšem těží především ti vzdělanější. Do roku 2020 bude vysokou kvalifikaci vyžadovat o 16 milionů více pracovních míst, zatímco poptávka po pracovních silách s nízkou kvalifikací poklesne o 12 milionů pracovních míst. Prodloužení produktivního období života bude rovněž předpokládat možnost osvojovat si a rozvíjet nové dovednosti v průběhu života.

— **Boj proti chudobě:** Před krizí bylo chudobou ohroženo 80 milionů lidí. Z toho 19 milionů byly děti. Zároveň 8 % pracujících osob nevydělavá dost na to, aby překročily práh chudoby. Ohrožení jsou především nezaměstnaní.

Činnosti spadající pod tuto prioritu vyžadují modernizaci a posílení našich politik vzdělávání a odborné přípravy a systémů sociálního zabezpečení tím, že se zvýší účast na trhu práce a sníží strukturální nezaměstnanost, a také se zvýší sociální odpovědnost podnikatelské sféry. V této souvislosti bude velmi důležitá dostupnost zařízení péče o děti a jiné závislé osoby. Zásadní bude využívat zásad flexikurity a umožnit lidem, aby získávali nové dovednosti, jež by jim pomohly snáze se přizpůsobit novým podmínkám a případným posunům profesní dráhy. Aby z růstu mohli těžit všichni, bude třeba vyvinout značné úsilí v boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení a ve snižování nerovnosti na základě zdravotního stavu. Pro dosažení sociální soudržnosti a vyšší produktivity bude stejně důležitá naše schopnost udržovat zdravou a aktivní stárnoucí populaci.

Stěžejní iniciativa „Program pro nové dovednosti a pracovní místa“

Cílem je vytvořit podmínky pro modernizaci trhů práce se záměrem zvýšit zaměstnanost a zajistit udržitelnost našich sociálních modelů. Znamená to zlepšit postavení občanů

pomocí získávání nových dovedností, jež umožní současné i budoucí pracovní síle přizpůsobit se novým podmínkám a případným posunům profesní dráhy, sníží nezaměstnanost a zvýší produktivitu práce.

Na úrovni EU bude Komise pracovat na těchto záměrech:

— společně s evropskými sociálními partnery stanovit a provádět druhou fázi programu flexikurity, v níž se určí způsoby, jak lépe zvládat hospodářské přechody a bojovat proti nezaměstnanosti a zvýšit aktivitu;

— v souladu se zásadou inteligentní regulace přizpůsobit legislativní rámec měnícím se formám práce (např. pracovní doba, vysílání pracovníků) a novým zdravotním a bezpečnostním rizikům na pracovišti;

— usnadnit a podpořit mobilitu pracovních sil v rámci EU a lépe vyrovnat nabídku práce a poptávku po ní za pomoci finanční podpory ze strukturálních fondů, zejména z Evropského sociálního fondu (ESF), a podpořit předvídavou a komplexní politiku migrace pracovníků, jež by pružně reagovala na priority a potřeby trhu práce;

— posílit kapacitu sociálních partnerů a pro řešení problémů plně využít potenciál sociálního dialogu na všech úrovních (EU, státu/regionu, odvětví, podniku) a podpořit bližší spolupráci mezi orgány trhu práce včetně veřejných služeb zaměstnanosti členských států;

— dát silný impuls strategickému rámci pro spolupráci ve vzdělávání a odborné přípravě, zahrnující všechny zúčastněné strany. To by mělo zejména vyústit v provádění zásad celoživotního učení (ve spolupráci s členskými státy, sociálními partnery, odborníky), a to mimo jiné pomocí pružnějších učebních plánů v různých odvětvích a úrovních vzdělávání a odborné přípravy a zvětšování atraktivity odborného vzdělávání a přípravy. Měli by být konzultováni sociální partneři na evropské úrovni vzhledem k tomu, že by v této oblasti měli přijít s vlastní iniciativou;

— zajistit, aby v průběhu všeobecného, odborného, vyššího vzdělávání a vzdělávání dospělých mohly být osvojovány a uznávány dovednosti vyžadované pro zapojení do dalšího vzdělávání a trhů práce a vyvinout společný jazykový a operativní nástroj pro vzdělávání či odbornou přípravu a praxi: Evropský rámec dovedností, schopností a pracovních míst (ESCO).

Na vnitrostátní úrovni budou členské státy muset:

— provádět vnitrostátní programy pro dosažení flexikurity, na nichž se shodla Evropská rada, dále snížit segmentaci trhu práce, usnadnit přechody a napomáhat sladění pracovního a rodinného života;

— přezkoumat a pravidelně kontrolovat účinnost systému daní a dávek tak, aby se vyplatilo pracovat, a to zejména se zaměřením na osoby s nízkou kvalifikací, a současně zrušit opatření odrazující od výkonu samostatné výdělečné činnosti;

— podporovat nové formy rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem a politiky aktivního stárnutí a zvýšit rovnost žen a mužů;

— podpořit a kontrolovat efektivní provádění výsledků sociálního dialogu;

— pomocí vytvoření vnitrostátních rámců kvalifikací dát silný impuls uplatňování evropského rámce kvalifikací;

— zajistit, aby v průběhu všeobecného, odborného a vyššího vzdělávání a vzdělávání dospělých, včetně neformálního a informálního učení, mohly být osvojovány a uznávány dovednosti požadované pro zapojení do dalšího vzdělávání a do trhu práce;

— vyvinout partnerství mezi oblastí vzdělávání či odborné přípravy a světem práce, zejména zapojit sociální partnery do vytváření plánů vzdělávání a odborné přípravy.

Stěžejní iniciativa „Evropská platforma pro boj proti chudobě“

S přispěním Evropského roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení je cílem zajistit hospodářskou, sociální a územní soudržnost za účelem zvyšování povědomí o základních právech osob, které se potýkají s chudobou a sociálním vyloučením, a uznávání těchto práv, aby mohly důstojně žít a aktivně se zapojovat do společnosti.

Na úrovni EU bude Komise pracovat na těchto záměrech:

— přetvořit otevřenou metodu koordinace v oblasti sociálního vyloučení a sociální ochrany na platformu pro spolupráci, vzájemné hodnocení a výměnu osvědčených postupů, a na nástroj posilující závazek veřejných i soukromých aktérů omezit sociální vyloučení a přijmout konkrétní opatření, mimo jiné v podobě zacílené podpory ze strukturálních fondů, zejména z Evropského sociálního fondu;

— navrhnout a provádět programy na podporu sociální inovace zaměřené na nejohroženější skupiny, nabízející znevýhodněným komunitám především inovační vzdělávání, odborné vzdělávání a pracovní příležitosti, bojovat proti diskriminaci (např. zdravotně postižených) a vyvinout nový program pro integraci přistěhovalců, aby mohli plně využít svůj potenciál;

— provést posouzení přiměřenosti a udržitelnosti systémů sociálního zabezpečení a důchodových systémů a vymezit způsoby, jak zajistit lepší přístup k systémům zdravotní péče.

Na vnitrostátní úrovni budou členské státy muset:

— podporovat kolektivní i individuální zodpovědnost v boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení;

— stanovit a provádět opatření zaměřená na specifické podmínky zvláště ohrožených skupin (jako neúplné rodiny, starší ženy, menšiny, Romové, zdravotně postižení a lidé bez domova);

— plně využít své systémy sociálního a důchodového zabezpečení, aby byla zajištěna odpovídající podpora příjmů a přístup ke zdravotní péči.

3. PŘEKÁŽKY A CHYBĚJÍCÍ ČLÁNKY

Aby bylo možné plnit cíle této strategie, musí být mobilizovány všechny politiky, nástroje a právní akty i finanční nástroje EU. Komise chce zdokonalit hlavní politiky a nástroje, jako je jednotný trh, rozpočet a vnější hospodářský program EU, aby se mohly zaměřit

na plnění cílů strategie Evropa 2020. Nedílnou součástí této strategie jsou operativní návrhy, jak zajistit jejich plné zapojení do strategie Evropa 2020.

3.1. Jednotný trh pro 21. století

Nesmírně důležitý pro růst a vytváření pracovních míst je silnější, prohloubený a rozšířený jednotný trh. Současný vývoj však vykazuje známky únavy z integrace a rozčarování z jednotného trhu. Krize ještě zvýšila sklony k hospodářskému nacionalismu. Díky bdělosti Komise a sdílenému pocitu zodpovědnosti členských států se podařilo odvrátit vývoj směřující k rozpadu jednotného trhu. Je však potřeba získat nový impuls – opravdový politický závazek, jenž by jednotný trh znovu posílil pomocí rychlého přijetí níže zmíněných iniciativ. Tento politický závazek bude muset být prováděn souborem opatření, jež vyplní mezery v jednotném trhu.

Podniky a občané se potýkají s každodenní realitou, kde sice jednotný trh právně existuje, ale přeshraničním činnostem stále brání překážky. Uvědomují si nedostatečnost propojení sítí a nerovnoměrnost prosazování pravidel jednotného trhu. Musí se stále často vyrovnávat s existencí 27 rozdílných právních systémů pro jedinou transakci. Naše podniky musí dosud čelit každodenní realitě rozdrobených a rozdílných pravidel, zatímco jejich konkurenti z Číny, USA či Japonska se mohou o své rozsáhlé vnitřní trhy plně opřít.

Jednotný trh vznikl v dobách, kdy neexistoval internet, informační a komunikační technologie nepatřily k hlavním stimulantům růstu a služby nebyly tak dominantním odvětvím evropské ekonomiky. Nově vznikající služby (např. v oblasti obsahu a médií, zdravotnictví, elektronických odečtů spotřeby energie) mají obrovský potenciál, ale Evropa jej bude moci plně využít jedině tehdy, překoná-li současnou rozdrobenost, omezující tok elektronického obsahu a bránící spotřebitelům a podnikům v přístupu k němu.

Aby mohla Evropská unie směřovat jednotný trh k plnění cílů strategie Evropa 2020, potřebuje mít dobře fungující a dobře propojené trhy, kde jsou růst a inovace stimulovány díky hospodářské soutěži a dostupnosti zboží pro spotřebitele. Na základě směrnice o službách musí být vytvořen otevřený jednotný trh služeb a současně musí být zaručena kvalita služeb poskytovaných spotřebitelům. Úplné provedení směrnice o službách by mohlo zvýšit objem obchodu s komerčními službami o 45 % a přímé zahraniční investice o 25 %, což by přineslo vzrůst HDP o 0,5–1,5 %.

Musí se zlepšit přístupnost jednotného trhu pro malé a střední podniky. Podnikání je třeba rozvíjet prostřednictvím konkrétních politických iniciativ, zahrnujících zjednodušení práva společností (úpadkové řízení, statut soukromé společnosti atd.), a iniciativ umožňujících podnikatelům znovu začít podnikat poté, co se dostali do konkurzu. Občané musí mít právo plně se účastnit jednotného trhu. K tomu je nutné zvýšit jejich možnosti a důvěru, pokud jde o přeshraniční nakupování zboží a služeb, zejména prostřednictvím internetu.

Provádění politiky hospodářské soutěže umožní Komisi zajistit, aby jednotný trh zůstal trhem otevřeným, kde jsou zachovány rovné příležitosti pro podniky a kde se potlačuje státní protekcionismus. Politika hospodářské soutěže však bude přispívat k dosahování cílů strategie Evropa 2020 ještě více. Zajišťuje totiž, aby trhy představovaly vhodné

prostředí pro inovace, kde je například zaručeno nezneužívání patentových práv a práva duševního vlastnictví. Prevence zneužívání trhu a vzniku dohod narušujících hospodářskou soutěž posiluje jistotu nutnou k podněcování inovací. Do strategie Evropa 2020 může rovněž aktivně a pozitivně přispět politika státní podpory, pokud bude podněcovat a podporovat iniciativy zaměřené na inovativnější, účinnější a ekologičtější technologie a současně usnadňovat přístup k veřejné podpoře investic, rizikového kapitálu a výzkumu a vývoje.

Komise proto navrhne kroky vedoucí k odstranění překážek na jednotném trhu:

— posílit struktury pro včasné a přesné provádění opatření na jednotném trhu (mimo jiné regulace sítí, směrnice o službách a balíček právních předpisů pro finanční trhy a o dohledu nad nimi), účinně je prosazovat a rychle řešit případné problémy;

— prosazovat program promyšlených právních předpisů, například zvážit širší využívání nařízení než směrnic, začít hodnotit stávající právní předpisy ex-post, provádět sledování trhu, snížit administrativní zátěž, zlepšit podnikatelské prostředí, zejména pro malé a střední podniky, a podporovat podnikání;

— upravit právní předpisy EU a členských států dle požadavků digitálního věku tak, aby podpořily volný pohyb obsahu s vysokou úrovní důvěryhodnosti pro spotřebitele a podniky; to si vyžádá úpravu pravidel týkajících se odpovědnosti, záruk, dodávek a řešení sporů;

— zajistit, aby pro podniky a spotřebitele bylo snazší a méně nákladné uzavírat smlouvy s partnery v jiných zemích EU, zejména jim zpřístupnit harmonizovaná řešení pro spotřebitelské smlouvy a modely smluvních ustanovení EU a pokročit dále ve vytváření fakultativního evropského smluvního práva;

— zajistit, aby pro podniky a spotřebitele bylo jednodušší a méně nákladné dosahovat prosazování smluv a uznávání soudních rozsudků a dokumentů v dalších zemích EU.

3.2. Investice do růstu: politika soudržnosti, mobilizace rozpočtu EU a soukromých prostředků

Hospodářská, sociální a územní soudržnost zůstane jádrem strategie Evropa 2020 tak, aby byly veškeré síly a kapacity mobilizovány a zaměřeny na plnění priorit této strategie. Politika soudržnosti a strukturální fondy jsou samy o sobě velmi důležité a představují klíčové mechanismy pro dosažení priorit inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění v členských státech a jejich regionech.

Finanční krize má značný dopad na schopnost evropských podniků a vlád financovat investiční a inovativní projekty. Pro dosažení cílů strategie Evropa 2020 je zásadní mít regulační prostředí, které zajistí efektivnost a současně bezpečnost finančních trhů. Evropa musí rovněž co nejvíce mobilizovat své finanční prostředky, využívat nové způsoby kombinování soukromých a veřejných prostředků a vytváření inovativních nástrojů na financování potřebných investic, mimo jiné prostřednictvím partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem. Procesu, v němž mohou být inovace a podnikání financovány ziskovým způsobem již od investic v raném stadiu až po kotování na burzách, může

poskytnout pozitivní dynamiku Evropská investiční banka a Evropský investiční fond v partnerství s některými z mnoha veřejných iniciativ a režimů, jež na vnitrostátní úrovni již fungují.

Tyto priority dlouhodobého růstu se budou rovněž muset zohlednit ve víceletém finančním rámci EU. Až budou tyto priority schváleny, Komise je začlení do svých návrhů pro příští víceletý finanční rámec, které má připravit pro příští rok. Diskutovat by se mělo nejen o úrovních financování, ale rovněž o tom, jak lze s maximálním možným účinkem, efektivností a přínosem pro EU zaměřit na plnění cílů strategie Evropa 2020 různé nástroje financování, jako jsou strukturální fondy, fondy v oblasti zemědělství a rozvoje venkova, rámcový program výzkumu a program pro konkurenceschopnost a inovace. Bude důležité najít způsoby, jak zvýšit dopad prostředků z rozpočtu EU – přestože nejsou vysoké, mohou působit jako katalyzátor, pokud budou pozorně nasměrovány.

Komise navrhne opatření vedoucí k inovativním řešením financování, jež podpoří cíle strategie Evropa 2020:

— Plně využít všech možností, jak zlepšit efektivitu a účelnost stávajícího rozpočtu EU prostřednictvím jasnějšího stanovení priorit a lepšího sladění výdajů EU s cíli strategie Evropa 2020, aby se tak vyřešila současná rozdrobenost nástrojů financování EU (např. výzkum a vývoj a inovace, investice do klíčové infrastruktury přeshraničních energetických a dopravních sítí a do nízkouhlíkových technologií). Měla by se rovněž plně využívat možnost revidovat finanční nařízení za účelem rozvoje potenciálu inovativních nástrojů financování a současně by mělo být zajištěno řádné finanční řízení.

— Ve spolupráci s EIB/EIF a soukromým sektorem je třeba především vytvořit nové finanční nástroje, jež by reagovaly na dosud nenaplněné potřeby podniků. Komise bude koordinovat iniciativu zaměřenou na získávání dalšího kapitálu na podporu inovativních a rozvíjejících se podniků; tato iniciativa bude součástí příštího plánu výzkumu a inovací a bude prováděna ve spolupráci s EIB/EIF.

— Vytvořit skutečně účinný evropský trh pro rizikový kapitál, jenž by značně zjednodušil přímý přístup podniků na kapitálové trhy, a prozkoumat možnosti pobídek pro soukromý sektor, které by zpřístupnily financování pro začínající podniky a inovativní malé a střední podniky.

3.3. Využívat nástroje v oblasti vnější politiky

Celosvětový růst otevře evropským vývozcům nové možnosti a poskytne konkurenční přístup k důležitým oblastem dovozu. Je třeba využívat všech nástrojů v oblasti vnější politiky, abychom pomohli účasti na otevřených a spravedlivých trzích celého světa podpořili evropský růst. To se vztahuje na vnější aspekty našich vnitřních politik (např. energie, doprava, zemědělství, výzkum a vývoj), ale především to platí pro koordinaci politik v oblasti obchodu a mezinárodního obchodu. Otevřená Evropa, fungující v mezinárodním rámci postaveném na pravidlech, představuje nejlepší cestu, jak využít výhod globalizace pro podporu růstu a zaměstnanosti. Současně se musí EU více prosazovat na světové scéně, prostřednictvím G20 hrát vůdčí úlohu v utváření budoucího globálního ekonomického řádu a pomoci aktivního využívání všech dostupných nástrojů uplatňovat evropské zájmy.

Evropa potřebuje v následujícím desetiletí dosáhnout růstu, jenž bude nutně zčásti pocházet z rozvíjejících se ekonomik, v nichž se postupně vytváří střední třída a kam se dovážejí zboží a služby, v nichž má Evropská unie komparativní výhodu. Jako největší obchodní blok světa prosperuje EU díky tomu, že je otevřená vůči světu a že pozorně sleduje vývoj v dalších rozvinutých či rozvíjejících se ekonomikách, aby mohla předvídat budoucí trendy nebo se jim přizpůsobit.

Klíčovým cílem by mělo být v rámci WTO a na dvoustranné úrovni pracovat na zajištění jednak lepšího přístupu na trh pro podniky EU, včetně malých a středních podniků, a jednak rovných podmínek pro konkurenty odjinud. Dále bychom se měli zaměřit na zefektivnění dialogu o regulatorním prostředí – zejména v nových oblastech, jako je klima či ekologický růst – a dle možností rozšířit naši celosvětovou působnost prostřednictvím podpory rovnocennosti, vzájemného uznávání a sbližování v zásadních otázkách právních předpisů a také přijímání našich pravidel a norem.

Strategie Evropa 2020 má význam nejen pro EU, ale může nabídnout značný potenciál i kandidátským zemím a našim sousedům a pomoci jim lépe ukotvit jejich vlastní reformní snahy. Rozšíření území, kde se uplatňují pravidla EU, vytvoří nové příležitosti pro Unii i pro její sousedy.

V několika příštích letech bude dále patřit ke klíčovým úkolům vytváření strategických partnerství s rozvíjejícími se ekonomikami při diskusi o otázkách společného zájmu, jakož i o podpoře regulační i další spolupráce a o řešení dvoustranných otázek. Struktury, na nichž budou tyto vztahy založeny, budou muset být pružné a spíše politicky než technicky řízené.

V roce 2010 Komise vypracuje obchodní strategii pro Evropu do roku 2020, jež bude zahrnovat:

- důraz na dokončování probíhajících mnohostranných i jednostranných jednání, zejména těch, jež mají nejsilnější ekonomický potenciál, jakož i na lepší vymáhání stávajících dohod, zvláště týkajících se necelních překážek obchodu;
- iniciativy zaměřené na otevírání obchodu v odvětvích budoucnosti, jako jsou ekologické produkty a technologie či výrobky a služby špičkové technologické úrovně, a na mezinárodní standardizaci, především v rostoucích oblastech;
- návrhy na vedení strategických dialogů na vysoké úrovni s klíčovými partnery, při nichž by se probíraly strategické otázky sahající od přístupu na trh přes regulační rámec, globální nerovnováhu, energie a změnu klimatu, přístup k surovinám a globální chudobu až po vzdělávání a rozvoj. Rovněž je třeba pracovat na posílení Transatlantické hospodářské rady s USA, dialogu na vysoké úrovni s Čínou o hospodářských otázkách a prohloubení vztahů s Japonskem a Ruskem;
- počínaje rokem 2011 a poté každý rok před jarním zasedáním Evropské rady bude vypracována zpráva o překážkách obchodu a investic, jež vymezí způsoby, jak zlepšit přístup na trh a regulační prostředí pro podniky EU.

EU je globální hráč a své mezinárodní závazky bere vážně. Pracuje na vytvoření skutečného partnerství s rozvojovými zeměmi, usilujícího o vymýcení chudoby, podporu

růstu a splnění rozvojových cílů tisíciletí. Tradičně blízké jsou naše vazby především s Afrikou, ovšem do rozvoje tohoto blízkého partnerství budeme muset v budoucnu více investovat. Bude k tomu docházet v širším kontextu pokračujícího úsilí o zvyšování rozvojové pomoci a zlepšování účinnosti našich podpůrných programů, a to zejména efektivnosti dělby práce mezi členskými státy a promítání rozvojových cílů do jiných politik Evropské unie.

4. PŘEKONAT KRIZI: PRVNÍ KROKY SMĚREM K ROKU 2020

Na potlačení krize byly rozhodným a masivním způsobem použity nástroje politik. Fiskální politika hrála, kde to bylo možné, expanzivní a anticyklickou úlohu; úrokové sazby byly sníženy na historická minima a finančnímu sektoru byla poskytnuta likvidita jako nikdy dříve. Vlády poskytly rozsáhlou podporu bankám buď v podobě záruk, rekapitalizace, nebo odstranění znehodnocených aktiv z rozvahy; dalším hospodářským odvětvím byla poskytnuta podpora z dočasného a mimořádného rámce státní podpory. Všechny tyto kroky byly a nadále zůstávají opodstatněné. Nemohou však být trvalé. Vysoký státní dluh nelze mít po neomezenou dobu. Plnění cílů strategie Evropa 2020 musí být založeno na věrohodné strategii pro překonání krize, co se týče jednak rozpočtové a měnové politiky a jednak přímé státní podpory hospodářským odvětvím, především finančníctví. Důležité je pořadí těchto kroků z krize. Úspěšné celosvětové překonání krize by měla pomoci zajistit užší koordinace hospodářských politik, především v eurozóně.

4.1. Určit věrohodnou strategii překonání krize

Vzhledem k přetrvávajícím nejistým vyhlídkám hospodářství a nestabilitě finančního sektoru by měla být podpůrná opatření stažena teprve tehdy, až bude moci být hospodářské oživení označeno za samovolně udržitelné a bude obnovena finanční stabilita⁽⁴⁾. Ukončování dočasných protikrizových opatření by mělo být koordinované a mělo by zohlednit možné negativní účinky na další členské státy a současně vzájemné působení různých nástrojů politik. Po ukončení rámce dočasné státní podpory by mělo být obnovováno dodržování pravidel poskytování státní podpory. Tento koordinovaný přístup by se měl opírat o následující zásady:

- jakmile bude mít oživení pevný základ, mělo by začít ukončování stimulačních fiskálních opatření; konkrétní termín se však může v jednotlivých zemích lišit, proto je potřeba značná koordinace na evropské úrovni;
- poskytování krátkodobé podpory v nezaměstnanosti by mělo být zastavováno až tehdy, kdy se bude moci obrát v růstu HDP považovat za pevně zakotvený, a bude tedy již docházet k růstu zaměstnanosti (s určitou obvyklou prodlevou);
- režimy sektorové podpory by měly být ukončeny brzy: značně zatěžují rozpočet, má se za to, že zhruba splnily svůj účel, a mají deformující vliv na jednotný trh;
- podpora přístupu k finančním prostředkům by měla pokračovat, dokud nebude jasné, že se podmínky financování podniků vrátily do obvyklého stavu;

(4) Závěry Evropské rady z 10.–11. prosince 2009.

— průběh ukončování podpory finančnímu sektoru, počínaje systémem vládních záruk, bude záviset na celkovém stavu hospodářství a především na stabilitě finančního systému.

4.2. Reforma finančního systému

V krátkodobém horizontu bude nejdůležitější prioritou obnovit pevný, stabilní a zdravý finanční systém schopný financovat reálnou ekonomiku. Proto je nutné zcela a včas provést závazky G20.

Bude muset být splněno zejména pět cílů:

- provést schválené reformy dohledu nad finančním sektorem;
- vyplnit mezery v právních předpisech, posílit transparentnost, stabilitu a odpovědnost, zejména u derivátů a tržní infrastruktury;
- dokončit posilování našich obezřetnostních a účetních pravidel a pravidel ochrany spotřebitelů prostřednictvím jednotných evropských pravidel, jež se budou příslušným způsobem vztahovat na všechny finanční aktéry a trhy;
- posílit řízení finančních institucí, aby se vyřešily nedostatky v oblasti zjišťování a řízení rizik, odhalené finanční krizí;
- uvést do pohybu ambiciózní politiku, která nám v budoucnu umožní lépe předcházet případné finanční krizi a v případě potřeby ji řídit a která také – s ohledem na odpovědnost finančního sektoru za současnou krizi – přezkoumá, zda je výše příspěvků finančního sektoru odpovídající.

4.3. Rozpočtová konsolidace pro dlouhodobý růst

Pro obnovu podmínek příhodných pro udržitelný růst a pracovní místa je nezbytný dobrý stav veřejných financí, a proto potřebujeme mít komplexní strategii pro překonání krize. Bude zahrnovat postupné ukončování krátkodobé krizové podpory a provádění střednědobých až dlouhodobých reforem, jež podpoří udržitelnost veřejných financí a zvýší potenciální růst.

Správný rámec provádění rozpočtových strategií pro překonání krize poskytuje Pakt o stabilitě a růstu; členské státy nyní tyto strategie začleňují do svých programů stability a konvergenčních programů. Většina zemí by měla dosáhnout fiskální konsolidace v roce 2011. Proces snižování schodků pod úroveň 3 % HDP by měl být zpravidla ukončen do roku 2013. V řadě zemí však může fáze konsolidace začít dříve než v roce 2011, což znamená, že v těchto případech může docházet současně k ukončování dočasné protikrizové podpory a k fiskální konsolidaci.

V souladu s Paktem o stabilitě a růstu je podmínkou konsolidace veřejných financí, jež by mohla podpořit potenciál hospodářského růstu a udržitelnost sociálních modelů EU, vytyčení priorit a přijetí nelehkých rozhodnutí. Členským státům může v tomto úkolu a ve zvládání vedlejších účinků pomoci koordinace na úrovni EU. Důležitým faktorem je také složení a charakter veřejných výdajů: programy pro konsolidaci rozpočtu by měly klást důraz na složky podporující růst, jako jsou vzdělávání a dovednosti, výzkum a vývoj

a inovace či investice do sítí (např. vysokorychlostní internet, propojování energetických soustav) – tedy na klíčové tematické okruhy strategie Evropa 2020.

Příjmová strana rozpočtu je rovněž důležitá a pozornost by se dále měla věnovat obzvláště kvalitě příjmového/daňového systému. Pokud se budou muset zvyšovat daně, mělo by současně pokud možno dojít i ke změnám daňového systému směrem k větší „vstřícnosti vůči růstu“. Například by se mělo zamezit růstu zdanění pracovní síly, jenž v mi-nulosti způsobil značné zvýšení nákladů na pracovní místa. Členské státy by se spíše měly snažit v rámci větší „ekologičnosti“ daňových systémů přesunout daňové zatížení z pracovní síly na energetické a ekologické zdanění.

Fiskální konsolidaci a dlouhodobou finanční stabilitu budou muset doprovázet zásadní strukturální reformy, především systémů důchodové a zdravotní péče, systému sociálního zabezpečení a vzdělávacího systému. Veřejná správa by se měla chopit této příležitosti a zvýšit efektivnost a kvalitu svých služeb. V oblasti zadávání veřejných zakázek musí být zajištěno co nejúčinnější využívání veřejných financí a trhy pro zadávání veřejných zakázek musí být pro celou EU otevřené.

4.4. Koordinace v rámci hospodářské a měnové unie

V členských státech, které používají jako svou měnu euro, působí společná měna jako cenný štít proti otřesům směnných kurzů. Krize však rovněž odhalila, jak rozsáhlá je vzájemná závislost mezi ekonomikami uvnitř eurozóny, zejména ve finanční oblasti, takže se zvyšuje pravděpodobnost vzniku vedlejších účinků. Rozdílné modely růstu vedou v některých případech k hromadění neudržitelných veřejných dluhů, což následně vytváří tlak na jednotnou měnu. Krize tak nejen prohloubila některé problémy eurozóny, např. s udržitelností veřejných financí a potenciálním růstem, ale také zvýšila destabilizující roli nerovnováhy a rozdílu v konkurenceschopnosti.

Je nesmírně důležité a naléhavé zvládnout tyto problémy eurozóny, aby mohla být zajištěna stabilita a trvalý růst vytvářející zaměstnanost. K odstranění těchto problémů bude třeba posílit a více koordinovat politiky, což zahrnuje:

- rámec pro podrobnější a širší dohled v zemích eurozóny: kromě posílení rozpočtové kázně by měl být nedílnou součástí ekonomického dohledu vývoj konkurenceschopnosti a makroekonomické nerovnováhy, zejména s ohledem na usnadňování politicky motivovaných změn;
- rámec pro řešení bezprostředních ohrožení finanční stability eurozóny jako celku;
- odpovídající vnější zastoupení eurozóny, jež umožní rázně bojovat s ekonomickými a finančními problémy.

Komise předloží návrhy, v nichž tyto myšlenky rozvine.

5. DOSAHOVÁNÍ VÝSLEDKŮ: LEPŠÍ ŘÍZENÍ

Pro uskutečnění transformačních změn bude strategie Evropa 2020 potřebovat lepší zaměření, jasné cíle a transparentní srovnávací ukazatele pro hodnocení pokroku. K tomu je nutné mít rámec pro lepší řízení, který využije všechny dostupné nástroje pro včasné a účinné provádění.

5.1. Návrh struktury strategie Evropa 2020

Tato strategie by měla být založena na tematickém přístupu a pozornějším dohledu nad jednotlivými zeměmi. Vychází ze silných stránek stávajících nástrojů koordinace. Konkrétně:

— **Tematický přístup** by se zaměřoval na témata vymezená v oddíle 2, zejména na dosažení pěti hlavních cílů. Hlavním nástrojem by byl program Evropa 2020 a jeho stěžejní iniciativy, jež vyžadují provádění kroků na úrovni Unie i členských států (viz oddíl 2 a přílohy 1 a 2). Tematický přístup zohledňuje rozměr Unie, jasně ukazuje vzájemnou závislost ekonomik členských států a umožňuje větší selektivnost u konkrétních iniciativ, jež strategii posouvají vpřed a pomáhají plnit hlavní cíle EU i jednotlivých členských států.

— **Zprávy o jednotlivých zemích** by přispívaly k plnění cílů strategie Evropa 2020 tím, že by pomáhaly členským státům určovat a provádět strategie pro překonání krize, obnovit makroekonomickou stabilitu, odhalit vnitrostátní překážky a umožnit jejich ekonomikám opět dosáhnout udržitelných veřejných financí a růstu. Netýkaly by se jen fiskální politiky, ale rovněž zásadních makroekonomických záležitostí spojených s růstem a konkurenceschopností (makroekonomická nerovnováha). Musely by zajistit integrovaný přístup k tvorbě a provádění politik, jež je klíčový pro získání podpory pro volbu, kterou budou členské státy muset učinit vzhledem k omezením jejich veřejných financí. Pozornost bude upřena zejména na fungování eurozóny a vzájemnou závislost mezi členskými státy.

Aby toho bylo možno dosáhnout, bude podávání zpráv a hodnocení strategie Evropa 2020 a Paktu o stabilitě a růstu probíhat současně tak, aby došlo ke sblížení prostředků a cílů a současně aby tyto nástroje zůstaly oddělené a integrity Paktu zachována. To znamená navrhnout roční programy stability či konvergenční programy a současně i účinnější programy reform, jež vypracuje každý členský stát. Uvede v nich, která opatření budou předmětem zpráv o pokroku směrem k cílům dané země a jaké zásadní strukturální reformy budou použity pro odstraňování překážek růstu. Oba typy těchto programů, jež by měly zahrnovat nutné vzájemné odkazy, by měly být předkládány Komisi a ostatním členským státům během posledního čtvrtletí každého roku. Evropský výbor pro systémová rizika by měl pravidelně referovat o makrofinančních rizicích; tyto zprávy budou důležitým příspěvkem k celkovému hodnocení. Tyto programy a zprávy o pokroku při jejich provádění pak Komise posoudí. Zvláštní pozornost věnuje problémům hospodářské a měnové unie.

Evropská rada by tak měla mít k dispozici všechny nezbytné informace, aby mohla činit rozhodnutí. Šlo by v zásadě o rozbor hospodářské situace a situace na pracovním trhu, celkový obraz rozpočtu, makrofinanční podmínky a pokrok v tematických programech v jednotlivých členských státech, a dále o přezkum celkového stavu ekonomiky EU.

Integrované hlavní směry

Institucionálně bude strategii Evropa 2020 tvořit omezený soubor integrovaných hlavních směrů pro „Evropu v roce 2020“ (integrujících hlavní směry hospodářských politik a politik zaměstnanosti), jež mají nahradit současných 24 hlavních směrů. Tyto nové hlavní směry budou odrážet rozhodnutí Evropské rady a integrovat schválené cíle. V souladu se Smlouvou by pak na základě stanoviska Evropského parlamentu o hlavních

směrech zaměstnanosti mělo červnové zasedání Evropské rady hlavní směry politicky potvrdit, než je Rada přijme. Jakmile budou přijaty, neměly by se v zásadě měnit až do roku 2014, aby se bylo možné soustředit na jejich provádění.

Politická doporučení

Politická doporučení členským státům se budou týkat jednak podávání zpráv o jednotlivých zemích a jednak tematického přístupu strategie Evropa 2020. Pokud jde o dohled nad jednotlivými zeměmi, budou to stanoviska k programům stability nebo ke konvergenčním programům podle nařízení Rady (ES) č. 1466/97 a doporučení v rámci hlavních směrů hospodářských politik (čl. 121 odst. 2). Tematická část by obsahovala doporučení týkající se zaměstnanosti (článek 148) a doporučení pro jednotlivé státy k dalším vybraným tematickým otázkám (např. podnikatelské prostředí, inovace, fungování jednotného trhu, energie či změna klimatu atd.). Doporučení by mohla být rovněž zaměřena tak, aby měla makroekonomický dopad prostřednictvím doporučení v rámci výše uvedených hlavních směrů. Takovéto uspořádání doporučení by rovněž pomohlo zajistit soudržnost mezi makroekonomickým/fiskálním rámcem a tematickými programy.

Doporučení v rámci dohledu nad jednotlivými zeměmi by se zabývala otázkami, jež mají významné důsledky pro makroekonomiku a veřejné finance, zatímco doporučení v rámci tematického přístupu by obsahovala podrobné rady týkající se mikroekonomických problémů a zaměstnanosti. Tato doporučení by byla dostatečně přesná a poskytovala by časový rámec, v němž by měl dotýčný členský stát přijmout opatření (např. dva roky). Členský stát by pak určil, pomocí jakých opatření bude tato doporučení uplatňovat. Pokud by členský stát po uplynutí určené doby vhodně nereagoval na politická doporučení Rady nebo by prováděl politiku směřující proti těmto radám, Komise by vydala politické varování (čl. 121 odst. 4).

5.2. Rozdělení činnosti

Na dosahování těchto cílů musíme pracovat společně. Vzhledem ke vzájemnému provázání našich ekonomik se růst a zaměstnanost vrátí jen tehdy, pokud se tímto směrem budou ubírat všechny členské státy a budou při tom zohledňovat svou konkrétní situaci. K tomu potřebujeme dosáhnout větší odpovědnosti. Evropská rada by měla poskytnout všeobecné pokyny pro provádění strategie, vycházející z návrhů Komise postavených na jediné ústřední zásadě: na jednoznačném přínosu EU. V tomto směru hraje zvláště významnou roli Evropský parlament. Posílena by měla být také účast sociálních partnerů a zainteresovaných stran na úrovni států a regionů. Přehled politického cyklu a harmonogram strategie Evropa 2020 obsahuje příloha 3.

Plná odpovědnost Evropské rady

Na rozdíl od současné situace, kdy je posledním prvkem v rozhodovacím procesu strategie, by v tomto případě měla Evropská rada určovat směr strategie, jelikož zajišťuje integraci politik a řídí vzájemné vztahy mezi členskými státy a EU.

Evropská rada by měla mít horizontální dohled nad prováděním programu Evropa 2020 a na svých zasedáních by se v budoucnu měla zaměřit na určitá témata (např. výzkum a inovace, dovednosti) a poskytovat všeobecné pokyny a nezbytné impulsy.

Rada ministrů

Rada v příslušných složeních by měla pracovat na provádění programu Evropa 2020 a na dosahování cílů v oblastech své pravomoci. Členské státy budou vyzvány, aby jako součást stěžejních iniciativ zesílily výměnu politických informací o osvědčených postupech v rámci různých složení Rady.

Evropská komise

Evropská komise bude každoročně sledovat situaci na základě souboru ukazatelů celkového pokroku směrem k inteligentní a ekologické ekonomice podporující sociální začlenění, jež bude vykazovat vysokou úroveň zaměstnanosti, produktivity a sociální soudržnosti.

Komise bude vydávat výroční zprávy o plnění strategie Evropa 2020, zaměřující se na pokrok v plnění schválených hlavních cílů, a hodnotit zprávy členských zemí a jejich programy stability a konvergenční programy. V rámci tohoto procesu bude Komise předkládat politická doporučení nebo varování, činit politické návrhy na plnění cílů strategie a předkládat konkrétní hodnocení pokroku dosaženého v eurozóně.

Evropský parlament

Evropský parlament by měl hrát ve strategii důležitou roli nejen jako spolutvůrce právních předpisů, ale rovněž jako síla mobilizující občany a vnitrostátní parlamenty. Parlament by například mohl využít své příští schůzky s vnitrostátními parlamenty k diskusi o svém příspěvku ke strategii Evropa 2020 a společně by pak mohly sdílet své názory jarnímu zasedání Evropské rady.

Celostátní, regionální a místní orgány

Všechny celostátní, regionální a místní orgány by měly uplatňovat partnerský přístup, sbližovat parlamenty, sociální partnery a zástupce občanské společnosti a přispívat k vypracovávání i provádění národních programů reforem.

Vytvoření stálého dialogu mezi různými úrovněmi správy pomůže přiblížit priority Unie občanům a posílí pocit odpovědnosti nutný k plnění strategie Evropa 2020.

Zúčastněné strany a občanská společnost

Bližší přidružení by se mělo týkat rovněž Hospodářského a sociálního výboru a Výboru regionů. Dalším užitečným nástrojem pro upevnění odpovědnosti a dynamiky týkajících se nutnosti reformy je výměna osvědčených postupů, srovnávacích ukazatelů a sítí, podporovaná několika členskými státy.

Úspěch nové strategie bude proto zcela záviset na tom, zda orgány EU, členské státy a regiony dokáží jasně vysvětlit, proč jsou reformy nezbytné – a nevyhnutelné pro udržení kvality našeho života a zabezpečení našich sociálních modelů –, na jaké pozici chtějí mít Evropu a její členské státy v roce 2020 a jaký příspěvek se očekává od občanů, podniků a subjektů, které je zastupují. S ohledem na nutnost vzít v úvahu odlišné podmínky a tradice v různých státech navrhne Komise za tímto účelem společné komunikační nástroje.

6. ROZHODNUTÍ, JEŽ MÁ PŘIJMOUT EVROPSKÁ RADA

Komise navrhuje, že by Evropská rada na svém zasedání na jaře 2010 měla:

— schválit tematické priority strategie Evropa 2020;

— určit pět hlavních cílů, navržených v oddíle 2 tohoto dokumentu – investice do výzkumu a vývoje, vzdělávání, energie/změna klimatu, úroveň zaměstnanosti a snížení chudoby

— a vymezit tak, v jaké pozici by Evropa měla být do roku 2020; vyzvat členské státy k dialogu s Evropskou komisí o převedení těchto cílů EU do podoby cílů vnitrostátních, jež by zohlednily odlišné podmínky a výchozí pozice v různých státech, tak, aby byly k dispozici pro červnové zasedání Evropské rady;

— vyzvat Komisi, aby vypracovala návrhy týkající se stěžejních iniciativ a na základě toho požádala Radu (v různých složeních) o přijetí rozhodnutí nezbytných pro jejich provádění;

— souhlasit s posílením koordinace hospodářské politiky, jež podpoří pozitivní přesahy v eurozóně a pomůže efektivněji řešit problémy Unie; za tímto účelem schválit kombinované hodnocení podle tématu a země, jak se navrhuje v tomto sdělení, a současně důsledně zachovávat integritu Paktu; dále věnovat obzvláštní pozornost posilování hospodářské a měnové unie;

— vyzvat všechny zúčastněné strany a aktéry (např. vnitrostátní/regionální parlamenty, regionální a/nebo místní orgány, sociální partnery a občanskou společnost, stejně jako evropské občany), aby činnosti ve své působnosti prováděli partnerským způsobem, a pomohli tak s prováděním strategie;

— požádat Komisi o to, aby sledovala pokrok a každoročně předkládala jarnímu zasedání Evropské rady přehled o pokroku směrem k určeným cílům, včetně mezinárodních srovnávacích ukazatelů, a o stavu provádění stěžejních iniciativ.

Rada na svých dalších zasedáních:

— na základě stanoviska Evropského parlamentu potvrdí navržené integrované hlavní směry, jež představují její institucionální základ;

— na základě procesu vzájemného ověřování potvrdí platnost vnitrostátních cílů pro zajištění soudržnosti;

— bude diskutovat o určitých tématech a zhodnotí, v jaké je Evropa pozici a jak může být pokrok urychlen. První diskuse o výzkumu a inovacích na základě příspěvku Komise by se mohla uskutečnit na říjnovém zasedání Rady.

HLAVNÍ CÍLE

- Zvýšit zaměstnanost u osob ve věku 20 až 64 let ze současných 69 % na nejméně 75 %.
- Dosáhnout cíle investovat do výzkumu a vývoje 3 % HDP, zejména zlepšováním podmínek pro investice soukromého sektoru do výzkumu a vývoje, a vytvořit nový ukazatel pro sledování inovací.
- Snížit emise skleníkových plynů oproti úrovní roku 1990 nejméně o 20 % nebo, pokud budou podmínky příznivé, o 30 %; zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie v naší konečné spotřebě energie na 20 % a zvýšit energetickou účinnost o 20 %.
- Snížit podíl dětí, které předčasně ukončují školní docházku, ze současných 15 % na 10 % a zvýšit podíl obyvatel ve věku od 30 do 34 let, kteří mají ukončené terciární vzdělání, z 31 % nejméně na 40 %.
- Snížit o 25 % počet Evropanů, kteří žijí pod vnitrostátní hranicí chudoby, což vyvede z chudoby přes 20 milionů lidí.

INTELEKTUÁLNÍ RŮST	UDRŽITELNÝ RŮST	RŮST PODPORUJÍCÍ ZAČLENĚNÍ
INOVACE Stěžejní iniciativa EU „Inovace v Unii“ – zlepšení rámcových podmínek a přístupu k financování výzkumu a inovací, čímž by se posílil inovační řetězec a zvýšil objem investic v celé Unii.	KLIMA, ENERGIE A MOBILITA Stěžejní iniciativa EU „Evropa méně náročná na zdroje“ – podpora odvětvování hospodářského růstu od využívání zdrojů, a to pomocí snížení uhlíku v naší ekonomice, většího využívání obnovitelných zdrojů energie, modernizace dopravního odvětví a podpory energetické účinnosti.	ZAMĚSTNANOST A DOVEDNOSTI Stěžejní iniciativa EU „Program pro nové dovednosti a pracovní místa“ – modernizace pracovních trhů prostřednictvím usnadnění mobility pracovních sil a rozvoj dovedností v průběhu celého života za účelem zvýšení účasti na trhu práce a lepšího vyrovnání nabídky a poptávky na trhu práce.
VZDĚLÁVÁNÍ Stěžejní iniciativa „Mládež v pohybu“ – zlepšení výsledků vzdělávacích systémů a zlepšit mezinárodní atraktivitu evropských vysokoškolských institucí.	KONKURENCESCHOPNOST Stěžejní iniciativa EU „Průmyslová politika pro éru globalizace“ – zlepšení podnikatelského prostředí, zejména pro malé a střední podniky, a podpora rozvoje silné a udržitelné průmyslové základny, která by byla v celosvětovém měřítku konkurenceschopná.	BOJ PROTI CHUDOBĚ Stěžejní iniciativa EU „Evropská platforma pro boj proti chudobě“ – posílení sociální a územní soudržnosti tak, aby výhody vyplývající z růstu a zaměstnanosti byly ve velkém měřítku sdíleny a lidem postiženým chudobou a sociálním vyloučením bylo umožněno žít důstojně a aktivně se zapojovat do společnosti.
DIGITÁLNÍ SPOLEČNOST Stěžejní iniciativa EU „Digitální program pro Evropu“ – urychlení rozvoje vysokorychlostního internetu a využití výhod jednotného digitálního trhu domácími a podniky.		

Celková
institucionální
struktura

Integrované hlavní směry určující oblasti politických priorit EU včetně hlavních cílů, jichž má EU dosáhnout do roku 2020 a jež mají být převedeny do podoby vnitrostátních cílů

ZPRÁVY O JEDNOTLIVÝCH ZEMÍCH: Cíl: pomoci členským státům určit a provádět strategie pro překonání krize, jež mají obnovit makroekonomickou stabilitu, odhalit vnitrostátní překážky a umožnit jejich ekonomikám opět dosáhnout udržitelného růstu veřejných financí. Přístup: zdokonalené hodnocení hlavních makroekonomických problémů, jimž čelí členské státy, zohledňující vedlejší účinky na další členské státy a oblasti politik. Nástroje: podávání zpráv členskými státy v podobě jejich programů stability či konvergenčních programů, následované oddělenými, ale synchronizovanými doporučeními týkajícími se fiskální politiky, uvedenými ve stanoviscích k programům stability a konvergenčním programům, a makroekonomické nerovnováhy a překážek růstu v rámci hlavních směrů hospodářské politiky (čl. 121 odst. 2).	TEMATICKÝ PŘÍSTUP: Cíl: plnit hlavní cíle schválené na úrovni EU pomocí kombinace konkrétních opatření na úrovni EU a členských států. Přístup: strategická úloha Rady ve složení dle odvětví při sledování a přezkumu pokroku směrem ke schváleným cílům. Nástroje: podávání zpráv členskými státy v podobě zjednodušených národních programů reform, včetně informací o překážkách růstu a pokroku směrem k cílům, následovaných politickými radami na úrovni EU, jež mají mít podobu doporučení v rámci hlavních směrů hospodářských politik (čl. 121 odst. 2) a politik zaměstnanosti (článek 148).
Provádění	

PŘÍLOHA III NÁVRH HARMONOGRAMU PRO LÉTA 2010–2012

46

2010

Evropská komise

Návrhy celkového přístupu v rámci strategie Evropa 2020

Jarní zasedání Evropské rady

Schválení celkového přístupu a výběr hlavních cílů EU

Evropská komise

Návrhy integrovaných hlavních směrů v rámci strategie Evropa 2020

Evropský parlament

Debata o strategii a stanovisko k integrovaným hlavním směrům

Rada ministrů

Podrobnější stanovení klíčových parametrů (cíle EU/členských států, hlavní iniciativy a integrované hlavní směry)

Červnové zasedání Evropské Rady

Schválení strategie Evropa 2020, potvrzení cílů pro EU a pro jednotlivé členské státy a schválení integrovaných hlavních směrů

Evropská komise

Operativní pokyny pro další kroky v rámci strategie Evropa 2020

Podzimní zasedání Evropské rady

Důkladná rozprava o vybraných tematických otázkách (např. výzkum a vývoj, inovace)

Členské státy

Programy stability, konvergenční programy a národní programy reforem

2011

Evropská komise

Výroční zpráva pro jarní zasedání Evropské rady, stanoviska k programům stability a konvergenčním programům a návrhy doporučení

Rada ministrů

Přezkum návrhů doporučení Komise, ECOFIN k Paktu o stabilitě a růstu

Evropský parlament

Debata v plénu a přijetí usnesení

Jarní zasedání Evropské rady

Hodnocení pokroku a strategických záměrů

Členské státy, Evropská komise, Rada

Další sledování doporučení, provádění reforem a podávání zpráv

2012

Stejný postup se zvláštním zaměřením na sledování pokroku

Anglickou verzi dokumentu najdete ke stažení na:

http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm

Vzdělávání a odborná příprava

Nové desetiletí evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy

Na základě Lisabonské strategie schválené v roce 2000 přijali v první polovině roku 2002 ministři členských států Evropské unie odpovídající za vzdělávání a odbornou přípravu strategické směry a cíle v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, které měly v průběhu let 2002 až 2010 Evropské unii pomoci dosáhnout úrovně nejvyspělejší znalostní ekonomiky světa. Tento postup získal název pracovní program "Vzdělávání a odborná příprava 2010" (odtud zkratka ET 2010 reprezentující název programu Education and Training 2010).

Jelikož se platnost programu blížila ke svému konci, byl v průběhu českého předsednictví v Radě EU – konkrétně v květnu 2009 – ministři školství všech států Evropské unie přijat navazující dokument Strategický rámec evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě (ET 2020 – Education and Training 2020).

Vedle vize rozvoje vzdělávání v Evropě do roku 2020 vyjmenovává celkem čtyři strategické cíle, jež odpovídají komplexnímu zaměření na celoživotní učení (ať již formální, neformální či informální):

- » realizovat celoživotní učení a mobilitu v učení,
- » zlepšit kvalitu a efektivitu vzdělávání a odborné přípravy,
- » podporovat spravedlivost, sociální soudržnost a aktivní občanství,
- » zlepšit kreativitu a inovace, včetně podnikatelských schopností, na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy.

Strategický rámec definuje také principy evropské spolupráce, základní pravidla a procesy, jako jsou například otevřené metody koordinace (OMC), propojení se souvisejícími oblastmi – především Kodaňským procesem v odborném vzdělávání a Boloňským procesem ve vysokém školství, zdůraznění vazby na ostatní politiky (zejména výzkum a zaměstnanost), nutnost spolupráce s mezinárodními organizacemi a třetími zeměmi.

Důraz na flexibilitu načrtnutých cílů a nutnost získávání konkrétních výsledků se zrcadlí v rozdělení celého období do střednědobých cyklů - ministři schvalují prioritní oblasti, na které by se chtěli v rámci vždy 3letého období soustředit.

V neposlední řadě vymezuje Strategický rámec ET 2020 také evropské referenční ukazatele (European benchmarks). Jedná se o cílové hodnoty průměrných výsledků všech zemí Evropské unie ve společných prioritních oblastech, které by měly být dosaženy do roku 2020.

**Závěry Rady
ze dne 12. května 2009
o strategickém rámci
evropské spolupráce
v oblasti vzdělávání
a odborné přípravy
(„ET 2020“)**

(2009/C 119/02)

**RADA
EVROPSKÉ
UNIE,**

PŘIPOMÍNÁJÍC,

že Evropská rada na zasedání konaném v březnu roku 2002 v Barceloně potvrdila pracovní program „Vzdělávání a odborná příprava 2010“, čímž byl v kontextu Lisabonské strategie poprvé vytvořen pevný rámec evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, který vychází ze společných cílů a jehož prvořadým úkolem je podpora zdokonalování vnitrostátních systémů vzdělávání a odborné přípravy prostřednictvím rozvoje doplňkových nástrojů na úrovni EU, vzájemného učení a výměny osvědčených postupů formou otevřené metody koordinace;

a UZNÁVAJÍC,

že díky spolupráci v rámci uvedeného pracovního programu, včetně Kodaňského procesu a iniciativ v kontextu Boloňského procesu, bylo dosaženo významného pokroku, zejména pokud jde o podporu vnitrostátních reforem celoživotního učení, modernizaci vysokoškolského vzdělávání a rozvoj společných evropských nástrojů na podporu kvality, transparentnosti a mobility, avšak že zásadní výzvy i nadále přetrvávají, má-li Evropa dosáhnout svého ambiciózního cíle stát se nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější znalostní ekonomikou na světě;

ZDŮRAŽŇUJE, že

1. vzdělávání a odborné přípravě náleží klíčová úloha při řešení četných socioekonomických, demografických, ekologických a technologických výzev, jimž dnes Evropa spolu se svými občany čelí a jimž bude čelit i v nadcházejících letech.

2. účinné investice do lidského kapitálu prostřednictvím systémů vzdělávání a odborné přípravy představují zásadní součást evropské strategie, kterou má být na základě znalostí dosaženo vysokých úrovní udržitelného růstu a zaměstnanosti, jež jsou ústředním prvkem Lisabonské strategie, a to za současné podpory seberealizace, sociální soudržnosti a aktivního občanství.

UZNÁVÁ, že

1. ačkoli oceňuje evropskou rozmanitost a jedinečné příležitosti, které nabízí, a plně respektuje odpovědnost členských států za vzdělávací systémy, aktualizovaný strategický rámec evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy – vycházející z pokroku dosaženého v rámci pracovního programu „Vzdělávání a odborná příprava 2010“ – by však mohl zvýšit efektivitu této spolupráce a být trvalým přínosem a oporou pro vzdělávací systémy a systémy odborné přípravy členských států, a to až do roku 2020.

2. vzdělávání a odborná příprava zásadní měrou přispěly k dosahování dlouhodobých cílů Lisabonské strategie pro růst a zaměstnanost. V očekávání budoucího vývoje tohoto procesu je tedy třeba i nadále usilovat o to, aby vzdělávání a odborná příprava zůstaly pevně zakotveny v širším rámci strategie. Je rovněž nezbytné, aby rámec evropské spo-

lupráce zůstal dostatečně flexibilní, aby mohl reagovat na současnou i budoucí výzvy, včetně výzev vyplývajících z případných nových strategií přijatých po roce 2010.

BERE SE ZÁJMEM NA VĚDOMÍ

sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů nazvané *Aktualizovaný strategický rámec evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy*.⁽¹⁾

SOUHLASÍ S TÍM, že

1. V období do roku 2020 by hlavním cílem evropské spolupráce měla být podpora dalšího rozvoje systémů vzdělávání a odborné přípravy v členských státech, jejichž cílem je zajistit:

a) osobní, sociální a profesní seberealizaci všech občanů;

b) udržitelnou hospodářskou prosperitu a zaměstnatelnost a současně prosazovat demokratické hodnoty, sociální soudržnost, aktivní občanství a mezikulturní dialog.

2. Tyto cíle je třeba vnímat v celosvětovém kontextu. Členské státy uznávají význam široké otevřenosti světu jakožto nezbytné podmínky globálního rozvoje a prosperity, které Evropské unii na základě velmi kvalitního a atraktivního vzdělávání, odborné přípravy a výzkumných příležitostí pomohou dosáhnout jejího cíle, tj. stát se nejvýkonnější znalostní ekonomikou na světě.

3. Evropská spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy v období do roku 2020 by měla být uskutečňována prostřednictvím strategického rámce, který se na systémy vzdělávání a odborné přípravy zaměřuje jako na celek a z hlediska celoživotního učení. Právě celoživotní učení je totiž třeba vnímat jako základní zásadu, na které spočívá celý rámec, jenž je koncipován tak, aby zahrnoval učení ve všech prostředích, ať již jde o formální, neformální a informální učení, a na všech úrovních: od vzdělávání v raném věku a ve školách až po vysokoškolské vzdělávání, odborné vzdělávání a přípravu a vzdělávání dospělých. Rámec by měl být konkrétně zaměřen na tyto čtyři strategické cíle (podrobněji jsou rozvedeny níže):

1) Realizovat celoživotní učení a mobilitu.

2) Zlepšit kvalitu a efektivitu vzdělávání a odborné přípravy.

3) Prosazovat spravedlivost, sociální soudržnost a aktivní občanství.

4) Zlepšit kreativitu a inovace, včetně podnikatelských schopností, na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy.

4. Pravidelné sledování pokroku při plnění daného cíle zásadním způsobem přispívá k vytváření fakticky podložených politik. Výše uvedené strategické cíle by proto měly být v období let 2010 – 2020 doplněny o ukazatele a referenční úrovně evropských průměrných výsledků („evropské referenční úrovně“) uvedené v příloze I. Tyto evropské referenční úrovně vycházející ze stávajících referenčních úrovní napomohou změřit na evropské úrovni celkový pokrok a ukáží, čeho bylo dosaženo.

(1) Dokument 17535/08 + ADD 1 + ADD 2.

— Strategický cíl č. 1: Realizovat celoživotní učení a mobilitu v učení

Vzhledem k výzám plynoucím z demografických změn a k potřebě pravidelně aktualizovat a rozvíjet dovednosti v souladu s měnícími se ekonomickými a sociálními souvislostmi je zapotřebí celoživotního přístupu k učení a systémů vzdělávání a odborné přípravy, jež zohledňují všechny aspekty života, lépe reagují na změnu a jsou otevřenější okolnímu světu. Je možné, že v reakci na budoucí výzvy budou v oblasti celoživotního učení vznikat nové iniciativy, ale i u probíhajících iniciativ je ještě zapotřebí dalšího pokroku, především při provádění soudržných a komplexních strategií celoživotního učení. Zejména je třeba vyvíjet činnost, jež zajistí rozvoj vnitrostátních rámců kvalifikací založených na relevantních výsledcích vzdělávání a jejich propojení s evropským rámcem kvalifikací, zavedení flexibilnějších výukových přístupů, včetně lepšího zajištění přechodu mezi jednotlivými oblastmi vzdělávání a odborné přípravy, dále větší otevřenost vůči neformálnímu a informálnímu učení a zvýšená transparentnost a uznávání výsledků vzdělávání. Rovněž je třeba vyvinout další úsilí s cílem prosazovat vzdělávání dospělých, zvýšit kvalitu poradenských systémů a učinit učení obecně přitažlivějším, mimo jiné zaváděním nových forem učení a využíváním nových výukových a studijních technologií.

Zásadním prvkem celoživotního učení a důležitým prostředkem pro zvýšení zaměstnatelnosti a přizpůsobivosti osob je mobilita studujících, vyučujících a školitelů pedagogů, jež by měla být postupně rozšiřována tak, aby období studia strávené v zahraničí – v evropských i jiných zemích – již nebylo výjimkou, nýbrž pravidlem. V tomto procesu je třeba uplatňovat zásady stanovené v Evropské chartě kvality mobility. Má-li toho být dosaženo, bude zapotřebí obnoveného úsilí všech zúčastněných stran, například pokud jde o zajištění odpovídajících finančních prostředků.

— Strategický cíl č. 2: Zlepšit kvalitu a efektivitu vzdělávání a odborné přípravy

Kvalitní systémy vzdělávání a odborné přípravy, které jsou účinné i spravedlivé, mají pro úspěch Evropy a pro posílení zaměstnatelnosti zásadní význam. Nejdůležitějším úkolem je zajistit, aby každý získal klíčové kompetence, a zároveň rozvíjet špičkovou úroveň a atraktivitu na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy, jež umožní, aby si Evropa v celosvětovém měřítku udržela silnou pozici. Aby bylo možno tohoto cíle udržitelným způsobem dosáhnout, je třeba věnovat více pozornosti zvýšení úrovně základních dovedností, jako je schopnost psát, číst a počítat, zvýšení atraktivity matematiky, přírodních věd a technologií a posílení jazykových znalostí. Zároveň je třeba zajistit velmi kvalitní výuku, poskytovat náležitě počáteční vzdělávání učitelů, poskytovat vyučujícím a školitelům možnost trvalého profesního rozvoje a učinit z povolání učitele atraktivní volbu z hlediska kariéry. Je rovněž důležité zlepšit řízení a vedení institucí v oblasti vzdělávání a odborné přípravy a rozvíjet účinné systémy pro zajištění kvality. Vysoké kvality bude dosaženo pouze prostřednictvím efektivního a udržitelného využívání zdrojů – veřejných a soukromých, podle potřeby – a prosazováním fakticky podložené politiky a postupů v oblasti vzdělávání a odborné přípravy.

— Strategický cíl č. 3: Podporovat spravedlivost, sociální soudržnost a aktivní občanství

Politika vzdělávání a odborné přípravy by měla umožnit všem občanům bez ohledu na jejich osobní, sociální či ekonomickou situaci získávat, aktualizovat a rozvíjet v průběhu celého života specifické pracovní dovednosti a klíčové kompetence nezbytné k jejich zaměstnatelnosti a měla by podporovat další učení, aktivní občanství a mezikulturní dialog. Znevýhodnění v oblasti vzdělávání by mělo být řešeno poskytováním vysoce kvalitního vzdělávání v raném věku a cílené podpory, jakož i podporou vzdělávání přístupného všem. Cílem systémů vzdělávání a odborné přípravy by mělo být zajistit, aby všichni studující, a to i žáci ze znevýhodněného prostředí, žáci se zvláštními potřebami a migranti, dokončili školní docházku, popřípadě prostřednictvím tzv. vzdělávání „druhé šance“ a více individuálního přístupu ke vzdělávání. Vzdělávání by mělo prosazovat mezikulturní kompetence, demokratické hodnoty a respektování základních práv a životního prostředí, jakož i boj proti všem formám diskriminace a mělo by vést k tomu, aby všichni mladí lidé byli schopni pozitivní komunikace se svými vrstevníky pocházejícími z různých prostředí.

— Strategický cíl č. 4: Zlepšit kreativitu a inovace, včetně podnikatelských schopností, na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy

Kreativita je zdrojem seberealizace a současně i hlavním zdrojem inovací, jež jsou pokládány za jednu z klíčových hnacích sil udržitelného hospodářského rozvoje. Kreativita a inovace mají zásadní význam pro rozvoj podnikání a pro konkurenceschopnost Evropy v mezinárodním měřítku. Prvním úkolem je podpora procesu, v němž by si všichni občané osvojili klíčové průřezové kompetence, jako jsou kompetence v oblasti digitálních technologií, schopnost se učit, smysl pro iniciativu a podnikání a kulturní povědomí. Druhým úkolem je zajistit plně funkční znalostní trojúhelník vzdělávání – výzkum – inovace. Partnerství mezi světem podnikání a různými sektory a úrovněmi vzdělávání, odborné přípravy a výzkumu může napomoci zajistit lepší soustředění na dovednosti a kompetence vyžadované na trhu práce a na posílení inovací a podnikatelských schopností ve všech typech výuky. Je třeba podporovat širší vzdělávací společenství, do kterých budou zapojeni zástupci občanské společnosti a další zainteresované strany, a to v zájmu vytvoření atmosféry podporující kreativitu a lepšího sladování profesních a sociálních potřeb a osobní spokojenosti jednotlivců.

SOUHLASÍ DÁLE S TÍM, ŽE

1. V rámci snahy dosáhnout výše uvedených strategických cílů a účinně tak přispět k vnitrostátním reformám by v období do roku 2020 měly být dodržovány tyto zásady:

a) evropská spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy by měla být zaváděna z hlediska celoživotního učení a měla by účinně využívat otevřené metody koordinace a vytvářet součinnost mezi různými oblastmi vzdělávání a odborné přípravy. Otevřená metoda koordinace by měla plně respektovat odpovědnost členských států za jejich vzdělávací systémy a dobrovolný ráz evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy a měla by být založena na:

- čtyřech výše uvedených strategických cílech týkajících se evropské spolupráce;
 - společných referenčních nástrojích a přístupech;
 - vzájemném učení a výměně osvědčených postupů, včetně šíření výsledků;
 - pravidelném sledování a předkládání zpráv;
 - podkladech a údajích všech příslušných evropských agentur,⁽¹⁾ evropských sítí a mezinárodních organizací;⁽²⁾
 - důsledném využívání možností, jež skýtají programy Společenství, zejména v oblasti celoživotního učení;
- b) evropská spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě by měla být sama o sobě věcná a konkrétní. Měla by přinášet jasné a viditelné výsledky, které by měly být pravidelně a strukturovaně prezentovány, revidovány a šířeny, a tím vytvářet základ pro trvalé hodnocení a rozvoj;

c) Kodaňský proces v oblasti odborného vzdělávání a přípravy je důležitým aspektem evropské spolupráce, na nějž se vztahuje otevřená metoda koordinace. Cíle a priority sledované v rámci tohoto procesu by měly přispět k dosažení cílů stanovených v tomto rámci;

d) v zájmu podpory členských států v jejich úsilí o modernizaci vysokoškolského vzdělávání a vytvoření evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání by měla být cílem rovněž úzká součinnost s Boloňským procesem, zejména v souvislosti s nástroji zajišťujícími kvalitu, uznávání kvalifikací, mobilitu a transparentnost;

e) v příslušných případech by se mělo usilovat o meziodvětvovou spolupráci iniciativ EU v oblasti vzdělávání a odborné přípravy s iniciativami v rámci souvisejících politik, zejména pokud jde o zaměstnanost, podnikání, sociální politiku, politiku mládeže a kulturu. S konkrétním přihlédnutím ke znalostnímu trojúhelníku by měla být věnována zvláštní pozornost součinnosti mezi vzděláváním, výzkumem a inovacemi, jakož i doplňkovosti s cíli evropského výzkumného prostoru;

f) dobře fungující spolupráce využívající nových, transparentních způsobů navazování kontaktů je zapotřebí nejen mezi příslušnými orgány EU, ale i se všemi příslušnými zainteresovanými stranami, jež mohou významně přispět k vytváření, provádění a hodnocení politik;

g) měl by být posílen politický dialog se třetími zeměmi a spolupráce s mezinárodními organizacemi, neboť tento dialog i tato spolupráce by byly zdrojem nových myšlenek a umožňovaly by srovnání;

(1) Zejména Cedefop a Evropská nadace odborného vzdělávání.

(2) Kdykoli je v textu výslovně či nepřímě odkazováno na OECD, rozumí se, že by mělo být zajištěno právo účasti všech členských států na práci této organizace.

h) ve vhodných případech lze pro posílení systémů vzdělávání a odborné přípravy v souladu s celkovými strategickými cíli a prioritami členských států použít finanční prostředky z evropských strukturálních fondů.

2. Úspěch otevřené metody koordinace ve vzdělávání a odborné přípravě se odvíjí od politických závazků členských států a účinných pracovních postupů na evropské úrovni. V této souvislosti a v zájmu dosažení větší flexibility by pracovní postupy používané v rámci evropské spolupráce měly být založeny na těchto zásadách:

a) Pracovní cykly: období do roku 2020 bude rozděleno do řady cyklů, přičemž první cyklus bude zahrnovat období tří let od roku 2009 do roku 2011.

b) Prioritní oblasti: pro každý cyklus přijme Rada na základě návrhu Komise určitý počet prioritních oblastí evropské spolupráce vycházejících ze strategických cílů. Evropské prioritní oblasti budou stanoveny tak, aby umožnily buď širokou spolupráci mezi všemi členskými státy, nebo užší spolupráci mezi omezenějším počtem členských států, v souladu s prioritami dotčených členských států. Prioritní oblasti pro první cyklus podle tohoto nového rámce jsou uvedeny v příloze II.

c) Vzájemné učení: evropská spolupráce ve výše uvedených prioritních oblastech může být uskutečňována například prostřednictvím vzájemného učení, konferencí a seminářů, fór na vysoké úrovni či zasedání skupin odborníků, panelových zasedání, studií, analýz a formou spolupráce za využití internetu, případně za účasti příslušných zainteresovaných stran. Všechny tyto iniciativy by měly být realizovány na základě jasného mandátu, časového harmonogramu a plánovaných výsledků, jež navrhne Komise ve spolupráci s členskými státy (viz také písmeno f) níže).

d) Šíření výsledků: aby byla posílena viditelnost a dopad na úrovni jednotlivých členských států i na evropské úrovni, budou výsledky spolupráce důsledně šířeny mezi příslušné zainteresované strany a případně projednány na úrovni generálních ředitelů či ministrů.

e) Podávání zpráv o pokroku: Na konci každého cyklu, a v případě prvního cyklu podle nového rámce ne dříve než na počátku roku 2012, by měla být vypracována společná zpráva Rady a Komise. Tato zpráva zhodnotí celkový pokrok při dosahování cílů podle tohoto rámce během posledního cyklu nebo v určité konkrétní tematické oblasti, jež by určila Komise ve spolupráci s členskými státy (viz také písmeno f) níže). Společné zprávy by měly být založeny na zprávách vypracovaných členskými státy a na dostupných informacích a statistických údajích. Společné zprávy lze vypracovávat tak, aby obsahovaly faktické analýzy odlišných situací v jednotlivých členských státech, a to s plným souhlasem těchto států. Společné zprávy by rovněž měly sloužit jako základ pro stanovení nového souboru prioritních oblastí pro následující cyklus.

f) Monitorování procesu: s cílem napomoci dosahování výsledků prostřednictvím otevřené metody koordinace a podpořit využívání této metody na vnitrostátní i evropské úrovni budou členské státy a Komise úzce spolupracovat při řízení, rozvoji a hodnocení daného procesu a jeho výsledků.

3. Rada může strategický rámec včetně referenčních úrovní a pracovních postupů přezkoumat a případně v něm provést nezbytné úpravy s ohledem na jakýkoli význam-

ný vývoj situace v Evropě, zejména s ohledem na rozhodnutí přijatá v souvislosti se strategií EU pro růst a zaměstnanost pro období po roce 2010.

VOZÝVÁ PROTO ČLENSKÉ STÁTY, aby

1. s podporou Komise a s využitím otevřené metody koordinace vymezené v těchto závěrech spolupracovaly při posilování evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy v období do roku 2020 na základě čtyř strategických cílů, zásad a pracovních postupů popsanych výše, a prioritních oblastí dohodnutých pro každý cyklus (prioritní oblasti pro první cyklus 2009 – 2011 jsou uvedeny v příloze II).

2. na základě svých vnitrostátních priorit zvážily přijetí opatření na vnitrostátní úrovni, jejichž cílem by bylo dosáhnout cílů uvedených ve strategickém rámci a přispět ke společnému dosažení evropských referenčních úrovní vymezených v příloze I. Aby dále zvážily, zda se při vypracovávání vnitrostátních politik v oblasti vzdělávání a odborné přípravy lze inspirovat ze vzájemného učení na evropské úrovni.

VOZÝVÁ KOMISI, aby

1. v období do roku 2020 spolupracovala s členskými státy a podporovala je při spolupráci podle tohoto rámce na základě výše popsanych čtyř strategických cílů, zásad a pracovních postupů uvedených v příloze I, jakož i referenčních úrovní a dohodnutých prioritních oblastí uvedených v příloze II.

2. posuzovala, zejména prostřednictvím společných zpráv o pokroku, do jaké míry byly cíle tohoto rámce splněny. Dále aby během roku 2010 zhodnotila pokrok, kterého bylo dosaženo v oblasti referenčních úrovní přijatých v rámci pracovního programu „Vzdělávání a odborná příprava 2010“.

3. dále pracovala na návrzích týkajících se možných referenčních úrovní v oblasti mobility, zaměstnatelnosti a studia jazyků, jak je uvedeno v příloze I.

4. spolupracovala s členskými státy na posouzení způsobů, jak zlepšit stávající ukazatele, včetně těch, jež se týkají osob předčasně ukončujících vzdělávání a odbornou přípravu, a do konce roku 2010 podala Radě zprávu o tom, do jaké míry lze upravit soudržný rámec ukazatelů a referenčních úrovní přijatý Radou v květnu roku 2007,⁽¹⁾ aby byla zajištěna jeho soudržnost se strategickými cíli podle tohoto rámce. V této souvislosti by měla být pozornost věnována zejména oblasti tvořivosti a inovací a podnikatelským schopnostem.

(1) Závěry Rady ze dne 25. května 2007 o uceleném rámci ukazatelů a kritérií pro sledování pokroku při plnění lisabonských cílů v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (Úř. věst. C 311, 21. 12. 2007, s. 13 – 15).

PŘÍLOHA I REFERENČNÍ ÚROVNĚ EVROPSKÝCH PRŮMĚRNÝCH VÝSLEDKŮ („Evropské referenční úrovně“)

58

Jakožto nástroj ke sledování pokroku a k určování výzev, který současně přispívá k vytváření fakticky podložených politik, by řada referenčních úrovní evropských průměrných výsledků („evropských referenčních úrovní“) měla podpořit strategické cíle vymezené ve výše uvedených závěrech na období let 2010 – 2020.

Tyto referenční úrovně vycházejí ze stávajících referenčních úrovní⁽¹⁾ přijatých v rámci pracovního programu „Vzdělávání a odborná příprava 2010“. Měly by být založeny výhradně na srovnatelných údajích a zohledňovat odlišné situace jednotlivých členských států. Neměly by být považovány za konkrétní cíle, kterých by jednotlivé země měly do roku 2020 dosáhnout. Členské státy se spíše vyzývají k tomu, aby na základě vnitrostátních priorit a se zohledněním měnících se ekonomických podmínek zvážily, jakým způsobem a do jaké míry mohou přispět ke společnému dosažení evropských referenčních úrovní prostřednictvím vnitrostátních opatření.

S ohledem na výše uvedené se členské státy dohodly na těchto pěti referenčních úrovních:

Účast dospělých na celoživotním učení

S cílem zvýšit účast dospělých na celoživotním učení, zejména osob s nízkou kvalifikací:
— V roce 2020 by se alespoň 15 % dospělých mělo účastnit programů celoživotního učení.⁽²⁾

Žáci s problémy v základních dovednostech

S cílem zajistit, aby si všichni žáci osvojili základní dovednosti přiměřené úrovně, zejména pokud jde o čtení, matematiku a přírodní vědy:
— V roce 2020 by podíl 15letých žáků, kteří mají problémy se čtením, matematikou a přírodními vědami,⁽³⁾ měl být nižší než 15 %.

Dosažené terciární vzdělání

Vzhledem k rostoucí poptávce po dosažení vysokoškolského vzdělání a se současným uznáním stejné důležitosti odborného vzdělávání a přípravy:

— V roce 2020 by podíl osob ve věku od 30 do 34 let s dokončeným terciárním vzděláním⁽⁴⁾ měl činit minimálně 40 %.

Osoby předčasně ukončující vzdělávání a odbornou přípravu

Jako příspěvek k zajištění toho, že vzdělávání a odbornou přípravu dokončí maximální počet studujících:

— Do roku 2020 by podíl osob předčasně ukončujících vzdělávání a odbornou přípravu⁽⁵⁾ měl být nižší než 10 %.

Vzdělávání v raném věku

S cílem zvýšit účast na vzdělávání v raném věku jako základ pozdějších studijních úspěchů, zejména v případě dětí ze znevýhodněného prostředí:

— V roce 2020 by se vzdělávání v raném věku mělo účastnit alespoň 95 % dětí ve věku od 4 let do věku, kdy mají zahájit povinnou školní docházku.

Rada dále vyzývá Komisi k pokračování práce v těchto oblastech:

Mobilita

Vzhledem k obecně uznávané přidané hodnotě mobility ve vzdělávání a v zájmu zvýšení této mobility se Komise vyzývá, aby do konce roku 2010 předložila Radě návrh referenční úrovně v této oblasti, která by byla zpočátku zaměřena na fyzickou mobilitu mezi zeměmi v oblasti vysokoškolského vzdělávání a zároveň zohledňovala kvantitativní i kvalitativní aspekty a odrážela vynaložené úsilí a cíle dohodnuté v rámci Boloňského procesu, jak bylo nedávno zdůrazněno na konferencích v Lovani (Leuven) a Nové Lovani (Louvain-la-Neuve).⁽⁶⁾

Komise se současně vyzývá, aby posoudila možnost rozšířit tuto referenční úroveň tak, aby zahrnovala oblast odborného vzdělávání a přípravy a mobilitu vyučujících.

Zaměstnatelnost

Vzhledem k významu podpory zaměstnatelnosti prostřednictvím vzdělávání a odborné přípravy v zájmu řešení současných i budoucích výzev na trhu práce se Komise vyzývá, aby do konce roku 2010 předložila Radě návrh možné evropské referenční úrovně v této oblasti.

Studium jazyků

Vzhledem k významu studia dvou cizích jazyků od raného věku, jak bylo zdůrazněno v závěrech Evropské rady ze zasedání v Barceloně v březnu roku 2002, se Komise vyzývá, aby do konce roku 2012 předložila Radě návrh možné referenční úrovně v této oblasti, a to s využitím výsledků probíhající práce na jazykových kompetencích.⁽⁷⁾

(1) Závěry Rady ze zasedání ve dnech 5. a 6. května 2003 o referenčních úrovních evropských průměrných výsledků ve vzdělávání a odborné přípravě (referenční úrovně) (dokument 8981/03).

(2) To znamená procentuální podíl populace ve věku od 25 do 64 let účastníci se vzdělávání a odborné přípravy během čtyř týdnů před provedením průzkumu (Eurostat/průzkum týkající se pracovních sil). Využit lze rovněž informací o účasti dospělých na celoživotním učení shromážděných v rámci průzkumu vzdělávání dospělých.

(3) Zdroj: OECD/PISA. (Je třeba zajistit právo všech členských států podílet se na této činnosti.) Příslušné ukazatele budou sledovány samostatně.

(4) To znamená procentní podíl osob ve věku od 30 do 34 let, které úspěšně dokončily terciární úroveň vzdělání (úrovně 5 a 6 podle ISCED). (EUROSTAT, UOE).

(5) To znamená podíl obyvatelstva ve věku od 18 do 24 let, které má pouze nižší sekundární vzdělání nebo vzdělání ještě nižší a již se neúčastní vzdělávání ani odborné přípravy. (EUROSTAT/průzkum týkající se pracovních sil.) Mělo by být vynaloženo úsilí s cílem zlepšit kvalitu údajů, včetně posouzení proveditelnosti použití jejich dodatečných zdrojů.

(6) Komuniké z konference evropských ministrů odpovědných za vysokoškolské vzdělávání, Lovaň a Nová Lovaň, Belgie, 28. a 29. dubna 2009.

(7) Závěry Rady o Evropském ukazateli jazykových kompetencí (Úř. věst. C 172, 25. 7. 2006, s. 1).

59

PŘÍLOHA II PRIORITYNÍ OBLASTI EVROPSKÉ SPOLUPRÁCE VE VZDĚLÁVÁNÍ A ODBORNÉ PŘÍPRAVĚ BĚHEM PRVNÍHO CYKLU: 2009 – 2011

V rámci úsilí o dosažení čtyř strategických cílů uvedených v rámci „ET 2020“ by určení prioritních oblastí pro konkrétní pracovní cyklus mělo zlepšit účinnost evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě a mělo by být odrazem individuálních potřeb členských států, zejména v souvislosti s novým vývojem situace a novými výzvami.

Prioritní oblasti uvedené v bodu 2 písm. b) a c) v části nazvané „souhlasí dále s tím, že“ a podrobně popsané níže odrážejí skutečnost, že je třeba:

- i) pokračovat ve spolupráci v oblastech, v nichž přetrvávají klíčové výzvy;
- ii) rozvíjet spolupráci v oblastech, které jsou během tohoto konkrétního pracovního cyklu považovány za obzvláště důležité.

Členské státy si v souladu se svými vnitrostátními prioritami zvolí oblasti činnosti a spolupráce, v jejichž rámci se budou chtít zapojit do společné navazující činnosti. Pokud to členské státy pokládají za nezbytné, může práce na konkrétních prioritních oblastech pokračovat v následných pracovních cyklech.

Strategický cíl č. 1: Realizovat celoživotní učení a mobilitu

Pokračovat v práci v této oblasti:

— *strategie celoživotního učení*: dokončit proces zavádění vnitrostátních strategií celoživotního učení a věnovat zvláštní pozornost validaci neformálního a informálního učení a poradenství.

— *evropský rámec kvalifikací*: v souladu s doporučením Evropského parlamentu a Rady z dubna roku 2008⁽¹⁾ vytvořit do roku 2010 návaznost mezi všemi národními systémy kvalifikací a evropským rámcem kvalifikací a podporovat používání přístupu založeného na výsledcích vzdělávání pro standardy a kvalifikace, hodnotící a validační postupy, převody kreditů, výukové programy a zajišťování kvality.

Rozvíjet spolupráci v těchto oblastech:

— *rozšiřování mobility* ve vzdělávání: spolupracovat na postupném odstraňování překážek a rozšiřování příležitostí pro mobilitu ve vzdělávání v Evropě i na celém světě, jak pro vysokoškolský stupeň vzdělávání, tak pro ostatní stupně, včetně nových cílů a nástrojů financování, se současným zohledňováním zvláštních potřeb znevýhodněných osob.

(1) Úř. věst. C 111, 6. 5. 2008, s. 1.

Strategický cíl č. 2: Zlepšit kvalitu a efektivitu vzdělávání a odborné přípravy

Pokračovat v práci v této oblasti:

— *studium jazyků*: dosáhnout toho, aby občané byli schopni komunikovat kromě své mateřštiny v dalších dvou jazycích, v příslušných případech podporovat jazykovou výuku v odborném vzdělávání a přípravě a ve vzdělávání dospělých a umožnit přistěhovalcům, aby se naučili jazyku hostitelské země.

— *profesní rozvoj učitelů a školitelů*: soustředit se na kvalitu počátečního vzdělávání nových učitelů a podpory při zapracování a na zvyšování kvality možností dalšího profesního rozvoje učitelů, školitelů a dalších pedagogických pracovníků (například těch, kdo se účastní činností souvisejících s vedením nebo poradenstvím).

— *řízení a financování*: podporovat program modernizace pro vysokoškolské vzdělávání (včetně výukových programů) a rámec pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy, a v oblasti vzdělávání dospělých se zaměřit na kvalitu jeho poskytování, včetně personálního obsazení. Prosazovat fakticky podloženou politiku a postupy a klást zvláštní důraz na prokazování udržitelnosti veřejných, případně i soukromých investic.

Rozvíjet spolupráci v těchto oblastech:

— *základní dovednosti ve čtení, matematice a přírodních vědách*: prozkoumat a šířit stávající osvědčené postupy a výsledky výzkumu týkající se schopnosti žáků porozumět psanému textu a vypracovat závěry o způsobech, jak zlepšit gramotnost v celé EU. Prohloubit existující spolupráci tak, aby se zlepšily znalosti z matematiky a přírodních věd na vyšších stupních vzdělávání a odborné přípravy, a posílit výuku přírodních věd. Je zapotřebí konkrétních opatření ke zlepšení úrovně základních dovedností, včetně dovedností dospělých.

— *„Novými dovednostmi k novým povoláním“*: zajistit, aby v rámci plánování, které se bude týkat vzdělávání a odborné přípravy, bylo náležitě zohledňováno posouzení budoucích požadavků na dovednosti a přizpůsobení potřebám trhu práce.

Strategický cíl č. 3: Podporovat spravedlivost, sociální soudržnost a aktivní občanství

Pokračovat v práci v této oblasti:

— *osoby předčasně ukončující vzdělávání a odbornou přípravu*: posílit preventivní přístupy, rozvíjet užší spolupráci mezi sektory všeobecného a odborného vzdělávání a odstranit překážky, které brání těm, kdo předčasně ukončili školní docházku, v návratu ke vzdělávání a odborné přípravě.

Rozvíjet spolupráci v těchto oblastech:

— *předškolní vzdělávání*: podporovat všeobecně spravedlivý přístup a posílit kvalitu poskytovaného vzdělání a podporu učitelů.

— *přistěhovalci*: vypracovat systém vzájemného učení na základě osvědčených postupů výuky osob z přistěhovaleckého prostředí.

— *studenti a žáci se zvláštními potřebami*: podporovat vzdělávání přístupné všem a individuální přístup ve vzdělávání prostřednictvím vhodně načasované pomoci a dobře koordinovaných služeb. Integrovat služby do běžné výuky a zajistit přístup k dalšímu vzdělávání a odborné přípravě.

Strategický cíl č. 4: Zlepšit kreativitu a inovace, včetně podnikatelských schopností, na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy

Pokračovat v práci v této oblasti:

— *klíčové průřezové kompetence*: v souladu s doporučením Evropského parlamentu a Rady ⁽¹⁾ více zohledňovat klíčové průřezové kompetence v osnovách, hodnocení a kvalifikacích.

Rozvíjet spolupráci v těchto oblastech:

— *instituce otevřené inovacím*: podporovat kreativitu a inovace rozvojem specifických metod výuky a učení (včetně využívání nových nástrojů informačních a komunikačních technologií a vzdělávání učitelů).

— *partnerství*: rozvíjet partnerství mezi poskytovateli vzdělávání a odborné přípravy a podniky, výzkumnými institucemi, kulturními subjekty a kreativními odvětvími a podporovat dobře fungující znalostní trojúhelník.

Anglickou verzi dokumentu najdete ke stažení na:

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc1120_en.htm

(1) Úř. věst. L 394, 30. 12. 2006, s. 10.

Sdělení komise evropskému parlamentu,
radě, evropskému hospodářskému
a sociálnímu výboru a výboru regionů

MLÁDEŽ V POHYBU

*Iniciativa zaměřená na rozvinutí
potenciálu mladých lidí,
aby mohla Evropa růst rozumným
a udržitelným způsobem, ze kterého
budou mít prospěch všichni*

{SEK(2010) 1047}

1. ÚVOD

Strategie Evropa 2020 stanovuje ambiciózní cíl – dosáhnout chytrého a udržitelného růstu, ze kterého budou mít prospěch všichni. Klíčem k dosažení tohoto cíle jsou mladí lidé. Kvalitní vzdělání a odborná příprava, úspěšné začlenění na trh práce a větší mobilita mladých lidí jsou pro rozvinutí potenciálu mladých lidí a dosažení cílů iniciativy Evropa 2020 tím nejdůležitějším.

Budoucí prosperita Evropy záleží na její mládeži. Mladých lidí je v EU kolem 100 milionů, což představuje pětinu jejího obyvatelstva ⁽¹⁾. Kromě bezprecedentních možností, jaké jim nabízí moderní Evropa, mají mladí lidé také problémy, které se hospodářskou krizí ještě zhoršily – jde o problémy v oblasti systémů vzdělávání a odborné přípravy a v přístupu na trh práce. Nezaměstnanost mladých lidí je nepřipustně vysoká – dosahuje téměř 21 % ⁽²⁾. Aby bylo možné dosáhnout cíle 75 % zaměstnanosti lidí ve věku 20–64 let, musí se radikálně zlepšit přechod mladých lidí na trh práce.

Odhaduje se, že do roku 2020 bude 35 % pracovních míst vyžadovat kvalifikaci na vysoké úrovni, spolu s přizpůsobivostí a schopností inovovat. V současné době je to 29 % pracovních míst. Znamená to o 15 milionů více pracovních míst vyžadujících kvalifikaci na vysoké úrovni ⁽³⁾. U narůstajícího počtu pracovních míst bude nutná dovednost pracovat s informačními a komunikačními technologiemi, pro hospodářství EU je však překážkou nedostatek vysoce kvalifikovaných odborníků v oboru IKT ⁽⁴⁾. Méně než jeden člověk ze tří (31,1 %) ⁽⁵⁾ má v EU vysokoškolské vzdělání, ve srovnání s více než 40 % v USA a více než 50 % v Japonsku. EU má menší podíl výzkumných pracovníků než její konkurenti ⁽⁶⁾. V rámci strategie Evropa 2020 bylo dohodnuto, že do roku 2020 by mělo mít přinejmenším 40 % osob ve věku 30–34 let dokončené terciární nebo ekvivalentní vzdělání.

Až příliš mladých lidí odchází ze škol předčasně, čímž se zvyšuje riziko, že budou nezaměstnaní nebo neaktivní, že budou žít v chudobě a budou na ně vynakládány vysoké hospodářské a sociální náklady. Momentálně má 14,4 % mladých lidí v EU ve věku od 18 do 24 let nižší než vyšší sekundární vzdělání a dále se nevzdělává ani neprochází odbornou přípravou ⁽⁷⁾. Cílem EU je snížit předčasné ukončování školní docházky na 10 %. Evropa se musí také zlepšit, pokud jde o gramotnost, jelikož 24,1 % patnáctiletých neumí dobře číst a toto číslo v poslední době vzrostlo ⁽⁸⁾.

(1) Eurostat, 2009, věková skupina 15–30 let.

(2) Eurostat, červen 2010, věková skupina do 25 let.

(3) Prognóza CEDEFOP.

(4) eSkills Monitor study, Evropská komise 2009.

(5) Eurostat, 2008, věková skupina 30–34 let.

(6) Studie MORE, Evropská komise 2010.

(7) Eurostat, 2009.

(8) OECD PISA 2006.

Provádění vnitrostátních strategií v oblasti celoživotního učení a vyvíjení pružnějších způsobů výuky, které by umožnily lidem snadno přecházet mezi jednotlivými úrovněmi vzdělávání a přitahovaly i netradiční studenty, představuje úkol pro mnoho členských států.

1.1. Zaměření iniciativy

Mládež v pohybu je vlajková iniciativa EU, která odpovídá na výzvy, kterým čelí mladí lidé a pomáhá jim uspět ve znalostní ekonomice. Jde o rámcovou agendu, ohlašující nové klíčové činnosti, posilující ty již existující a zajišťující provádění dalších na úrovni EU a na vnitrostátních úrovních, při respektování zásady subsidiarity. Z této iniciativy by měly mít prospěch i kandidátské země, prostřednictvím příslušných mechanismů. Bude finančně podporována z příslušných programů EU týkajících se vzdělání, mládeže a mobility učení a ze strukturálních fondů. Veškeré stávající programy budou přezkoumány, aby zahrnovaly i podporu pro iniciativu Mládež v pohybu v rámci příštího finančního rámce. Iniciativa Mládež v pohybu bude prováděna v souladu se stěžejní iniciativou „Program pro nové dovednosti a pracovní místa“, která byla vyhlášena v rámci Evropy 2020.

Mládež na postupu se zaměří na čtyři hlavní směry činností:

— Rozumný a udržitelný růst pro všechny závisí na činnostech v rámci systému celoživotního učení, které směřují k rozvoji klíčových dovedností a kvalitních výsledků vzdělávání, v souladu s potřebami trhu práce. Evropa musí celkově rozšířit příležitosti mladých lidí k učení, včetně podpory získávání dovedností prostřednictvím neformálních vzdělávacích aktivit. Iniciativa mládež na postupu bude tyto činnosti podporovat mimo jiné tím, že v jejím rámci bude navrženo doporučení Rady, které vyzve členské státy, aby řešily příliš časté předčasné ukončování školní docházky během Evropského roku dobrovolné činnosti a pomocí doporučení Rady o uznávání neformálního a informálního učení. Komise rovněž podporuje odborné vzdělávání učňovského typu a vysoce kvalitní stáže jakožto možnosti získat zkušenosti přímo na pracovišti a překlenout tak most na pracovní trh.

— Evropa potřebuje zvýšit procento mladých lidí, kteří studují na vysokých školách, aby udržela krok se svými konkurenty v ekonomice založené na znalostech a aby podpořila inovace. Je rovněž nutné, aby se evropské vysoké školství stalo přitažlivější a otevřenější pro ostatní svět a vůči výzvam globalizace, zejména podporou mobility studentů a výkumných pracovníků. Iniciativa Mládež v pohybu bude usilovat o zlepšení kvality, přitažlivosti a pružnosti vysokého školství a bude podporovat kvalitnější a větší mobilitu a zaměstnatelnost, mimo jiné tím, že navrhne novou agendu pro reformu a modernizaci vysokého školství, včetně iniciativy týkající se srovnávání výsledků univerzit a nové mezinárodní strategie EU na podporu přitažlivosti evropských vysokých škol, akademické spolupráce a výměny s partnery ve světě.

— Podpora mobility ve vzdělávání ze strany EU prostřednictvím programů a iniciativ bude přezkoumána, rozšířena a prováděna s vnitrostátními a regionálními zdroji. Bude posílen mezinárodní rozměr. Iniciativa Mládež v pohybu podpoří snahu EU o to, aby do roku 2020 měli všichni mladí lidé v Evropě možnost strávit část svého studia v cizině, a to také prostřednictvím zkušeností se školením přímo na pracovišti. Doporučení Rady zaměřené na odstranění překážek mobility se navrhuje jako součást balíčku iniciativy Mládež v pohybu a je doplněno „tabulkou výsledků v oblasti mobility“, která umožní porovnat, jak členské státy postupují. Bude vytvořena internetová stránka věnovaná iniciativě „Mládež v pohybu“, která zpřístupní informace o mobilitě a studijních příležitostech v rámci EU ⁽⁹⁾. Komise navrhne na podporu mobility vytvoření karty Mládež v pohybu. Nová vnitroeurospáská iniciativa nazvaná „První zaměstnání v rámci sítě EURES“ pomůže mladým lidem dovědět se o pracovních příležitostech v cizině a přijmout takovou práci a bude motivovat zaměstnavatele k tomu, aby vytvářeli pracovní místa pro mladé mobilní pracovníky. Komise zváží, zda přeměnit přípravnou činnost „Erasmus pro mladé podnikatele“ na program, podporující mobilitu podnikatelů.

— Je naléhavě zapotřebí, aby Evropa zlepšila situaci v zaměstnanosti mladých lidí. Iniciativa Mládež v pohybu představuje rámec politických priorit pro činnosti na vnitrostátní i evropské úrovni, jejichž cílem je snížit nezaměstnanost mladých lidí napomáháním přechodu mezi školou a zaměstnáním a snížením segmentace trhu práce. Zvláštní důraz je kladen na úlohu veřejných služeb zaměstnanosti, které budou podporovat evropskou záruku pro mladé, čímž se zajistí, že všichni mladí lidé budou buď v práci nebo budou studovat či budou procházet režimem aktivace, a které vytvoří evropský vyhledávač volných pracovních míst a budou podporovat mladé podnikatele.

2. ROZVOJ MODERNÍCH SYSTÉMŮ VZDĚLÁVÁNÍ A ODBORNÉ PŘÍPRAVY, KTERÉ BUDOU ZDROJEM KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ A VYNIKAJÍCÍCH VÝSLEDKŮ

Do vzdělání a odborné přípravy je třeba investovat cíleně, udržitelným způsobem a více, máme-li dosáhnout vysoké kvality vzdělávání a odborné přípravy, celoživotního učení a rozvoje dovedností. Komise bude motivovat členské státy k tomu, aby konsolidovaly své investice a tam, kde je to nutné, je zvýšily, a zároveň vyvinuly zvýšené úsilí zajistit co nejlepší návratnost veřejných zdrojů. V ovzduší velkého tlaku na veřejné výdaje je také důležitá diverzifikace finančních zdrojů.

Aby bylo možné snížit předčasné ukončování školní docházky na 10 %, bylo v rámci strategie EU 2020 dohodnuto, že je třeba jednat rychle, zaměřit se na prevenci cíleně oslovit žáky, u nichž hrozí, že školní docházku ukončí předčasně. Komise navrhne, aby Rada vydala doporučení na posílení činností členských států směřujících ke snížení předčasného ukončování školní docházky. Komise rovněž ustanoví odbornou skupinu na vysoké úrovni, jejímž cílem bude doporučit, jak zlepšit gramotnost. Komise rovněž předloží sdělení týkající se posílení vzdělávání a péče během raného dětství.

(9) Napojení na již existující portál PLOTEUS o možnostech studia. Komise rovněž zveřejnila na portálu „Vaše Evropa“ sekci věnovanou mladým a studiu, která obsahuje informace o právech studentů a příležitostech pro ně, stejně jako pro další mladé lidi, v Evropě.

Mladí lidé se musí vyrovnat se stále narůstající nabídkou možností vzdělávání. Potřebují získat schopnost rozhodovat se informovaně. Potřebují informace o možnostech vzdělávání a odborné přípravy a potřebují si udělat jasný obrázek o tom, jaké jsou možnosti pracovního uplatnění, aby mohli položit základ pro svou budoucí kariéru. Je třeba dále rozvinout kvalitní služby profesního poradenství a orientace v oblasti odborné přípravy a zapojit do nich instituce pracovního trhu. Zároveň je třeba pracovat na zlepšení image odvětví a profesí, které mají potenciál nabídnout pracovní místa.

Na všech úrovních vzdělávacího systému je třeba podporovat vysoce kvalitní učení a výuku. Schopnosti, které jsou pro znalostní ekonomiku a společnost klíčové, jako například schopnost učit se, komunikovat v cizích jazycích, podnikatelské dovednosti a schopnost plně využívat potenciálu IKT, elektronické učení a ovládání početních úkonů ⁽¹⁰⁾, budou čím dál více důležité ⁽¹¹⁾. Komise v roce 2011 předložila Sdělení o schopnostech podporujících celoživotní učení, ve kterém budou návrhy, jak by se spolu mohly svět vzdělávání a svět práce lépe domluvit ⁽¹²⁾.

Požadavky na kvalifikaci stále vzrůstají, a to i v povoláních s nízkou kvalifikací. Prognózy předvídají, že přibližně 50 % veškerých pracovních míst v roce 2020 bude i nadále záviset na kvalifikaci na střední úrovni, poskytovaných prostřednictvím odborného vzdělávání a přípravy. Komise ve svém sdělení z roku 2010 o evropské spolupráci v oblasti odborného vzdělávání a přípravy ⁽¹³⁾ zdůraznila, že pro toto odvětví je modernizace naprosto klíčová. Mezi priority patří, aby se podpořila propustnost a existovaly způsoby přechodu mezi odborným vzděláváním a přípravou a vysokoškolským vzděláváním, rovněž prostřednictvím vytváření národních rámců kvalifikací a udržováním úzkých kontaktů s podnikatelským sektorem.

Pro mladé lidi je zásadní, aby již brzy získali pracovní zkušenosti, a mohli tak rozvinout dovednosti a schopnosti, které jsou v práci zapotřebí ⁽¹⁴⁾. Učení na pracovišti typu odborné přípravy je vynikajícím nástrojem pro postupnou integraci mladých lidí na pracovní trh. Kvalita a dostupnost odborného vzdělávání učňovského typu se v jednotlivých členských státech velmi liší. Některé členské státy v poslední době začaly takové systémy vzdělávání zavádět. Pro účinnost těchto systémů a pro jejich tržní význam je důležité zapojení sociálních partnerů do jejich vytváření, organizace, poskytování a financování. V těchto činnostech by se mělo i nadále pokračovat v zájmu zvýšení kvalifikace v rámci odborného vzdělávání, aby do konce roku 2012 alespoň 5 milionů mladých lidí v Evropě mělo možnost zúčastnit se učňovské odborné přípravy (momentálně se jí účastní podle odhadů 4,2 milionů osob ⁽¹⁵⁾).

V poslední době se staly pro mladé lidi důležitou možností, jak získat počáteční pracovní zkušenosti stáže, které jim umožňují přizpůsobit se požadavkům pracovního trhu. Některé členské státy rovněž zřídily programy pro získávání pracovních zkušeností, čímž reagovaly na sníženou nabídku pracovních míst pro mladé lidi. Tyto programy by

(10) Komise zřídila v roce 2010 tématickou pracovní skupinu z řad tvůrců politik a odborníků z členských států, aby zjistila příčiny špatných výsledků studentů v matematice (včetně ovládání početních úkonů) a přírodních vědách.

(11) Doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. prosince 2006 (Úř. věst. L 394, 30.12.2006).

(12) European Skills, Competencies and Occupations taxonomy (ESCO).

(13) KOM(2010) 296.

(14) Viz zpráva Evropského parlamentu z vlastní iniciativy E. Turunenové „Podpora přístupu mládeže na trh práce, posílení statusu praktikanta, stáží a odborné přípravy“ z června 2010.

(15) Zpráva pracovní skupiny o mobilitě pro učně, únor 2010 (Evropská komise).

měly být otevřeny pro všechny, měly by být kvalitní a mít jasně vytyčené učební cíle, přičemž by nenahrazovaly normální zaměstnání nebo zkušební dobu.

Nezaměstnanost mezi absolventy různých stupňů vzdělávání a odborné přípravy je čím dál více zdrojem znepokojení. Evropské systémy reagovaly na požadavky znalostní ekonomiky pomalu a nepodařilo se jim přizpůsobit učební osnovy a programy měnícím se potřebám trhu práce. Komise navrhne v roce 2010 jako odpověď na žádost Rady z května 2009 referenční kritérium EU týkající se zaměstnatelnosti.

Cílem iniciativy Mládež v pohybu by také mělo být rozšíření učebních příležitostí, které směřují k budování kariéry a obohacení života, pro ty mladé lidi, kteří mají méně příležitostí nebo jim hrozí sociální vyloučení. Jsou to zejména ti mladí lidé, kteří by měli mít prospěch z rozšíření možností neformálního a informálního učení a z poskytování tohoto druhu učení ve větším měřítku a jeho uznávání v rámci národních rámců kvalifikací. Mohlo by jim to pomoci otevřít dveře k dalšímu učení. Komise navrhne doporučení Rady, které usnadní uznávání tohoto druhu učení ⁽¹⁶⁾.

Klíčové nové činnosti:

— **Navrhnout doporučení Rady o omezení předčasného ukončování školní docházky (2010):** Toto doporučení stanoví rámec pro účinnou politickou reakci, zohledňující různé příčiny předčasného ukončování školní docházky. Zaměří se na preventivní a nápravná opatření.

— **Zahájit činnost skupiny odborníků na vysoké úrovni pro gramotnost (2010),** jejímž úkolem by bylo určit účinné postupy v členských státech, jak zlepšit porozumění psanému textu mezi žáky a dospělými a formulovat vhodná doporučení.

— **Zvýšit přitažlivost, rozmanitost poskytování a kvalitu odborného vzdělávání a přípravy** a tím přispět k zaměstnatelnosti mladých lidí a snížení předčasného ukončování školní docházky. Komise spolu s členskými státy a sociálními partnery na konci roku 2010 znovu zahájí spolupráci v oblasti odborného vzdělávání a navrhne opatření na vnitrostátní a evropské úrovni.

— **Navrhnout kvalitní rámec pro stáže,** řešit právní a administrativní překážky umisťování do zahraničí. **Podporovat lepší přístup** k vysoce kvalitním stážím a účast na nich motivováním (například prostřednictvím udělení značky kvality nebo ocenění) podniků k tomu, aby stážistům nabízely místa a aby pro ně byly dobrými hostitelskými podniky. O totéž se snažit v rámci dohod se sociálními partnery nebo politiky sociální odpovědnost podniků.

— **Navrhnout předlohu doporučení Rady o uznávání neformálního a informálního učení (2010)** k posílení činností členských států zaměřených na uznání dovedností získaných prostřednictvím tohoto druhu učení.

(16) Dobrovolná činnost, účast a aktivity v organizacích pro mladé a brigády poskytují příležitosti pro učení mimo rámec formálních struktur. Mohou pomoci upevnit další činnosti v rámci iniciativy Mládež v pohybu a zainteresovat ty mladé lidi, kterým by jinak hrozilo, že budou stát stranou. Evropský rok dobrovolné činnosti 2011 poskytne čerstvý impulz k dalšímu rozvoji těchto činností.

3. PODPOROVAT PŘITAŽLIVOST VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDĚLÁNÍ PRO ZNALOSTNÍ EKONOMIKU

Vysokoškolské vzdělávání je hlavním motorem hospodářské konkurenceschopnosti v ekonomice, kterou pohánějí kupředu znalosti. Vysokoškolské vzdělávání je proto k dosažení hospodářských a sociálních cílů klíčové. Se vzrůstajícím počtem pracovních míst vyžadujících kvalifikaci na vysoké úrovni bude stále více mladých lidí potřebovat dostat se na vysokou školu a ukončit ji, aby EU dosáhla cíle strategie Evropa 2020 – 40 % mladých lidí s vysokoškolským nebo ekvivalentním vzděláním. Výzkum by měl přitáhnout a udržet více mladých lidí tím, že nabídne přitažlivé podmínky zaměstnání. Aby bylo těchto cílů dosaženo, bude třeba mnohostranný přístup. Modernizovat vysoké školství, zaručit jeho vynikající kvalitu, nejvyšší odbornou způsobilost a průhlednost a podporovat partnerství v globalizovaném světě.

Některé evropské univerzity patří k nejlepším na světě, realizaci jejich plného potenciálu jsou však kladeny překážky. Do oblasti vysokoškolského vzdělávání bylo dlouhodobě málo investováno, přičemž zároveň počet studentů velmi vzrostl. Komise znovu zdůraznila, že moderní a výkonný systém univerzit ve znalostní ekonomice potřebuje minimálně investici ve výši celkem 2 % HDP (kombinované soukromé a veřejné financování)⁽¹⁷⁾. Univerzity by měly být podporovány v tom, aby diverzifikovaly své příjmy a přijaly větší odpovědnost za svou dlouhodobou udržitelnost. Členské státy musí zvýšit své úsilí o modernizaci vysokého školství⁽¹⁸⁾, pokud jde o učební plány, správu a financování provedením priorit dohodnutých v kontextu boloňského procesu, podporou nové agendy pro spolupráci a reformu na úrovni EU a zaměřením na nové výzvy v kontextu strategie Evropa 2020.

Udržet vysokou kvalitu je pro přitažlivost vysokoškolského vzdělávání klíčové. Na evropské úrovni je třeba posílit záruku kvality vysokoškolského vzdělávání a to podporou spolupráce mezi zúčastněnými stranami a institucemi. Komise bude sledovat pokrok a stanovit priority v této oblasti ve zprávě, kterou přijme v roce 2012 a která bude reagovat na doporučení Evropského parlamentu a Rady⁽¹⁹⁾.

Ve stále více globálním a mobilním světě může transparentnost, pokud jde o výkon institucí vysokoškolského vzdělávání, podpořit konkurenci a spolupráci a také může být pobídkou pro další zlepšení a modernizaci. Stávající mezinárodní hodnocení výsledků může podávat neúplný obrázek o výkonnosti univerzit, protože klade přehnaný důraz na výzkum a pomíjí ostatní klíčové faktory, které činí univerzity úspěšnými, jako je kvalita výuky, inovace, angažmá v regionu a mezinárodní rozměr. Komise představí v roce 2011 výsledky studie proveditelnosti, jejíž cílem je vyvinout alternativní mnohorozměrný globální systém hodnocení univerzit, který bude brát v úvahu rovněž rozmanitost institucí vysokoškolského vzdělávání.

Schopnost Evropy inovovat bude záviset na partnerství a pevnějším propojení mezi vzděláváním, výzkumem a inovacemi („znalostní trojúhelník“). Znamená to plně

(17) KOM(2005) 15.

(18) KOM(2006) 208.

(19) Doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 15. února 2006 o další evropské spolupráci při zajišťování kvality v oblasti vysokoškolského vzdělávání (2006/143/ES) (Úř. věst. L 64, 4.3.2006).

využívat roli Evropského inovačního a technologického institutu a Akcí Marie Curie a čerpat poučení z nich získaná. Komise v této souvislosti posílí a rozšíří aktivity evropské platformy pro dialog mezi univerzitami a podniky (Fórum EU pro dialog mezi univerzitami a podniky), s cílem zvýšit zaměstnatelnost studentů a dále prohloubit úlohu vzdělávání ve „znalostním trojúhelníku“.

Vysokoškolské vzdělávání získává čím dál více mezinárodní rozměr. Aby byly k univerzitám přitahovány ti nejlepší studenti je nutná větší mobilita, otevřenost vůči zahraničí a transparentnost, spolu s vytvářením a posilováním partnerství a akademické spolupráce s univerzitami z ostatních částí světa. V oblasti vysokoškolského vzdělávání bude třeba klást zvláštní důraz na posílení mezinárodní spolupráce, programy a politický dialog. V roce 2011 bude představeno sdělení, které stanoví klíčové výzvy a činnosti v oblasti vysokoškolského vzdělávání s výhledem do roku 2020, včetně Strategie EU týkající se internacionalizace⁽²⁰⁾.

Klíčové nové činnosti:

— **Podporovat reformy a modernizovat vysokoškolské vzdělávání představením sdělení (2011), které stanoví novou posílenou agendu pro vysokoškolské vzdělávání:** Toto sdělení se zaměří na posílení zaměstnatelnosti absolventů, podporu mobility, a to včetně mobility mezi akademickým světem a průmyslem a na propagaci transparentních a vysoce kvalitních informací o možnostech studia a výzkumu a o výsledcích institucí. Zaměří se rovněž na otevření možností pro netradiční studenty a usnadnění přístupu pro znevýhodněné skupiny, včetně možnosti případného financování. Posílená agenda rovněž navrhne evropskou strategii internacionalizace, jejímž úkolem bude podpořit přitažlivost evropského vysokoškolského vzdělávání.

— **Srovnat výsledky vysokoškolského vzdělávání a výstupy ze vzdělávání:** Komise představí v roce 2011 výsledky studie proveditelnosti, jejíž cílem je vyvinout mnohorozměrný globální systém hodnocení univerzit, který bude brát v úvahu rozmanitost institucí vysokoškolského vzdělávání.

— **Navrhnout víceletou strategickou agendu pro inovace (2011) která definuje úlohu Evropského inovačního a technologického institutu v multipolárním evropském světě inovací a stanoví pro vysokoškolské vzdělávání, výzkum, inovace a podnikání priority pro nadcházejících sedm let.**

4. PODPOROVAT DALŠÍ ROZVOJ MOŽNOSTÍ MLADÝCH LIDÍ UČIT SE V ZAHRANIČÍ A JEJICH MOBILITU V OBLASTI ZAMĚSTNÁNÍ

Ačkoliv mobilita mezi obyvatelstvem EU není příliš vysoká, studium a práce v zahraničí jsou přitažlivé zejména pro mladé lidi. Většinu „mobilních“ lidí v EU tvoří mladí mezi 25 a 34 lety. Tato věková skupina má obvykle lepší jazykové znalosti a méně rodinných závazků.

(20) Závěry Rady týkající se internacionalizace vysokoškolského vzdělávání ze dne 11 května 2010.

Zvýšená mobilita je možná rovněž díky stále otevřenějším hranicím a kompatibilnějším vzdělávacím systémům. Tuto tendenci je třeba podporovat – poskytnout mladým lidem přístup k více možnostem, jak si zvýšit kvalifikaci nebo najít práci.

4.1. Propagace mobility ve vzdělávání

Mobilita ve vzdělávání představuje jeden z dobrých způsobů, jak mohou mladí lidé zlepšit svou budoucí šanci na získání zaměstnání a získat nové odborné schopnosti a rovněž se rozvíjet jako aktivní občané. Pomůže jim to získat nové znalosti a rozvinout nové lingvistické a mezikulturní dovednosti. Evropané, kteří jsou jako mladí studenti mobilní budou spíše mobilní i jako pracovníci v pozdějším životě. Zaměstnavatelé si těchto přínosů váží a vnímají je. Mobilita ve vzdělávání hrála významnou roli při otevírání systémů vzdělávání a odborné přípravy navenek, což jim dodalo evropský a mezinárodní rozměr, staly se přístupnějšími a více efektivními.⁽²¹⁾ EU má dlouhou a úspěšnou historii podpory mobility vzdělávání prostřednictvím různých programů a iniciativ, z nichž nejznámější je program Erasmus⁽²²⁾. Budoucí programy, jako například vytvoření Evropského dobrovolnického sboru humanitární pomoci, jejichž vznik předpokládá Lisabonská smlouva, by mohly k tomuto procesu také přispět. Některé členské státy využívají na podporu učení za hranicemi vlastní země a pracovní mobility rovněž strukturální fondy, zejména Evropský sociální fond. Mobilita a výměny vysokoškolských studentů a zaměstnanců vysokých škol v rámci evropských i mimoevropských univerzit podporují programy Erasmus mundus a Tempus.

Cílem Komise je rozšířit možnosti mobility ve vzdělávání na všechny mladé lidi v Evropě do roku 2020 prostřednictvím mobilizace zdrojů a odstraněním překážek pro získání možnosti studovat v zahraničí⁽²³⁾.

Zelená kniha o mobilitě ve vzdělávání (červenec 2009)⁽²⁴⁾ zahájila veřejnou konzultaci týkající se způsobů, jak nejlépe překonat překážky mobility a otevřít více možností pro studium v zahraničí. V rámci této veřejné konzultace došlo 3 000 odpovědí od národních a regionálních vlád i dalších zúčastněných osob⁽²⁵⁾. Tento vysoký počet svědčí o přání posílit mobilitu ve vzdělávání u všech částí vzdělávacího systému (vysokoškolské vzdělávání, školy, odborné vzdělávání a příprava), ale rovněž v neformálním a informálním rámci, jako je dobrovolnická činnost. Z reakcí, které Komise získala, je však rovněž patrné, že přetrvává mnoho překážek pro mobilitu. Spolu s tímto sdělením Komise rovněž navrhne doporučení Rady o mobilitě ve vzdělávání, které bude tvořit základ nové kampaně v členských státech, jejímž cílem je tyto překážky odstranit.

(21) Informace o studiích a výzkumu viz COM(2009) v konečném znění.

(22) zahrnují následující: vysokoškolské vzdělávání (Erasmus, Erasmus Mundus, Marie Curie) pro studenty, doktorandy a zaměstnance univerzit, vysokoškolské vzdělávání a výzkum (Marie Curie, mobilita v rámci sítě excelence a technologických platform); směrem od vysokoškolského vzdělávání k podnikání (umísťování v rámci programů Erasmus a Marie Curie); odborné vzdělávání a učňovské programy (Leonardo); sekundární vzdělávání (Comenius) vzdělávání dospělých a dobrovolné vzdělávání pro seniory (Grundtvig); oblast kultury (program Kulturní); výměny mladých a dobrovolnická činnost (Mládí v akci); dobrovolnická činnost (Evropská dobrovolnická služba v rámci programu Mládí v akci); občanská společnost (program Evropa pro občany) a přípravná akce „Erasmus pro mladé podnikatele“).

(23) http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/about/political/index_en.htm

(24) KOM(2009) 329.

(25) Analýza došlých odpovědí je k dispozici v pracovním dokumentu Komise SEK(2010) 1047.

Sledování pokroku bude probíhat prostřednictvím „tabulky výsledků v oblasti mobility“, která poskytne možnost porovnání, jak členské státy při odstraňování těchto překážek pokračují.

Komise vydává, kromě uvedeného sdělení, rovněž průvodce příslušnými rozsudky Evropského soudu, který zlepšil porozumění tomu, jaká práva mají studenti studující v zahraničí. Jde o takové otázky jako přístup ke vzdělávacím institucím, uznávání diplomů a přenosnosti grantů, což pomůže veřejným orgánům, zúčastněným stranám a studentům porozumět.

Ministři školství zemí účastnících se boloňského procesu, představitelé 46 zemí, stanovili v roce 2009 jako svůj cíl, aby přinejmenším 20 % absolventů evropských vysokých škol studovalo do roku 2020 v zahraničí, nebo absolvovalo v zahraničí alespoň část studia⁽²⁶⁾. V reakci na žádost Rady z května 2009 navrhne Komise v roce 2010 referenční kritérium EU pro mobilitu ve vzdělávání, zaměřené především na vysokoškolské studenty a studenty, kteří prochází odbornou přípravou a vzděláváním.

Evropské nástroje usnadňující mobilitu, jakými jsou například evropský systém přenosu a akumulace kreditů, evropský rámec kvalifikací pro celoživotní učení a Europass by měly být plně provedeny, aby je mohli mobilní studenti plně využívat⁽²⁷⁾. Jako doplněk fyzické mobility je třeba podporovat i virtuální mobilitu prostřednictvím IKT. Komise dále rozvine již existující prvky Europassu, který se přetvoří do Evropského znalostního pasu. Zvýší to transparentnost a usnadní přenos dovedností získaných formálním i neformálním učním v rámci celé Evropské unie. V tomto kontextu rozvine Komise nástroje, pomocí kterých bude možné určit a rozpoznat schopnosti kvalifikovaných odborníků v oboru IKT a uživatelů IKT, včetně evropského rámce pro odbornost v oboru IKT, v souladu se strategií EU týkající se elektronických dovedností⁽²⁸⁾. Komise bude rovněž usilovat o vytvoření karty Mládež v pohybu, aby urychlila integrační proces pro mobilní studenty, kteří se stěhují do zahraničí, která poskytne další výhody, podobně jako je poskytují vnitrostátní studentské průkazky nebo průkazky pro mladé.

Financování EU podporuje mobilitu studentů, výzkumných pracovníků, mladých a dobrovolníků prostřednictvím celé řady programů, ačkoliv počet mladých lidí, kteří se mohou těchto programů zúčastnit zůstává relativně malý – 380 000 ročně. Komise zlepší účinnost a fungování uvedených programů bude propagovat integrovaný přístup k podpoře iniciativy Mládež v pohybu v rámci příštího finančního rámce.

Klíčové nové činnosti:

— **Zřídit internetovou stránku věnovanou iniciativě Mládež v pohybu, která bude informovat o příležitostech mobility a studia v rámci EU** (2010): Tato internetová stránka by měla jasně informovat o všech příslušných programech EU, o příležitostech a prá-

(26) http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/conference/documents/Leuven_Louvain-la-Neuve_Communique_April_2009.pdf

(27) Jedná se zejména o evropský rámec kvalifikací pro celoživotní učení, Europass, dodatek diplomu, evropský systém přenosu a akumulace kreditů (pro vysokoškolské vzdělávání), evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET) a pas mládeže (Youthpass).

(28) Oznámený v rámci digitální agendy, KOM(2010) 245; „Elektronické dovednosti pro 21. století“ KOM(2007) 496.

vech vztahujících se k mobilitě mladých lidí a měla by být postupně dopracována – propojováním činností EU s národními a regionálními iniciativami, poskytováním informací o možnostech financování, o vzdělávacích a školicích programech v celé Evropě (a zohlednit stávající práci na nástrojích transparentnosti a naváže na již existující portál PLOTEUS) a bude poskytovat seznam kvalitních podniků, které poskytují stáž a podobně.

— **Navrhnout předlohu doporučení Rady o podpoře mobility ve vzdělávání mladých lidí** (2010), které bude řešit překážky mobility ve vzdělávání vnitrostátní, evropské a mezinárodní úrovni. Předloha bude vycházet z reakcí, které Komise obdržela v rámci veřejné konzultace zelené knihy „Podpora mobility ve vzdělávání mladých lidí“ v roce 2009. Pravidelným sledováním tabulky výsledků v oblasti mobility stanoví referenční kritérium a změří pokrok při odstraňování uvedených překážek v členských státech.

— **Vytvořit kartu Mládež v pohybu**, která usnadní mobilitu všem mladým lidem (t.j. studentům, žákům, stážistům, výzkumníkům a dobrovolníkům) a ulehčí mobilním studentům integrační proces.

— **Zveřejnit průvodce rozsudky Evropského soudu, které se týkají práv mobilních studentů** (2010): Do tohoto úkolu spadají otázky přístupu ke grantům, jejich uznávání a přenosnosti.

— **Navrhnout Evropský znalostní pas** (2011), založený na stávajících prvcích Europassu. Nový pas bude zaznamenávat transparentním a porovnatelným způsobem schopnosti, které lidé během svého života získali v rámci různých způsobů vzdělávání, včetně dovednosti pracovat s informačními a komunikačními technologiemi, a informálního a neformálního učení. Tím by se měla usnadnit mobilita, protože se usnadní uznávání schopností v rámci různých zemí.

4.2. Propagace mobility ve vzdělávání

Jak zdůraznila v poslední době Montiho zpráva⁽²⁹⁾, dokonce i v době hospodářského poklesu zůstávají některá pracovní místa v EU neobsazená. Důvodem je zčásti i nedostatečná mobilita pracovní síly v EU. Většina Evropanů (60 %) si však myslí, že pro evropskou integraci je dobré, aby se lidé stěhovali v rámci EU, 50 % lidí si myslí, že je to dobré pro pracovní trh a 47 % se domnívá, že je to dobrá věc pro ekonomiku⁽³⁰⁾.

Pracovat v zahraničí je zvláště přitažlivé pro mladé lidi. V praxi však existuje ještě mnoho překážek, které volnému pohybu brání: ty je třeba odstranit, aby mladí mohli snáze pracovat a stěhovat se v rámci Unie a získávat nové dovednosti a schopnosti. Mladí lidé jsou často ochotni v zahraničí pracovat, ale nechopí se příležitostí v zahraničí proto, že o nich neví, a také kvůli nákladům na stěhování. Poradenství a finanční podpora při krytí nákladů na přestěhování mladých uchazečů o práci do nové země a také pokrytí některých nákladů na integraci, které většinou nese zaměstnavatel, by mohly přispět k tomu, aby poptávka po pracovní síle lépe odpovídala nabídce, přičemž by zároveň mladí pracovníci získali cenné zkušenosti a dovednosti.

(29) „Nová strategie pro jednotný trh“, zpráva M.Montiho z 9. května 2010, s. 57.

(30) Zvláštní Eurobarometr 337 z června 2010 – „Geografická mobilita a mobilita na pracovním trhu“.

Mladí nováčci na pracovním trhu a podniky se nedostávají snadno do kontaktu a veřejné služby zaměstnanosti ne vždy poskytují služby, které jsou pro mladé lidi vhodné a neangažují dostatečně podniky, aby zaměstnávaly mladé lidi z celé Evropy. Veřejné služby zaměstnanosti ne vždy využívají EURES a příležitosti k zaměstnávání, které poskytuje, ačkoliv o této službě ví 12 % Evropanů a 2 % ji již využily⁽³¹⁾.

V situaci, kdy Evropa čelí nedostatku pracovní síly v budoucnosti, si potřebuje v globální soutěži o talenty zachovat co nejvíce vysoce kvalifikovaných pracovníků a rovněž získat do Evropy ty správné dovednosti pro očekávaný nárůst pracovních požadavků. Bude třeba vyvinout zvláštní úsilí, abychom v rámci globální soutěže o talenty do Evropy přilákali vysoce kvalifikované migranty. K relativní přitažlivosti místa, kde člověk pracuje, přispívá kromě tradiční zaměstnanecké politiky široká škála dalších aspektů. Jelikož se příliš mnoho Evropanů určitých profesí stěhuje do ciziny, přičemž imigrantů těchto profesí přichází do Evropy málo, měly by se politiky zabývat také tímto aspektem. Znamená to zvýšit informovanost o právech občana při stěhování v rámci EU, zejména pokud jde o koordinaci sociálního zabezpečení a volného pohybu pracovníků, zjednodušit postupy koordinace sociálního zabezpečení a zohlednit nové vzorce mobility, včetně překážek volného pohybu pracovníků (t.j. například přístup k zaměstnání ve veřejném sektoru), zlepšit informovanost mladých lidí o profesích, po nichž je poptávka, zvýšit přitažlivost pracovních míst v profesích, kde dochází k odlivu mozků (například vědecké a lékařské profese) a určit, v rámci iniciativy „novými dovednostmi k novým povoláním“, ta povolání, kde je pracovníků nedostatek a kam je třeba přitáhnout nové talenty z EU i ze zemí mimo EU.

Klíčové nové činnosti:

— **Vytvořit novou iniciativu: „První zaměstnání v rámci sítě EURES“**: jde o pilotní projekt (je třeba, aby získal požadovanou finanční podporu od rozpočtového orgánu), který má pomoci mladým lidem při hledání práce v kterémkoli členském stát EU-27 a při stěhování do zahraničí. Hledání práce v zahraničí by mělo být snadné jako hledání práce ve vlastní zemi: Iniciativa „Tvé první zaměstnání v rámci sítě EURES“ poskytne podporu ve formě poradenství při hledání práce, přijímání do zaměstnání a rovněž finanční pomoc mladým lidem, kteří hledají práci a jsou ochotni pracovat v zahraničí a rovněž podnikům, zejména malým a středním podnikům, při přijímání mladých mobilních pracovníků a při poskytování uceleného integračního programu pro nově příchozí. Tento nový nástroj mobility by měl řídit EURES, evropská síť pracovní mobility veřejných služeb zaměstnanosti, a začne fungovat v roce 2011.

— Vytvořit v roce 2010 **evropský vyhledávač volných pracovních míst**, který ukáže mladým lidem a poradcům pro zaměstnání, kde jsou v Evropě volná pracovní místa a jaké schopnosti jsou potřebné. Evropský vyhledávač volných pracovních míst zlepší transparentnost a informovanost o dostupných pracovních místech pro mladé, kteří si hledají práci a to tím, že vyvine systém sledování pracovní poptávky a poptávky po dovednostech v rámci celé Evropy.

— **Sledovat používání právních předpisů EU týkajících se svobody pracovníků**, aby se zajistilo, že pobídky v rámci opatření pro mladé pracovníky v členských státech, včetně

(31) Zvláštní průzkum agentury Eurobarometr 337, červen 2010.

odborné přípravy, jsou rovněž dosažitelné pro mobilní mladé dělníky. Spolu s členskými státy určit v roce 2010 oblasti pro činnosti na podporu mobility v rámci technické komise zabývající se volným pohybem pracovníků.

5. RÁMEC PRO ZAMĚSTNÁVÁNÍ MLADÝCH LIDÍ

Ačkoliv mnoho členských států již zavedlo politiky pro zaměstnanost mladých lidí a mnohé z nich přijaly dodatečná opatření během krize – často v úzké spolupráci se sociálními partnery – mnohé ještě zbývá vykonat ⁽³²⁾ ⁽³³⁾. Opatření ke snížení vysoké nezaměstnanosti mladých lidí a zvýšení zaměstnanosti mladých lidí musí být v době tlaku na veřejné rozpočty účinná v krátkodobém a udržitelná v dlouhodobém horizontu, aby řešila výzvu demografických změn. Měla sestávat z integrovaného celku postupných kroků, které by pomohly mladým lidem přejít ze vzdělávání do zaměstnání a zajistily záchrannou síť pro ty, u nichž hrozí riziko, že z procesu vzdělávání a z pracovního procesu odejdou předčasně. Stávající legislativa EU, která má chránit mladistvé pracovníky, musí být plně a dostatečně provedena ⁽³⁴⁾.

Existují důkazy, že rozsáhlá politická koordinace na evropské úrovni v rámci společných zásad flexikurity může pro mladé lidi představovat opravdovou pomoc. Ve spolupráci se zúčastněnými stranami včetně veřejných služeb zaměstnanosti, sociálních partnerů a neziskových organizací jsou zapotřebí zvláštní činnosti na úrovni EU i na úrovni vnitrostátní. Ty by měly být založeny na níže uvedených prioritních činnostech vedoucích ke snížení nezaměstnanosti a zlepšení pracovních vyhlídek mladých lidí. Priority pro činnost by měly přispívat k cíli 75% zaměstnanosti, stanovenému v iniciativě Evropa 2020.

Nedostatek solidních pracovních příležitostí pro mladé lidi představuje problém rozšířený v celé globální ekonomice. Zvýšit zaměstnanost mladých v našich partnerských zemích a zejména v zemích sousedících s EU prospěje nejen těmto zemím, ale rovněž bude mít pozitivní dopad na EU. Zaměstnanost mladých se dostala ještě více do popředí globální politické diskuse v reakci na krizi a oživení, čímž se zdůraznila konvergence politických priorit a stimulovala politická výměna. Toto téma bylo zdůrazněno v Globálním paktu Mezinárodní organizace práce, stejně jako v doporučeních ministrů pro práci a zaměstnanost G20, v globální strategii školení G20 nebo ve Fóru mladých OECD.

5.1. Pomáhat při získávání prvního pracovního místa a zahájení kariéry

Po ukončení střední školy by měli mladí lidé buď nastoupit do zaměstnání nebo na další stupeň vzdělávání – a pokud ne, musí jim být poskytnuta adekvátní podpora

(32) Viz pracovní dokument Komise (xxx) 2010 ze dne 15. září 2010 o používání směrnice Rady č. 94/33/ES ze dne 22. června 1994 o ochraně mladistvých pracovníků.

(33) Zdroj: Studie o zaměstnanosti mladých (2008), která poskytuje přehled hlavních politik zavedených ve všech členských státech EU-27. Zpráva komise pro zaměstnanost o zaměstnanosti mladých lidí (2010) podává přehled opatření z poslední doby, která byla v členských státech přijata.

(34) Viz pracovní dokument Komise (xxx) 2010 ze dne 15. září 2010 o používání směrnice Rady č. 94/33/ES ze dne 22. června 1994 o ochraně mladistvých pracovníků.

prostřednictvím aktivních opatření pracovního trhu nebo sociálních opatření, a to i pokud nemají nárok na podporu. Zejména v členských státech, ve kterých je málo volných pracovních míst, je velmi důležité, aby mladí lidé už na počátku nezůstali pozadu. Podmínkou je zajistit, aby mladí lidé měli širší a včasější přístup k těmto opatřením a to i tehdy, pokud nejsou registrováni jako uchazeči o zaměstnání. Pro mladé lidi pocházející z prostředí migrantů nebo určitých etnických skupin budou možná zapotřebí konkrétní opatření šitá jim na míru, aby i tato rychle rostoucí skupina mladé populace, která zvláště často čelí potížím při započínání své kariéry, mohla dosáhnout lepšího pokroku.

Absolventi, kteří ukončili odbornou přípravu a vysokoškolské vzdělání rovněž potřebují podporu, aby se co nejrychleji posunuli směrem k nalezení prvního zaměstnání na plný úvazek. Instituce pracovního trhu, zejména veřejné služby zaměstnanosti, mají příslušné odborné znalosti, aby mohly informovat mladé lidi o pracovních příležitostech a aby jim mohly poskytnout pomoc při hledání práce – potřebují však přizpůsobit podporu, kterou poskytují, zvláštním potřebám mladých lidí, zejména prostřednictvím partnerství se vzdělávacími a školicími institucemi, se službami sociální pomoci a službami profesního poradenství, s odbory a zaměstnavateli, kteří by mohli tento typ pomoci rovněž poskytovat jako součást jejich politiky sociální odpovědnost podniků.

Zaměstnavatelé, mají-li si vybrat mezi zkušeným pracovníkem a nováčkem, často preferují zkušeného pracovníka. Dohody o mzdách a nemzdové náklady práce by mohly představovat pobídku k zaměstnávání nováčků, neměly by však přispívat k nejistotě. Kolektivní vyjednávání může rovněž hrát pozitivní úlohu při stanovování dohodnutých rozdílných počátečních mezd. Taková opatření by měla být doplněna dalšími výhodami a přístupem ke školení, což by mohlo pomoci mladým lidem v zaměstnání zůstat.

Mladí lidé jsou velmi často najímáni jako pracovníci na dobu určitou, což umožňuje firmám vyzkoušet schopnosti a produktivitu pracovníků dříve než jim nabídnou smlouvu na dobu neurčitou. Až příliš často jsou však smlouvy na dobu určitou jen levnější alternativou k trvalým pracovním smlouvám, zejména v zemích, kde je velký rozdíl v předpisech o propouštění z práce mezi oběma typy smluv (například pokud jde o placení odstupného, výpovědní lhůty, možnost soudního odvolání). Výsledkem je segmentace pracovního trhu, kde mnoho mladých lidí zažívá to, že střídavě pracují na smlouvy na dobu určitou a střídavě jsou nezaměstnaní a mají malou šanci posunout se směrem k získání stabilnějšího pracovního místa na dobu neurčitou. Dalším následkem jsou neúplné příspěvky na penzijní zabezpečení. Zejména mladým ženám hrozí, že do této pasti spadnou. Následné používání smluv na dobu určitou by mělo být omezeno, jelikož to škodí růstu, produktivitě a konkurenceschopnosti ⁽³⁵⁾; tato praxe má dlouhodobé negativní účinky na akumulaci lidského kapitálu a na schopnost vydělávat peníze, protože mladí pracovníci se smlouvami na dobu určitou obvykle dostávají nižší mzdy a méně školení. Způsoby řešení tohoto problému mohou zahrnovat fiskální pobídky pro firmy používající smlouvy na dobu neurčitou nebo pobídky za přeměnu dočasných smluv na smlouvy na dobu neurčitou. Komise představí v roce 2010 ucelenou analýzu faktorů ovlivňujících výsledky pracovního trhu z hlediska mladých lidí a rizika segmentace pracovního trhu, ovlivňující mladé lidi, aby vnesla světlo do této oblasti problémů.

(35) Viz směrnice 1999/70/ES.

5.2. Podporovat mladé, kteří jsou ohroženi

Ukazatele výkonnosti mladých lidí na trhu práce nezobrazují přesně skutečnost, že neuvěřitelných 15 % Evropanů ve věku 20–24 let nepracuje ani se nevzdělává (míra mladých lidí, kteří nepracují ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy (NEET) a hrozí jim nebezpečí, že budou trvale vyloučeni z trhu práce a budou závislí na sociálních dávkách.

Zásadní prioritou při řešení tohoto problému je poskytnout vhodné možnosti, jak by se mohli tito mladí lidé vrátit ke vzdělávání nebo odborné přípravě, pokud je to zapotřebí, nebo jak jim umožnit kontakt s trhem práce. K zajištění toho, aby co nejvíce mladých lidí s postižením či zdravotními problémy bylo v práci, je třeba vyvinout co největší úsilí – minimalizuje se tím riziko jejich budoucí nečinnosti a sociálního vyloučení. Veřejné služby zaměstnanosti jsou k posílení a koordinaci tohoto úsilí klíčové. Jednou z možností je rozvinout partnerství a dohody se zaměstnavateli, kterým bude poskytnuta zvláštní podpora za to, že zaměstnají rizikovou mládež.

5.3. Poskytnout mladým lidem vhodnou záchrannou sociální síť

Aktivní zapojení mladých lidí, se zvláštním zaměřením na nejvíce zranitelné skupiny, znamená kombinovat vhodnou podporu příjmu, zajistit trhy práce otevřené všem a přístup ke kvalitním službám ⁽³⁶⁾. Mnoho nezaměstnaných mladých lidí, zejména pokud nikdy nepracovali, nemá přístup k podpoře v nezaměstnanosti nebo k jiné podpoře příjmu. Řešit tento problém znamená ve vhodných případech zajistit přístup k sociálním dávkám, v nutných případech přístup k nim rozšířit a poskytnout tím jistotu příjmu a zároveň prostřednictvím účinných aktivačních opatření a podmínek zajistit, aby tyto dávky byly poskytovány pouze v případě, že se mladý člověk snaží si aktivně hledat práci nebo se účastní dalšího vzdělávání nebo odborné přípravy. To má klíčový význam pro to, aby se mladí nedostali do pastí, kdy přijímají pouze dávky. Modernizace systému sociálního zabezpečení by měla tuto neblahou situaci mladých lidí řešit.

Vzrůstající počet mladých lidí pobírá (trvale) invalidní důchod. Ačkoliv někteří z nich nejsou schopni naplno pracovat ani na vhodně upravených pracovištích, jiní by mohli najít cestu zpět na trh práce prostřednictvím správně vytvořených aktivačních politik.

5.4. Podporovat mladé podnikatele a samostatnou výdělečnou činnost

Práce na celý život u stejného zaměstnavatele určitě nebude běžnou normou: většina pracovníků bude střídat firmy, pro které pracují a většina stávajících a budoucích pracovníků bude v malých a středních podnicích a mikropodnicích. Samostatná výdělečná činnost je navíc důležitým motorem podnikatelství a může důležitým způsobem přispět k vytváření pracovních míst, zejména v odvětví služeb.

Samostatná výdělečná činnost představuje pro mladé lidi cennou příležitost jak využít jejich schopností a tvořit si svou vlastní práci. Je to rovněž možnost, o které by měli vážně

(36) Doporučení Komise ze dne 3. října 2008 o aktivním začleňování osob vyloučených z trhu práce (Úř. věst. L 307 18.11.2008) schválené Radou dne 17. prosince 2008 a Evropským parlamentem v usnesení ze dne 6. května 2009.

uvažovat ti, kdo pomáhají mladým plánovat jejich kariéru. Zájem a potenciál mladých lidí stát se podnikateli je třeba všemožně podporovat pěstováním podnikatelského ducha a postojů ve vzdělávání a odborné přípravě. To je třeba podporovat ve veřejném i soukromém sektoru. K tomu potřebují mladí lidé více příležitostí získat podnikatelské zkušenosti, podporu a vedení při vytváření obchodních plánů, přístup k počátečnímu kapitálu a poradenství v začátcích. Také zde mohou hrát veřejné služby zaměstnanosti důležitou úlohu, zprostředkováváním informací o příležitostech pro podnikání a samostatnou výdělečnou činnost a poradenstvím pro mladé, kteří hledají zaměstnání.

Klíčové nové činnosti:

Komise přijme tato opatření:

— Aby zohlednila omezení veřejných rozpočtů, bude Komise spolupracovat s členskými státy na tom, aby **určila nejúčinnější opatření na podporu**, včetně uvedení, programů odborné přípravy, dotovaných pracovních míst a mzdových úprav, bezpečnostních opatření a dávek kombinovaných s aktivačními opatřeními a navrhne vhodné následné činnosti.

— Zřídí systém pro **systematické sledování situace mladých lidí, kteří nepracují ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy (NEET)** na základě údajů porovnatelných v rámci EU, který pomůže vytvářet politiky a vzájemně se od sebe učit.

— Zřídí, s podporou programu PROGRESS, **nový program vzájemného učení pro evropské veřejné služby zaměstnanosti** (2010), který jim pomůže oslovit mladé lidi a rozšířit na ně zaměřené specializované služby. Tento program určí klíčové prvky osvědčených postupů veřejných služeb zaměstnanosti a podpoří jejich přenositelnost.

— Posílí bilaterální a regionální politický dialog o zaměstnanosti mladých se strategickými partnery EU, v sousedství Evropy a také na mezinárodním fóru, zejména s Mezinárodní organizací práce, OECD a skupinou G20.

— Podpoří větší využívání podpory potenciálních mladých podnikatelů prostřednictvím evropské facility mikrofinancování „European Progress“ ⁽³⁷⁾. Tato možnost zvyšuje dostupnost a přístupnost mikrofinancování pro ty, kdo chtějí zřídit nebo dále rozvíjet podnik, ale mají potíže dosáhnout na běžný trh s půjčkami. V mnohých členských státech mladí podnikatelé v malém měřítku, kteří se zajímají o financování v rámci facility mikrofinancování, mohou rovněž těžit z poradenství a vedení v rámci podpory ESF.

V rámci strategie Evropa 2020 a Evropské strategie zaměstnanosti by se členské státy měly zaměřit na následující body:

— Zajistit, aby všichni mladí lidé byli v práci, dále studovali, nebo se účastnili aktivačních opatření **do čtyř měsíců od opuštění školy**, což bude tvořit „záruku pro mladé“. K tomu se od členských států požaduje, aby určily a překonaly právní a správní překážky, které by mohly bránit přístupu k těmto opatřením pro ty mladé lidi, kteří jsou neaktivní z jiných

(37) www.ec.europa.eu/epmf

důvodů, než je vzdělávání. Často to bude vyžadovat rozšířit podporu ze strany veřejných služeb zaměstnanosti a využít nástroje přizpůsobené potřebám mladých lidí.

— Nabídnout správnou **rovnováhu mezi právem na podporu a cílenými aktivačními opatřeními** založenými na vzájemných závazcích, aby se předešlo tomu, že mladí lidé, zejména ti nejzranitelnější, skončí mimo jakýkoli systém sociální ochrany.

— Na segmentovaných pracovních trzích zavést „jednorázovou smlouvu“ na dobu neurčitou s dostatečně dlouhou zkušební dobou a postupným navyšováním práva na ochranu, přístup ke školení, celoživotnímu učení a kariérnímu vedení pro všechny zaměstnance. Zavedení minimálních příjmů specificky pro mladé lidi, pozitivní rozlišení nemzdových nákladů, díky čemuž by byly trvalé smlouvy pro mladé lidi více přitažlivé, řešení segmentace pracovního trhu v souladu s obecnými principy flexikurty.

6. PLNĚ VYUŽÍVAT POTENCIÁL PROGRAMŮ FINANCOVÁNÍ Z PROSTŘEDKŮ EU

Několik stávajících programů již podporuje cíle iniciativy Mládež v pohybu. Pokud jde o vzdělávání a odbornou přípravu, je program celoživotního učení (včetně programů Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius a Grundtvig) stejně jako akce Mládí v akci, Erasmus Mundus, Tempus a Marie Curie určen zvláštním cílovým skupinám. Jejich cíle je třeba posílit, racionalizovat a lépe využívat na podporu cílů iniciativy Mládež v pohybu.

Učitelé, mistři odborné přípravy, výzkumní pracovníci a mladí pracovníci mohou fungovat jako násobitelé mobility a to na různých úrovních: tím, že přesvědčí mladé lidi, aby udělali nějakou zkušenost s mobilitou, přípravou studentů, tím, že zůstanou v kontaktu s hostitelskou institucí, organizací nebo podnikem. Pro další generaci programů na podporu mobility navrhne Komise větší zaměření na zvýšení mobility těchto násobitelů mobility, jakými jsou učitelé a mistři odborné přípravy, aby působili jako propagátoři mobility.

Komise zváží možnost znásobit propagaci podnikatelské mobility mladých lidí, zejména tím, že zvýší mobilitu pracovních stáží v rámci programu Erasmus, podpoří vzdělávání v oblasti podnikání na všech úrovních vzdělávacího systému a v Evropském technologickém institutu, zvýší účast podniků na akcích Marie Curie a podpoří iniciativu „Erasmus pro mladé podnikatele“.

Tyto programy samy o sobě však nebudou dostačovat, aby pokryly všechny požadavky. Bude proto zapotřebí spojit financování z mnoha zdrojů a na podporu cílů iniciativy Mládež v pohybu více zapojit orgány veřejné správy, občanskou společnost, podniky a další, aby bylo dosaženo potřebného kritického množství.

Evropský sociální fond (ESF) poskytuje mladým lidem značnou pomoc. Je hlavním finančním nástrojem EU na podporu zaměstnanosti mladých, podnikání, mobility ve vzdělávání mladých pracovníků a také pro prevenci předčasného ukončování školní docházky a zlepšování dovedností. Třetina z deseti milionů každoročních příjemců finančních prostředků z ESF jsou mladí lidé a přibližně 60 % celého rozpočtu ESF, který činí pro období 2007 – 2013 75 miliard EUR plus vnitrostátní spolufinancování,

je určeno na podporu mladých lidí. ESF rovněž významně podporuje reformy systémů vzdělávání a odborné přípravy v členských státech a účast na celoživotním vzdělávání příspěvkem ve výši 20,7 milionů EUR.

Potenciál ESF je však třeba maximalizovat, když uvážíme drastické zhoršení situace mladých lidí od doby vytvoření programů ESF. Komise proto provede revizi stávajících opatření ESF a pak bude spolupracovat s členskými státy na určení klíčových cílových opatření a politických opatření, kterým by měla být naléhavě poskytnuta podpora z ESF. To bude provedeno prostřednictvím zprávy o ESF a mnohostranného dohledu v rámci iniciativy Evropa 2020. Je třeba také posílit informovanost, aby mladí lidé mohli plně využívat možností poskytovaných ESF.

Komise zjistí, spolu s členskými státy a regiony, jak lépe podporovat zaměstnávání mladých, příležitosti ke vzdělávání a infrastrukturu vysokých škol prostřednictvím dalších strukturálních fondů a fondů soudržnosti, zejména prostřednictvím Evropského Fondu pro regionální rozvoj. PROGRES, nová evropská facilitata pro mikrofinancování, bude dále využívána, stejně jako by mělo být využíváno vnitrostátní a regionální financování.

Komise rovněž zjišťuje možnost, zda na úrovni EU vytvořit ve spolupráci s Evropskou investiční bankou facilitu evropských studentských půjček, jako doplněk podobných systémů v členských státech. Měla by se zlepšit dostupnost studentských půjček pro mladé lidi, což by přispělo k větší přeshraniční mobilitě ve vzdělávání a dalo studentům možnost, aby celý studijní program absolvovali v zahraničí. Je třeba zajistit komplementaritu se stávajícími programy EU, které se týkají vzdělávání a odborné přípravy. V současné době probíhá studie, jejíž výsledky se očekávají v roce 2011.

Komise oznámila, že ve svém nedávno přijatém sdělení „Digitální agenda pro Evropu“⁽³⁸⁾ navrhne opatření pro „snadný a lehký“ přístup k finančním zdrojům EU pro výzkum v oblasti IKT, což tuto oblast učiní přitažlivější pro malé a střední podniky a mladé výzkumné pracovníky.

Proběhne koordinovaný přezkum stávajících programů vzdělávání a odborné přípravy s cílem vyvinout integrovaný přístup v rámci finančního rámce po roce 2013 na podporu strategie Mládež v pohybu. Cílem je podpořit širší možnosti pro učení a mobilitu pro všechny mladé lidi v Evropě a zároveň podpořit modernizaci systémů vzdělávání a odborné přípravy a rozvinout sektor určený mladým lidem, zejména prostřednictvím projektů a sítí zahraniční a mezinárodní spolupráce. Součástí bude vytváření partnerství v oblasti vzdělávání, budování kapacit, mezinárodní politický dialog a propagace Evropy jako přitažlivého místa pro studium a výzkum.

Komise v září 2010 zahájí veřejnou konzultaci, aby umožnila všem zúčastněným stranám vyjádřit jejich názory na budoucí programy v oblasti vzdělávání a učení. V roce 2011 Komise přednese návrhy.

V dalším programovacím období by měla být podpora z ESF propojena ještě více s politickými prioritami integrovaných hlavních směrů a cílů v oblasti zaměstnanosti a vzdělávání, které byly vytyčeny v rámci strategie Evropa 2020 na národních úrovních i na úrovni EU.

(38) KOM(2010) 245.

Klíčové nové činnosti:

— Vzhledem ke vzrůstající důležitosti této otázky Komise a členské státy provedí intervence ESF a *navrhnou zvýšit informovanost a maximalizovat potenciál ESF* na podporu mladých lidí.

— *Členské státy by měly zajistit, aby ESF rychle podpořil* mladé lidi a aby byly dosaženy cíle strategie Evropa 2020. Komise zjistí osvědčené způsoby účinného využívání peněz na podporu příležitostí pro zaměstnávání mladých a bude inspirovat členské státy, aby je šířili využívaly ve svých programech.

— *Proběhne přezkum všech příslušných programů EU*, které podporují mobilitu ve vzdělávání a učení, rovněž prostřednictvím otevřených konzultací se zúčastněnými stranami, který bude zahájen v září 2010. V září 2011 budou podány návrhy na nový finanční rámec.

— Ve spolupráci se skupinou EIB a dalšími finančními institucemi je třeba *prověřit proveditelnost nové facility studentských půjček na úrovni EU* na podporu zahraniční mobility studentů a zlepšit přístup mladých lidí k vyššímu vzdělávání, jako doplněk stávajících systémů členských států. Výsledky studie proveditelnosti se očekávají v roce 2011.

7. MONITOROVÁNÍ A PODÁVÁNÍ ZPRÁV

Komise a členské státy by měly spolupracovat na následných krocích týkajících se iniciativy Mládež v pohybu v kontextu kroků, které budou následovat pro strategii Evropa 2020 a rovněž v rámci stávajících opatření pro strategický rámec evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET2020), evropské strategie zaměstnanosti a strategie EU pro mládež⁽³⁹⁾. Nové integrované hlavní směry, zejména hlavní směry v oblasti zaměstnanosti, tvoří rámec pro koordinované činnosti politik, z nichž většina spadá do odpovědnosti členských států. Komise bude členské státy podporovat při vytváření a provádění příslušných činností, a to prostřednictvím financování a otevřených metod koordinace – většího vzájemného učení a vzájemného hodnocení společně s vládami zemí členských států, regionálními a místními tvůrci politik a dalšími zúčastněnými osobami a také prostřednictvím pravidelného sledování programů ESF a spolupráce na nich.

Činnosti ohlášené v tomto sdělení budou časem přezkoumány a aktualizovány, s horizontem roku 2020.

8. INFORMAČNÍ KAMPAŇ

Komise v roce 2010 zahájí informační kampaň na podporu iniciativy Mládež v pohybu pro další desetiletí. V rámci kampaně proběhne v roce 2011 mobilizační akce a akce na

(39) KOM(2009) 200.

podporu informovanosti o situaci mladých lidí, pokud jde o zaměstnanost, zaměřená na mladé občany a osoby zainteresované na trhu práce v členských státech, aby se na zvrácení trendu nezaměstnanosti mladých a na jejich podporu, aby se mohli chopit příležitostí, mohlo zaměřit úsilí v rámci vnitrostátní i na úrovni EU. Uvedené kampaně se aktivně zúčastní vnitrostátní i regionální orgány, podniková sféra, zejména malé a střední podniky, a další klíčové zúčastněné osoby.

9. ZÁVĚR

Vlajková iniciativa v rámci strategie Evropa 2020 nazvaná Mládež v pohybu staví mladé lidi do středu agendy EU, jejímž cílem je vytvořit ekonomiku založenou na znalostech, výzkumu a inovacích, na vysokém stupni dosaženého vzdělání a dovedností v souladu s potřebami pracovního trhu, na přizpůsobivosti, tvořivosti, trzích práce otevřených pro všechny a aktivní účasti ve společnosti. Vše výše uvedené představuje klíčové součásti budoucí prosperity Evropy. V této věci je naléhavě nutné jednat, a to jak na úrovni členských států (popřípadě i kandidátských zemí), na vnitrostátní i regionální úrovni, tak i na úrovni EU, mají-li se řešit problémy, kterým mladí lidé čelí a které byly pojmenovány v tomto sdělení a má-li být zajištěno, že systémy vzdělávání a odborné přípravy, stejně jako struktury pracovního trhu, budou připraveny na hospodářskou obnovu a na další období, které bude po ní následovat. Vzhledem ke globálnímu charakteru těchto výzev je třeba podporovat dialog, výměnu a spolupráci s vnějšími partnery EU. Tato iniciativa počítá s podporou evropských institucí a aktivním zapojením všech zúčastněných stran, aby byla úspěšná.

Anglickou verzi dokumentu najdete ke stažení na:
http://ec.europa.eu/education/you/com_en.pdf

Závěry Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě o prioritách posílené evropské spolupráce v oblasti

ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A PŘÍPRAVY

na období let 2011-2020

RADA EVROPSKÉ UNIE A ZÁSTUPCI VLÁD ČLENSKÝCH STÁTŮ EVROPSKÉ UNIE ZASEDAJÍCÍ V RADĚ,

JSOUCE SI VĚDOMI, ŽE

1. Rada dne 12. listopadu 2002 schválila usnesení o podpoře posílené evropské spolupráce v oblasti odborného vzdělávání a odborné přípravy⁽¹⁾, na jehož základě následně vzniklo prohlášení, které na zasedání v Kodani ve dnech 29. a 30. listopadu 2002 přijali ministři odpovědní za odborné vzdělávání a přípravu v členských státech EU, zemích ESVO/EHP a kandidátských zemích, Komise a evropsští sociální partneři jakožto strategii pro zlepšení výkonnosti, kvality a přitažlivosti odborného vzdělávání a přípravy, jež je obvykle označována jako „kodaňský proces“;

2. doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. prosince 2006 o klíčových schopnostech pro celoživotní učení⁽²⁾ doporučuje členským státům rozvíjet klíčové kompetence u všech osob v rámci svých strategií celoživotního učení s cílem nabídnout všem mladým lidem způsoby, jak rozvinout tyto kompetence na takovou úroveň, která bude dostatečným základem pro další vzdělávání a pracovní život;

3. usnesení Rady ze dne 15. listopadu 2007 nazvané „Novými dovednostmi k novým povoláním“⁽³⁾ zdůraznilo, že je naléhavě nutné předvídat budoucí potřeby v oblasti dovedností, aby byli pracující připraveni na nová povolání ve znalostní společnosti, a to prováděním opatření usilujících o přizpůsobení znalostí, dovedností a kompetencí potřebám hospodářství a předcházením případným deficitům v této oblasti;

4. závěry Rady ze dne 22. května 2008 o vzdělávání dospělých uznaly klíčovou úlohu, kterou může vzdělávání dospělých sehrát při plnění cílů Lisabonské strategie tím, že podpoří sociální soudržnost, poskytne občanům dovednosti nezbytné pro nalezení nových pracovních míst a napomůže Evropě lépe reagovat na výzvy globalizace, a vyzvaly členské státy, aby se zabývaly řadou konkrétních opatření týkajících se vzdělávání dospělých⁽⁴⁾;

5. závěry Rady ze dne 21. listopadu 2008 o mobilitě mládeže⁽⁵⁾ vyzvaly členské státy, aby každému mladému člověku v procesu odborného vzdělávání a přípravy umožnily účastnit se některého z programů mobility a aby zvýšily počet příležitostí k mobilitě v rámci odborného vzdělávání a přípravy;

6. usnesení Rady a zástupců vlád členských zemí zasedajících v Radě ze dne 21. listopadu 2008 nazvané: „Lepší začlenění celoživotního poradenství do strategií celoživotního učení“⁽⁶⁾ zdůraznilo potřebu pomoci jednotlivcům s vymezením jejich

(1) Úř. věst. C 13, 18.1.2003, s. 2.

(2) Úř. věst. L 394, 30.12.2006, s. 10.

(3) Úř. věst. C 290, 4.12.2007, s. 1.

(4) Úř. věst. C 140, 6.6.2008.

(5) Úř. věst. C 320, 16.12.2008.

(6) Úř. věst. C 319, 13.12.2008.

stávajících dovedností a se stanovením cílů v oblasti učení potřebných ke zlepšení jejich profesních vyhlídek;

7. závěry Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě ze dne 12. května 2009 ⁽⁷⁾ o posílení partnerství mezi institucemi vzdělávání a odborné přípravy a sociálními partnery, zejména zaměstnavateli, v souvislosti s celoživotním učením vyzvaly členské státy k aktivní podpoře těchto partnerství;

8. závěry Rady ze dne 12. května 2009 o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy („ET 2020“) ⁽⁸⁾ stanovily uskutečňování této spolupráce na období do roku 2020 prostřednictvím rámce, který se na systémy vzdělávání a odborné přípravy zaměřuje z hlediska celoživotního učení jako na celek;

9. Evropská rada v závěrech ze zasedání konaného ve dnech 25. a 26. března 2010 a dne 7. června 2010 ⁽⁹⁾ stanovila pro oblast vzdělávání a odborné přípravy v kontextu strategie Evropa 2020 dva hlavní cíle. Vyzvala rovněž Komisi k předložení opatření, jež jsou k naplnění této strategie nezbytná na úrovni EU, a to zejména prostřednictvím řady stěžejních iniciativ;

10. závěry Rady ze dne 11. května 2010 o kompetencích na podporu celoživotního učení a o iniciativě „Novými dovednostmi k novým povoláním“ ⁽¹⁰⁾ naléhavě vyzvaly členské státy, aby vykonaly více pro podporu získávání, aktualizace a dalšího rozvoje celé škály kompetencí v oblasti odborného vzdělávání a přípravy, jakož i na podporu počátečního i dalšího profesního rozvoje učitelů a školitelů v oblasti odborného vzdělávání a přípravy tak, aby byli mimo jiné připraveni pro nové role, jež vyplývají z přístupu založeného na kompetencích;

11. závěry Rady ze zasedání ve dnech 10. a 11. května 2010 o sociálním rozměru vzdělávání a odborné přípravy ⁽¹¹⁾ vyzvaly členské státy, aby posílily získávání klíčových kompetencí prostřednictvím forem a programů odborného vzdělávání a pečlivěji se věnovaly potřebám znevýhodněných studujících,

ZDŮRAŽNÚJÍ, ŽE

1. počáteční i další odborné vzdělávání a příprava mají dvojí cíl, a to přispět k zaměstnatelnosti a ekonomickému růstu a reagovat na širší společenské výzvy, mezi něž patří zejména podpora sociální soudržnosti. Mladým lidem i dospělým by měly nabízet atraktivní a náročné kariérní příležitosti a měly by být v rovnocenné míře přitažlivé pro ženy i muže, osoby s vysokým potenciálem i osoby, kterým z jakýchkoli důvodů hrozí vyloučení z trhu práce;

2. budoucí evropský trh práce se bude muset vyrovnat se stárnoucí populací a současně klesajícím počtem mladých lidí, kteří se budou zapojoovat do systémů počátečního vzdělávání a odborné přípravy a do trhů práce. Zároveň bude muset reagovat na výzvy spojené s pokračujícím technologickým rozvojem a měnicími se hospodářskými

(7) Dokument 9876/09.

(8) Úř. věst. C 119, 28.5.2009.

(9) Dokumenty EUCO 7/1/10 REV 1 a EUCO 13/1/10 REV 1.

(10) Úř. věst. C 135, 26.5.2010.

(11) Úř. věst. C 135, 26.5.2010.

požadavky. V důsledku toho bude na dospělé, a to zejména starší pracovníky, stále častěji kladen požadavek, aby prostřednictvím dalšího odborného vzdělávání a přípravy aktualizovali a rozšiřovali své dovednosti a kompetence;

3. současný hospodářský pokles může mít závažný dopad na investice do odborného vzdělávání a přípravy. Vzhledem k rozpočtovým omezením jsou zapotřebí inovativní řešení, aby tak bylo zabezpečeno udržitelné financování odborného vzdělávání a přípravy a zajištěno účinné přidělování a spravedlivé rozdělování zdrojů;

4. nesoulad mezi dovednostmi a potřebami trhu práce může brzdít produktivitu, růst a konkurenceschopnost. Je nutno předvídat potřeby a nedostatky v oblasti dovedností na všech úrovních kvalifikace a výsledky přenášet do politiky a praxe za účelem zvýšení souladu mezi poskytováním odborného vzdělávání a přípravy a potřebami hospodářství, občanů a celé společnosti;

5. za utváření odborného vzdělávání a přípravy jsou společně odpovědné vlády jednotlivých členských států, sociální partneři, zaměstnavatelé a další příslušné zúčastněné strany, jakými jsou odvětvové organizace, poskytovatelé odborného vzdělávání a přípravy, učitelé, školitelé a studující: ti všichni mají společný zájem na užší spolupráci;

6. v politikách na evropské úrovni i na úrovni členských států by mělo být zdůrazněno, že ve znalostní společnosti jsou odborné dovednosti a kompetence stejně důležité jako dovednosti a kompetence akademické;

7. s ohledem na úlohu odborného vzdělávání a přípravy v evropských společnostech a ekonomikách je nesmírně důležité udržet špičkovou úroveň tohoto vzdělávání a dále ji rozvíjet. Odborné vzdělávání a příprava na světové úrovni jsou nezbytným předpokladem pro to, aby si Evropa udržela postavení největšího vývozce průmyslových výrobků na světě. Oblast odborného vzdělávání a přípravy, v níž bude dosahováno vynikajících výsledků, je rovněž velice důležitá pro zachování evropského modelu sociálního zabezpečení,

UZNAVAJÍ, ŽE

kodaňský proces sehrál na evropské úrovni i na úrovni členských států klíčovou úlohu při zvyšování povědomí o významu odborného vzdělávání a přípravy ⁽¹²⁾. Spolupráce uskutečňovaná v rámci tohoto procesu vedla k dohodě o společných evropských cílech, k diskuzi o modelech a iniciativách v jednotlivých členských státech a k výměně osvědčených postupů na evropské úrovni. Současná hospodářská krize význam odborného vzdělávání a přípravy ještě více zdůraznila. Skutečnost, že je význam odborného vzdělávání a přípravy uznáván ve vyšší míře, však nutně nepřináší další zdroje a prostředky;

evropská spolupráce v oblasti odborného vzdělávání a přípravy přispěla k významnému vývoji politik jednotlivých členských států a vedla k vytvoření důležitých evropských nástrojů zaměřených na transparentnost, uznávání kvalifikací a kompetencí a zajišťování

(12) Viz zprávy o pokroku z roku 2010 vypracované Evropským střediskem pro rozvoj odborného vzdělávání a Evropskou nadací odborného vzdělávání.

kvality; patří k nim Europass⁽¹³⁾, evropský rámec kvalifikací⁽¹⁴⁾, evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET)⁽¹⁵⁾ a evropský referenční rámec pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy⁽¹⁶⁾;

evropský rámec kvalifikací pro celoživotní učení podporuje a propaguje zavádění „komplexních“ rámců kvalifikací v jednotlivých členských státech, které zahrnují všeobecné vzdělávání, odborné vzdělávání a přípravu a vysokoškolské vzdělávání a které jsou založeny na výsledcích vzdělávacího procesu. V těchto rámcích se přesouvá důraz od vzdělávacího procesu zaměřeného na vstupy směrem k jeho výsledkům a tyto rámce tak vytvářejí možnosti celoživotního učení a napomáhají k dosažení lepšího souladu s potřebami trhu práce. Ve většině zemí se hmatatelný posun od vzdělávacího procesu zaměřeného na vstupy ke vzdělávacím výsledkům začíná projevovat v politické i praktické rovině;

členské státy se ve stále větší míře domnívají, že evropské nástroje mohou podpořit transparentní, prostupné, flexibilní a nevýlučné vnitrostátní systémy kvalifikací. V současné době však nejsou všechny dostupné evropské nástroje plně využívány. Ačkoliv se postupně vytváří evropský prostor vzdělávání a odborné přípravy, nebylo dosud dosaženo původního cíle, jímž bylo odstranění překážek bránících mobilitě. Mobilitu za účelem získávání poznatků v rámci odborného vzdělávání a přípravy je zapotřebí dále zvýšit;

podobně jako kodaňský proces posílil úlohu odborného vzdělávání a přípravy v rámci Lisabonské strategie (2000-2010), tak by i tyto závěry měly mít za cíl napomoci k dosažení priorit nové strategie pro zaměstnanost a růst Evropa 2020 a s ní souvisejících stěžejních iniciativ. Odborné vzdělávání a příprava by rovněž měly sehrát svoji úlohu, pokud jde o dosažení dvou hlavních cílů stanovených v oblasti vzdělávání, to znamená zvýšit do roku 2020 podíl osob ve věku 30-34 let s dokončeným terciárním nebo srovnatelným vzděláním na nejméně 40 % a snížit do téhož roku podíl osob předčasně ukončujících školní docházku pod 10 %;

je rovněž třeba, aby cíle v oblasti odborného vzdělávání a přípravy byly i nadále v souladu s celkovými cíli a prioritami stanovenými ve strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy „ET2020“. Evropská spolupráce v rámci kodaňského procesu by měla přispět k vytvoření evropského prostoru vzdělávání a odborné přípravy, v němž kvalifikace získané v jedné zemi budou uznávány v jiných evropských zemích s cílem podporovat mobilitu mladých lidí i dospělých. Rozmanitost evropských systémů odborného vzdělávání a přípravy je na jedné straně pozitivním prvkem, který je základem vzájemného učení. Na druhé straně je zapotřebí transparentnost a společný přístup k zajišťování kvality, aby byla mezi různými systémy nastolena vzájemná důvěra,

SOUHLASÍ S TÍM, ŽE:

spolupráci v rámci kodaňského procesu je třeba dát nový impuls. Vzhledem k tomu, že kodaňský proces je nedílnou součástí strategického rámce „ET2020“, měly by cíle v ob-

(13) Rozhodnutí 2241/2004/ES – Úř. věst. L 390, 31.12.2004.

(14) Viz Úř. věst. C 111, 6.5.2008.

(15) Viz Úř. věst. C 155, 8.7.2009, s. 11.

(16) Viz Úř. věst. C 155, 8.7.2009, s. 1.

lasti odborného vzdělávání a přípravy být i nadále v souladu s celkovými cíli stanovenými v tomto rámci. Při přezkumu kodaňského procesu by se dále měly zohlednit dosavadní zkušenosti i nové výzvy, jakož i měnící se politické souvislosti v průběhu nadcházejícího desetiletí 2011-2020, a to zejména s ohledem na strategii Evropa 2020.

Členské státy se proto vyzývají, aby, v plném souladu se zásadou subsidiarity, zvážily přijetí:

I. globální vize odborného vzdělávání a přípravy v roce 2020;

II. strategických cílů na období let 2011-2020, spolu s řadou podpůrných průřezových cílů;

III. zásad řízení kodaňského procesu a ztotožnění se s tímto procesem;

IV. krátkodobé cíle na první čtyři roky (2011-2014),

jež jsou podrobně popsány níže, v oddílech I až IV.

I. GLOBÁLNÍ VIZE ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A PŘÍPRAVY V ROCE 2020

V roce 2020 by evropské systémy odborného vzdělávání a přípravy měly být přitažlivější, relevantnější, více zaměřené na konkrétní povolání, inovativnější, přístupnější a flexibilnější než v roce 2010 a měly by přispívat ke špičkové kvalitě a rovnému přístupu v oblasti celoživotního učení tím, že budou poskytovat:

— přitažlivé (počáteční i další) odborné vzdělávání a přípravu určené pro všechny, které budou zajišťovat vysoce kvalifikovaní učitelé a školitelé, které budou využívat inovativní učební metody a vysoce kvalitní infrastrukturu a zařízení, budou vysoce relevantní z hlediska trhu práce a budou nabízet možnosti dalšího vzdělávání a odborné přípravy;

— vysoce kvalitní počáteční odborné vzdělávání a přípravu, které by studenti, rodiče a celá společnost mohli považovat za přitažlivou volbu stejně hodnotnou jako všeobecné vzdělávání. V rámci počátečního odborného vzdělávání by studenti měli získat jak klíčové kompetence, tak i zvláštní odborné dovednosti;

— snadno dostupné další odborné vzdělávání a přípravu zaměřené na profesní rozvoj pro zaměstnance, zaměstnavatele, samostatné podnikatele a nezaměstnané osoby, které usnadní rozvoj kompetencí a změny profesní dráhy;

— flexibilní systémy odborného vzdělávání a přípravy založené na přístupu zaměřeném na výsledky vzdělávacího procesu, které budou podporovat flexibilní vzdělávací dráhy, umožňovat propustnost mezi jednotlivými subsystemy vzdělávání a odborné přípravy (základním vzděláváním, odborným vzděláváním a přípravou, vysokoškolským vzděláváním, vzděláváním dospělých) a zajišťovat validaci neformálního a informálního učení, včetně kompetencí získaných během odborné praxe;

— evropský prostor vzdělávání a odborné přípravy s transparentními systémy kvalifikací, jež umožní přenos a akumulaci výsledků vzdělávacího procesu, jakož i uznávání kvalifikací a kompetencí a zvýší nadnárodní mobilitu;

— výrazně širší možnosti pro nadnárodní mobilitu studentů absolvujících odborné vzdělávání a přípravu a odborných pracovníků působících v této oblasti;

— po celý život snadno dostupné a vysoce kvalitní informace a služby odborného vedení a poradenství, které by tvořily soudržnou síť a umožňovaly evropským občanům činit správná rozhodnutí a rozhodovat o své vzdělávací i profesní dráze bez ohledu na tradiční genderové profily.

II. STRATEGICKÉ CÍLE NA OBDOBÍ LET 2011-2020

1. ZLEPŠOVÁNÍ KVALITY A ÚČINNOSTI ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A PŘÍPRAVY – ZVYŠOVÁNÍ JEJICH PŘÍTAŽLIVOSTI A RELEVANTNOSTI ⁽¹⁷⁾

Odborné vzdělávání a příprava by měly být vysoce relevantní pro trh práce a pro profesní dráhu dotyčných osob. V zájmu zvýšení přitažlivosti odborného vzdělávání a přípravy by členské státy měly usilovat o plnění níže uvedených cílů a opatření:

1.1. Úsilí o dosažení toho, aby se odborné vzdělávání a příprava staly přitažlivou vzdělávací možností

a) zvýšit kvalitu počátečního odborného vzdělávání a přípravy (viz rovněž níže uvedený bod 1.2) zlepšením kvality a kompetencí učitelů, školitelů a vedoucích pracovníků škol, zavedením flexibilních přechodů mezi všemi úrovněmi vzdělávání a výšeším povědomím veřejnosti o možnostech, jež odborné vzdělávání a příprava nabízejí. To je obzvláště důležité v členských státech, v nichž odborné vzdělávání a příprava bývají podceňovány;

b) podporovat praktické činnosti a poskytování vysoce kvalitních informací a odborného vedení, které by žákům vykonávajícím povinnou školní docházku a jejich rodičům umožnily seznámit se s různými odbornými povoláními a možnými profesními drahami;

c) zajistit začlenění klíčových kompetencí do kurikul počátečního odborného vzdělávání a přípravy a vytvořit vhodné prostředky pro hodnocení těchto kompetencí;

d) organizovat vzdělávací a výukové činnosti, které budou v rámci počátečního odborného vzdělávání a přípravy podporovat rozvoj dovedností v oblasti řízení profesní dráhy;

e) umožnit studentům absolvujícím počáteční odborné vzdělávání přístup k náležitěmu modernímu technickému vybavení, výukovým materiálům a infrastrukturám. Posky-

(17) Tento cíl odpovídá strategickému cíli č. 2 stanovenému v rámci „ET2020“.

tovatelé odborného vzdělávání a přípravy by měli zvážit sdílení nákladů a společné využívání vybavení mezi sebou a ve spolupráci s podniky. Rovněž je třeba podporovat získávání poznatků v rámci pracovního procesu v podnicích, které mají k dispozici příslušnou infrastrukturu;

f) prostřednictvím vnitrostátních monitorovacích systémů sledovat přechod absolventů odborného vzdělávání a přípravy na trh práce nebo do dalšího vzdělávání a odborné přípravy.

1.2. Podpora špičkové úrovně, kvality a relevantnosti počátečního i dalšího odborného vzdělávání a přípravy

1.2.1. Zajišťování kvality

a) jedním ze základních předpokladů přitažlivosti odborného vzdělávání a přípravy je vysoká kvalita jeho poskytování. V zájmu zajištění vyšší kvality, větší transparentnosti, vzájemné důvěry, mobility pracovníků a studujících a celoživotního učení by členské státy měly vytvořit rámce pro zajišťování kvality v souladu s doporučením týkajícím se evropského referenčního rámce pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy;

b) členské státy měly by do konce roku 2015 na vnitrostátní úrovni vytvořit společný rámec pro zajišťování kvality určený poskytovatelům odborného vzdělávání a přípravy, který se bude vztahovat rovněž na související získávání poznatků přímo na pracovišti a bude slučitelný s evropským referenčním rámcem pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy.

1.2.2. Kvalita učitelů, školitelů a dalších odborných pracovníků působících v oblasti odborného vzdělávání a přípravy

a) členské státy by měly zlepšit počáteční a další odbornou přípravu učitelů, školitelů, instruktorů a poradců tím, že nabídnou flexibilní formu odborné přípravy a investice. Tento cíl nabývá ještě více na významu, vezme-li se v úvahu stárnoucí evropská populace učitelů a školitelů, měnící se trhy práce a pracovní prostředí, jakož i potřeba získat osoby, které mají nejvhodnější pedagogické předpoklady. Je třeba podporovat odborné staře učitelů a školitelů v podnicích;

b) členské státy by měly ve vzájemné spolupráci určit osvědčené postupy a hlavní zásady, pokud jde o měnící se kompetence a profily učitelů a školitelů odborného vzdělávání a přípravy. Tuto činnost by mohla podpořit Evropská komise a Evropské středisko pro rozvoj odborného vzdělávání s využitím sítě sdružující „učitele a školitele odborného vzdělávání a přípravy“.

1.2.3. Relevantnost pro trh práce

Relevantnost (počátečního i dalšího) odborného vzdělávání a přípravy, pokud jde o trh práce a zaměstnatelnost jejich absolventů, je třeba zvýšit prostřednictvím různých opatření:

a) orgány v členských státech – na celostátní, regionální nebo místní úrovni – by měly vytvářet podmínky pro posílenou spolupráci mezi školami a podniky, aby se tak zlepšily znalosti učitelů o pracovních postupech na straně jedné a všeobecné pedagogické dovednosti a kompetence školitelů na straně druhé;

b) členské státy by měly podporovat partnerství mezi sociálními partnery, podniky, poskytovateli vzdělávání a odborné přípravy, službami zaměstnanosti, veřejnými orgány, výzkumnými organizacemi a dalšími příslušnými subjekty, aby tak bylo zajištěno lepší předávání informací o potřebách trhu práce a zajištěn větší soulad mezi těmito potřebami a rozvojem znalostí, dovedností a kompetencí. Zaměstnavatelé a sociální partneři by měli usilovat o jasné vymezení kompetencí a kvalifikací, které potřebují v krátkodobém i dlouhodobém horizontu, a to v rámci jednotlivých odvětví i napříč jimi. Je třeba pokračovat ve vytváření společného jazyka⁽¹⁸⁾, který má umožnit propojení mezi oblastí vzdělávání a odborné přípravy na jedné straně a světem práce na straně druhé a který by měl být v souladu s ostatními nástroji EU, jako např. evropským nástrojem kvalifikací;

c) kurikula odborného vzdělávání a přípravy by měla být zaměřena na výsledky a měla by lépe reagovat na potřeby trhu práce. Tuto otázku by měly řešit modely spolupráce s podniky nebo profesními odvětvovými organizacemi, přičemž díky této spolupráci by instituce odborného vzdělávání a přípravy získávaly informace o zaměstnatelnosti svých absolventů i o míře jejich zaměstnanosti;

d) ke zlepšení kvality a relevantnosti odborného vzdělávání a přípravy by členské státy, a zejména poskytovatelé odborného vzdělávání a přípravy, měli využívat zpětné vazby od poradenských služeb ohledně přechodu absolventů odborného vzdělávání a přípravy do pracovního procesu nebo do dalšího vzdělávání;

e) součástí všech programů počátečního odborného vzdělávání a přípravy by se mělo stát získávání poznatků v rámci pracovního procesu zajišťované v partnerství s podniky a neziskovými organizacemi;

f) členské státy by měly podporovat rozvoj odborné přípravy učňovského typu a zlepšovat informovanost o této přípravě.

2. ÚSILÍ O DOSAŽENÍ TOHO, ABY SE CELOŽIVOTNÍ UČENÍ A MOBILITA STALY REALITOU⁽¹⁹⁾

2.1. Umožnění flexibilního přístupu k odbornému vzdělávání a kvalifikacím

2.1.1. Oblast dalšího odborného vzdělávání a přípravy

S cílem zvýšit přínos odborného vzdělávání a přípravy k dosažení cíle, jímž je 15% účast dospělých na vzdělávání a odborné přípravě v roce 2020, by členské státy měly:

⁽¹⁸⁾ Pojem používaný v evropském rámci dovedností, kompetencí a povolání (ESCO).

⁽¹⁹⁾ Tento cíl odpovídá strategickému cíli č. 1 stanovenému v rámci „ET2020“.

a) aktivně podporovat jednotlivce, aby se účastnili dalšího odborného vzdělávání a přípravy, a poskytovatele odborného vzdělávání a přípravy, aby se více zapojili do dalšího odborného vzdělávání a přípravy, přičemž pozornost by měla být věnována zejména osobám, které čekají přesuny na trhu práce (jako například osoby, jejichž zaměstnání je ohroženo a nezaměstnaní), a znevýhodněným skupinám;

b) vytvořit vhodný rámec, který bude pobídkou podnikům k tomu, aby nadále investovaly do rozvoje lidských zdrojů a do dalšího odborného vzdělávání a přípravy;

c) podporovat flexibilní formy odborné přípravy (e-learning, večerní kurzy, odborná příprava během pracovní doby, atd.) s cílem přispět k dostupnosti odborné přípravy v různých životních situacích a přizpůsobit se různým potřebám. Další odborná příprava by měla zahrnovat všechny druhy učení, a to i včetně vnitropodnikových kurzů a získávání poznatků v rámci pracovního procesu, a ženy a muži by k ní měli mít rovný přístup;

d) vybízet instituce odborné přípravy a zaměstnavatele ke spolupráci, a to zejména v oblasti odborné přípravy vysokého počtu pracovníků s nízkou kvalifikací, kteří mají nanejvýš nižší středoškolské vzdělání a pro něž budou přínosné přístupy, v jejichž rámci budou do odborného vzdělávání a přípravy začleněny základní dovednosti;

e) nejpozději v roce 2015 začít vytvářet vnitrostátní postupy pro uznávání a validaci neformálního a informálního učení, které by se podle potřeby opíraly o vnitrostátní rámce kvalifikací. Tyto postupy by měly být zaměřeny na znalosti, dovednosti a kompetence bez ohledu na okolnosti, v nichž byly získány (například obecné vzdělávání dospělých, odborné vzdělávání a příprava, odborná praxe a dobrovolné činnosti). Rovněž je třeba více zohledňovat znalosti, dovednosti a kompetence, které nutně nevedou k získání plnohodnotných formálních kvalifikací. V tomto ohledu je důležitá úzká spolupráce s dalšími oblastmi politiky, jako například s oblastí mládeže, sportu, kultury, sociálních věcí a zaměstnanosti;

f) přijmout konkrétní opatření ke zvýšení míry účasti na dalším odborném vzdělávání, pokud jde o osoby, jež čekají přesuny na trhu práce, a skupiny s nízkou účastí na tomto vzdělávání, jako jsou ženy, osoby s nízkou kvalifikací a starší pracovníci. Členské státy by zejména měly prostřednictvím investic usilovat o zajištění toho, aby se počet osob s nízkou kvalifikací ve věku 25-64 let, které se účastní celoživotního učení, více přiblížil průměrné míře účasti této věkové skupiny.

2.1.2. Oblast počátečního i dalšího odborného vzdělávání a přípravy

a) usnadňovat přechod mezi vzděláváním a odbornou přípravou a pracovním procesem a mezi jednotlivými zaměstnáními prostřednictvím poskytování integrovaných poradenských služeb (služeb zaměstnanosti a poradenství), jakož i dovedností v oblasti řízení profesní dráhy, a to mladým lidem i dospělým. Je nesmírně důležité, aby mezi zúčastněnými poskytovateli služeb mohla probíhat snadná a objektivní výměna informací a aby tito poskytovatelé mohli zvyšovat kvalitu poradenských služeb;

b) zavádět nebo udržovat postsekundární/vyšší odborné vzdělávání a přípravu na úrovni 5 evropského rámce kvalifikací nebo případně na vyšší úrovni a vhodným způsobem přispívat k dosažení hlavního cíle EU, jímž je 40% podíl osob s terciárním nebo srovnatelným vzděláním;

c) podporovat flexibilní přechody mezi odborným vzděláváním a přípravou a všeobecným a vysokoškolským vzděláváním a zvyšovat dostupnost těchto oblastí vzdělávání posilováním jejich vzájemných vazeb. V zájmu dosažení tohoto cíle, jakož i za účelem zvýšení účasti na celoživotním učení, by členské státy měly urychlit vytváření a uplatňování komplexních vnitrostátních rámců kvalifikací založených na výsledcích vzdělávacího procesu;

d) Komise a členské státy by měly usilovat o vyšší soudržnost obou stávajících evropských systémů kreditů, tj. ECVET a ECTS.

2.2. Vypracování strategického přístupu k internacionalizaci počátečního a dalšího odborného vzdělávání a přípravy a podpora mezinárodní mobility

a) hospodářská globalizace je pro zaměstnavatele, zaměstnance a samostatné podnikatele podnětem k tomu, aby rozšířili svou oblast působnosti za hranice své země. Poskytovatelé odborného vzdělávání a přípravy by je v tomto procesu měli podpořit rozšířením učebních programů o mezinárodní rozměr a vytvořením mezinárodních sítí s partnerskými institucemi;

b) prostřednictvím pobídek, programů financování (včetně využívání evropských strukturálních fondů) a šíření osvědčených postupů by členské státy by měly vést místní a regionální orgány a poskytovatele odborného vzdělávání a přípravy k tomu, aby vypracovávali strategie přeshraniční spolupráce v oblasti odborného vzdělávání a přípravy s cílem podpořit větší mobilitu studentů, učitelů a školitelů a dalších odborných pracovníků působících v rámci odborného vzdělávání a přípravy. Členské státy by měly podporovat takové odborné vzdělávání a přípravu, které umožňují, podporují a pokud možno začleňují období mobility, včetně odborných stáží, v zahraničí;

c) členské státy by měly systematicky využívat a podporovat evropské nástroje transparentnosti, jako jsou EQF, ECVET a Europass, aby tak přispěly k nadnárodní mobilitě;

d) členské státy by měly v rámci odborného vzdělávání a přípravy podporovat příležitosti k výuce jazyků určené studentům i učitelům a poskytování jazykové odborné přípravy uzpůsobené specifickým potřebám odborného vzdělávání a přípravy se zvláštním důrazem na význam cizích jazyků pro přeshraniční spolupráci v oblasti odborného vzdělávání a přípravy a pro mezinárodní mobilitu.

3. PODPORA TVOŘIVOSTI, INOVACÍ A PODNIKATELSKÉ INICIATIVY ⁽²⁰⁾

Podpora inovací, tvořivosti a podnikatelské iniciativy, jakož i využívání informačních a komunikačních technologií (v počátečním i dalším odborném vzdělávání a přípravě)

Tvořivost a inovace v odborném vzdělávání a přípravě a využívání inovativních učebních metod mohou být motivací pro studenty, aby pokračovali v odborném vzdělávání a přípravě až do získání kvalifikace. Tímto způsobem může odborné vzdělávání a příprava přispět k uskutečňování závěrů Rady ze dne 22. května 2008 o podpoře tvořivosti a inovací. ⁽²¹⁾

(20) Tento cíl odpovídá strategickému cíli č. 4 stanovenému v rámci „ET2020“.

(21) Úř. věst. C 141, 7.6.2008, s. 17-20.

(22) Tento cíl odpovídá strategickému cíli č. 3 stanovenému v rámci „ET2020“.

a) členské státy by měly aktivně vybízet poskytovatele odborného vzdělávání a přípravy ke spolupráci s inovativními podniky, středisky pro design, kulturním odvětvím a vysokoškolskými institucemi při vytváření „znalostních partnerství“. Tato spolupráce by jim měla pomoci získat cenné poznatky o novém vývoji a o tom, jaké kompetence jsou zapotřebí, dosáhnout špičkové kvality v odborné oblasti a rozvíjet inovace. Tato partnerství by rovněž mohla napomoci k zavedení metod získávání poznatků založených na praxi, k podpoře experimentování a k uzpůsobení kurikul;

b) v zájmu zajištění co nejširšího přístupu k odborné přípravě, podpory aktivního učení a rozvoje nových metod odborného vzdělávání a přípravy na pracovišti i ve škole je třeba využívat informačních a komunikačních technologií;

c) členské státy by v úzké spolupráci se zaměstnavateli, poskytovateli odborného vzdělávání a přípravy a vnitrostátními službami na podporu podnikání měly podporovat iniciativy zaměřené na rozvoj podnikatelských dovedností v rámci počátečního i dalšího odborného vzdělávání a přípravy. V zájmu dosažení tohoto cíle by měly podporovat poskytování odpovídajícího financování, určeného například na výukové materiály a podpůrné nástroje a k zakládání minispolečností ze strany studentů, a měly by usilovat o prohloubení spolupráce na regionální úrovni;

d) členské státy by měly podporovat začínající i budoucí podnikatele tím, že budou poskytovat podporu začínajícím podnikům absolventů odborného vzdělávání a přípravy a propagovat mobilitu mladých podnikatelů za účelem získávání poznatků.

4. PODPORA ROVNÉHO PŘÍSTUPU, SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOSTI A AKTIVNÍHO OBČANSTVÍ ⁽²²⁾

Počáteční a další odborné vzdělávání a příprava pro všechny

Členské státy by měly nabízet odborné vzdělávání a přípravu, které (v krátkodobém i dlouhodobém horizontu) zvýší zaměstnatelnost, umožní lidem zahájit kvalitní profesní dráhu a získat uspokojivou odbornou praxi, sebedůvěru, profesní hrdost a integritu a nabídne možnosti růstu v pracovním i osobním životě. K dosažení tohoto cíle by členské státy měly:

a) zaručit, že v rámci počátečního odborného vzdělávání a přípravy získají studující konkrétní odborné kompetence a širší, průřezové kompetence, jež jim umožní účastnit se dalšího vzdělávání a odborné přípravy (v rámci odborného vzdělávání a přípravy nebo v rámci vysokoškolského vzdělávání), a podporovat proces volby povolání, účast na trhu práce a přesuny v rámci trhu práce. Znalosti, dovednosti a kompetence, jež lidé získají v rámci odborného vzdělávání a přípravy, by jim měly umožnit rozhodovat o své profesní dráze a hrát ve společnosti aktivní úlohu;

b) zajistit, aby systémy vzdělávání dospělých napomáhaly k získávání a dalšímu rozvoji klíčových kompetencí. Tento proces může být uskutečňován ve spolupráci s poskytovateli odborného vzdělávání a přípravy, místními společenstvími, organizacemi občanské společnosti, atd.;

c) prostřednictvím preventivních i nápravných opatření maximalizovat přínos odborného vzdělávání a přípravy ke snížení podílu osob předčasně ukončujících školní docházku

na méně než 10 %. Toho lze dosáhnout například poskytováním odborného vzdělávání a přípravy, které budou relevantní pro trh práce, zintenzivněním získávání poznatků v rámci pracovního procesu a zvýšením počtu učňovských oborů, zajištěním flexibilních vzdělávacích drah, účinného odborného vedení a poradenství a učebních programů a metod, které zohledňují životní styl a zájmy mladých lidí a současně splňují vysoké kvalitativní nároky na odborné vzdělávání a přípravu;

d) přijmout opatření nutná k zajištění rovného přístupu, především jednotlivcům a skupinám, jimž hrozí vyloučení, zejména pak osobám s nízkou kvalifikací a nekvalifikovaným osobám, osobám se zvláštními potřebami nebo ze znevýhodněných poměrů, jakož i starším pracovníkům. Účast těchto skupin na odborném vzdělávání a přípravě je třeba usnadnit a podpořit finančními či jinými prostředky a prostřednictvím validace neformálního a informálního učení, jakož i umožněním flexibilních přechodů;

e) napomáhat rozvoji aktivního občanství v rámci odborného vzdělávání a přípravy, například podporou partnerství mezi poskytovateli odborného vzdělávání a přípravy a organizacemi občanské společnosti nebo, v souladu s vnitrostátní legislativou a praxí, podporou zastoupení studentů v institucích odborného vzdělávání a přípravy. Podpora tohoto druhu může přispět k uznávání dovedností a kompetencí získaných v rámci dobrovolné činnosti.

5. PRŮŘEZOVÉ CÍLE NA PODPORU ČTYŘ STRATEGICKÝCH CÍLŮ

a) **Větší zapojení subjektů podílejících se na odborném vzdělávání a přípravě a výraznější zviditelnění výsledků evropské spolupráce v této oblasti** – větší zapojení subjektů podílejících se na odborném vzdělávání a přípravě znamená výraznější zviditelnění výsledků evropské spolupráce v této oblasti. Evropská komise a členské státy by proto měly zvážit investice do komunikace, při níž by jasně a cíleně oslovovaly různé skupiny zúčastněných na vnitrostátní i evropské úrovni. Měly by být usnadněno využívání dostupných nástrojů EU, měli by studující a všechny zúčastněné strany dostávat obšírné a relevantní informace.

b) **Koordinované řízení evropských a vnitrostátních nástrojů v oblasti transparentnosti, uznávání, zajišťování kvality a mobility** – v souladu se čtyřmi strategickými cíli by se v nadcházejících letech mělo jednou z významných priorit členských států stát soudržné a doplňkové používání jednotlivých evropských i vnitrostátních nástrojů v oblasti transparentnosti, uznávání, zajišťování kvality a mobility. Je zapotřebí, aby tyto nástroje byly v rámci kodaňského procesu koordinovány a byly ve větším souladu s nástroji a zásadami boloňského procesu.

c) **Posílení spolupráce mezi oblastí odborného vzdělávání a přípravy a dalšími příslušnými oblastmi politiky** – členské státy a Evropská komise by měly posílit spolupráci mezi politikou v oblasti odborného vzdělávání a přípravy a dalšími příslušnými oblastmi politiky, jako je zaměstnanost, hospodářské věci, výzkum a inovace, sociální věci, mládež, sport a kultura, s cílem dodržovat integrované hlavní směry strategie Evropa 2020 a pomoci uznávání kompetencí a kvalifikací.

d) **Zlepšení kvality a srovnatelnosti údajů pro účely tvorby politik na úrovni EU v oblasti odborného vzdělávání a přípravy** – tvorba politik na úrovni EU v oblasti odborného

vzdělávání a přípravy by měla vycházet ze stávajících srovnatelných údajů. Členské státy by k tomuto účelu měly prostřednictvím programu celoživotního učení shromažďovat relevantní a spolehlivé údaje o odborném vzdělávání a přípravě, včetně mobility v rámci této oblasti, a tyto údaje poskytovat Eurostatu. Členské státy a Komise by se měly společně dohodnout, které údaje je třeba poskytnout jako první.

e) **Náležité využívání podpory ze strany EU** – na podporu dohodnutých priorit odborného vzdělávání a přípravy, včetně mezinárodní mobility a reforem v rámci členských států, by měly být využity evropské strukturální fondy a program celoživotního učení.

III. ZÁSADY ŘÍZENÍ KODAŇSKÉHO PROCESU A ZTOTOŽNĚNÍ SE S TÍMTO PROCESEM

— Členské státy by se měly pevně zavázat k provádění priorit kodaňského procesu v rámci národních programů reforem a strategie Evropa 2020;

— podávání zpráv v rámci kodaňského procesu je třeba začlenit do podávání zpráv prováděného na základě strategického rámce „ET 2020“. Byl by tak zajištěn neúčinnější způsob, jak přispívat ke zprávám o strategii Evropa 2020, a posílilo by se zviditelnění odborného vzdělávání a přípravy v celoživotním učení;

— je třeba posílit spolupráci v oblasti odborného vzdělávání a přípravy. Jako hlavní mechanismus této spolupráce by měla nadále sloužit otevřená metoda koordinace. Prostředkem na podporu tvorby politik na vnitrostátní úrovni by mělo být vzájemné učení a inovativní projekty;

— při řízení kodaňského procesu by nadále měli hrát aktivní úlohu generální ředitelé pro odborné vzdělávání, evropští sociální partneři a Poradní výbor pro odborné vzdělávání;

— Evropské středisko pro rozvoj odborného vzdělávání a Evropská nadace odborného vzdělávání by měly nadále podporovat rozvoj politik a jejich uplatňování, podávat zprávy o pokroku při plnění strategických cílů i krátkodobých cílů a poskytovat podklady pro tvorbu politik v oblasti odborného vzdělávání a přípravy;

— organizace poskytující odborné vzdělávání a přípravu je třeba vyzvat k tomu, aby spolupracovaly na evropské úrovni za účelem podpory výše uvedených cílů;

— k řešení stávajících i budoucích problémů mohou přispět politické dialogy a výměny zkušeností s našimi partnery po celém světě. Je třeba posílit výměny a spolupráci s potenciálními kandidátskými zeměmi, se sousedními zeměmi využívajícími podporu ze strany Evropské nadace odborného vzdělávání a s mezinárodními organizacemi, především s OECD, Radou Evropy, Mezinárodní organizací práce a organizací UNESCO. Právo účastnit se těchto činností by měly mít zajištěny všechny členské státy;

— k usnadnění pravidelného podávání zpráv o pokroku ze strany vlád členských států a sociálních partnerů je třeba vypracovat seznam krátkodobých cílů.

IV. KRÁTKODOBÉ CÍLE 2011–2014

Na základě výše uvedených cílů a při plném uznání odpovědnosti členských států za organizaci a obsah jejich systémů vzdělávání a odborné přípravy byla pro příští čtyři roky (2011–2014) stanovena řada krátkodobých cílů.⁽²³⁾ Tyto cíle jsou uvedeny níže:

1. ZLEPŠOVÁNÍ KVALITY A ÚČINNOSTI ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A PŘÍPRAVY – ZVYŠOVÁNÍ JEJICH PŘÍTAŽLIVOSTI A RELEVANTNOSTI

1.1. Zvyšování přitažlivosti a relevantnosti

Opatření na vnitrostátní úrovni:

- a) organizovat činnosti zaměřené na zvyšování přitažlivosti a špičkové úrovně odborného vzdělávání a přípravy, jež mohou zahrnovat kampaně a soutěže v oblasti dovedností;
- b) podporovat činnosti umožňující žákům vykonávajícím povinnou školní docházku seznámit se s odbornými povoláními a možnými profesními drahami.

Podpora na úrovni EU:

- politický dokument o úloze, kterou hraje špičková úroveň odborného vzdělávání a přípravy v inteligentním a udržitelném růstu;
- zvážit evropskou podporu kampaním na propagaci odborného vzdělávání a přípravy, včetně průzkumu provedeného Eurobarometrem zaměřeného na přitažlivost odborného vzdělávání a přípravy;
- podpora soutěží v oblasti dovedností na evropské nebo celosvětové úrovni.

1.2. Zvyšování kvality a relevantnosti

Opatření na vnitrostátní úrovni:

- a) přijmout odpovídající opatření za účelem provádění doporučení týkajícího se evropského referenčního rámce pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy a dosáhnout pokroku při vytváření vnitrostátních rámců pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy;
- b) podle potřeby zajistit, aby klíčové kompetence a dovednosti v oblasti řízení profesní dráhy byly odpovídajícím způsobem začleňovány do kurikul počátečního odborného vzdělávání a přípravy a aby je bylo možné získávat prostřednictvím odborné přípravy nabízené v rámci dalšího odborného vzdělávání a přípravy;
- c) vlády, sociální partneři a poskytovatelé odborného vzdělávání a přípravy by měli přijmout opatření nezbytná k tomu, aby:
 - maximalizovali učení v rámci pracovního procesu, včetně odborné přípravy učňů, a přispěli tak ke zvýšení počtu učňovských míst v Evropě do roku 2012;
 - vytvořili příležitosti pro zvýšení spolupráce mezi institucemi odborného vzdělávání a přípravy a podniky (komerčními i neziskovými), například prostřednictvím zavedení odborných stáží učitelů v podnicích;
 - poskytovali institucím odborného vzdělávání a přípravy informace o zaměstnatelnosti absolventů odborného vzdělávání a přípravy;

(23) Po projednání generálními řediteli pro odborné vzdělávání a v rámci Poradního výboru pro odborné vzdělávání.

- d) pokračovali ve vytváření monitorovacích systémů zaměřených na přechody ze vzdělávacího do pracovního procesu.

Podpora na úrovni EU:

- poskytování odborného vedení a technické podpory při uplatňování evropského referenčního rámce pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy;
- v roce 2013 přezkoumat, jak je v jednotlivých státech uskutečňován evropský referenční rámec pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy;
- vytváření tematicky zaměřených sítí sestávajících z projektů v rámci programu Leonardo da Vinci zaměřených na zajišťování kvality;
- příručka/studie o úspěšných modelech učení v rámci pracovního procesu (za přispění Evropského střediska pro rozvoj odborného vzdělávání);
- zlepšit předvídaný vývoje v oblasti dovedností a kompetencí, zejména prostřednictvím prognóz poptávky po dovednostech (Evropské středisko pro rozvoj odborného vzdělávání) a ustavením Evropských rad pro dovednosti;
- vytvořit společný jazyk, který by umožnil propojení mezi oblastí vzdělávání a odborné přípravy a pracovním procesem (evropský rámec dovedností, kompetencí a povolání) a který by byl v souladu s dalšími nástroji EU, například s evropským rámcem kvalifikací;
- zvážit přijetí referenční úrovně EU v oblasti zaměstnatelnosti na základě návrhu Komise;
- pracovat na osvědčených postupech a hlavních zásadách s ohledem na měnící se profily učitelů a školitelů odborného vzdělávání a přípravy (společně s Evropským střediskem pro rozvoj odborného vzdělávání).

2. ÚSILÍ O DOSAŽENÍ TOHO, ABY SE CELOŽIVOTNÍ UČENÍ A MOBILITA STALY REALITOU

2.1 Podpora celoživotního učení

Opatření na vnitrostátní úrovni:

- a) v zájmu maximalizace přínosu odborného vzdělávání a přípravy k dosažení cíle strategického rámce „ET2020“, jímž je 15% účast dospělých na celoživotním učení, přezkoumat, jak všechny zúčastněné subjekty využívají pobídek, práv a povinností, a přijmout vhodná opatření na podporu účasti na dalším odborném vzdělávání a přípravě;
- b) provést doporučení týkající se evropského rámce kvalifikací:
 - vytvoření komplexních vnitrostátních rámců kvalifikací vycházejících z přístupu zaměřeného na výsledky vzdělávacího procesu; využít vnitrostátních rámců kvalifikací jako katalyzátoru pro zvýšení prostupnosti mezi odborným vzděláváním a přípravou a vysokoškolským vzděláváním, pro vytvoření nebo udržení odborného vzdělávání a přípravy na postsekundárních/vyšších úrovních evropského rámce kvalifikací a pro uplatňování flexibilních vzdělávacích drah;
 - do roku 2012 zajistit návaznost mezi úrovněmi vnitrostátních rámců kvalifikací a úrovněmi evropského rámce kvalifikací;
- c) za pomoci evropského rámce kvalifikací / vnitrostátních rámců kvalifikací a s využitím odborného vedení vytvořit postupy pro validaci neformálního a informálního učení a prosazovat jejich využívání;
- d) poskytovat integrované poradenské služby (v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a zaměstnanosti) v úzkém sepětí s potřebami trhu práce;

e) uplatňování evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu: viz níže uvedený oddíl 2.2.

Podpora na úrovni EU:

- strategická příručka o přístupu k dalšímu odbornému vzdělávání a přípravě a účasti na nich
- vedení a technická podpora při uplatňování evropského rámce kvalifikací, zejména s ohledem na využívání přístupu založeného na výsledcích učení;
- mapování vypracovávání vnitrostátních rámců kvalifikací prováděné Evropským střediskem pro rozvoj odborného vzdělávání (CEDEFOP) a Evropskou nadací odborného vzdělávání (ETF);
- doporučení Rady o validaci neformálního a informálního učení (2011);
- zpráva o pokroku ve vytváření politik, systémů a postupů v oblasti celoživotního poradenství – 2011 (CEDEFOP, ETF a Evropská síť pro rozvoj politiky celoživotního poradenství (ELGPN)).

2.2. Zvyšování mobility

Opatření na vnitrostátní úrovni:

- a) pokrok při uplatňování evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET) v souladu s doporučením a účast na testování systému ECVET v oblasti mobility;
- b) přijetí příslušných opatření na zvýšení mobility v oblasti odborného vzdělávání a přípravy včetně:
 - podpora zvyšování počtu účastníků nadnárodní mobility z řad studentů počátečního odborného vzdělávání a přípravy a odborných pracovníků působících v této oblasti;
 - povzbuzování místních a regionálních orgánů, jakož i poskytovatelů vzdělávání a odborné přípravy, aby vytvořili kulturu a strategie v oblasti internacionalizace, včetně přeshraniční mobility;
 - řešení právních a správních překážek v oblasti nadnárodní mobility učňů a stážistů;
 - povzbuzování profesních komor, podnikatelských organizací a dalších příslušných organizací k tomu, aby podporovaly hostitelské a vysílající podniky při zajišťování vhodných podmínek učňům a stážistům zapojeným do nadnárodní mobility;
 - zajištění podpory výuky jazyků a mezikulturních kompetencí v kurikulech počátečního odborného vzdělávání a přípravy;
 - optimalizace využívání dalších nástrojů EU (např. evropského rámce kvalifikací, evropského referenčního rámce pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy, Europassu) v zájmu posílení vzájemného uznávání kvalifikací a kompetencí.

Podpora na úrovni EU:

- vedení a technická podpora při uplatňování evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET);
- pravidelný přezkum uplatňování evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (spolu s Evropským střediskem pro rozvoj odborného vzdělávání);
- vytváření tematicky zaměřených sítí projektů ECVET v rámci programu Leonardo da Vinci;
- doporučení o mobilitě ve vzdělávání (2011);
- zvážit přijetí referenční úrovně EU pro mobilitu v rámci odborného vzdělávání a přípravy v oblasti zaměstnatelnosti na základě návrhu Komise (2011);

- návrh rámce pro zajišťování kvality v oblasti stáží;
- podpora mobility pro učně, a to i prostřednictvím podpůrného portálu, v rámci programu celoživotního učení / programu Leonardo da Vinci;
- vytvoření evropského pasu dovedností jakožto součásti Europassu (do roku 2012).

3. PODPORA TVOŘIVOSTI, INOVACÍ A PODNIKATELSKÉ INICIATIVY

Opatření na vnitrostátní úrovni:

- a) podpora partnerství pro účely rozvoje tvořivosti a inovací (poskytovatelé odborného vzdělávání a přípravy, instituce vysokoškolského vzdělávání, střediska pro design, umění, výzkum a inovace);
- b) prosazování účinného, inovativního a kvalitního využívání technologií poskytovateli odborného vzdělávání a přípravy (včetně vytváření sítí a partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem) podporovaného nezbytným zařízením, infrastrukturou a sítěmi, a jeho nepřetržité zlepšování s ohledem na vývoj technologie a poznatků v oblasti pedagogiky;
- c) přijetí opatření v zájmu podpory podnikání, např. podporou získávání příslušných klíčových kompetencí, umožněním získávání praktických zkušeností v podnicích a zapojením odborníků ze sféry podnikání;

Podpora na úrovni EU:

- ustavení fóra pro odborné vzdělávání a přípravu a podnikání na úrovni EU, které by se zaměřovalo na tato témata;
- úloha odborného vzdělávání a přípravy ve znalostním trojúhelníku;
- přechod od odborného vzdělávání a přípravy k podnikání; způsoby podpory absolventů odborného vzdělávání a přípravy při zahájení podnikání.

4. PODPORA ROVNÉHO PŘÍSTUPU, SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOSTI A AKTIVNÍHO OBČANSTVÍ

Opatření na vnitrostátní úrovni:

- a) přijetí preventivních a nápravných opatření, aby odborné vzdělávání a příprava mohly v co nejvyšší míře přispět k boji proti předčasnému ukončování školní docházky;
- b) zvážení konkrétních opatření zaměřených na zvýšení účasti skupin s nízkou kvalifikací a dalších ohrožených skupin v procesu odborného vzdělávání a přípravy, kromě jiného i vytvořením flexibilních přechodů v rámci dalšího odborného vzdělávání a přípravy a využíváním vhodných poradenských a podpůrných služeb;
- c) využívání informačních a komunikačních technologií v zájmu zajištění co nejširšího přístupu k odborné přípravě a podpory aktivního učení, jakož i v zájmu vytváření nových metod v oblasti odborného vzdělávání a přípravy na pracovišti i ve škole, aby se usnadnila účast ohrožených skupin;
- d) využívání stávajících systémů monitorování na podporu účasti ohrožených skupin v odborném vzdělávání a přípravě: viz bod 1.2. d) výše;

Podpora na úrovni EU:

- příručka osvědčených postupů pro začleňování ohrožených skupin pomocí kombinace praktické výuky a klíčových kompetencí;

— doporučení Rady o snižování počtu případů předčasného ukončení školní docházky (2011).

5. PRŮŘEZOVÉ CÍLE, ŘÍZENÍ KODAŇSKÉHO PROCESU A ZTOTOŽNĚNÍ SE S TÍMTO PROCESEM

Opatření na vnitrostátní úrovni:

- a) stanovení komunikačních strategií pro různé zúčastněné skupiny zaměřených na uplatňování a přidanou hodnotu nástrojů (evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu, Evropského systému přenosu a akumulace kreditů, zajištění návaznosti mezi vnitrostátními rámci kvalifikací a evropským rámcem kvalifikací, systémů zajišťování kvality v souladu s evropským referenčním rámcem pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravu);
- b) zavedení mechanismů strukturované spolupráce mezi odvětvím odborného vzdělávání a přípravy a službami zaměstnanosti na všech úrovních (politika a uplatňování), včetně sociálních partnerů;
- c) přispívání ke zlepšování údajů na úrovni EU o studentech absolvujících počáteční odborné vzdělávání a přípravu, včetně údajů o mobilitě a zaměstnatelnosti;

Podpora na úrovni EU:

- podpora plnění výše uvedených cílů za pomoci programu celoživotního učení a případně evropských strukturálních fondů;
- podpora vzájemného učení mezi členskými státy a podpora inovativních projektů;
- zavedení postupu posílené koordinace při uplatňování společných evropských nástrojů v oblasti vzdělávání a odborné přípravy;
- evropská komunikační strategie o evropských nástrojích transparentnosti;
- rozvoj strukturované spolupráce se sdruženími poskytovatelů odborného vzdělávání a přípravy na úrovni EU;
- posilování strukturované spolupráce mezi politikou v oblasti vzdělávání a odborné přípravy a politikou v oblasti zaměstnanosti;
- zlepšování údajů na úrovni EU o studentech absolvujících počáteční odborné vzdělávání, včetně údajů o mobilitě a zaměstnatelnosti;
- sociální partneři na všech úrovních by měli hrát aktivní úlohu v kodaňském procesu (řízení a ztotožnění se s ním) a přispívat k uskutečňování výše uvedených krátkodobých cílů;
- zpráva o vývoji v oblasti odborného vzdělávání a přípravy v členských státech a partnerských zemích;
- posilování výměny se zeměmi zapojenými do procesu rozšíření a se sousedními zeměmi.

VYZÝVAJÍ PROTO ČLENSKÉ STÁTY A KOMISI, ABY V RÁMCI SVÝCH PŘÍSLUŠNÝCH PRAVOMOCÍ

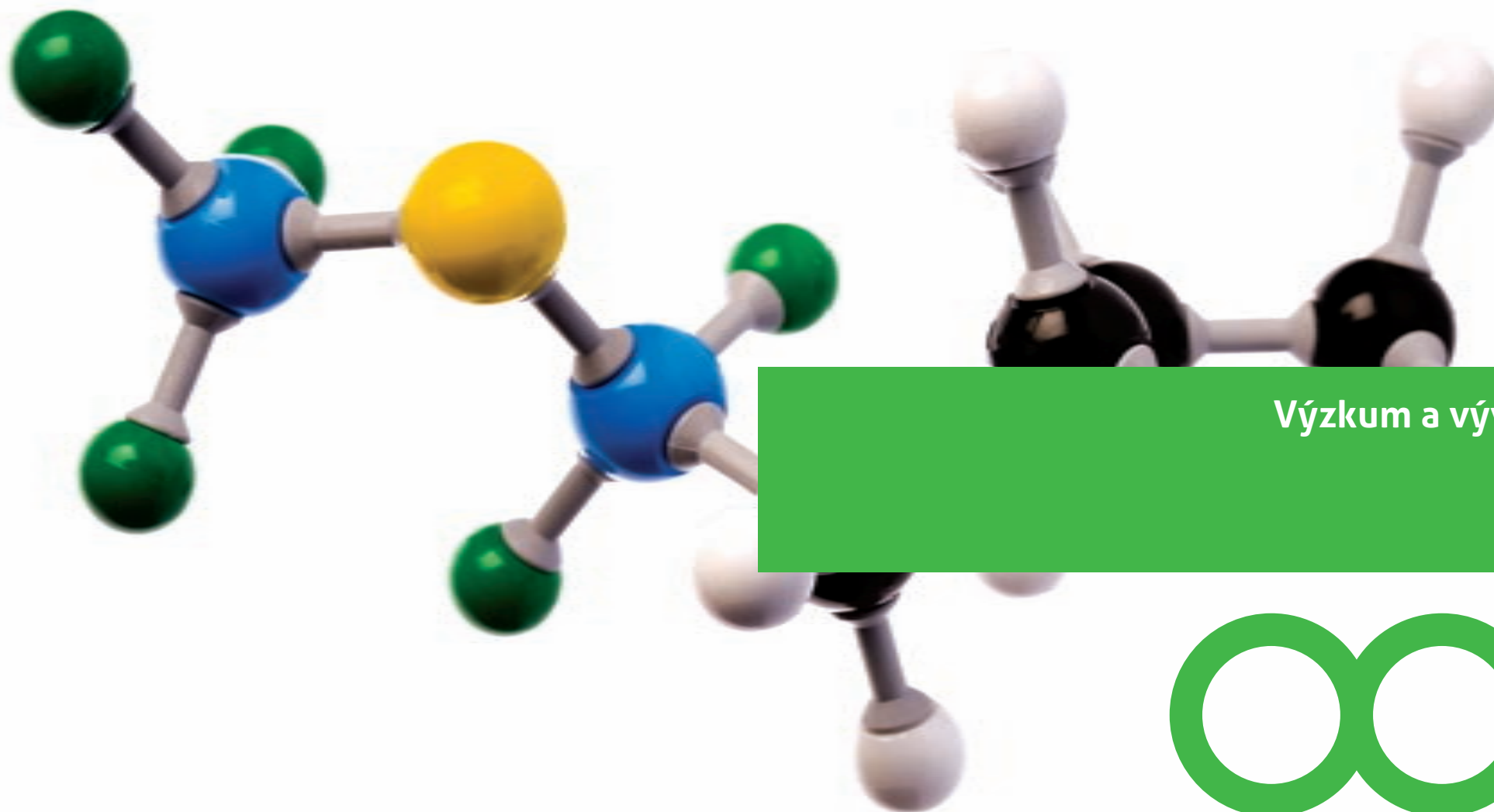
1. prováděly opatření zaměřená na:

- i) uskutečňování globální vize odborného vzdělávání a přípravy v roce 2020 uvedené výše v oddíle I;
- ii) dosažení strategických cílů pro období let 2011-2020 uvedených v oddíle II a řady krátkodobých cílů na příští 4 roky (2011–2014), jak je navrženo v oddíle IV;
- iii) posílení řízení kodaňského procesu a ztotožnění se s tímto procesem v souladu se zásadami stanovenými v oddíle III;

2. podporovaly vizi, cíle a zásady uvedené v těchto závěrech v širším kontextu kodaňského procesu prostřednictvím vzájemné spolupráce mezi členskými státy, regionálními a místními orgány, Komisí, kandidátskými zeměmi, zeměmi ESVO/EHP a sociálními partnery.

Anglickou verzi dokumentu najdete ke stažení na:

www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/educ/104234.pdf

Výzkum a vývoj

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů

Stěžejní iniciativa
strategie Evropa 2020

UNIE INOVACÍ

SEK(2010) 1161

SHRNUTÍ

V době omezených veřejných rozpočtů, velkých demografických změn a rostoucí celosvětové konkurence závisí konkurenceschopnost Evropy, naše kapacita pro vytvoření milionů nových pracovních míst náhradou za pracovní místa ztracená v důsledku krize a náš budoucí životní standard na našich schopnostech podporovat inovace ve výrobcích, službách, podnicích a sociálních postupech a modelech. To je důvod, proč se inovace staly centrálním prvkem strategie Evropa 2020. Inovace jsou také nejlepším prostředkem, jak úspěšně řešit zásadní společenské výzvy, jako je změna klimatu, zmenšující se zásoby energie a jiných zdrojů, zdraví a stárnutí obyvatelstva, které jsou čím dál naléhavější.

Evropa nemá nedostatečný potenciál. Máme výzkumné pracovníky, podnikatele a společnosti světové úrovně a jedinečné výhody spočívající v našich hodnotách, tradicích, kreativitě a různorodosti. Dosáhli jsme velkého úspěchu tím, že jsme vytvořili největší domácí trh na světě. Evropské podniky a občanská společnost se aktivně zapojují do rozvíjejících se a rozvojových hospodářství po celém světě. Původ mnoha inovací, které změnily svět, lze nalézt v Evropě. Můžeme a musíme se však zlepšit. V rychle se měnící globální ekonomice musíme stavět na našich silných stránkách a rozhodně se postavit našim slabostem, kterými jsou:

— nedostatečné investice do znalostní základny. Jiné země, jako USA a Japonsko, nás v investicích předčí a rychle nás dohání Čína,

— nevyhovující rámcové podmínky: přístup k financím je nedostačující, náklady na práva duševního vlastnictví jsou vysoké, normalizace je pomalá a využívání veřejných zakázek není účinné. To je zásadní nevýhoda v situaci, kdy si společnosti mohou vybrat pro své investice a výzkum mnoho jiných částí světa,

— příliš velká roztržitost a nákladné zdvojování činností. Musíme naše zdroje vynakládat účinněji a dosáhnout kritického množství.

Pravděpodobně největší výzvou pro EU a její členské státy je přijetí mnohem strategičtějšího přístupu k inovacím. Přístupu, který považuje inovace za zastřešující politický cíl, který počítá se střednědobým a dlouhodobým hlediskem, kde jsou všechny politické nástroje, opatření a způsoby financování uzpůsobeny pro podporu inovací, kde jsou politiky EU a vnitrostátní/regionální politiky vzájemně sladěny a vzájemně se posilují a v neposlední řadě kde je na nejvyšší politické úrovni stanoven strategický program, pravidelně se monitoruje pokrok a řeší se případná zpoždění.

Unie inovací zavádí takový ambiciózní, integrovaný a strategický přístup, který využívá naše silné stránky novým a účinným způsobem, zachovává tak ekonomickou základnu, která zajišťuje kvalitu našeho života a našich sociálních modelů v době, kdy naše populace stárne. Nechat vše při starém by znamenalo postupně ztratit naše konkurenční výhody a přistoupit na trvalé oslabování Evropy.

Pro dosažení Unie inovací je zapotřebí těchto konkrétních kroků:

1. V době fiskálních omezení musí EU a členské státy nadále investovat do vzdělávání, výzkumu a vývoje, inovací a informačních a komunikačních technologií. Tyto investice by nejen měly být chráněny před rozpočtovými škrty, ale pokud možno by měly být ještě navyšovány.
2. Zároveň by měly probíhat reformy za účelem dosažení co nejlepší rentability a zmírnění roztržtí. Systémy EU a vnitrostátní výzkumné a inovační systémy musí být lépe propojeny a musí dosahovat lepších výsledků.
3. Je třeba modernizovat naše vzdělávací systémy na všech úrovních. Špičková kvalita je důležitá víc než kdy předtím. Potřebujeme více univerzit světové úrovně, vyšší úroveň dovedností a přitáhnout nejlepší talenty ze zahraničí.
4. Výzkumní pracovníci a inovátoři musí mít možnost pracovat a spolupracovat na úrovni EU stejně snadno jako v rámci jednoho státu. Do čtyř let musí být dokončen Evropský výzkumný prostor, který poskytne rámec pro skutečně volný pohyb znalostí.
5. Spodporou Evropské investiční banky je nutné zjednodušit přístup k programům EU a zvýšit jejich podpůrný účinek na investice soukromého sektoru. Je třeba posílit úlohu Evropské rady pro výzkum. Musí se zvýšit příspěvek rámcových programů na podporu rychle rostoucích malých a středních podniků. Je třeba plně využít Evropského fondu pro regionální rozvoj, aby se v Evropě vytvořily kapacity pro výzkum a inovace založené na regionálních strategiích inteligentní specializace.
6. Na základě našeho výzkumu musí vznikat více inovací. Je třeba posílit spolupráci mezi světem vědy a světem obchodu, odstranit překážky a vytvořit pobídky.
7. Je třeba odstranit zbývající překážky pro podnikatele, které jim brání v uvádění nových nápadů na trh. Potřebujeme lepší přístup k financování, zejména pro malé a střední podniky, dostupná práva duševního vlastnictví, inteligentnější a ambicióznější regulaci a cíle, musíme rychleji stanovovat vzájemně slučitelné normy a strategicky využívat našich rozsáhlých rozpočtů na zadávání zakázek. V první řadě by mělo být dosaženo dohody o patentu EU, a sice do konce tohoto roku.
8. Je třeba zahájit evropská inovační partnerství, aby se urychlil výzkum, vývoj a uvádění inovací na trh, aby se řešily zásadní společenské výzvy, sdílely odborné znalosti a zdroje a aby se posílila konkurenceschopnost průmyslu EU, nejprve v oblasti zdravého stárnutí.
9. Je třeba lépe využít naše silné stránky v oblasti designu a kreativity. Musíme být přeborníkem v oblasti sociálních inovací. Musíme lépe porozumět inovacím ve veřejném sektoru, určit a zviditelnit úspěšné iniciativy a měřit pokrok.
10. Musíme lépe spolupracovat s našimi mezinárodními partnery. To znamená umožnit přístup k našim programům pro výzkum a vývoj a zároveň zajistit srovnatelné podmínky jako v jiných zemích. To rovněž znamená přijmout společné stanovisko na úrovni EU, když bude zapotřebí chránit naše zájmy.

To je shrnutí toho, co Unie inovací vlastně znamená. Přínosy budou značné: podle posledních odhadů by mohlo dosažení našeho cíle vydávat do roku 2020 3 % HDP EU na výzkum a vývoj vést k vytvoření 3,7 milionu pracovních míst a zvýšit roční HDP o téměř 800 miliard EUR⁽²⁾ do roku 2025. Realizace tohoto cíle bude vyžadovat úplnou a soustavnou podporu Evropské rady a Evropského parlamentu, vlád členských států, podniků, veřejných orgánů, výzkumných pracovníků a veřejnosti.

Unie inovací nám nabízí perspektivu pro budoucnost, program, jasné rozdělení úkolů a solidní postupy pro monitorování. Evropská komise učiní vše, co je třeba k tomu, aby se Unie inovací stala skutečností.

OBSAH:

1. Úvod 110
2. Posílení znalostní základny a zmírnění roztržtí 113
 - 2.1. Podpora vynikající kvality v oblasti vzdělávání a rozvoje dovedností
 - 2.2. Dokončení Evropského výzkumného prostoru
 - 2.3. Zaměření nástrojů EU pro financování na priority Unie inovací
 - 2.4. Podpora Evropského inovačního a technologického institutu (EIT) jakožto modelu řízení v oblasti evropských inovací
3. Uvádění nových nápadů na trh 118
 - 3.1. Usnadnění přístupu k financím pro inovativní společnosti
 - 3.2. Vytvoření jednotného trhu inovací
 - 3.3. Podpora otevřenosti a využívání tvůrčího potenciálu Evropy
4. Maximalizace sociální a územní soudržnosti 125
 - 4.1. Šíření výhod plynoucích z inovací po celé Unii
 - 4.2. Zvýšení sociálních přínosů 22
5. Spojit síly pro dosažení průlomu: Evropská inovační partnerství 128
6. Šíření našich politik navenek 132
7. Realizace 134
 - 7.1. Reforma výzkumných a inovačních systémů
 - 7.2. Měření pokroku
 - 7.3. Společný závazek uskutečnit Unii inovací
- Příloha I. Nástroj pro posouzení vlastních systémů Opatření, která jsou součástí úspěšných celostátních a regionálních výzkumných a inovačních systémů 138
- Příloha II. Srovnávací tabulka výzkumu a inovací 142
- Příloha III. Evropská inovační partnerství Cíle a rozsah pilotního evropského partnerství v oblasti aktivního a zdravého stárnutí 147

(20) P. Zagamé (2010) The Cost of a non-innovative Europe.

1. ÚVOD

Veřejné finance jsou udržovány pomocí rozpočtových schodků a naší pracovní síly začíná ubývat. Co tedy bude základem konkurenceschopnosti Evropy v budoucnosti? Jak zajistíme další růst a pracovní místa? Jak postavíme hospodářství Evropy zase na nohy?

Jakým způsobem budeme řešit společenské výzvy, jako je změna klimatu, zásoby energie, úbytek zdrojů a dopady demografických změn? Jak zlepšíme zdraví a bezpečnost a jak zajistíme dostupnost vody a kvalitních potravin, a sice udržitelným způsobem?

Jedinou odpovědí na tyto otázky jsou inovace, které jsou zásadním prvkem strategie Evropa 2020⁽²⁾, na které se dohodly členské státy na zasedání Evropské rady v červnu 2010 a jejímž cílem je inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. „Unie inovací“ je jednou ze sedmi stěžejních iniciativ, které byly v rámci strategie Evropa 2020 vyhlášeny. Účelem je zlepšit podmínky a přístup k financování pro výzkum a inovace s cílem zajistit, že inovativní myšlenky bude možné přeměnit na výrobky a služby představující růst a nová pracovní místa.

Unie inovací byla vytvořena paralelně ke stěžejní iniciativě Průmyslová politika pro éru globalizace, jejímž cílem je zajistit silný, konkurenceschopný a diverzifikovaný výrobní řetězec se zvláštním důrazem na malé a střední podniky. Doplnuje ostatní stěžejní iniciativy, jako je Digitální agenda, Mládež v pohybu a Program pro nové dovednosti a pracovní místa. Ve spojení s Unii inovací zlepší tyto strategie podmínky pro inovace, například tím, že urychlí zavádění vysokorychlostního internetu a jeho používání, zajistí solidní průmyslovou základnu, podpoří vynikající vzdělávací systémy, moderní trh práce a správné spektrum dovedností pro budoucí pracovní sílu v Evropě. Unii inovací doplní a posílí i další zásadní politiky, jako je oživení jednotného trhu prostřednictvím „aktu o jednotném trhu“, účinná politika hospodářské soutěže a lepší přístup na trhy třetích zemí díky nové obchodní strategii.

Toto sdělení se zabývá problémy a příležitostmi, kterým Evropa čelí v zásadních oblastech, kde je naléhavě zapotřebí vytrvalého úsilí. Jasně stanoví nejdůležitější evropské, vnitrostátní a regionální iniciativy potřebné pro vytvoření Unie inovací⁽³⁾.

Evropa startuje ze silné pozice. Dnes jsou mnohé členské státy ve světě na špici, pokud jde o výrobní systémy, kreativitu, design, letecký průmysl, telekomunikace, energie a environmentální technologie. Některé z našich regionů patří k nejlepším na světě, pokud jde o inovace. Naše hospodářství se opírá o některé veřejné služby, které jsou jedny z nejlepších na světě, a silná tradice v oblasti sociálních inovací.

Můžeme a musíme se však ještě zlepšit. Neinvestujeme dostatečně do naší znalostní základny, jelikož na výzkum a vývoj každoročně vydáváme o 0,8 % HDP méně než USA a o 1,5 % HDP méně než Japonsko. Nedostatečná je podpora ze strany podniků a investice rizikového kapitálu⁽⁴⁾ a náš vzdělávací systém rovněž potřebuje reformu. Výzkum a vývoj v soukromém sektoru se stále více přesouvá do nově se rozvíjejících ekonomik a tisíce

našich nejlepších výzkumných pracovníků a novátorů odchází do zemí, které nabízejí příznivější podmínky. Podle posledních odhadů dosažení našeho cíle vydávat do roku 2020 3 % HDP EU na výzkum a vývoj by mohlo přispět k vytvoření 3,7 milionu pracovních míst a ke zvýšení ročního HDP o téměř 800 miliard EUR⁽⁵⁾ do roku 2025. Pouze z malého množství našich inovativních malých a středních podniků vyrostou velké společnosti. I když trh EU je největší na světě, zůstává roztržštěný a nevytváří dostatečně příznivé prostředí pro inovace. Přestože odvětví služeb představuje 70 % našeho hospodářství, rozvoj služeb náročných na znalosti stále zaostává.

Země jako Čína a Jižní Korea nás rychle dohánějí – pokud jde o inovace, již je nepřebírají, ale jsou samy na špici (viz srovnání mezi EU a Čínou v příloze II). Na rozdíl od EU usilují o strategický přístup, aby vytvořily prostředí, které je příznivé pro inovace.

Jejich rozvoj vytváří obrovské tržní příležitosti a nový potenciál pro spolupráci, ale zároveň i výrazný tlak na naše společnosti. Spojené státy a Japonsko nadále předčí EU ve výkonnosti v oblasti inovací. Evropská unie se musí postavit čelem ke svým problémům a musí začít využívat svůj obrovský vědecký a inovativní potenciál. Je nezbytné, aby EU:

— **vyřešila nepříznivé rámcové podmínky:** špatná dostupnost finančních prostředků brzdí soukromé investice do výzkumu a inovací a brání tomu, aby se nové nápady dostaly na trh, náklady na patentování jsou vysoké, trh je roztržštěný, předpisy a postupy jsou zastaralé, stanovování standardů je pomalé a veřejné zakázky nejsou využívány strategicky. Kromě toho překážky na jednotném trhu komplikují různým aktérům spolupracovat přes hranice a využívat a sdílet znalosti ze všech zdrojů, ačkoli právě toto je pro úspěch inovací stále důležitější,

— **zabránila roztržštěnosti úsilí:** celostátní a regionální výzkumné a inovační systémy stále ještě pracují nezávisle na sobě a jejich evropský rozměr je pouze okrajový. To vede k nákladnému zdvojení a překrývání, což je v době nedostatku finančních prostředků nepřijatelné. Tím, že spojíme své úsilí, zaměříme se na vynikající kvalitu a vytvoříme opravdový evropský výzkumný prostor, může EU zlepšit kvalitu výzkumu a potenciál nutný k tomu, aby Evropa mohla prorazit se zásadními objevy a zvýšit účinnost investic, které jsou zapotřebí k tomu, aby se nové nápady dostaly na trh.

V globálním prostředí musí Evropa vyvinout svůj osobitý přístup k inovacím, který bude stavět na jejích jedinečných výhodách a bude využívat evropských hodnot tím, že:

— **se zaměří na inovace pro řešení zásadních společenských výzev uvedených ve strategii Evropa 2020** a přitom posílí naše vedoucí postavení v oblasti klíčových technologií, využije potenciálu, který tyto trhy představují pro inovativní podniky, a zvýší konkurenceschopnost EU. Inovace se musí stát zásadním prvkem politik EU a EU musí využít velký potenciál veřejného sektoru v oblastech, jako je energie a voda, zdraví, veřejná doprava a vzdělávání, aby zajistila nová řešení pro trh;

(2) KOM(2010) 2020.

(3) Iniciativy navržené v rámci Unie inovací jsou podloženy analýzami, jež jsou obsaženy v doprovodném pracovním dokumentu útvarů Komise, SEK(2010) 1160.

(4) Investice do výzkumu a vývoje v rámci podniků v EU vyjádřené jako podíl HDP jsou o 66 % nižší než v USA a o 122 % nižší než v Japonsku. Investice rizikového kapitálu jsou o 64 % nižší než v USA a podíl obyvatelstva s dokončeným terciárním vzděláním je o 69 % nižší než v USA a o 76 % nižší než v Japonsku (viz příloha II).

(5) P. Zagamé, (2010) The cost of a non-innovative Europe („Kolik stojí Evropa bez inovací“), http://ec.europa.eu/research/social-sciences/policy-briefs-research-achievements_en.html

— bude usilovat o širší koncepci inovací, a sice jak inovací vycházejících z výzkumu, tak inovací v oblastech, jako jsou obchodní modely, podpora značek, design a služby, které pro uživatele představují přidanou hodnotu a kde Evropa disponuje jedinečnými talenty.

Kreativita a různorodost našich občanů a silná evropská tvůrčí odvětví představují obrovský potenciál pro zajištění dalšího růstu a vytváření pracovních míst prostřednictvím inovací, zejména pro malé a střední podniky;

— zapojí do inovačního cyklu všechny aktéry a všechny regiony: nejen velké společnosti, ale i malé a střední podniky ve všech odvětvích, včetně veřejného sektoru, sociální ekonomiku a samotné občany („sociální inovace“); nejen několik oblastí s vyspělou technologií, ale všechny evropské regiony a všechny členské státy, přičemž se každý soustředí na své silné stránky („inteligentní specializace“) a Evropa, jednotlivé členské státy a regiony budou spolupracovat.

Kromě toho je zásadním předpokladem pro inovace nerušená hospodářská soutěž a dobře fungující konkurenční trhy, a proto je nezbytnou podmínkou přísné prosazování pravidel hospodářské soutěže, které zajistí přístup na trh a příležitosti pro nové aktéry. Kromě Evropského parlamentu bude i Evropská rada sledovat výkonnost Evropy v základních tematických oblastech strategie Evropa 2020. První takové hodnocení bude na zasedání v prosinci 2010 věnováno výzkumu a inovacím. Abychom se stali Unií inovací, je třeba radikální změny. Ve světě po krizi musí Evropa opustit model, kde „vše běží jako obvykle“, a musí z inovací učinit zastřešující politický cíl. Proměna EU v opravdovou Unii inovací bude vyžadovat politické vedení, odvážná rozhodnutí a rozhodné provádění.

Evropská unie by se měla zavázat k vytvoření opravdové „Unie inovací“ do roku 2020 tím, že:

— převezme kolektivní odpovědnost za zavedení strategické politiky výzkumu a inovací, která bude podporovat začlenění a bude zaměřená na obchod, což jí umožní vypořádat se se zásadními společenskými výzvami, zvýšit konkurenceschopnost a vytvořit nová pracovní místa. Komise bude zohledňovat tento strategický přístup k inovacím ve všech svých politikách a vyzývá k tomu i všechny ostatní orgány EU,

— učiní z investic do naší znalostní základny prioritu a bude je chránit, zmírní roztržičnost, která je velmi nákladná, a učiní z Evropy místo, kde jsou inovace vítány a kde se nové nápady dostanou na trh. Lhůta pro dosažení Evropského výzkumného prostoru by měla být stanovena na rok 2014,

— dohodne se na zahájení evropských inovačních partnerství (první z nich se bude týkat aktivního a zdravého stárnutí), aby díky společnému sdílení zdrojů a odborných znalostí našla řešení pro společenské výzvy a dosáhla konkurenční výhody na nejdůležitějších trzích.

2. POSÍLENÍ ZNALOSTNÍ ZÁKLADNY A ZMÍRNĚNÍ ROZTRŽIČNOSTI

2.1. Podpora vynikající kvality v oblasti vzdělávání a rozvoje dovedností

V mnoha zemích světa byly vytvořeny rozsáhlé programy pro vzdělávání a odbornou přípravu a programy na podporu kariéry v oblasti výzkumu a inovací. EU musí dbát na to, aby měla dostatečný počet kvalifikovaných pracovníků, kterým by měla být nabídnuta možnost atraktivní kariéry a snadná mobilita mezi jednotlivými odvětvími a zeměmi. V opačném případě se investice do inovací a talenty přesunou jinam ⁽⁶⁾.

Prvním krokem Unie inovací je vytvořit vynikající a moderní vzdělávací systémy ve všech členských státech. Přestože Evropa má ve srovnání s mnoha jinými částmi světa dobrý systém základního vzdělávání, v některých členských státech přetrvávají zásadní nedostatky, pokud jde o výuku vědních oborů. Vědním oborům se na vyšší úrovni věnuje stále příliš malý počet dívek. Kromě toho jsou inovace nyní zapotřebí téměř ve všech oblastech života: školy musí zajistit, aby byli všichni mladí lidé připraveni na tyto výzvy.

Podobně naléhavá je reforma systému vysokoškolského vzdělávání. Většina evropských univerzit nedokáže přitáhnout dostatečný počet nejlepších světových talentů a jen relativně málo z nich je na předních místech stávajících mezinárodních klasifikací. Evropské univerzity by měly být zbaveny zátěže nadměrné regulace a mikromanagementu, zato by však měly přijmout úplnou institucionální odpovědnost. Univerzity také potřebují větší různorodost, pokud jde o jejich poslání a budoucnost, a měly by usilovat o inteligentnější specializaci v různých oblastech.

Podíl výzkumných pracovníků v evropské populaci je o mnoho nižší než v USA, Japonsku a dalších zemích. Pokud má EU dosáhnout svého cíle 3 % HDP na výzkum a vývoj, bude potřebovat alespoň jeden milion nových pracovních míst v oblasti výzkumu. Počet výzkumných pracovníků, kterých bude zapotřebí, je však mnohem vyšší, jelikož mnozí z nich v průběhu příštích deseti let odejdou do důchodu. EU a její členské státy by měly posílit svou kapacitu k přilákání a vzdělávání mladých lidí pro oblast výzkumu a nabídnout jim možnost výzkumné kariéry, jež obstojí v mezinárodní konkurenci, aby zůstali v Evropě a aby ti nejlepší pracovníci ze zahraničí měli motivaci do Evropy přijít. V tomto směru hrají důležitou roli pro posílení rozvoje dovedností, mobility a profesní kariéry výzkumných pracovníků v zahraničí stipendia Marie Curie pod rámcovým programem pro výzkum ⁽⁷⁾. Obecně je třeba udělat více pro vyřešení problémů s nedostatkem inovačních dovedností a provádění evropské agendy pro elektronické dovednosti ⁽⁸⁾. To je zásadní pro urychlení rozvoje a přijetí inovativních obchodních modelů evropskými podniky, zejména malými a středními.

(6) Politikami a opatřeními na podporu přístupu ke kvalitnímu vzdělání, fungování trhů práce a rozvojem dovedností se budou zabývat stěžejní iniciativy strategie Evropa 2020 „Mládež v pohybu“ a „Nové dovednosti pro nová pracovní místa“.

(7) <http://ec.europa.eu/research/mariecurieactions/>

(8) „Elektronické dovednosti pro 21. století: podporovat růst, konkurenceschopnost a zaměstnanost“ KOM(2007) 496.

Podniky by se měly více podílet na tvorbě studijních programů a na doktorském studiu, aby dovednosti lépe vyhovovaly potřebám průmyslu, a to například s využitím fóra pro univerzity a podniky⁽⁹⁾. Na univerzitách již existují dobré příklady interdisciplinárních přístupů, které propojují různé kvalifikace, od výzkumu až po dovednosti v oblasti financí a podnikání, a od kreativity a designu až po znalosti jiných kultur⁽¹⁰⁾.

Závazky Unie inovací

1. Do konce roku 2011 by členské státy měly mít zavedené strategie pro odbornou přípravu dostatečného počtu výzkumných pracovníků, aby splnily své vnitrostátní cíle v oblasti výzkumu a vývoje, a strategie na podporu atraktivních podmínek zaměstnání ve veřejných výzkumných institucích. V těchto strategiích by měly být plně zohledněny otázky rovnosti žen a mužů a „dvojí kariéry“.

2. V roce 2011 podpoří Komise na základě stávajících přípravných prací⁽¹¹⁾ nezávislý vícedimenzionální mezinárodní systém hodnocení za účelem srovnávání výsledků univerzit. Díky němu bude možné určit evropské univerzity, které dosahují nejlepších výsledků. V roce 2011 budou navrženy další kroky ve sdělení o reformě a modernizaci vysokoškolského vzdělávání.

Komise bude rovněž podporovat spolupráci podniků a akademických institucí, aby bylo možné prostřednictvím „znalostních aliancí“ mezi vzdělávacími institucemi a podniky vypracovat nové studijní programy, které by řešily nedostatek inovačních dovedností (viz rovněž závazek č. 3 týkající se elektronických dovedností). Tato spolupráce pomůže univerzitám modernizovat se tak, aby byly schopny interdisciplinarit a podnikání a dokázaly vybudovat pevná partnerství s podniky.

3. V roce 2011 navrhne Komise integrovaný rámec pro rozvoj a podporu elektronických dovedností pro inovace a konkurenceschopnost, jenž bude založen na partnerství se zúčastněnými stranami. Jeho základem bude nabídka a poptávka, evropské pokyny pro vytváření nových studijních programů, označení kvality pro praktické vzdělávání v průmyslových odvětvích a činnosti zaměřené na zvýšení informovanosti.

2.2. Dokončení Evropského výzkumného prostoru

Vzhledem k nutnosti dosahovat co nejlepší rentability je nyní víc než kdy předtím důležité vyvarovat se nákladného a zbytečného překrývání a zdvojení výzkumných činností v jednotlivých státech. Je nezbytné vytvořit opravdu jednotný Evropský výzkumný prostor, v němž budou všichni aktéři z veřejného i soukromého sektoru moci svobodně působit, spolupracovat a vytvořit kritické množství, aby byli schopni konkurovat a spolupracovat v celosvětovém měřítku Skupiny vytvořené ze zástupců jednotlivých států a Evropské komise v současnosti pracují na pěti hlavních tématech: lidské zdroje, výzkumné programy, výzkumné infrastruktury, sdílení znalostí (viz oddíl

(9) Srov. http://ec.europa.eu/education/higher-education/doc1261_en.htm

(10) Dobrým příkladem je univerzita Aalto ve Finsku.

(11) Studie proveditelnosti pro vícedimenzionální globální systém hodnocení univerzit: <http://www.u-multirankeu/>; Hodnocení evropského výzkumu prováděného na univerzitách: http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/assessing-europe-university-based-research_en.pdf

3.3) a mezinárodní spolupráce v oblasti vědy a techniky (viz oddíl 6). Evropští výzkumní pracovníci, výzkumné instituce a agentury pro financování se však stále potýkají s mnoha právními i praktickými překážkami, které jim brání volně působit, zejména za hranicemi. Dokončení Evropského výzkumného prostoru je právním požadavkem. Vyzvaly k němu Rada i Parlament. Pokrok je třeba uspišit a nasměrovat prostřednictvím společného rámce norem a cílů. Unie by měla stanovit lhůtu pro dosažení dobře fungujícího Evropského výzkumného prostoru na rok 2014.

Celý systém podpory výzkumu a vývoje v Evropě se stal příliš složitý. Potenciální příjemci se musí seznámit s mnoha celostátními a regionálními programy, mezivládními iniciativami a způsoby financování ze strany EU. Pravidla a rozvrhy obrovského množství stávajících nástrojů nejsou sladěné. Tento stav představuje velkou administrativní zátěž a může odradit od účasti a přeshraniční spolupráce zejména malé a střední podniky. Úsilí věnované v poslední době zjednodušení postupů a podmínek a jejich sladění zahrnující zúčastněné strany a agentury pro financování musí být učiněno prioritou.

Průlomový výzkum a inovace čím dál více vyžadují infrastruktury světové kvality. Lákají světové talenty do inovativních klastrů a jsou hlavní živnou půdou pro informační a komunikační technologie a další klíčové podprůnné technologie, jako je mikro- a nano-elektronika, biotechnologie, nové materiály a pokročilé výrobní systémy. Vzhledem k tomu, že jsou čím dál složitější, komplexnější a nákladnější, je třeba zdroje na jejich tvorbu a provozování sdílet v rámci Evropy a v některých případech i celosvětově. Velkého úspěchu bylo dosaženo díky Evropskému strategickému fóru pro výzkumné infrastruktury (ESFRI), neboť byly dohodnuty priority a iniciovány investice do hlavních infrastruktur. Kromě toho bylo dosaženo pokroku v používání infrastruktur informačních a komunikačních technologií v oblasti výzkumu. V době nedostatku veřejných zdrojů je třeba tyto investice považovat za politickou prioritu a je nutné vyvinout nové mechanismy financování. Kromě toho by se výzkumné infrastruktury měly dále otevírat výzkumným pracovníkům z průmyslových odvětví a měly by s nimi uzavírat partnerství, aby pomohly řešit společenské výzvy a podpořit konkurenceschopnost EU.

Závazky Unie inovací

4. V roce 2012 navrhne Komise rámec pro Evropský výzkumný prostor a podpůrná opatření pro odstranění překážek mobility a přeshraniční spolupráce, která by měla vstoupit v účinnost do konce roku 2014. Jejich cílem bude prostřednictvím společného přístupu zejména zajistit:

— kvalitu doktorského studia, atraktivní podmínky zaměstnání a vyvážené zastoupení žen a mužů ve výzkumných oborech,

— mobilitu výzkumných pracovníků mezi jednotlivými zeměmi a odvětvími, mimo jiné prostřednictvím otevřeného náboru pracovníků do veřejných výzkumných institucí, vytvořením srovnatelné struktury výzkumných oborů a zjednodušením zakládání evropských doplňkových penzijních fondů,

— přeshraniční působení výzkumných organizací, agentur pro financování a nadací, mimo jiné zajištěním jednoduchých a vzájemně sladěných pravidel a postupů financování, na základě práce zúčastněných stran, agentur pro financování a zastupujících organizací,

— šíření, přenos a využívání výsledků výzkumu, mimo jiné prostřednictvím otevřeného přístupu k publikacím a údajům z veřejně financovaného výzkumu,

— otevření výzkumných infrastruktur provozovaných členskými státy všem evropským uživatelům, a

— soudržnost strategií EU a vnitrostátních strategií a činností pro mezinárodní spolupráci v oblasti vědy a techniky.

5. Do roku 2015 by členské státy spolu s Komisí měly dokončit nebo zahájit budování 60 % prioritních evropských výzkumných infrastruktur, které stanovilo Evropské strategické fórum pro výzkumné infrastruktury (ESFRI)⁽¹²⁾. Měl by být zvýšen potenciál těchto infrastruktur (a rovněž infrastruktur informačních a komunikačních technologií a jiných) pro inovace. Členské státy se vyzývají k tomu, aby přezkoumaly své operační programy, a zjednodušily tak využití prostředků politiky soudržnosti za tímto účelem.

2.3. Zaměření nástrojů EU pro financování na priority Unie inovací

Programy EU v oblasti výzkumu a inovací EU prospěly tím, že se zaměřily na vynikající výsledky na evropské úrovni. Úspěch Evropské rady pro výzkum ukazuje, že toto je cesta kupředu. Postup určování priorit pro část rámcového programu týkající se spolupráce zahrnuje mnoho zúčastněných stran z celé Evropy a poskytuje jedinečnou přidanou hodnotu a základ pro priority definované v programech mnoha členských států. Velkého úspěchu bylo také dosaženo při uzavírání partnerství za účelem společného financování výzkumu s členskými státy a průmyslovými odvětvími⁽¹³⁾.

Na základě dosaženého vývoje je třeba nástroje EU pro financování výzkumu a inovací zjednodušit a soustředit je na cíle Unie inovací. Je nutné více podporovat celý řetězec výzkumu a inovací, od základního výzkumu až po uvedení produktu na trh, a posílit jeho soudržnost. Možnosti financování by měly odpovídat potřebám různých účastníků, zejména malých a středních podniků s potenciálem přeměnit výsledky na nové výrobky a služby.

Kromě toho začlenění dimenze výzkumu a inovací by měla být zohledněna v programech EU pro financování, včetně rámcového programu, rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace a fondů soudržnosti. Je rovněž třeba je lépe koordinovat, pokud jde o jejich formu a provádění, aby byl jejich účinek, uživatelská vstřícnost a přidaná hodnota pro EU co největší.

Stále existuje velký prostor pro zjednodušení. Výzkumní pracovníci a novátoři by měli trávit víc času v laboratoři nebo podnikáním a méně času administrativou. Rychlý pokrok rámcového programu⁽¹⁴⁾ je možný, pokud budou včas přijata rozhodnutí o návrzích Komise na revizi finančních nařízení.

(12) http://ec.europa.eu/research/infrastructures/index_en.cfm?pg=esfri-roadmap

(13) Partnerství založená na člících 185 a 187 Smlouvy o EU (společné technologické iniciativy).

(14) Sdělení Komise „Zjednodušení provádění rámcových programů pro výzkum“, KOM(2010) 187.

Hospodářství ve 20. století proměnily technologie jako letecká doprava a telekomunikace, ale nyní k růstu čím dál více přispívají i jiné klíčové podpůrné technologie, jako jsou ekologické technologie, nanotechnologie, biotechnologie a informační technologie. Tyto technologie mohou ovlivňovat všechny oblasti našeho života a regulační rámec je třeba založit na vědeckých důkazech, transparentních informacích a zapojení občanů. Tak může Evropa zajistit důvěru veřejnosti v zásadní vědecké a technologické objevy a nabídnout příznivé prostředí pro investice. To by mělo být posíleno i lepší schopností předvídat budoucí vývoj (včetně předpovědí, posuzování a modelování technologií). Jelikož tyto činnosti probíhají na různých úrovních, je třeba je propojit a účinně je při tvorbě politik využít.

6. Budoucí programy EU pro výzkum a inovace se zaměří na cíle strategie Evropa 2020, a zejména Unii inovací. Komise stanoví v roce 2011 s ohledem na příští finanční perspektivy způsob, jakým se budoucí programy budou moci více zaměřit na společenské výzvy, zjednodušit nástroje pro financování a radikálně zjednodušit přístup k nim díky lepší rovnováze mezi systémem založeným na kontrole a systémem založeným na důvěře. Měla by být posílena úloha Evropské rady pro výzkum při prosazování vynikající kvality a rovněž by měly být posíleny priority rámcového programu pro výzkum v závislosti na potřebách průmyslových odvětví (včetně partnerství pro průmyslová odvětví v oblastech, jako jsou klíčové podpůrné technologie).

7. Komise navrhne budoucí programy EU pro výzkum a inovace, aby zajistila pro malé a střední podniky jednoduchý přístup a jejich větší zapojení, zejména pokud jde o podniky s velkým potenciálem růstu. Kromě toho by měla být dále využívána partnerství s agenturami členských států, zejména na základě zkušeností s iniciativou Eureka Eurostars.

8. Komise posílí vědeckou základnu pro tvorbu politik prostřednictvím svého Společného výzkumného střediska. Komise rovněž vytvoří „Evropské fórum pro činnosti týkající se budoucího vývoje“, v rámci něž propojí stávající studie a údaje a zapojí zúčastněné strany z veřejného i soukromého sektoru, aby zlepšila základnu poznatků pro jednotlivé politiky.

2.4. Podpora Evropského inovačního a technologického institutu (EIT) jakožto modelu řízení v oblasti evropských inovací

Založení Evropského inovačního a technologického institutu (EIT) představuje nový silný impuls pro vůbec první integraci všech tří stran „trojúhelníku znalostí“ (vzdělávání, výzkumu a inovací) na úrovni EU tím, že podpoří nové modely řízení a financování. Tento institut představuje modelový příklad stimulace inovací v Evropě. Jeho znalostní a inovační komunity mají pokrýt celý inovační řetězec a spojit nejlepší světové tvůrčí a inovační partnery z oblasti výzkumu, podniků a akademického prostředí, aby spolupracovali na řešení zásadních společenských výzev. EIT tedy podpoří výzkum zaměřený na inovace a rovněž vytváření a rozvoj podniků, mimo jiné prostřednictvím podnikového vzdělávání, které bude uznáno prostřednictvím titulu „značky EIT“, které budou udělovat partnerské univerzity v rámci Znalostních a inovačních komunit.

Nové flexibilní financování vysoce rizikových podnikatelských činností a využívání dobročinných fondů na podporu inovací zajistí nadace EIT.

Závazek Unie inovací

9. Do poloviny roku 2011 by EIT měl stanovit strategický program inovací, aby rozšířil své činnosti, a stal se tak ukázkovým příkladem inovací v Evropě. Měl by tak být zmapován její dlouhodobý vývoj v rámci Unie inovací a měly by být vytvořeny nové Znalostní a inovační komunity, úzké propojení se soukromým sektorem a měla by hrát důležitější úlohu v oblasti podnikání. Rovněž by měla stavět na nadaci EIT, která se v roce 2010 zakládá a na zavedení „titulu EIT“ v roce 2011, který by byl mezinárodně uznávanou značkou vynikající kvality.

3. UVÁDĚNÍ NOVÝCH NÁPADŮ NA TRH

Evropští podnikatelé se při uvádění svých nápadů na trh v současnosti potýkají s mnohými překážkami a nepříznivými rámcovými podmínkami. Tyto překážky je třeba na evropské úrovni systematicky odstraňovat a vytvářet jednotný trh pro inovace.

3.1. Uspadnění přístupu k financím pro inovativní společnosti

Evropa musí investovat do vzniku nových nápadů. To je v první řadě úlohou soukromého sektoru. Evropa investuje ročně asi o 15 miliard EUR rizikového kapitálu méně než USA, přičemž každý rok je zapotřebí, aby podniky v EU investovaly o 100 miliard EUR více do výzkumu a vývoje, pokud má být dosaženo cíle 3 % HDP⁽¹⁵⁾. Banky nejsou ochotny půjčovat peníze společností založeným na znalostech, které nemohou nabídnout žádné záruky. Finanční krize tuto neradostnou situaci ještě zhoršila.

Trh má některé zásadní mezery. Během fáze přenosu technologií a počáteční fáze procházejí společnosti „údolím smrti“, tedy obdobím, kdy již nedostávají veřejné granty na výzkum a přilákat soukromé investory není možné. Veřejná podpora soukromému počátečnímu kapitálu a fondům pro zahájení podnikání nutná pro to, aby byla tato mezera zaplněna, je v současnosti příliš roztržitá a nárazová, nebo při jejím řízení chybí nezbytné zkušenosti.

Inovativní společnosti s potenciálem k expanzi na světové trhy mají jen omezený přístup k financím pro růst z rizikového kapitálu. Většina fondů rizikového kapitálu v Evropě je příliš malá na to, aby mohla podporovat soustavný růst inovativních společností, a nedokáže vytvořit kritické množství nutné k tomu, aby se mohly specializovat a působit na mezinárodní úrovni. Je třeba, aby Evropa zlepšila svůj trh s rizikovým kapitálem, a to tak, že vytvoří investiční pobídky a lepší regulaci.

Mnoho zavedených inovativních společností, velkých i malých, se potýká s nedostatkem úvěrů se zvýšeným rizikem. Banky nedokážou ocenit aktiva, která představují znalosti, například duševní vlastnictví, a proto často nejsou ochotny investovat do společností

(15) Poslední dostupné údaje jsou z roku 2008, včetně rizikového kapitálu pro počáteční fázi a fázi expanze.

založených na znalostech. Úvěry jsou zapotřebí rovněž proto, aby pomohly financovat velké projekty v oblasti infrastruktury.

Aby bylo možné tyto mezery zaplnit a učinit z Evropy atraktivní místo pro investice do inovací, je zapotřebí inteligentním způsobem využívat partnerství veřejného a soukromého sektoru a rovněž změnit regulační rámec. Je třeba odstranit všechny zbývající překážky, které brání fondům rizikového kapitálu fungovat v přeshraničním měřítku. Musí být zjednodušeno kotování inovativních společností na burze, a usnadnit tak přístup ke kapitálu⁽¹⁶⁾. Pokyny pro poskytování státní podpory a rizikový kapitál umožňují členským státům zaplnit mezery ve financích dostupných na trhu. Rozsah mezer ve financování je v současnosti znovu posuzován, aby odpovídal současnému stavu.

Stávající finanční nástroj pro sdílení rizik pod 7. rámcovým programem (RSFF) a finanční nástroje rámcového programu pro konkurenceschopnost a inovace⁽¹⁷⁾ navýšily na úrovni EU objem investic na částku více než dvacetkrát vyšší, než je příspěvek z rozpočtu EU⁽¹⁸⁾, a nejsou schopny držet krok s poptávkou. Velkou zásluhu na úspěchu těchto nástrojů mají odborné znalosti a pozice skupiny Evropské investiční banky (EIB) na trhu, které použila při jejich řízení. Návrhy Komise na změny ve finančních nařízeních velmi zjednoduší provádění programů tohoto typu v budoucnosti.

Jak bylo vytyčeno ve strategii Evropa 2020, mohly by existovat příležitosti pro zavedení nových inovačních pobídkových mechanismů, které se týkají trhu s uhlíkem, zejména pro rychle se rozvíjející podniky. Komise bude tuto možnost dále zkoumat.

Závazky Unie inovací

10. Do roku 2014: na základě návrhů Komise by měla EU zřídit takové finanční nástroje, které by podnítky výrazný nárůst soukromých financí a zaplnily mezery na trhu, pokud jde o investice do výzkumu a inovací. Příspěvky z rozpočtu EU by měly mít zásadní motivační účinek a navázat na úspěch nástrojů 7. rámcového programu a CIP. Komise bude spolupracovat se skupinou Evropské investiční banky, s vnitrostátními finančními zprostředkovateli a soukromými investory na návrzích řešení těchto zásadních nedostatků: i) investice do přenosu znalostí a nově vznikajících podniků; ii) rizikový kapitál pro rychle rostoucí společnosti působící na trhu EU a na celosvětových trzích; iii) financování se sdíleným rizikem pro investice do výzkumu a vývoje a inovačních projektů a iv) půjčky rychle rostoucím inovativním malým a středním podnikům. Tyto návrhy zajistí zásadní motivační účinek, účinné řízení a snadný přístup pro podniky.

11. Do roku 2012 zajistí Komise, aby fondy rizikového kapitálu zavedené v jakémkoli členském státě mohly fungovat a svobodně investovat v celé Evropské unii (v případě

(16) Viz plánované sdělení Komise týkající se aktu o jednotném trhu.

(17) Finanční nástroj pro sdílení rizik je systém sdílení úvěrového rizika, který společně vytvořily EK a EIB, s cílem zlepšit přístup pro soukromé společnosti nebo veřejné instituce k financování dluhů a za účelem podpory činnosti s vyšším finančním rizikem v oblasti výzkumu, technologického rozvoje, ukázek a inovací. Finanční nástroje pro konkurenceschopnost a inovace se vztahují na úvěrové záruky a rizikový kapitál a spravuje je Evropský investiční fond.

(18) Příspěvky pro RSFF ve výši 430 milionů EUR z rozpočtu EU a 800 milionů EUR od EIB jakožto partnerů sdílejících riziko do dnešního dne iniciovaly investice převyšující 18 miliard EUR (což je patnáctinásobek kombinovaného příspěvku pro RSFF a 42krát více než příspěvek z rozpočtu EU). Příspěvek ve výši 400 milionů EUR pro finanční nástroje CIP do konce roku 2009 inicioval investice ve výši 9 miliard EUR (22krát více než příspěvek z rozpočtu), z nichž mělo prospěch asi 68 000 malých a středních podniků.

nutnosti bude za tímto účelem přijat nový legislativní režim). Bude se snažit odstranit jakékoli nepříznivé daňové zacházení pro přeshraniční činnosti.

12. Komise posílí přeshraniční kontakty inovativních podniků vhodnými investory. Jmenuje vedoucího představitele, který bude řídit tento proces. Kromě toho se Komise v souvislosti s finančním fórem pro malé a střední podniky zaměří mimo jiné na konkrétní problémy související s financováním, se kterými se potýkají malé inovativní společnosti.

13. V roce 2011 provede Komise střednědobý přezkum rámce pro státní podporu v oblasti výzkumu a vývoje a rámce pro inovace, aby objasnila, které formy inovací budou moci být řádně podporovány, mimo jiné u klíčových technologií a inovací pro oblast zásadních společenských výzev, a jaké je jejich nejlepší využití ze strany členských států. Komise posoudí účinnost dočasných opatření státní podpory zavedených v roce 2008, včetně zesíleného „bezpečného přístavu“ pro investice rizikového kapitálu, a na základě toho vytvoří nezbytné návrhy.

3.2. Vytvoření jednotného trhu inovací

Samotný rozsah jednotného trhu spolu se spotřebiteli, kteří mají kupní sílu, by měl přitahovat inovativní investice a podniky, podněcovat soutěž o nejlepší inovace a umožnit podnikatelům komerčně využít úspěšné inovace a urychlit růst jejich podniků. Příliš často jsou však realitou roztržštěné vnitrostátní trhy s nákladnými postupy. V současnosti se pracuje na „Aktu o jednotném trhu“, který by měl řešit zbývající překážky fungování vnitřního trhu.

Kritickým problémem pro investice do inovací v Evropě jsou náklady na patentování a složitost jeho postupu. Získání patentové ochrany pro všech 27 členských států EU je v současné době nejméně patnáctkrát nákladnější než v USA ⁽¹⁹⁾, zejména kvůli poplatkům za překlad a právním poplatkům. Neexistence levného a jednoduchého patentu EU znamená zdanění inovací. Patent EU se stal symbolem neúspěchu Evropy v oblasti inovací. Na základě odhadů by inovativním podnikům ušetřil 250 milionů EUR a musel být bez odkladu přijat, aby EU dokázala, že se skutečně chce stát Unií inovací.

Potenciál jednotného trhu by měl být rovněž umocněn politikami, které budou stimulovat poptávku po inovacích, počínaje účinnou politikou hospodářské soutěže. Dříve se politické iniciativy EU pro podporu inovací soustředily na opatření na straně nabídky, avšak důležitější úlohu pro prosazení inovací EU hrají opatření na straně poptávky tím, že poskytují příležitosti na trhu. První kroky již byly podniknuty v rámci iniciativy „rozhodujících trhů“ EU, avšak je zapotřebí ambicióznějšího přístupu, který by propojil nabídku i poptávku.

Zásadní hnací silou pro inovace může být inteligentní a ambiciózní regulace, zejména pro využití dynamických přístupů vycházejících ze situace na trhu. To má zásadní důležitost zejména pro ekologické inovace. Ekologické inovace zásadním způsobem urychlují přísnější cíle a normy v oblasti životního prostředí, například pokud jde o emise CO₂ u automobilů, které představují velkou výzvu a jsou dlouhodobě předvídatelné. Harmonizovaná pravidla pro schvalování výrobků mají často zásadní význam. Například

bez pravidel zajišťujících schválení typu není možné v Evropě uvádět ekologická vozidla do provozu.

Normy hrají v oblasti inovací zásadní úlohu. Kodifikací informací o aktuálním stavu konkrétní technologie umožňují šíření znalostí, interoperabilitu mezi novými výrobky a službami a poskytují platformu pro další inovace. Například otevření trhu s telekomunikacemi spolu s normou GSM umožnilo evropský úspěch v oblasti mobilních telefonů. Normy však mohou tuto důležitou úlohu hrát pouze v případě, že drží krok s vývojem nových technologií. Rychlé zkracování inovačních cyklů a sblížování technologií přes hranice tří evropských normalizačních organizací představuje zásadní výzvu. Pokud se evropský normalizační systém nebude schopen přizpůsobit, riskuje, že ztratí svůj význam a společnosti se obrátí na jiné nástroje (jak se stalo v odvětví informačních a komunikačních technologií), nebo, v horším případě, se stane pro inovace brzdou. Dynamický normalizační systém je také předpokladem pro to, aby si EU uchovala a ještě posílila svůj vliv na určování norem na celosvětové úrovni za situace, kdy se pravidla snaží stanovovat stále více jiné země.

Velcí zákazníci hrají zásadní roli při stimulaci a financování podniků v oblasti špičkových technologií. Spojené státy vydávají nejméně 49 miliard USD ročně ⁽²⁰⁾ na zadávání zakázek v předobchodní fázi (tj. zadávání zakázek ve fázi výzkumu a vývoje), některé z nich prostřednictvím svého programu inovačního výzkumu pro malé podniky (SBIR) ⁽²¹⁾. Ještě více prostředků vydávají na zakázky na inovace přesahující hranice výzkumu a vývoje (nové technologie, výrobky a služby.)

Veřejné zakázky tvoří asi 17 % HDP EU. Představují důležitý trh, zejména v oblastech, jako je zdravotnictví, doprava a energetika. Evropa má tedy obrovskou příležitost k urychlení inovací s využitím zadávání zakázek, která byla dosud opomíjena. Kromě toho v době omezených veřejných rozpočtů mají veřejné zakázky na inovativní výrobky a služby zásadní význam pro zlepšení kvality a účinnosti v oblasti poskytování veřejných služeb. Avšak jen malé množství veřejných zakázek v Evropě je zaměřeno na inovace, i když směrnice EU o zadávání zakázek k tomu nabízí příležitost. Důvodem je řada faktorů, například: pobídky, které upřednostňují řešení s nízkou mírou rizika, nedostatek znalostí a způsobilostí potřebných pro úspěšné zadávání zakázek v oblasti nových technologií a inovací, a nedostatečné propojení mezi veřejnými zakázkami a politickými cíli. Tyto problémy mohou být lépe vyřešeny prostřednictvím poradenství a sdílení osvědčených postupů, zejména v oblasti veřejných ekologických zakázek. Kromě toho trh s veřejnými zakázkami zůstává v Evropě roztržštěný, a zakázky proto často nedosahují kritických rozměrů nutných pro spuštění inovativních investic.

Některé členské státy jsou průkopníky, pokud jde o způsob podpory inovací s využitím zadávání zakázek v předobchodní fázi a přístupů, které přizpůsobují úspěšný program Spojených států SBIR situaci v EU ⁽²²⁾. Výsledky jsou slibné, zejména v případě malých a středních podniků (i když tyto zakázky nejsou určeny výhradně pro ně). Kdyby bylo možné tento přístup uplatnit v širším měřítku a kombinovat jej se společným zadáváním

(20) Údaj z roku 2004.

(21) V USA mají federální agentury zákonnou povinnost vydávat 2,5 % svého externího rozpočtu na výzkum a vývoj na inovativní projekty malých a středních podniků.

(22) Například program SBIR Spojeného království a nizozemský program SBIR, které nabízejí zakázky na rozvoj řešení specifických problémů ve veřejných službách. Tyto programy uplatňují přístup stanovený ve sdělení Komise o zadávání veřejných zakázek v předobchodní fázi. Spojené státy vyčleňují část svého federálního rozpočtu na podporu inovací prostřednictvím svého programu SBIR, a to s velkým úspěchem.

(19) „Economic cost-benefit analysis of the Community patent“, Prof. Bruno van Pottelsberghe (2009).

zakázek jednotlivých zadavatelů, mohly by vzniknout obrovské trhy, které by podpořily inovace a nové inovativní podniky.

Závazky Unie inovací

14. Evropský parlament a Rada by měly podniknout nezbytné kroky k přijetí návrhů o patentu EU, jeho jazykovém režimu a jednotném systému urovnávání sporů. Cílem je, aby první patenty EU byly uděleny v roce 2014.

15. Počínaje rokem 2011: EU a členské státy by měly přezkoumat regulační rámec v klíčových oblastech, v první řadě v těch, které souvisejí s ekologickými inovacemi a evropskými inovačními partnerstvími (viz následující oddíl). Tak budou určena pravidla, která je třeba zlepšit nebo aktualizovat, a/nebo pravidla, která je třeba zavést, aby byly zajištěny dostatečné a soustavné pobídky pro inovace. Komise poskytne pokyny k tomu, jaký bude nejlepší způsob organizace tohoto přezkumu.

16. Na začátku roku 2011 předloží Komise sdělení doplněné o legislativní návrh týkající se normalizace, které se bude mimo jiné týkat i odvětví informačních a komunikačních technologií s cílem urychlit a modernizovat tvorbu norem, a umožnit tak interoperabilitu a podpořit inovace na rychle se měnících světových trzích. Tato opatření doplní víceletý program pro anticipaci nových potřeb v oblasti norem a integrace norem do projektů výzkumu a vývoje v rámcovém programu pro výzkum. Zmíněné sdělení rovněž prozkoumá možnosti, jak zajistit v dlouhodobější perspektivě to, aby se normalizační systém byl schopen přizpůsobit rychlému vývoji prostředí a přispívat ke strategickým vnitřním i vnějším cílům Evropy (které se týkají také inovací a technologického vývoje), mimo jiné zahájením nezávislého přezkumu.

17. Od roku 2011 by členské státy měly vyčlenit zvláštní rozpočet na zadávání zakázek v předobchodní fázi a veřejných zakázek na inovativní výrobky a služby (včetně zakázek vymezených inovačními partnerstvími, viz oddíl 5). Tak by měly vzniknout trhy s veřejnými zakázkami v celé EU v objemu přinejmenším od 10 miliard EUR ročně na inovace, které zlepší účinnost a kvalitu veřejných služeb a zároveň pomohou řešit zásadní společenské výzvy. Docílit by se mělo takových trhů s inovativními zakázkami jako vUSA. Komise bude poskytovat poradenství a zřídí (finanční) podpůrné mechanismy na pomoc různým zadavatelům, aby mohli zadávat zakázky nediskriminačním a otevřeným způsobem, sdílet poptávku, vypracovávat společné specifikace a podporovat přístup malých a středních podniků.

Kromě toho zajistí Komise poradenství ohledně provádění společného zadávání zakázek mezi zadavateli z různých členských států na základě stávajících směrnic o zadávání veřejných zakázek a využije právě probíhajícího obecného posouzení těchto směrnic, aby zvážila možnost zavést dodatečná pravidla pro usnadnění přeshraničního společného zadávání zakázek.

18. Nejpozději na začátku roku 2011 předloží Komise akční plán pro ekologické inovace, který bude vycházet z Unie inovací a zaměří se na specifické problémy, výzvy a příležitosti k dosažení cílů v oblasti životního prostředí skrze inovace.

3.3. Podpora otevřenosti a využívání tvůrčího potenciálu Evropy

Společnosti inovují různým způsobem. Některé provádějí výzkum a vyvíjejí nové technologie, mnohé z nich zakládají své inovace na již existujících technologiích nebo vyvíjejí nové obchodní modely nebo služby inspirované uživateli a dodavateli, nebo spolupracují v rámci klastrů nebo sítí. Je tedy třeba vytvořit takové politiky, které by podporovaly všechny formy inovací, nejen inovace technologické. Je možné, že bude rovněž zapotřebí specifických přístupů k inovativním službám s velkým potenciálem růstu, zejména v kulturních a tvůrčích odvětvích⁽²³⁾.

Zvláštní význam má design, který je považován za zásadní obor a činnost, pokud jde o uvádění nových nápadů na trh a jejich přeměnu v uživatelsky vstřícné a atraktivní produkty. Přestože jsou některé evropské země v oboru designu ve světě na čele, jiné v tomto oboru postrádají solidní infrastrukturu a způsobilost podniků a technických vysokých škol. Tato systémová mezera dosud z velké části unikala pozornosti, ale nyní je třeba ji řešit.

Jelikož problémy jsou čím dál složitější a náklady na inovace narůstají, jsou podniky stále častěji nuceny spolupracovat. I když stále ještě provádějí vývojářské činnosti v rámci svých zdrojů, často je doplňují o činnosti zaměřené na určení, rozpoznání a přenos nových nápadů z vnějších zdrojů, například z univerzit nebo nově vznikajících podniků. Někdy za účelem inovace spolupracují s uživateli a spotřebiteli, aby lépe naplnily jejich očekávání nebo našly nové přístupové cesty na trh. Tento trend, který urychluje sociální sítě a mobilní informatika a informatika založená na spolupráci, se šíří v celém výrobním odvětví a odvětví služeb. Má rovněž zásadní dopad na výzkum, vědu, vzdělávání a samotné vlády. Tyto trendy směrem k otevřeným inovacím vznikajícím díky spolupráci mají zásadní politické důsledky. Je sice důležité nalézt správnou rovnováhu mezi jednodušším šířením znalostí a zajišťováním dostatečných pobídek pro inovace, Komise se však domnívá, že tyto trendy budou mít dlouhodobý ekonomický a sociální přínos a že je třeba je podporovat.

Více než kdy předtím je proto důležité zajistit tzv. „pátou svobodu“, která neznamená jen volný pohyb výzkumných pracovníků, ale i volný pohyb inovativních myšlenek. Skutečně otevřené inovace vyžadují zprostředkovatelské služby a sítě, na kterých se všichni aktéři mohou podílet rovnocenným způsobem. Mezinárodně konkurenceschopné klastry hrají zásadní úlohu při (fyzickém i virtuálním) propojování velkých společností a malých a středních podniků s univerzitami, výzkumnými centry a komunitami vědců a uživatelů za účelem výměny znalostí a nových nápadů. Přenos znalostí mezi podniky a akademickými institucemi by měl být posílen a mělo by k němu docházet i na mezinárodní úrovni. Síť Enterprise Europe Network zajišťuje přenos technologií na mezinárodní úrovni, zprostředkovatelské a jiné podpůrné služby pro inovace a podniky a pomáhá malým a středním podnikům působit v mezinárodním měřítku. Tyto činnosti by měly být podporovány a zdokonalovány.

Výsledky výzkumu financovaného veřejných prostředků by měly být lépe dostupné. Výzkumné informační systémy by měly být rovněž zdokonaleny, propojeny a měla by být zvýšena jejich interoperabilita, mimo jiné prostřednictvím databáze BBS v rámci sítě Enterprise Europe určené pro přenos technologií. Informace týkající se veřejného

(23) Viz zelená kniha Komise s názvem „Uvolnění potenciálu kulturních a tvůrčích odvětví“, KOM(2010) 183 v konečném znění.

sektoru by měly být dostupnější pro oblast výzkumu a inovací (jak je navrženo v rámci Digitální agendy, kde Komise plánuje přijmout ambiciózní revizi směrnice o opakovaném použití informací veřejného sektoru v roce 2012).

Zásadní otázkou je to, jak zvýšit toky práv duševního vlastnictví (včetně patentů, designu a autorských práv), a tím i jejich přínosy. Díky patentu EU by se sice měly výrazně snížit náklady na patentování v Evropě, zejména pro malé a střední podniky, ekonomický přínos však poplyne z využívání práv duševního vlastnictví v oblasti inovativních výrobků a služeb. To má zásadní význam v oblastech, jako jsou polovodiče nebo telekomunikace, kde společnosti musí propojit mnoho stávajících technologií, a proto potřebují přístup k velkému množství práv duševního vlastnictví.

Trhy pro obchod s právy duševního vlastnictví by měly být průhlednější a méně roztržité, aby se kupující i prodejci práv duševního vlastnictví vzájemně nacházeli, aby se do aktiv, která tato práva představují, investovaly finanční prostředky a aby k transakcím docházelo za spravedlivých podmínek. Přestože se objevuje řada iniciativ na úrovni členských států i v mezinárodním měřítku ⁽²⁴⁾, je třeba je rozvíjet na evropské úrovni, aby byl účinek co největší a aby bylo dosaženo úspor z rozsahu a množství. Tyto trhy se znalostmi by měly být otevřené pro nové účastníky a měly by uvolnit potenciál práv duševního vlastnictví, která zůstávají ležet nevyužita na univerzitách, ve výzkumných institucích a podnicích. Tak by se mohl vytvořit důležitý tok příjmů, jež by mohly být znovu investovány do výzkumu, čímž by vznikl účinný cyklus.

Kromě podpory duševního vlastnictví, kterou v současnosti zajišťuje asistenční služba (helpdesk) pro práva duševního vlastnictví a spolupráce s vnitrostátními patentovými úřady, potřebují malé a střední podniky intenzivnější pomoc pro účinné využívání ochrany duševního a průmyslového vlastnictví, aby pro ně byly zajištěny stejné podmínky jako pro velké společnosti.

Aby mohly tyto trhy se znalostmi fungovat účinným způsobem, je třeba důkladně posoudit vztah mezi duševním vlastnictvím a politikou v oblasti hospodářské soutěže. Toto hodnocení zahrnuje mnoho aspektů. Za prvé by měla být zachována úroveň ochrany práv duševního vlastnictví a vysoká kvalita patentů udělených v Evropě, aby se zajistilo jasné vymezení zákonných práv. Za druhé, ujednání v oblasti práv duševního vlastnictví vzniklá na základě spolupráce (křížové licence, patentová sdružení atd.) mají sice obecně pozitivní dopad, je však třeba je rovněž přezkoumat, aby bylo zajištěno, že nebudou používána v rozporu s pravidly hospodářské soutěže. Za třetí, postupy tvorby norem vyžadují jasná pravidla v této oblasti, aby se zabránilo situacím, kdy společnost získá nepoctivě tržní sílu tím, že práva duševního vlastnictví zahrne do normy.

Závazky Unie inovací

19. V roce 2011 ustaví Komise Evropský výbor pro vedoucí postavení v oblasti designu, který bude vyzván k tomu, aby do roka předložil návrhy, jak posílit úlohy designu v politice inovací, například prostřednictvím programů EU a/nebo vnitrostátních programů a označení „design evropské kvality“. V návaznosti na zelenou knihu o kulturních a tvůrčích odvětvích zřídí Komise alianci tvůrčích odvětví, aby vyvinula nové formy podpory těmto průmyslovým odvětvím a napomohla širšímu využití kreativity v jiných odvětvích.

(24) Např. trh s duševním vlastnictvím dánského patentového úřadu a společná iniciativa francouzské Caisse des Dépôts a americké banky Ocean Tomo.

20. Komise bude podporovat otevřený přístup k výsledkům výzkumu financovaného z veřejných prostředků, cílem bude učinit otevřený přístup k publikacím obecnou zásadou u projektů financovaných rámcovými programy EU pro oblast výzkumu. Komise rovněž podpoří rozvoj inteligentních informačních služeb pro výzkum, které budou plně dostupné a umožní snadný přístup k výsledkům výzkumných projektů.

21. Komise zjednoduší účinný výzkum založený na spolupráci a přenos znalostí uvnitř rámcových programů pro výzkum i mimo ně. Bude spolupracovat se zúčastněnými stranami, aby vyvinula soubor modelových dohod o konsorciu s různými možnostmi, od tradičních přístupů k ochraně práv duševního vlastnictví otevřenější metodou. Je zapotřebí rovněž mechanismů pro další podporu středisek.

22. Do konce roku 2011 předloží Komise v úzké spolupráci s členskými státy a zúčastněnými stranami návrhy na rozvoj evropského trhu se znalostmi pro patenty a licence. Ten by měl být založen na zkušenostech členských států s obchodními platformami, které sdružují nabídku a poptávku, na trzích umožňujících finanční investice do nehmotných aktiv a dalších nápadů, které by mohly vdechnout nový život opomíjenému duševnímu vlastnictví, jako jsou patentová sdružení a zprostředkovatelské služby v oblasti inovací.

23. Komise posoudí úlohu politiky hospodářské soutěže při zajišťování toho, aby práva duševního vlastnictví nebyla využívána pro účely omezení konkurence. Analyzuje dopady dohod o právech duševního vlastnictví vzniklých na základě spolupráce, a to jakožto součást přezkumu uplatňování jejich antimonopolních pravidel na horizontální dohody mezi konkurenčními společnostmi.

4. MAXIMALIZACE SOCIÁLNÍ A ÚZEMNÍ SOUDRŽNOSTI

4.1. Šíření výhod plynoucích z inovací po celé Unii

Unie inovací se musí týkat všech regionů. Finanční krize má neúměrný dopad na některé méně výkonné regiony, a představuje proto riziko pro nedávnou konvergenci ⁽²⁵⁾. Evropa musí zabránit „inovační propasti“ mezi nejvíce inovativními regiony na jedné straně a všemi ostatními regiony na straně druhé.

Strukturální fondy hrají zásadní úlohu a již poskytují významné investice do výzkumu a inovací. Ve stávajícím období financování (2007–2013) bylo vyčleněno asi 86 miliard EUR. Velké množství těchto finančních prostředků ještě nebylo vyčerpáno a měly by být účinněji využity pro inovace a pro dosažení cílů strategie Evropa 2020. V současné době je příliš mnoho prostředků přiděleno na překrývající se projekty a priority, kde určitý region postrádá relativně silné stránky. Regiony potřebují, aby financování bylo přesměrováno na základě přístupu inteligentní specializace a bylo zaměřeno na silné stránky, kde mohou dosáhnout vynikajících výsledků.

Existuje mnoho jiných způsobů, jak účinněji využívat strukturální fondy. Relativně málo prostředků se investuje do sdružování zdrojů a odborných znalostí prostřednictvím nadnárodních projektů ⁽²⁶⁾, například na podporu výzkumných infrastruktur nebo vytváření klastrů světové úrovně. Finanční nástroje lze ve větší míře využívat pro

(25) Závěry evropské srovnávací tabulky inovačních ukazatelů z roku 2009.

(26) S využitím možnosti, kterou nabízí článek 37 (odst. 6 písm. b)) nařízení ES č. 1083/2006.

stimulaci soukromého financování výzkumu a inovací. Veřejné zakázky spolu-financované ze strukturálních fondů by měly být rovněž využívány pro zvýšení poptávky po inovativních výrobcích a službách. Evropské sociální fondy by měly být využívány účinnějším způsobem za účelem odborné přípravy a rekvalifikace lidí, aby získali dovednosti, které Unie inovací potřebuje. Aby se regionům dostalo větší pomoci a aby se dosáhlo většího účinku na regionální rozvoj, je třeba sjednotit na evropské úrovni programy na podporu meziregionální spolupráce (např. „Regiony znalostí“ pod 7. rámcovým programem, iniciativy týkající se klastrů financované rámcovým programem pro konkurenceschopnost a inovace, síť Enterprise Europe Network a operace spolufinancované na základě programů Evropské územní spolupráce). Kromě toho by měly existovat pobídky v budoucích programech pro spolupráci mezi vůdčími inovativními regiony a regiony v méně rozvinutých členských státech.

Závazky Unie inovací

24. Počínaje rokem 2010 by členské státy měly výrazně zlepšit využívání stávajících strukturálních fondů pro projekty v oblasti výzkumu a inovací s cílem pomáhat lidem získat nezbytné dovednosti, zlepšit výkonnost vnitrostátních systémů a provádět strategie inteligentní specializace a nadnárodní projekty. To by se mělo vztahovat i na finanční podporu kandidátských zemí před jejich přistoupením k EU. Komise je připravena pomáhat a na podporu těchto změn a za účelem zřízení „platformy inteligentní specializace“ do roku 2012 použije své regionální výzkumné a klastrové iniciativy a bude dále podporovat vznik klastrů světové úrovně. Podrobnosti jsou uvedeny v příloženém sdělení.

25. Členské státy by měly zahájit přípravu programů strukturálních fondů pro období po roce 2013 s větším zaměřením na inovace a inteligentní specializaci. Budoucí předpisy pro fungování Evropského fondu pro regionální rozvoj by měly stanovit další významné finanční prostředky na podporu inovačních iniciativ s regiony Evropské unie.

4.2. Zvýšení sociálních přínosů

Sociální inovace představují důležitou novou oblast, kterou je třeba posilovat. Je třeba stimulovat invenci charitativních organizací, sdružení a podnikatelů v sociální oblasti při hledání nových způsobů, jak naplnit sociální potřeby, které trh ani veřejný sektor nemohou odpovídajícím způsobem uspokojit. Díky téže invenci by mohly nastat změny chování potřebné pro vyřešení zásadních společenských výzev, jako je změna klimatu. Kromě naplňování sociálních potřeb a řešení společenských výzev poskytují sociální inovace lidem nové možnosti a vytvářejí nové sociální vztahy a modely spolupráce. Jsou tedy inovativní samy o sobě a mají příznivý vliv na inovativní schopnosti společnosti.

Příklady sociálních inovací v Evropě sahají od programů prevence ischemické choroby srdeční, jejichž cílovou skupinou je celá společnost a nejen „riziková“ jedinci, přes sociální síť sousedů ochotných pomáhat osamělým starším osobám, městské ekologické mapy, které místním komunitám poskytují informace o tom, jak pokročily při plnění svých cílů snižování emisí, až po etické banky poskytující finanční produkty za účelem maximalizace sociální a environmentální návratnosti investic.

I když si nelze stěžovat na nedostatek dobrých nápadů, sociální inovace dosud nemají takový dopad, jaký by mít měly. Je třeba více podporovat experimentování. Je proto třeba podporovat a šířit přístupy, které jsou zřetelně výhodnější než současná praxe. Za tímto účelem je třeba mít schopné zprostředkovatele, účinné pobídky a sítě, které urychlí a zjednoduší vzájemné učení. V Evropě již takové infrastruktury existují pro podnikové inovace, avšak ještě neexistuje žádná odpovídající forma pro sociální inovace. Je zapotřebí lepších metod pro hodnocení, aby bylo možné určit, co funguje a co nikoli, a proč, a rovněž co by se mohlo a mělo podporovat.

Aby bylo možné naplnit narůstající potřeby a očekávání uživatelů veřejných služeb na pozadí fiskálních úspor, je více než kdy předtím zapotřebí inovovat veřejný sektor. Čím dál více vlád zaujímá při poskytování služeb přístupy více zaměřené na občany. Mnohé z nich spustily strategie elektronické veřejné správy zaměřené na zpřístupnění existujících služeb na internetu a kromě toho i na vývoj nových internetových služeb. Na úrovni EU musíme lépe porozumět inovacím ve veřejném sektoru, zviditelnovat úspěšné iniciativy a měřit pokrok. Mnoho závisí na vytvoření kritického množství vedoucích činitelů ve veřejném sektoru, kteří budou mít dovednosti potřebné k řízení inovací. Toho je možné dosáhnout prostřednictvím propracovanější odborné přípravy i příležitostí k výměně osvědčených postupů.

Posun k inovativnímu hospodářství má zásadní důsledky pro svět práce. Zaměstnavatelé potřebují pracovníky, kteří aktivně a soustavně hledají nové způsoby, jak věci dělat lépe. To vyžaduje nejen vyšší úroveň dovedností, ale i nový, na důvěře založený vztah mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Tento druh přístupu je nutný na všech úrovních zaměstnání a musí se rozšířit i na odvětví, která se obvykle nepovažují za „znalostní odvětví“. Náznorným příkladem je odvětví sociální péče, kde je nutné, aby kvalifikovaná, motivovaná a přizpůsobivá pracovní síla poskytovala péči na vysoké úrovni stále většímu počtu starších Evropanů.

26. Komise spustí evropský pilotní projekt v oblasti sociálních inovací, který zajistí odborné znalosti a síť „virtuálních center“ pro podnikatele v sociální oblasti a pro veřejný a třetí sektor.

— Bude podporovat sociální inovace prostřednictvím Evropského sociálního fondu (ESF), přičemž bude stavět na významných investicích do sociálních inovací, které byly poskytnuty z fondu ESF během posledních deseti let, a sice v průběhu celého inovačního cyklu. Budou rovněž doplněny o podporu inovativním sociálním experimentům, které budou spuštěny v rámci Evropské platformy pro boj proti chudobě.

— Sociální inovace by se měly dostat do centra pozornosti příští generace programů Evropského sociálního fondu. Členské státy se vyzývají k tomu, aby již nyní zvýšily své úsilí o podporu sociálních inovací prostřednictvím ESF.

27. Počínaje rokem 2011 podpoří Komise důležitý výzkumný program týkající se veřejného sektoru a sociálních inovací, který bude zaměřený také na otázky jako měření a hodnocení, finanční a jiné překážky rozšíření a rozvoje. Komise okamžitě spustí evropskou srovnávací tabulku inovací ve veřejném sektoru, která bude základem pro další měření inovací ve veřejném sektoru. Spolu s členskými státy přezkoumá, zda je vhodné spojit nové zkušenosti a sítě pro vedoucí představitele ve veřejném sektoru na evropské úrovni.

28. Komise povede konzultace se sociálními partnery, aby zjistila, jak se může znalostní ekonomika rozšířit na všechny úrovně zaměstnání a do všech odvětví. Požádá sociální partnery o předložení návrhů, pokud jde o rozvoj odvětvové strategie trhu práce pro odvětví sociální péče.

5. SPOJIT SÍLY PRO DOSAŽENÍ PRŮLOMU: EVROPSKÁ INOVAČNÍ PARTNERSTVÍ

Evropa čelí řadě zásadních společenských výzev, jako je stárnutí obyvatelstva, důsledky změny klimatu a snížená dostupnost zdrojů. K zásadním objevům musí dojít v oblastech, jako je nová léčba život ohrožujících chorob, nová řešení pro zlepšení života starších lidí, způsoby, jak radikálně snížit emise CO₂ a jiné zdroje znečištění, zejména ve městech, alternativní zdroje energie a náhrady za rostoucí nedostatek surovin, omezení a recyklace odpadu a likvidace skládek, zlepšení kvality dodávky vody, inteligentní doprava a méně dopravních zácp, zdravé nebo vysoce kvalitní potraviny produkované na základě udržitelných metod výroby a technologie pro rychlé a bezpečné sdílení informací a nakládání s nimi, pro komunikaci a rozhraní.

Úspěšné uskutečnění těchto přelomových objevů rovněž zvyšuje naši konkurenceschopnost, umožní evropským společnostem být na prvním místě ve vývoji nových technologií, zvýšit své předpoklady pro prvenství na nových rostoucích trzích, zlepšit kvalitu a účinnost veřejných služeb, a tím přispět k vytvoření velkého počtu nových kvalitních pracovních míst.

Vzhledem k rozsahu a naléhavosti zmíněných společenských výzev a omezenosti zdrojů si Evropa už nemůže dovolit současnou roztržičnost úsilí a pomalé tempo změn. Je nutné spojit úsilí a odborné znalosti a dosáhnout kritického množství. Zároveň musíme od začátku zavést podmínky, které umožní přelomovým objevům rychle si najít cestu na trh, a tím se zajistí rychlý přínos pro občany a konkurenční výhody.

i) Nový koncept pro evropská inovační partnerství

Z těchto důvodů oznámila Komise ve své strategii Evropa 2020, že jako součást stěžejní iniciativy Unie inovací spustí evropská inovační partnerství. Tato partnerství otestují nový přístup k výzkumu a inovacím EU.

Budou založena na výzvách se zaměřením na společenský přínos a rychlou modernizaci souvisejících odvětví a trhů. To znamená, že půjdou nad rámec technologického zaměření stávajících nástrojů, jako jsou společné technologické iniciativy.

Dále budou působit ve všech oblastech výzkumu a inovací. Tato partnerství spojí všechny významné aktéry na úrovni EU, vnitrostátní a regionální úrovni s cílem: i) zvýšit úsilí v oblasti výzkumu a vývoje, ii) koordinovat investice do ukázek a pilotních projektů, iii) předvídat a rychle vypracovat jakékoli nezbytné předpisy a normy a iv) stimulovat „poptávku“, zejména prostřednictvím lépe koordinovaných veřejných zakázek, aby se všechny zásadní objevy rychle dostaly na trh. Cílem těchto inovačních partnerství nebude učinit uvedené kroky nezávisle na sobě, jak je tomu v současné době, ale spíše navrhovat a provádět je současně, aby se ušetřil čas.

Kromě toho sladí, zjednoduší a lépe zkoordinují stávající nástroje a iniciativy a v případě potřeby je doplní o nová opatření. Tím by se mělo partnerům snáze spolupracovat a měli by dosahovat lepších a rychlejších výsledků v porovnání se současnou situací. Proto budou založena na příslušných stávajících nástrojích a činnostech a, kde to bude vhodné (např. v případě společného plánování, rozhodujících trhů, společného zadávání zakázek v předobchodní a obchodní fázi, přezkum předpisů), začlení je do jediného soudržného politického rámce. Důležitá je flexibilita – nevznikne žádný „univerzální“ rámec.

ii) Podmínky úspěchu

Partnerství by měla být vytvářena pouze v těch oblastech a sestávat pouze z těch činností, kde je zásah ze strany státu jasně odůvodnitelný a kde může spojené úsilí ze strany EU a členských států a regionů v oblasti výzkumu a vývoje a opatření na straně poptávky vést k dosažení daného cíle rychleji a účinněji. Výběr „správných“ partnerství z velké části ovlivní jejich úspěch. Aby mohla splnit svůj slib, bude zapotřebí splnit tyto podmínky, jež spolu vzájemně souvisejí:

(1) **Zaměření na konkrétní společenské výzvy**, a sice na úrovni celé EU s jasnými, ambiciózními a měřitelnými cíli, které přinese občanům a celé společnosti zásadní prospěch nejpozději do roku 2020 a které představuje velký potenciál pro podniky EU, pokud jde o nové trhy.

(2) **Silné odhodlání politiků a zúčastněných stran**: bude třeba, aby partnerství motivovala všechny důležité zúčastněné strany k úsilí o dosažení jasně vymezeného cíle do roku 2020, které bude založeno na pevném a soustavném odhodlání během delšího období. Partnerství budou rovněž představovat platformy pro otevřené inovace a zapojení občanů, mimo jiné prostřednictvím udílení ocenění za výzkum. Komise sama se chce stát hybnou silou pro rozvoj těchto partnerství.

(3) **Jasná přidaná hodnota na úrovni EU**: výsledkem opatření na úrovni EU by měla být lepší účinnost a významný dopad prostřednictvím kritického množství (např. zjednodušení a sladění, sdílení a účinnější využívání omezených veřejných zdrojů tím, že se sladí programy pro výzkum nebo pro zadávání zakázek na úrovni všech členských států, řešení pro lepší kvalitu, interoperabilita a rychlejší využití).

(4) **Větší zaměření na výstupy a dopady**: partnerství musí být orientována na výsledky, a proto by jejich rozsah neměl zahrnovat vše. Společenské výzvy by měly být rozdrobeny do menších „pracovních balíčků“, v rámci nichž by různé skupiny zúčastněných stran s obdobnými zájmy měly stanovit své plány provádění, co je třeba udělat, kým a do jaké doby. Předem by měly být určeny jasné cíle, milníky a výstupy.

(5) **Odpovídající finanční podpora**: jedním z hlavních cílů inovačních partnerství sice je zajistit, aby se omezené finanční zdroje využily co nejlépe, aby se zabránilo nákladnému zdvojení, ale není pochyb o tom, že bude zapotřebí dodatečné finanční podpory odpovídající rozsahu této výzvy. Očekává se, že přispějí všechny zúčastněné strany. Komise se bude snažit investovat prostředky z rozpočtu EU, aby navýšila celkovou úroveň financování. Zpřístupní finanční prostředky pro zahájení prvních partnerství v rámci stávajících finančních perspektiv a zhodnotí finanční potřeby těchto partnerství v rámci přípravy svých návrhů na další finanční perspektivy.

iii) Metody řízení a pracovní metody

I nejlepší nápad může selhat v důsledku špatného provedení nebo nedostatečného monitorování. Pro úspěch partnerství proto bude mít zásadní význam zavedení účinných, jednoduchých a dostatečně flexibilních struktur pro řízení a monitorování pokroku, řešení rozdílných zájmů a nápravu případných zpoždění.

V režimech řízení by mělo být dosaženo rovnováhy mezi potřebou odhodlání na vysoké úrovni a funkční koordinace a mezi důležitou decentralizovanou odpovědností pro zajištění účinného přijetí ze strany uživatelů a ostatních klíčových účastníků. Členství musí odrážet integrovaný přístup, aby byly odpovídajícím způsobem zastoupeny zúčastněné strany zabývající se různými prvky kontinuity nabídky a poptávky. Aby se přihlédlo k významu těchto jednotlivých uskupení, měl by v čele každého partnerství stát řídicí výbor složený z omezeného počtu zástupců členských států na vysoké úrovni (ministrů), poslanců, vedoucích zástupců průmyslu, výzkumných pracovníků a jiných klíčových zúčastněných stran, kteří budou muset přijmout velký závazek pro realizaci cílů tohoto partnerství.

Řídicímu výboru by měly být nápomocny operační skupiny složené z odborníků ze soukromého i veřejného sektoru, provozovatelů a uživatelů, kteří určí obsah zmiňovaných „pracovních balíčků“ a budou je provádět. Výboru bude předsedat komisař/komisaři a bude mít k dispozici sekretariát, který zajistí Komise. Jeho prvním úkolem bude vypracovat víceletý strategický pracovní plán s vymezením konkrétních cílů, rozdělením odpovědností a určením milníků pro sledování pokroku. Na úrovni EU bude Komise úzce spolupracovat s Radou a Parlamentem, aby zajistila silnou politickou podporu cílům i orientaci každého partnerství a rovněž urychlila vytvoření nutného regulačního rámce.

iv) Stanovení evropských inovačních partnerství

Aby bylo dosaženo cíle strategie Evropa 2020, tj. inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění, má Komise v úmyslu zahájit inovační partnerství v klíčových oblastech pro řešení zásadních společenských výzev, jako je energetika, bezpečnost, doprava, změna klimatu a účinnost využívání zdrojů, zdraví a stárnutí, výrobní metody šetrné k životnímu prostředí a ekologické obhospodařování půdy.

Příklady možných partnerství zahrnují tyto oblasti:

— řešení zásadních výzev, které souvisejí se změnou klimatu a se zdroji energie a které se týkají měst (města spotřebovávají asi 80 % veškerých zdrojů energie EU a jsou odpovědná za tentýž podíl skleníkových plynů), a sice tím, že se vytvoří reprezentativní platforma nejdůležitějších zúčastněných stran a podpoří se využívání stávajících a budoucích informačních a komunikačních technologií pro rychlejší nasazení inteligentních sítí, nových systémů pro využívání energií z obnovitelných zdrojů, inteligentnější a čistší městská mobilita a zvýší se energetická účinnost budov,

— zajištění vyšší kvality a účinnosti dodávky a spotřeby vody,

— zajištění bezpečného dodavatelského řetězce a dosažení účinného a udržitelného řízení a využívání neenergetických surovin v celém hodnotovém řetězci,

— snížení emisí skleníkových plynů tím, že se zajistí vyšší účinnost dopravy z hlediska emisí i mimo města, zejména prostřednictvím interoperabilních a inteligentních systémů řízení všech druhů dopravy, které povedou k pokroku v logistice a změnám v chování,

— podpora konkurenceschopnosti EU v oblasti digitální společnosti díky rychlejšímu přístupu k informacím a novým způsobům důvěryhodné komunikace, propojení a sdílení znalostí, které v budoucnu umožní zejména internet,

— lepší dodávky potravin vyrobených způsobem, který účinně využívá zdroje, je produktivní a s nízkými emisemi, a sice prostřednictvím zdokonalených metod obdělávání půdy a produkce potravin,

— zlepšení kvality života stárnoucích občanů, např. prostřednictvím nových řešení, klinických zkoušek, diagnostiky a léčby nemocí souvisejících s věkem, používání nových inovativních řešení založených na informačních a komunikačních technologiích a rozvoje a zavádění nových výrobků, aplikací a služeb, které budou určeny konkrétně pro starší osoby.

Již probíhají přípravné práce pro zahájení konkrétních partnerství v oblasti zdravého a aktivního stárnutí, hospodárného využívání vody, neenergetických surovin, inteligentní mobility, zemědělské produktivity a udržitelnosti a inteligentních měst vhodných pro život, přičemž posledně uvedené v kombinaci s energetickou účinností, čistou dopravou a rychlým internetem (viz příloha III).

Inovační partnerství jsou však novým konceptem, který by Komise chtěla nejprve otestovat prostřednictvím pilotního partnerství ještě před zahájením dalších partnerství. Tento pilotní projekt by měl pomoci potvrdit přidanou hodnotu tohoto konceptu, odhadnout zájem a závazek všech klíčových zúčastněných stran, poskytnout jasný obrázek o tom, jakým způsobem by měly být vytvořeny zmiňované pracovní balíčky a zajištěno účinné řízení.

Vzhledem ke společenskému významu, stavu připravenosti a reprezentativnosti konceptu těchto partnerství navrhuje Komise zahájit pilotní projekt týkající se aktivního a zdravého stárnutí. Jeho cílem by mělo být nejpozději do roku 2020 umožnit občanům žít déle nezávisle v dobrém zdravotním stavu, a to zvýšením průměrného počtu let života ve zdraví o dva roky. Zároveň s dosažením tohoto cíle zlepšit udržitelnost a efektivitu našich sociálních a zdravotnických systémů a vytvořit evropský a globální trh pro inovativní výrobky a služby s novými příležitostmi pro obchod v EU. Více informací o navrhovaném pilotním projektu v oblasti aktivního a zdravého stárnutí je uvedeno v příloze III.

Rok 2011 bude „testovací fází“ tohoto partnerského přístupu. Do konce roku 2010 vytvoří Komise solidní soubor kritérií výběru a důkladné a transparentní výběrové řízení pro budoucí partnerství. Tento postup a tato kritéria začnou fungovat od ledna 2011. Na základě tohoto řízení a použití těchto kritérií a po potvrzení připravenosti potenciálních partnerství v oblastech, jako je energetika, „inteligentní města“, udržitelné dodávky surovin, hospodárné využívání vody, inteligentní mobilita, zemědělská produktivita a udržitelnost, představí Komise ostatním orgánům návrhy na partnerství, která splňují uvedená kritéria, a sice v průběhu roku 2011, počínaje únorem. Tyto návrhy budou součástí zavádění strategie Evropa 2020 v souladu s cílem vytvoření nízkouhlíkové energeticky vysoce účinné ekonomiky se silnou průmyslovou základnou.

V červnu 2011 předloží Komise sdělení, ve kterém představí návrhy na partnerství a podrobně stanoví úpravu pro řízení, financování a provádění. Na konci této „testovací fáze“,

tj. před koncem roku 2011, Komise přezkoumá a vyhodnotí účinnost tohoto přístupu týkajícího se partnerství a stanoví, zda a jakým způsobem jej hodlá provádět, zejména pokud jde o podporu prostřednictvím příštího rámcového programu pro výzkum.

Závazky Unie inovací

29. Rada, Parlament, členské státy, průmysl a ostatní zúčastněné strany se vyzývají k tomu, aby podpořily koncepci inovačních partnerství a uvedly konkrétní závazky, které přijmou za účelem zajištění jeho fungování. Komise vyzývá všechny klíčové zúčastněné strany, aby se zavázaly ke sdílení úsilí a zdrojů za účelem dosažení zamýšlených cílů těchto partnerství.

Komise uvítá názory a nápady týkající se oblastí, jichž by se měla partnerství v budoucnosti týkat, a dalších možných kandidátů, kteří splňují kritéria úspěchu.

Prvním konkrétním krokem bude to, že Komise zahájí přípravy k zahájení pilotního partnerství v oblasti aktivního a zdravého stárnutí nejpozději na začátku roku 2011. Poté, co zohlední stanoviska Parlamentu a Rady a informace od dalších zúčastněných stran, předloží návrhy na další partnerství během roku 2011.

6. ŠÍŘENÍ NAŠICH POLITIK NAVENEK

Soutěž v oblasti znalostí a trhů získává čím dál více celosvětový rozměr. Rozhodnutí soukromého sektoru o tom, kam investovat prostředky na výzkum, vývoj a inovace, jsou přijímána na celosvětové úrovni. Evropa v této globální soutěži zaostává. Činnosti Unie inovací popsané výše jsou určeny k tomu, aby tento trend zvrátily a aby se Evropa stala atraktivnější pro společnosti a investory.

Úspěch Evropy závisí na tom, zda bude schopna zvrátit několik desetiletí odlivu mozků a přitáhnout nové přední talenty. Evropské univerzity a výzkumné instituce udělují každý rok tisíce titulů ve vědeckých a inženýrských oborech příslušníkům jiných zemí. Těmto lidem by mělo být umožněno zůstat v Evropě a využít možnosti, které nabízí balíček víz pro vědecké pracovníky⁽²⁷⁾ a systém modrých karet. Kromě nezbytných právních nároků musí být přesvědčeni o tom, že evropské univerzity a výzkumná střediska a rovněž inovační klustry kolem nich jsou místy globální excelence a že životní a pracovní podmínky jsou lákavé.

Aby Evropa uspěla v této celosvětové honbě za výjimečností, musí ještě více prohloubit svou mezinárodní spolupráci v oblasti vědy a technologií. Výzkumné programy EU již patří k nejotevřenějším na světě. Evropské trhy jsou rovněž nejotevřenější na světě a poskytují investorům přístup na integrovaný a konkurenční vnitřní trh s 500 miliony zákazníků, založený na jasných, předvídatelných a spravedlivých pravidlech.

Tato otevřenost by měla být opětována prostřednictvím spolupráce v oblasti vědy a technologií se třetími zeměmi. Mezinárodní spolupráce musí jít ruku v ruce s integrovaným přístupem, aby se výsledky společných projektů výzkumu a vývoje nebo inovačních projektů dostaly na trh. To znamená především nabídnout rovnocennou

ochranu práv duševního vlastnictví, otevřený přístup k vzájemně slučitelným normám, nediskriminační zadávání veřejných zakázek a odstranění ostatních překážek obchodu nemateriální povahy v souladu s mezinárodními požadavky.

Evropa musí jednat jako jeden celek, aby dosáhla v oblasti výzkumu a inovací rovných podmínek na celém světě. V současnosti to vypadá, že naše členské státy, regiony nebo dokonce místní orgány si konkurují navzájem, pokud jde o dohody o vědecké spolupráci, činnosti a úřady v jiných ekonomikách. To vede k rozptýlení a roztržštění úsilí. Také je tím oslabena pozice Evropy při vyjednávání o rovnocenném přístupu na trh s našimi největšími partnery na celém světě. Je proto třeba uspišit pokrok, jehož bylo v nedávné době dosaženo díky evropskému rámci pro mezinárodní spolupráci v oblasti vědy a techniky a strategickému fóru pro mezinárodní spolupráci.

Kromě toho mnohé společenské výzvy (ne-li všechny), na které se musí evropské úsilí v oblasti výzkumu a inovací zaměřit, mají také globální rozměr. Aby bylo možné mnohé tyto problémy překonat, musí celý svět spojit své úsilí⁽²⁸⁾. Konkrétně to znamená, že mnoho zásadních výzkumných infrastruktur vyžaduje rozsáhlé investice, které bude možné zahájit pouze díky celosvětové spolupráci.

Závazky Unie inovací

30. Do roku 2012 by měla Evropská unie a její členské státy zavést integrované politiky pro zajištění toho, aby nejlepší akademičtí pracovníci, výzkumní pracovníci a novátoři zůstali pracovat v Evropě a aby byl dostatečný počet vysoce kvalifikovaných příslušníků třetích zemí motivován k tomu zůstat v Evropě.

31. Evropská unie a její členské státy by měly považovat spolupráci se třetími zeměmi na poli vědy za otázku společného zájmu a rozvíjet společné přístupy. To by mělo přispět ke vzniku globálních přístupů a řešení společenských výzev a k nastolení rovných podmínek (odstranění překážek, které brání přístupu na trh, zjednodušení normalizace, ochrana práv duševního vlastnictví, zajištění přístupu k veřejným zakázkám atd.). Do roku 2012 navrhne Komise společně s rámcem ERA společné priority EU a členských států v oblasti vědy a technologií jakožto základ pro koordinované postoje nebo společné iniciativy vůči třetím zemím, které budou postaveny na práci strategického fóra pro mezinárodní spolupráci. Do té doby by EU a členské státy měly jednat ve vzájemné shodě, pokud jde o zapojení do dohod v oblasti vědy a technologie a spolupráce se třetími zeměmi. Bude prozkoumán potenciální rozsah „zastřešujících“ dohod mezi EU a členskými státy na jedné straně a třetími zeměmi na straně druhé.

32. Evropská unie by měla urychlit svou spolupráci na tvorbě celosvětových výzkumných infrastruktur. Do roku 2012 by mělo být dosaženo dohody s mezinárodními obchodními partnery na vývoji výzkumných infrastruktur, včetně infrastruktur informačních a komunikačních technologií, které lze kvůli nákladům, jejich složitosti a/nebo požadavkům na interoperabilitu vytvářet pouze v celosvětovém měřítku.

(27) Směrnice Rady, Úř. věst. L 289, 3.11.2005, s. 15 (2008/71/ES včetně doporučení ES o krátkodobých vízech pro výzkumné pracovníky).

(28) V této souvislosti hraje důležitou roli rozvojová politika EU.

7. REALIZACE

Proměna EU v opravdovou Unii inovací vyžaduje vytrvalé úsilí, úzkou spolupráci a účinné provádění na všech úrovních (na úrovni EU, na vnitrostátní a regionální úrovni) po řadu let. Úkoly a odpovědnost každého aktéra v Unii inovací proto musí být jasné definovány a je třeba zavést účinný mechanismus monitorování, aby se zabránilo zpoždění.

7.1. Reforma výzkumných a inovačních systémů

I když jsou opatření na úrovni EU důležitá, klíčovým faktorem pro podporu způsobilosti a vůle podniků a občanů investovat zůstává kvalita vnitrostátních výzkumných a inovačních systémů, stejně jako jejich vzájemná interakce a interakce s úrovní EU. Je třeba provést výrazné reformy vnitrostátních a regionálních politik.

V situaci zásadních rozpočtových omezení chce Komise členskými státy s navrhováním těchto reforem pomoci, a proto shromáždila dostupné podklady a identifikovala soubor opatření, která jsou typická pro úspěšné systémy. Tato opatření jsou uvedena v příloze I. Řada z nich je již součástí politických závazků navržených v tomto sdělení. Členské státy se vyzývají, aby stanovená politická opatření použily k ucelenému posouzení vlastních výzkumných a inovačních systémů a následně určily hlavní reformy pro své národní programy reforem v rámci strategie Evropa 2020, které mají být dokončeny do dubna 2011. Uvedená politická opatření mohou mít rovněž význam pro kandidátské nebo potenciálně kandidátské země.

Komise stanovená opatření použije jako základ pro podporu dalších výměn a osvědčených postupů mezi členskými státy a pro zlepšení nástrojů podávání zpráv o opatřeních (např. Trendchart a ERA-WATCH). Je rovněž připravena podporovat přezkumy zaměřené na jednotlivé země, které vyžadují mezinárodní poznatky. Konkrétně bude Komise usilovat o nové strategické partnerství s organizací OECD.

Komise se domnívá, že v rámci celkové hospodářské koordinace v souladu se strategií Evropa 2020 („evropský semestr“) by mohla Rada (pro konkurenceschopnost) hrát novou roli při monitorování pokroku členských států při provádění jejich inovačních reforem.

33. Členské státy se vyzývají, aby provedly posouzení vlastních systémů na základě opatření stanovených v příloze I a aby definovaly hlavní výzvy a zásadní reformy, které budou součástí jejich národních programů reforem. Komise bude tento proces podporovat prostřednictvím výměn osvědčených postupů, vzájemných posouzení a rozvojem základny poznatků. Bude je rovněž aplikovat ve svých vlastních výzkumných a inovačních iniciativách. Pokrok bude monitorován v rámci integrované hospodářské koordinace („evropský semestr“).

7.2. Měření pokroku

Pokrok při dosahování cílů Unie inovací by měl být měřen na úrovni Evropské rady prostřednictvím dvou hlavních ukazatelů: cíle investic do výzkumu a vývoje a ukazatele nových inovací, jak požaduje Evropská rada⁽²⁹⁾.

(29) Závěry zasedání Evropské rady ze dne 25. a 26. března 2010 (EUCO 7/10).

Při plnění požadavku Evropské rady napomáhá Komisi panel na vysoké úrovni složený z předních podnikových novátorů a ekonomů, jehož úkolem je vytipovat možné ukazatele, které by co nejlépe odrážely intenzitu výzkumu, vývoje a inovací, aniž by došlo k překrývání s 3% investičním cílem do výzkumu a vývoje, který se zaměřuje na výsledky a dopad a zajišťuje mezinárodní srovnatelnost.

Panel došel k závěru⁽³⁰⁾, že je naléhavě třeba zlepšit dostupnost údajů a šíři a kvalitu ukazatelů pro měření a monitorování výsledků inovační výkonnosti, od technologických inovací až po další formy (např. inovace ve veřejném sektoru). Zabýval se dvěma možnostmi: kombinací tří v současnosti dostupných ukazatelů (vycházejících z patentových přihlášek, podílu výrobků se středně vyspělou nebo vyspělou technologií na obchodní bilanci a zaměstnanosti v oblastech náročných na znalost), nebo jediným ukazatelem (odrážejícím úspěšný vývoj a dynamiku inovativních podnikatelských činností). Ačkoliv jsou údaje o demografii podniků v zásadě dostupné, vyžadovalo by vypracování takového ukazatele, který by měřil podíl rychle rostoucích inovativních podniků v hospodářství, další práci, která by mohla trvat dva roky.

Komise závěry panelu prostudovala a rozhodla se navrhnout možnost jediného ukazatele, i přesto, že jeho vypracování bude trvat dva roky. Bude definován jako ukazatel rychle rostoucích inovativních firem, což nejlépe odpovídá požadavku Evropské rady. Takový ukazatel zajistí kvalitní měření dynamiky hospodářství; zachytí významnou část hospodářství, která by měla generovat růst a nová pracovní místa; bude orientovaný na výsledky a bude odrážet dopad, jenž mají na inovace rámcové podmínky, které mohou ovlivnit tvůrce politik na úrovni EU i jednotlivých států. Kromě toho se zaměří na zásadní nedostatek, který EU musí odstranit, pokud chce dohnat přední novátory na celém světě.

Komise je rovněž přesvědčena, že jelikož inovace mají mnoho aspektů, vyžaduje úplné monitorování pokroku širší soubor ukazatelů. Na základě evropské tabulky inovačních ukazatelů proto vytvořila srovnávací tabulku výzkumu a inovací Unie, která by měla zajistit srovnání výsledků EU a členských států vycházející z celé řady ukazatelů, včetně těch, které byly stanoveny panelem na vysoké úrovni. Jejich seznam je uveden v příloze II. Ačkoli tento seznam vznikl na základě nejlepších dostupných statistických zdrojů, je třeba dále pracovat na ukazatelích, které se týkají aspektů jako inovace netechnologické povahy, design, inovace ve službách a výsledky na regionální úrovni.

34. Komise navrhuje zahájit činnost potřebnou k vypracování nového ukazatele, který bude měřit podíl rychle rostoucích inovativních podniků v hospodářství. To bude vyžadovat plnou spolupráci členských států a mezinárodních partnerů. Na základě těchto závazků Komise předloží potřebné návrhy a urychleně podnikne kroky k jeho vypracování během dvou let, v případě potřeby ve spolupráci s OECD. Cílem je, aby se tento ukazatel časem stal novým hlavním ukazatelem, který bude v rámci strategie Evropa 2020 umožňovat srovnání výsledků EU s jejími hlavními obchodními partnery.

— Komise začne ihned monitorovat celkový pokrok inovační výkonnosti a bude k tomu využívat srovnávací tabulku výzkumu a inovací Unie (viz příloha II).

(30) http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/geoghegan-quinn/hlp/index_en.htm

7.3. Společný závazek uskutečnit Unii inovací

Klíčem k úspěchu Unie inovací je společné úsilí všech orgánů EU a dalších zúčastněných stran.

Evropská rada by měla jako součást strategie Evropa 2020 zajistit vedení a politický impuls.

Rada by měla mít hlavní roli v přijímání potřebných opatření na zlepšení rámcových podmínek EU. V návaznosti na zahájení evropských inovačních partnerství by měla zajistit, aby pro jejich rozvoj existovaly správné podmínky. Komise navrhuje, aby se Rada sešla každých 6 měsíců ve složení „Rady pro inovace“, ve které by zasedli příslušní ministři. Ti by provedli inventuru pokroku a určili oblasti, jež by mohly vyžadovat čerstvé impulsy.

Evropský parlament se vyzývá, aby se přednostně zabýval návrhy a iniciativami souvisejícími s Unii inovací, včetně identifikace a úspěchu evropských inovačních partnerství. Komise by uvítala, kdyby Parlament jednou ročně uspořádal zásadní politickou rozpravu o pokroku se zástupci parlamentů jednotlivých zemí a zúčastněnými stranami, jež by určila zásadní sdělení a zajistila, že Unie inovací zůstane jednou z hlavních politických priorit.

Evropská komise vypracuje iniciativy stanovené v Unii inovací. Bude pomáhat členským státům s reformou jejich systémů a podporovat výměnu osvědčených postupů na všech úrovních. Komise rozšíří mandát Výboru pro Evropský výzkumný prostor (ERAB) a zapojí významné představitele podniků, finančního odvětví a mladé výzkumné pracovníky a novátory, aby Unii inovací průběžně hodnotili, zohledňovali nové trendy a poskytovali doporučení ohledně priorit a činností. Komise bude pokrok systematicky monitorovat a jednou za rok o něm předloží zprávu. Tam, kde to bude vhodné, využije svých výsadních práv vyplývajících ze Smlouvy, aby navrhla doporučení v této oblasti pro konkrétní země a pomohla členským státům s jejich reformním procesem.

Členské státy (a jejich regiony) by měly zajistit, aby byly vytvořeny nezbytné struktury řízení, pokud ještě neexistují. Měly by provést důkladná posouzení vlastních systémů a hledat způsoby, jak je zreformovat s cílem podporovat špičkovou kvalitu, pěstovat užší spolupráci a směřovat k inteligentní specializaci z pohledu EU. Měly by přezkoumat své operační programy spolufinancované ze strukturálních fondů v souladu s prioritami určenými ve strategii Evropa 2020 a snažit se přidělovat další zdroje na výzkum a inovace. Národní programy reformem, které mají být dokončeny do dubna 2011, by měly stanovit, které konkrétní kroky je třeba učinit, do jakého data a jak budou účtovány případné výdaje. Nový Výbor pro Evropský výzkumný prostor (ERAC) by měl převzít odpovědnost za zajištění pokroku členských států při provádění Unie inovací a zabezpečit nezbytnou účast ministerstev průmyslu a koordinaci se Skupinou pro podnikovou politiku.

Zúčastněné strany – podniky, místní orgány, sociální partneři, nadace, nevládní organizace – se vyzývají, aby Unii inovací podpořily. Evropský hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů se vyzývají ke spolupráci s organizacemi a subjekty, které zastupují, za účelem mobilizace podpory, stimulace iniciativ a pomoci při šíření osvědčených postupů.

Komise usnadní debatu a výměnu názorů nebo osvědčených postupů prostřednictvím online výměn a sociálních sítí zaměřených na Unii inovací.

Aby Komise dále podpořila tuto postupnou změnu a pozitivní postoj k inovacím, bude každý rok pořádat **konferenci o inovacích**, kde se bude diskutovat o stavu Unie inovací, podobně jako při navrhované rozpravě v Evropském parlamentu. Měli by se jí účastnit ministři, poslanci Evropského parlamentu, přední představitelé podniků, děkani univerzit a výzkumných center, bankéři a držitelé rizikového kapitálu, špičkoví vědci, novátoři a v neposlední řadě i občané Evropy.

PŘÍLOHA I NÁSTROJ PRO POSOUZENÍ VLASTNÍCH SYSTÉMŮ

Opatření, která jsou součástí úspěšných celostátních a regionálních výzkumných a inovačních systému

1. Podpora výzkumu a inovací je považována za klíčový politický nástroj pro posílení konkurenceschopnosti a pro vytváření pracovních míst, řešení hlavních společenských problémů a zlepšování kvality života a je takto prezentována veřejnosti

— Opatření na všech úrovních a ve všech příslušných oblastech státní správy, včetně vzdělávání a dovedností, fungování trhu s výrobky a službami, finančních trhů, trhu práce, podnikatelského a obchodního prostředí, průmyslové politiky, plánování soudržnosti/územního plánování, infrastruktury/informačních a komunikačních technologií i zdanění, jsou navrhována a zaváděna pomocí strategického, soudržného a integrovaného rámce, který směřuje k podpoře inovací a posílení znalostní základny nebo základního výzkumu.

— Jsou-li opatření a financování zaměřeny na konkrétní priority, pak se tyto priority ve stále větší míře soustředí na hlavní společenské problémy, jako je účinné využívání zdrojů, změna klimatu, zdraví a stárnutí populace a na konkurenční výhody, které vznikají na základě nových řešení hlavních problémů.

2. Návrhy a zavádění opatření v oblasti výzkumu a inovací jsou řízeny na nejvyšší politické úrovni a založeny na víceleté strategii. Opatření a nástroje se zaměřují na využívání stávajících nebo vznikajících celostátních nebo regionálních silných stránek v kontextu EU („inteligentní specializace“)

— Účinná, stabilní a centralizovaná vládní struktura, převážně řízená z nejvyšší politické úrovně, stanoví na víceletém základě širší politickou orientaci a zajišťuje udržitelnou a vhodně koordinovanou implementaci. Taková struktura je podporována sítěmi, které zahrnují všechny příslušné zúčastněné strany, jako průmyslová odvětví, regionální a místní orgány, parlament a občany, čímž je stimulována kultura inovací a budována vzájemná důvěra mezi oblastí vědy a společností.

— Pomocí víceleté strategie je stanoven omezený počet priorit, které vychází z mezinárodní analýzy slabých a silných stránek na celostátní a regionální úrovni a z analýzy vznikajících příležitostí (tzv. „inteligentní specializace“) nebo vývoje na trzích. Tyto priority poskytují předvídatelný rámec pro opatření a rozpočet. Strategie náležitě odráží priority EU, zabráňuje zbytečnému zdvojování činností a roztržitému úsilí a aktivně se snaží využívat příležitosti ke společnému plánování, přeshraniční spolupráci a využívá motivačního účinku nástrojů EU. Dvoustranná spolupráce se zeměmi, které nejsou členy EU, je založena na jasné strategii a je v co nejvyšší míře koordinována s ostatními členskými státy EU.

— Je zaveden účinný systém pro monitorování a přezkum, který plně využívá výstupních ukazatelů, mezinárodního srovnání a nástrojů pro hodnocení ex post.

3. Opatření v oblasti inovací jsou vypracovávána v širším horizontu a neomezuje se jen na technologický výzkum a jeho aplikace

— Je podporován široký koncept inovací – včetně inovací ve službách, zlepšování procesů a organizačních změn, podnikových modelů, marketingu, podpory značek a designu – mimo jiné díky častější interdisciplinární činnosti, která zahrnuje skupiny uživatelů a spotřebitelů jako důležité součásti otevřených inovací.

— Opatření na straně nabídky a poptávky jsou vytvářena konzistentně a vychází z rostoucí absorpční kapacity jednotného trhu.

4. Existují přiměřené a předvídatelné veřejné investice do výzkumu a inovací zaměřené zejména na podporu soukromých investic

— Má se za to, že financování z veřejných zdrojů hraje důležitou úlohu při zajišťování vysoce kvalitní znalostní infrastruktury a že funguje jako pobídka pro zachování špičkové úrovně ve vzdělávání a výzkumu včetně přístupu k výzkumné infrastruktuře světové úrovně. Kromě toho vytváří toto financování regionální kapacity v oblasti vědy a technologie a podporuje inovační činnost zejména v období hospodářské recese. V důsledku toho jsou veřejné investice do vzdělávání, výzkumu a inovací prioritou a je na ně vyčleněn rozpočet v rámci víceletých plánů, které zajistí předvídatelnost a dlouhodobý dopad. Ve vhodných případech jsou rovněž využívány prostředky ze strukturálních fondů.

— Cílem financování z veřejných zdrojů je stimulace větších investic ze strany soukromého sektoru. Jsou zkoumána a přijímána inovativní řešení v oblasti financování (např. partnerství veřejného a soukromého sektoru) a využívání daňových pobídek. Reformy jsou prováděny tak, aby odrazely měnící se podmínky a zajišťovaly optimální návratnost investic.

5. Špičková kvalita je klíčové kritérium opatření v oblasti výzkumu a vzdělávání

— Finanční prostředky určené na výzkum jsou ve stále větší míře přidělovány na konkurenčním základě a poměr mezi institucionálním financováním a financováním jednotlivých projektů má jasné odůvodnění. Instituce jsou hodnoceny na základě mezinárodně uznávaných kritérií, projekty jsou vybírány na základě kvality návrhů a očekávaných výsledků a podléhají vzájemnému externímu posouzení. Finanční podpora výzkumných pracovníků je přeshraniční a interinstitucionální. Výsledky výzkumu financovaného z veřejných zdrojů jsou chráněny a zveřejňovány způsobem, který podporuje jejich využití.

— Vysokoškolské a výzkumné instituce mají potřebnou autonomii, aby mohly vykonávat svoji činnost v oblasti vzdělávání, výzkumu a inovací, používat metody otevřeného přijímání pracovníků a využívat alternativních zdrojů financování, například dobročinných.

— Právní, finanční a sociální rámce pro profesní dráhu výzkumných pracovníků, včetně doktorandského studia, nabízejí ve srovnání s mezinárodními standardy, a to zejména v USA, dostatečně atraktivní podmínky pro muže i ženy. To znamená příznivé podmínky pro sladění soukromého a pracovního života a pro profesní rozvoj a odbornou přípravu. Existují pobídky pro přilákání předních zahraničních talentů.

6. Systémy vzdělávání a odborné přípravy poskytují správnou kombinaci dovedností

— Existují opatření a pobídky, které zajišťující dostatek absolventů oborů přírodních věd, technických, inženýrských nebo matematických oborů a vhodnou kombinaci dovedností v populaci (též prostřednictvím stabilních systémů vzdělávání a odborné přípravy) ve střednědobém až dlouhodobém horizontu.

— Osnovy vzdělávání a odborné přípravy se zaměřují na to, aby studujícím poskytl schopnost se učit a rozvíjet průřezové kompetence, jako je kritické myšlení, schopnost řešit problémy, tvořivost, týmová práce a mezikulturní a komunikační dovednosti. Je věnována zvláštní pozornost řešení nedostatků v inovačních dovednostech. Podnikatelské vzdělávání a odborná příprava jsou široce dostupné nebo jsou součástí osnov. Za tímto účelem jsou aktivně podporována partnerství mezi formálním vzděláváním a dalšími odvětvími.

7. Existuje aktivní podpora partnerství mezi institucemi vyššího vzdělávání, výzkumnými centry a podniky na regionální, celostátní a mezinárodní úrovni

— Kde je to možné, je činnost v oblasti výzkumu doprovázena nástroji na podporu komercializace inovativních nápadů. Existují opatření a nástroje, jako inovační/znalostní klustry, platformy pro přenos znalostí a poukázkové systémy, které podporují spolupráci a sdílení znalostí a vytváření příznivějšího podnikatelského prostředí pro malé a střední podniky.

— Výzkumní pracovníci a novátoři mohou bez problémů působit na veřejných i soukromých institucích. Existují jasná pravidla ohledně vlastnictví a sdílení práv duševního vlastnictví a podpůrné systémy, které umožňují přenos znalostí a zakládání podniků napojených na univerzity a které přitahují rizikový kapitál a „business angels“.

— Neexistují překážky pro vznik a fungování nadnárodních partnerství a spolupráce.

8. Rámcové podmínky podporují investice podniků do výzkumu a vývoje, podnikání a inovací

— Opatření na podporu inovací, podnikání a zlepšení kvality podnikatelského prostředí jsou vzájemně úzce propojena.

— Jsou nastaveny příznivé podmínky na podporu rostoucího a silného trhu s rizikovým kapitálem, zejména pro investice v počáteční fázi.

— V souladu s iniciativou „Small Business Act“⁽³¹⁾ pro Evropu jsou pravidla pro zakládání a provozování podniků jednoduchá a jsou vytvořena z pohledu malých a středních podniků. Právní rámec je transparentní a aktualizovaný. Pravidla jsou řádně vymáhána. Trhy jsou dynamické a konkurenceschopné. Je podporována ochota riskovat. Předpisy o insolventci podporují finanční reorganizaci podniků. Podnikatelé, kteří na první pokus neuspěli, nejsou diskriminováni.

(31) „Zelenou malým a středním podnikům“: iniciativa „Small Business Act“ pro Evropu. KOM(2008) 374.

— Existuje účinný, finančně dostupný a efektivní systém ochrany duševního vlastnictví, který podporuje inovace a zachovává investiční pobídky. Trh s inovativními produkty a službami je neustále aktualizován prostřednictvím účinného systému stanovování norem.

9. Veřejná podpora výzkumu a inovací v podnikání je jednoduchá, snadno dostupná a vysoce kvalitní

— Existuje omezený počet dobře zacílených, jasně vymezených a snadno dostupných podpůrných programů, které jsou v souladu s podporou na úrovni EU a které se zaměřují na přesně definované nedostatky na trhu v poskytování soukromých finančních prostředků pro inovace.

— Finanční podpora je přizpůsobena potřebám podniků, zejména malých a středních. Důraz je kladen spíše na výsledky než na vstupy a kontroly. Administrativní zátěž je minimální, výběrová kritéria jsou jasná a lhůta na uzavření smlouvy a platební lhůta jsou co nejkratší. Režimy financování jsou pravidelně hodnoceny a porovnávány se srovnatelnými režimy v jiných zemích.

— Přidělování vnitrostátních finančních prostředků probíhá pomocí mezinárodních postupů hodnocení a podporuje nadnárodní spolupráci. Pravidla, postupy a rozvrhy jsou koordinovány tak, aby umožňovaly účast na programech EU a spolupráci s ostatními členskými státy.

— Novým inovativním podnikům je často poskytována zvláštní podpora, která jim pomůže jejich nápady rychle uvést na trh a prosadit se na mezinárodní úrovni.

10. Hnací silou pro inovace je sám veřejný sektor

— Veřejný sektor poskytuje v rámci svých organizací a zajišťování veřejných služeb pobídky pro inovace.

— V rámci přidělování veřejných zakázek jsou aktivně využívána inovativní řešení pro zlepšení veřejných služeb, též za pomoci vyhrazených finančních prostředků. Výběrová řízení jsou založena na podmínkách vycházejících z konkrétních výsledků a zakázky jsou udělovány podle kvalitativních kritérií, která upřednostňují inovativní řešení, jako je například analýza životního cyklu, a neřídí se jen nejnižší cenou. Jsou využívány příležitosti pro společné zadávání zakázek.

— Je-li to možné, jsou jako zdroj inovací bezplatně k dispozici vládní údaje.

PŘÍLOHA II SROVNÁVACÍ TABULKA VÝZKUMU A INOVACÍ

Níže uvedený seznam ukazatelů bude poskytovat základ pro každoroční srovnávací tabulku, jež je součástí sledování Unie inovací. Budou zde prezentovány údaje za každý členský stát, za Evropskou Unii a za hlavní země, které nejsou členy EU, s využitím nejnovějších dostupných statistik. U členských států se bude usilovat o zpřístupnění údajů na regionální úrovni (tj. nižší úrovni než národní). Srovnávací tabulka bude vedena do roku 2020 a bude pravidelně přezkoumávána v závislosti na dostupnosti nových zdrojů údajů a/nebo nové orientaci politik. Za účelem zařazení do srovnávací tabulky bude Komise hledat další výkonnostní ukazatel, a to pro zastoupení žen a mužů.

Ukazatel: (Zdroj údajů:)

PŘEDPOKLADY

Lidské zdroje:

- 1.1.1 Noví absolventi VŠ s doktorátem (ISCED 6) na 1 000 obyvatel ve věku 25-34 let* (Eurostat)
- 1.1.2 Procento obyvatel ve věku 30-34 let s ukončeným terciárním vzděláním* (Eurostat)
- 1.1.3 Procento mládeže ve věku 20-24 s alespoň úplným středním vzděláním* (Eurostat)

Otevřené, vynikající a přitažlivé výzkumné systémy

- 1.2.1 Společné mezinárodní publikace na milion obyvatel (Thomson/Scopus)
- 1.2.2 Vědecké publikace, řazené mezi 10 % nejvíce citovaných publikací na světě, vyjádřené jako % všech vědeckých publikací v dané zemi (Thomson/Scopus)
- 1.2.3. Studenti - doktorandi ze zemí mimo EU⁽³²⁾ na milion obyvatel (Eurostat/OECD)

Financování a podpora

- 1.3.1 Veřejné výdaje na výzkum a vývoj vyjádřené jako % z HDP (Eurostat)
- 1.3.2. Rizikový kapitál (rizikový kapitál pro počáteční fázi, fázi expanze a nahrazení) vyjádřený jako % z HDP (EVCA/Eurostat)

AKTIVITY PODNIKU

Investice podniku

- 1.3.1 Výdaje podniků na výzkum a vývoj vyjádřené jako % z HDP (Eurostat)
- 2.1.2 Výdaje na inovace jiné než na výzkum a vývoj vyjádřené jako % z obrátu (Eurostat)

(32) Studenti – doktorandi ze zemí mimo Evropu.

Vazby & podnikání

- 2.2.1 Malé a střední podniky inovující v rámci svých zdrojů, vyjádřené jako % malých a středních podniku (Eurostat)
- 2.2.2 Inovativní malé a střední podniky spolupracující s ostatními, vyjádřené jako % malých a středních podniku (Eurostat)
- 2.3.3 Společné publikace veřejného a soukromého sektoru na milion obyvatel (Thomson/Scopus)

Duševní vlastnictví

- 2.3.1 Žádosti o patenty v rámci Smlouvy o patentové spolupráci na jednu miliardu HDP (v PPS EUR) (Eurostat)
- 2.3.2 Žádosti o patenty v rámci Smlouvy o patentové spolupráci, týkající se společenských výzev, na 1 miliardu HDP (v PPS EUR) (zmírnění změny klimatu; zdraví) (OECD)
- 2.3.3 Ochranné známky Společenství na 1 miliardu HDP (v PPS EUR) (OHIM/Eurostat)
- 2.3.4 Design Společenství na 1 miliardu HDP (v PPS EUR) (OHIM/Eurostat)

VÝSTUPY

Inovátoři

- 3.1.1 Malé a střední podniky (s více než 10 zaměstnanci), které zavedly inovace výrobku nebo procesu vyjádřené jako % malých a středních podniku (Eurostat)
- 3.1.2 Malé a střední podniky (s více než 10 zaměstnanci), které zavedly marketingové nebo organizační inovace, vyjádřené jako % malých a středních podniku (Eurostat)
- 3.1.3. Rychle rostoucí podniky (s více než 10 zaměstnanci), vyjádřené jako % všech podniků⁽³³⁾ (Eurostat)

Hospodářské dopady

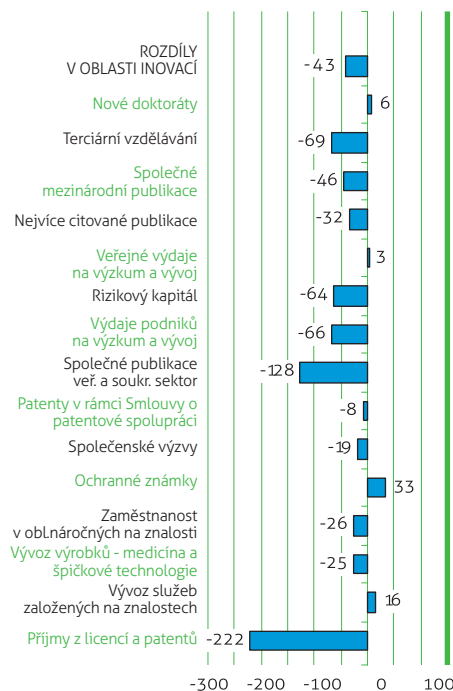
- 3.2.1 Zaměstnanost v činnostech náročných na znalosti (výroba a služby) vyjádřená jako % celkové zaměstnanosti (Eurostat)
- 3.2.2. Vývoz středně technologicky vyspělé výroby a vysoce technicky vyspělé výroby vyjádřený v % celkového vývozu výrobku (UN/Eurostat)
- 3.2.3 Vývoz služeb náročných na znalosti vyjádřený jako % veškerého vývozu služeb (UN/Eurostat)
- 3.2.4 Prodeje inovací nových na trhu a nových pro firmu vyjádřené jako % obrátu (Eurostat)
- 3.2.5 Příjmy z licencí a patentů ze zahraničí, vyjádřené jako % HDP (Eurostat)

* Pro tyto ukazatele bude poskytnuto rozdělení podle pohlaví.

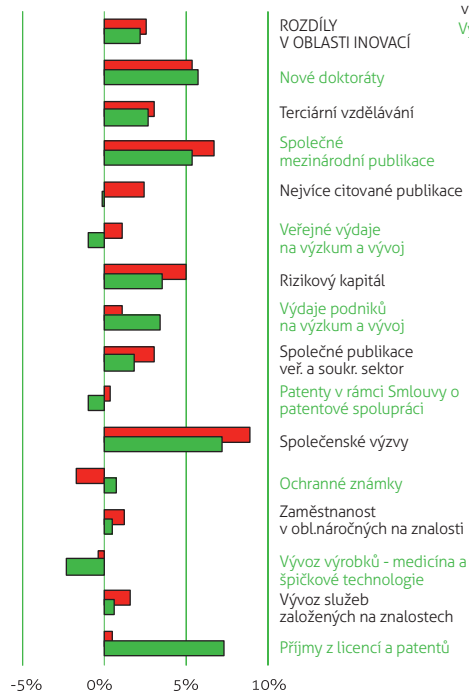
(33) Bude podléhat verifikaci dostupnosti dat do roku 2011.

Srovnání mezi EU a USA

Rozdíly ve výkonnosti oproti USA

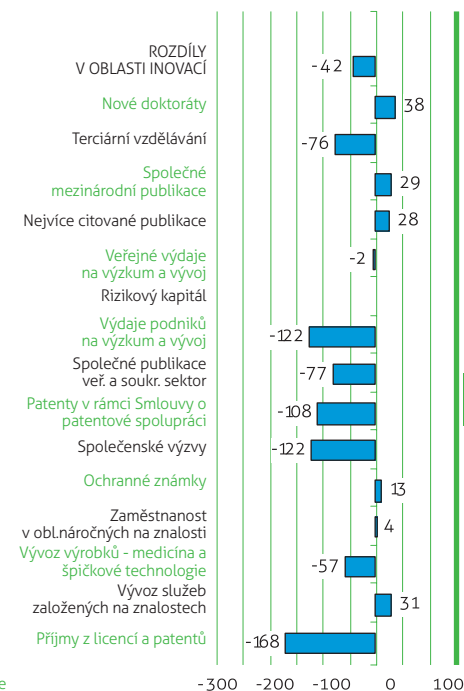

Inovační růst USA (EU)

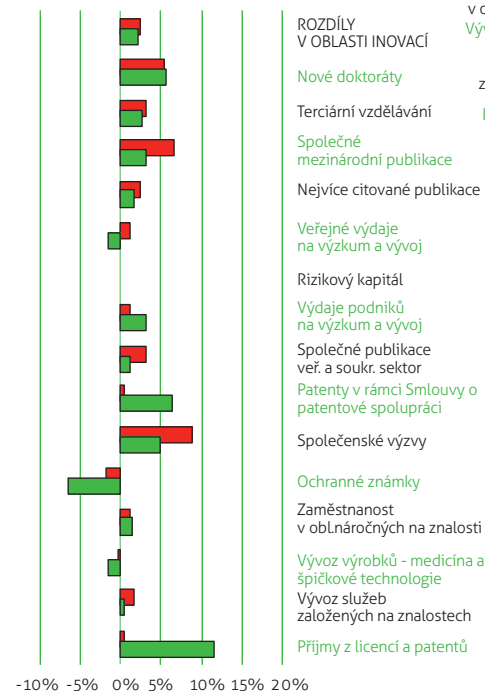

Srovnání mezi EU a Japonskem

Rozdíly ve výkonnosti oproti Japonsku

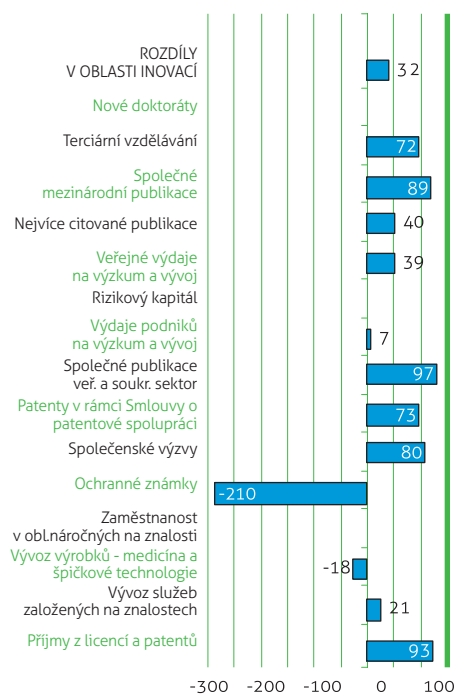

Inovační růst Japonsko (EU)

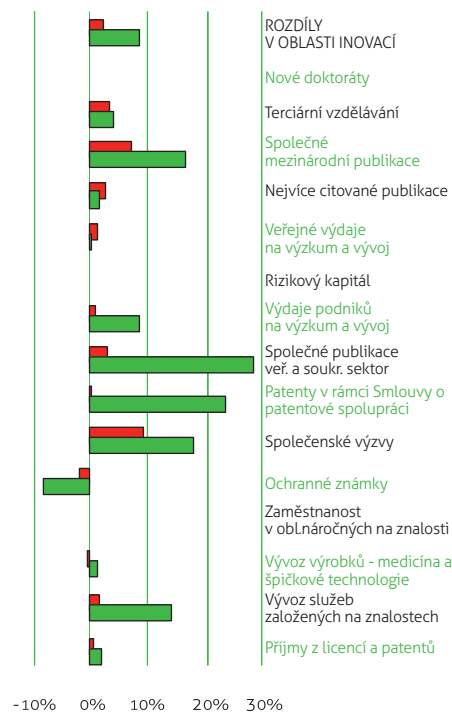

Cíle a rozsah pilotního evropského partnerství v oblasti aktivního a zdravého stárnutí

Rozdíly ve výkonnosti oproti Číně

Inovační růst Čína (EU)

Poznámka:

srovnání je založeno na posledních dostupných údajích: 2008 pro všechny ukazatele kromě: společných mezinárodních publikací (2009); nejvíce citovaných publikací (2007); společných publikací veřejného a soukromého sektoru (2007); patentů v rámci Smlouvy o patentové spolupráci; zaměstnanosti v oblastech náročných na znalosti (2007).

U Japonska: nejsou k dispozici údaje pro rizikový kapitál a nejnovější údaje o zaměstnanosti v oblastech náročných na znalosti pocházejí z roku 2005.

U Číny: nejsou k dispozici údaje o nových doktorátských titulech, rizikovém kapitálu, ceně patentů a zaměstnanosti v oblastech náročných na znalosti.

1. Cíl partnerství

S tím, jak generace baby-boomu odchází do důchodu, roste počet obyvatel starších šedesáti let dvakrát tak rychle, než tomu bylo před rokem 2007, tj. přibližně o dva miliony lidí za rok. Do roku 2050 vzroste počet lidí starších padesáti let o 35 % a počet lidí nad 85 let se ztrojnásobí. Pokud se nezmění současná nemocnost v těchto věkových skupinách, bude o mnoho více milionů Evropanů trpět poruchami, jako jsou neurodegenerativní onemocnění (Alzheimer/Parkinson) a další, jako například rakovinou a kardiovaskulárními nemocemi, které jsou ve stáří časté. Tato situace volá po zvýšeném úsilí v oblasti výzkumu, používání screeningu, detekce a (neinvasivní) diagnostiky, pokud jde o léky a léčebné postupy v prevenci a léčbě těchto chorob. Inovativní řešení, včetně IKT a dalších technologií mají potenciál nabídnout vysoce kvalitní specializovanou zdravotní a sociální péči a zároveň zefektivnit naše systémy sociální péče.

Kombinace menšího počtu pracujících lidí a vyššího podílu lidí v důchodu, kteří mají zdravotní problémy, bude za několik příštích let znamenat značný tlak na systémy sociálního zabezpečení. Řešení zvláštních potřeb starších lidí však zároveň otevírá nové tržní možnosti pro ty, kdo budou schopni přijít s inteligentními a inovativními řešeními výzev, se kterými se stárnoucí populace bude muset vyrovnat, jako je sociální izolace, častější pády a snížená mobilita. Nalézt průlomová řešení a umožnit starším lidem žít déle zdravěji a nezávisle by znamenalo nejen značný společenský přínos, ale i důležitý přínos hospodářský.

Cílem inovačního partnerství je do roku 2020 umožnit našim občanům žít déle nezávisle a v dobrém zdravotním stavu zvýšením délky života prožité ve zdraví o dva roky. Zároveň s dosažením tohoto cíle zlepšit udržitelnost a efektivitu našich sociálních a zdravotnických systémů a vytvořit evropský a globální trh pro inovativní výrobky a služby s novými příležitostmi pro podniky v EU.

2. Plnění závazku a využívání nástrojů

Evropské partnerství v oblasti aktivního a zdravého stárnutí se bude vyznačovat:

v oblastech, kde to bude možné, silným zastoupením výzkumu, přičemž výsledkem budou nové léky pro seniory, nové léčebné metody nebo diagnostické nástroje, nové institucionální nebo organizační přístupy a nová řešení, umožňující seniorům lepší kvalitu života. Výzkum může probíhat buď prostřednictvím zahájení nových výzkumných programů/projektů (zejména s využitím zadávání zakázek v předobchodní fázi), nebo prostřednictvím koordinace stávajících výzkumných programů (jak už se děje v případě Alzheimerovy choroby, nebo v rámci evropské iniciativy společného plánování, která se také zabývá stárnutím).

Modely, pilotními studiemi a zkouškami v širokém měřítku, do kterých by se zapojili senioři, pacienti, pečovatelé, zdravotnická zařízení a zařízení pro domácí péči a komunitní pečovatelská zařízení, infrastruktura IKT atd., by se měla testovat různá řešení v dostatečně velkém měřítku a koordinovaným způsobem v různých zemích a kontextech. Takové modely budou muset probíhat v různých lokalitách, přičemž bude třeba zajistit jejich porovnatelnost a interoperabilitu. Podporu přitom může poskytnout EU i vnitro-státní nástroje, jako např. strukturální fondy, Evropská investiční banka a národní a evropské fondy inovací.

Urychlením vytvoření nezbytných rámcových podmínek a poptávky, což musí být doprovázeno zlepšením pravidel pro klinické zkoušky a testování a zrychlením postupů pro posuzování nových léků Evropskou agenturou pro léčivé přípravky. Do této oblasti spadají i patenty a patentová ochrana, regulační požadavky, jako například opatření na ochranu lékařských a osobních údajů, proplácení prostřednictvím národních systémů zdravotních pojišťoven a koordinované zadávání zakázek ve veřejném sektoru (propojení veřejných orgánů), zajištění interoperability a vytváření norem a referenčních specifikací pro nové vybavení a služby telemedicíny a nezávislého bydlení, vytvoření fondu pro inovace v oblasti péče a fondu pro zřídka se vyskytující a vzácné nemoci a rovněž řešení možných překážek v přístupu na trh ve třetích zemích.

Je rovněž třeba vytipovat oblasti (ve výzkumu a vývoji a v otázkách s nimi souvisejících, jako je například vytváření norem), ve kterých by mohla být nezbytná či žádoucí spolupráce se třetími zeměmi.

Z toho vyplývá omezený počet pracovních balíčků, v jejichž rámci budou navrženy činnosti směřující k dosažení strategických cílů:

— Nalézt a využít inovativní řešení, klinické zkoušky, léky a léčebné postupy k potírání a léčení chronických chorob spojených se stářím (např. Alzheimerovy a Parkinsonovy choroby, rakoviny, cukrovky, kardiovaskulárních onemocnění a dalších chronických nemocí), a zároveň poskytovat veřejnou podporu výzkumu méně častých nebo zřídka se vyskytujících a vzácných nemocí spojených se stárnutím (které nepřitahují dostatečnou pozornost výzkumu financovaného ze soukromých zdrojů);

— Vytvořit nové inovativní politiky a obchodní modely pro integrovanější systémy zdravotní a sociální péče pro seniory, zlepšit domácí péči a vlastní péči; vytvořit na míru a používat ve větším měřítku nová inovativní řešení (včetně těch, založených na IKT) dlouhodobé péče o seniory, např. řešení léčby chronických onemocnění. Součástí tohoto pracovního balíčku bude rovněž podpora veřejných zakázek a k naplnění uvedeného cíle přispěje i spolupráce EU s agenturami pro hodnocení zdravotnických technologií. Podpořit vývoj a zavádění inovativních řešení (včetně řešení založených na IKT a jiných technologiích) pro výrobky, přístroje a služby zvláště určené seniorům, které jim pomohou vést aktivnější a nezávislejší život – půjde například o bezpečnostní a poplašné systémy, podporu každodenního života, prevenci pádů, služby související se sociálními interakcemi a domácí robotikou a zvláštní přístup k internetu.

3. Aktéři a řízení

Komise hodlá prostřednictvím inovačního partnerství svést dohromady všechny hlavní evropské aktéry v této oblasti a podpořit jejich aktivní a soustavné odhodlání v této

věci. Bude se jednat nejen o regulační a státní orgány EU a členských států, tvůrce norem a odborníky na veřejné zakázky, ale rovněž o zástupce zdravotnických a pečovatelských institucí z řad lékařů a výzkumných ústavů, které se zabývají zdravím a stárnutím. Pokud jde o soukromou sféru, půjde o zapojení farmaceutického a biotechnologického odvětví, výrobce lékařských přístrojů a pomůcek, odvětví IKT, zdravotní pojišťovny a pojišťovny zabývající se důchodovým pojištěním a poskytovatele (rizikového) kapitálu. V tomto partnerství budou hrát významnou úlohu i organizace uživatelů-seniorů a organizací pečujících o seniory.

Za úspěšné provedení evropského partnerství v oblasti aktivního a zdravého stárnutí budou odpovědní komisaři pro zdraví a pro Digitální agendu, v celkovém kontextu řízení stěžejní iniciativy Unie inovací. Komise vyzve zúčastněné strany z výše uvedených skupin k účasti na partnerství. Aby bylo zajištěno jeho účinné a včasné provedení, bude vytvořen řídicí výbor, v němž budou zastoupeni vysoce představitelé členských států, zástupci průmyslu a odborníků na péči o seniory. Řídicí výbor bude dohlížet na práci tří pracovních skupin složených z odborníků, provozovatelů a uživatelů, kteří se zaměří na vytvoření a provedení pracovních balíčků.

Partnerství by mělo všem účastníkům přinést zvýšení efektivity. Pokud jde o Komisi, zaměří se soulad stávajících iniciativ v této oblasti a jejich zjednodušení. Půjde například o zapojení příslušných technologických platform, iniciativ společného plánování a iniciativ týkajících se rozhodujících trhů a ostatních příslušných projektů financovaných rámcovými programy EU do tohoto partnerství.

Prvním úkolem řídicího výboru bude – s pomocí pracovních skupin – vytvořit během šesti měsíců strategický pracovní program určující plán výzkumu a priority pro modely a využívání výsledků v širokém měřítku, stanovící způsoby, jak sdílet odborné znalosti, který posoudí požadovanou úroveň financování a zdrojů pro ně, určí používání nástrojů a politik k urychlení výsledků výzkumu a inovací a uvádění výrobků a služby na trh bez zbytečných prodlev. Mezi tyto úkoly bude patřit také hloubková analýza potřeb výzkumu a již provedené práce, aby nedocházelo ke zdvojení a aby partnerství vycházelo z nejnovějších dostupných poznatků a odborných znalostí. Budou definovány milníky a nástroje pro monitorování provádění. Při vytváření ukazatelů pro monitorování a při sběru dat bude řídicímu výboru nápomocna zvláštní pracovní skupina.

DALŠÍ MOŽNÁ INOVAČNÍ PARTNERSTVÍ, KTERÁ KOMISE DOSUD ZKOUMALA

Inteligentní města

Do roku 2020, přičemž jako počáteční úroveň bude sloužit rok 2010, je cílem podpořit několik průkopnických evropských měst (o celkovém počtu nejméně 20 milionů obyvatel) v tom, aby snížila své emise sloučenin uhlíku o více než 20 %, aby zvýšila podíl obnovitelné energie na energii využívané pro dodávky elektřiny, topení a klimatizaci o 20 % a aby zvýšila energetickou účinnost u koncového uživatele o 20 %. Toto partnerství bude ukázkou toho, že rychlý pokrok směrem k cílům EU v oblasti energií a klimatu na místní úrovni je uskutečnitelný, přičemž ukáže občanům, že jejich kvalita života a místní ekonomika se mohou zlepšit prostřednictvím investic do vyšší energetické účinnosti, obnovitelných zdrojů energie a řešení pro systémy řízení energií, včetně inteligentního měření a využívání inovací IKT a efektivnější městské dopravy.

Hospodárné využívání vody v Evropě

Cílem partnerství je podporovat činnosti, jejichž prostřednictvím lze urychlit inovace v oblasti vodního hospodářství a odstranit překážky inovací. Cílem těchto činností je dosáhnout cílů EU, pokud jde o politiku hospodaření s vodou, a zároveň snížit ekologickou vodní stopu EU, zlepšit bezpečnost vody a podpořit celosvětově vůdčí postavení evropského vodohospodářství.

Udržitelné dodávky neenergetických surovin pro moderní společnost

Cílem je zajištění bezpečných dodávek a dosažení účinného a udržitelného řízení a využívání neenergetických surovin v celém spotřebním řetězci v Evropě. Chceme-li řešit různé výzvy, kterým současná společnost čelí, je toto téma tím více důležité. Představit deset inovativních pilotních továren na těžbu, zpracování a recyklaci surovin a nalézt alternativy pro alespoň tři klíčové aplikace kritických surovin jsou mottem tohoto partnerství.

Inteligentní mobilita pro evropské občany a podniky

Cílem partnerství je vybavit Evropu hladce fungujícím systémem přepravy z domu do domu a účinnou logistikou a to prostřednictvím podpory široce koncipovaného a koordinovaného vývoje a využití inteligentních dopravních systémů. Inovační partnerství naváže na dostupné výsledky výzkumu a vývoje a posune je dále směrem k inovacím a konkrétnímu využití v provozu, což bude doprovázeno dalším výzkumem a opatřeními v oblasti politiky a s legislativními opatřeními.

Produktivita a udržitelnost zemědělství

Během příštích dvou desetiletí prudce vzroste světová poptávka po potravinách. Cílem tohoto partnerství je podporovat zemědělství, které účinně využívá zdroje, je produktivní a s nízkými emisemi a funguje v souladu se základními přírodními zdroji, na nichž je zemědělství závislé, tedy s půdou a vodou. Cílem jsou bezpečné a stálé dodávky potravin, krmiva a biomateriálů – a to jak stávajících produktů, tak i produktů nových. Je zapotřebí zlepšit postupy ochrany našeho životního prostředí, přizpůsobit se změně klimatu a zmírnit ji. Toto partnerství bude mostem mezi nejnovějšími výzkumy a technologiemi a zemědělci, podniky a poradenskými službami, které je potřebují.

Anglickou verzi dokumentu najdete ke stažení na:

http://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/innovation-union-communication_en.pdf

Závěry Rady o vymezení

„VIZE 2020 PRO EVROPSKÝ VÝZKUMNÝ PROSTOR“

Brusel 9. prosince 2008 (15.12)
(OR. en)
16767/08

RADA
EVROPSKÉ
UNIE,

1. PŘIPOMÍNÁ:

— své usnesení ze dne 15. června 2000 o ustavení evropského výzkumného prostoru (EVP)⁽¹⁾ v souladu se závěry předsednictví ze zasedání Evropské rady konaného ve dnech 23. a 24. března 2000⁽²⁾ v Lisabonu, na němž Evropská unie přijala Lisabonskou strategii s cílem stát se nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější znalostní ekonomikou na světě;

— závěry ze zasedání Evropské rady konaného ve dnech 22. a 23. března 2005⁽³⁾, na němž byla Lisabonská strategie obnovena s důrazem na znalosti, inovace a optimalizaci lidského kapitálu;

— zelenou knihu s názvem Evropský výzkumný prostor: Nové perspektivy⁽⁴⁾, přijatou Komisí dne 4. dubna 2007 a navrhuji řadu prioritních cílů za účelem prohlubování a rozšiřování EVP tak, aby plně přispíval k obnovené Lisabonské strategii;

— závěry ze zasedání Evropské rady konaného ve dnech 13. a 14. března 2008, obsahující výzvu k vytvoření „páté svobody“ s cílem odstranit překážky bránící volnému pohybu znalostí;

— své závěry ze dne 23. listopadu 2007 o budoucnosti vědy a technologií v Evropě, v nichž se vyzývá k navýšení financování veřejného a soukromého výzkumu a ke zvýšení lidských zdrojů pro výzkum;

— své závěry ze dne 30. května 2008 o zahájení „lublaňského procesu – k plné realizaci Evropského výzkumného prostoru“, zaměřené na posílení řízení EVP a podtrhující zejména potřebu rozvíjet dlouhodobou vizi EVP, založenou na cílech Lisabonské strategie;

— sdělení Komise ze dne 26. listopadu 2008 s názvem „Evropský plán na hospodářské oživení pro růst a zaměstnanost“, v němž jsou navržena zejména opatření na podporu znalostní ekonomiky, včetně malých a středních podniků s intenzivním výzkumem, které jsou současnou finanční krizí obzvláště ohroženy.

2. VYBÍZÍ

Společenství a členské státy, aby dále koordinovaly své činnosti ve výzkumu a technologickém rozvoji tak, aby byla zajištěna vzájemná provázanost vnitrostátních politik a politiky Společenství;

3. POTVRZUJE

význam upevňování vědeckých a technologických základů v celé Evropě a rozvíjení evropské konkurenceschopnosti v rámci úsilí o udržitelný rozvoj zahrnující ochranu

(1) Úř. věst. C 205, 17.7.2000, s. 1.

(2) Dokument SN 100/00.

(3) Dokument 7619/1/05 REV 1.

(4) Dokument 8322/07 + ADD 1.

životního prostředí, jakož i uspokojování potřeb občanů Unie, vytvořením Evropského výzkumného prostoru (EVP), umožňujícího volný pohyb vědců, vědeckých znalostí a technologií;

4. ZDŮRAŽŇUJE,

že aktivity v oblasti koordinace a spolupráce v rámci EVP spočívají na bázi dobrovolnosti a že jejich provádění může nabývat různých podob v duchu úzké spolupráce mezi Společenstvím a členskými státy, s odpovídajícím zapojením zemí sdružených v Rámcovém programu pro výzkum a technologický rozvoj a s dodržením zásady subsidiarity;

5. PŘIPOMÍNÁ,

že vedle rámcového programu pro výzkum a technologický rozvoj existuje na evropské úrovni celá řada jiných významných iniciativ, jako jsou EUREKA a COST, které jsou nadále zásadní pro vytvoření správného ovzduší spolupráce; V Evropě kromě toho působí různé vědecké instituce na vysoké úrovni, včetně mezivládních vědeckých organizací a laboratorů⁽⁵⁾, které přispívají k celosvětovému uznání evropského výzkumu;

6. PŘIPOMÍNÁ,

že patent Společenství by představoval důležitou součást fungujícího rámce v oblasti práv duševního vlastnictví, který EU postupně zavádí, a že by Evropský inovační a technologický institut měl spolu s nadcházejícími znalostními a inovačními společenstvími významně přispět k většímu sblížení mezi výzkumem, inovací a školstvím v rámci celé Evropy;

7. POTVRZUJE,

že EVP je základním prvkem Lisabonské strategie pro růst a zaměstnanost, a ZDŮRAŽŇUJE nutnost zajistit, aby EVP byl plně funkční a aby plně napomáhal rozvoji „znalostního trojúhelníku“ výzkumu, inovací a vzdělávání, který je hnací silou mezinárodní konkurenceschopnosti a udržitelného rozvoje Evropy a podporuje její snahu stát se vůdčí znalostní ekonomikou a společností;

8. v této souvislosti SE DOMNÍVÁ,

že narůstající celosvětová hospodářská soutěž v oblasti výzkumu a vznik globálních společenských výzev vyžadují urychlené vytvoření EVP v jeho plné šíři, včetně jeho vnějších rozměrů;

9. POTVRZUJE

příloženou „Vizi 2020 pro evropský výzkumný prostor“, která byla vypracována ve spolupráci členských států a Komise v rámci první fáze „lublaňského procesu“;

10. VYZÝVÁ

členské státy a Komisi, aby tuto společnou vizi široce komunikovaly zúčastněným stranám a celé společnosti obecně, urychleně zaměřily své politiky a opatření na její uskutečnění a následně tuto vizi v rámci „lublaňského procesu“ projednávaly, aktualizovaly a prohlubovaly;

(5) Jako je Evropská organizace pro jaderný výzkum, Evropská kosmická agentura, Evropská jižní observatoř, Evropská laboratoř pro molekulární biologii a jiné.

11. VYZÝVÁ

členské státy a Komisi, aby tuto vizi zohlednily v rámci svých reflexí týkajících se Lisabonské strategie po roce 2010;

12. VYZÝVÁ

nadcházející předsednictví, aby vzaly tuto vizi, jakož i její potenciální vývoj, v úvahu při vypracovávání svých návrhů na spravování EVP v budoucnosti a ZDŮRAŽŇUJE potřebu využít při posuzování podnětů EVP plného potenciálu stávajících koordinačních struktur, jako je Výbor pro vědecký a technický výzkum (CREST);

13. VYZÝVÁ

Komisi, aby do konce roku 2009 navrhla omezený počet ukazatelů sledování a hodnotících kritérií pro posouzení pokroku dosaženého při uskutečňování „Vize 2020 pro EVP“.

PŘÍLOHA K PŘÍLOZE

„VIZE 2020 PRO EVROPSKÝ VÝZKUMNÝ PROSTOR“

Do roku 2020 budou všichni zúčastnění plně využívat výhod „páté svobody“ v rámci EVP: volného pohybu výzkumných pracovníků, znalostí a technologií. EVP zajišťuje atraktivní podmínky a účelné a účinné řízení v oblasti provádění výzkumu a investování do evropských sektorů, v nichž se výzkum a vývoj intenzivně uplatňují. EVP vytváří vysokou přidanou hodnotu tím, že podporuje celoevropskou hospodářskou soutěž v oblasti vědy a zároveň zajišťuje odpovídající úroveň spolupráce a koordinace. Reaguje na potřeby a ambice občanů a účinně přispívá k udržitelnému rozvoji a konkurenceschopnosti Evropy.

EVROPSKÝ VÝZKUMNÝ PROSTOR (EVP) JE PEVNĚ ZAKOTVEN VE SPOLEČNOSTI A REAGUJE NA JEJÍ POTŘEBY A AMBICE V RÁMCI ÚSILÍ O UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Evropská veřejná vědecká a technologická základna, hraje klíčovou roli při reagování na potřeby občanů a podniků prostřednictvím špičkového výzkumu na světové úrovni.

Důležité výzvy jsou řešeny prostřednictvím vysoké míry veřejných a soukromých investic do výzkumu a dobrovolných strategických partnerství na základě společné předvídatosti zahrnujících Společenství, jakož i členské státy a přidružené země v různém složení.

Výzkum slouží rovněž k podpoře rozvoje politik jednotlivých členských států a EU a poskytuje aktérům s rozhodovací pravomocí přístupné, rozmanité a aktuální vědecké poznatky.

EVP je založen na vzájemné důvěře a pokračujícím dialogu mezi společnostmi a vědeckou a technologickou obcí. Svoboda v oblasti výzkumu je plně uznávána. Výzkum prováděný v EVP ctí etické zásady EU a podporuje demokratické hodnoty členských států, jakož i jejich identitu a kulturu.

EVP umožňuje Evropě vystupovat jednotně na mezinárodních fórech a při jednáních s jejími hlavními mezinárodními partnery. Veřejné orgány na všech úrovních společně podporují soudržnost mezi činnostmi v rámci spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje a vyvíjejí společné iniciativy, které staví Evropu na vedoucí místo při řešení globálních výzev a při plnění cílů udržitelného rozvoje.

EVP VYMEZUJE EVROPSKOU CESTU K DOSAŽENÍ EXCELENCE V OBLASTI VÝZKUMU A PŘEDSTAVUJE HLAVNÍ HNACÍ SÍLU KONKURENCESCHOPNOSTI EVROPY V GLOBALIZOVANÉM SVĚTĚ

MODERNIZACE SYSTÉMŮ VÝZKUMU, VZDĚLÁVÁNÍ A INOVACÍ JSOU NEROZLUČNĚ SPJATÉ

Na všech úrovních jsou podporovány intenzivní interakce v rámci „trojúhelníku znalostí“ (vzdělávání, výzkum a inovace), od jednotlivých výzkumných pracovníků, organizací zajišťujících financování, univerzit a výzkumných institucí, až po malé a střední podniky a nadnárodní společnosti, včetně podpory prostřednictvím odpovídajících evropských nástrojů.

Politiky a programy v oblasti výzkumu, vzdělávání a inovací jsou společně navrhovány veřejnými orgány na všech úrovních s vhodným zapojením příslušných zúčastněných subjektů, kdykoli je to nutné k optimalizaci efektivity, účinnosti a přidané hodnoty, které tyto politiky a programy mají pro společnost a pro ekonomiku.

Nabídka lidských zdrojů v oblasti vědy a technologie je v souladu s poptávkou ze strany veřejných a soukromých aktérů v oblasti výzkumu a EVP přispívá k rozvoji vhodných struktur v zájmu odborné přípravy a vyváženého pohybu výzkumných pracovníků, jakož i v zájmu příznivé rovnováhy mezi zaměstnáním a soukromým životem.

EVP JE ZÁKLADEM ROZVOJE EVROPSKÉ KONKURENCESCHOPNOSTI...

Podniky jsou motivovány k tomu, aby inovovaly a v Evropě investovaly, zejména v oblasti výzkumu a vývoje. Podniky vyvíjející činnost v EVP využívají výhod jednotného trhu s inovativním zbožím a službami, jakož i vynikajících vývozních možností na rostoucích trzích na celém světě. Plně využívají možností otevřené inovace prostřednictvím jednotného trhu se znalostmi, včetně fungujícího rámce v oblasti práv duševního vlastnictví.

V celém EVP se podniky, včetně nových inovativních podniků a malých a středních podniků, mohou snadno zapojit do výzkumných partnerství s evropskou veřejnou vědeckou základnou a využívat atraktivních rámcových podmínek založených na proaktivním přijímání norem a koordinovaném zadávání veřejných zakázek, čímž zlepšují

svůj přístup k rychle rostoucím evropským trhům s inovativními myšlenkami, zbožím a službami.

...A POSKYTUJE KOORDINOVANOU PODPORU VÝZKUMNÍKŮM A VÝZKUMNÝM INSTITUCÍM, ZAPOJENÝM DO VYNIKAJÍCÍCH VÝZKUMNÝCH PROJEKTŮ

Veřejné orgány v celém EVP přispívají ke světové úrovni vědecké a technologické excelence v Evropě, přičemž vycházejí z koordinace a spolupráce v oblastech s jasnou přidanou hodnotou.

Za tímto účelem se na úrovni členských států a regionů jednoduchým a důsledným způsobem vyvíjejí výzkumné systémy, politické cíle, mechanismy a programy šíření a podpory, jakožto klíčové prvky EVP.

Významná část veřejného financování výzkumu je poskytována prostřednictvím otevřené soutěže v rámci celého EVP založené na kvalitě a závažnosti výzkumu, což postupně podporuje nezbytnou specializaci a soustředění do jednotek excelence optimální velikosti a zlepšuje efektivitu financování výzkumu.

Veřejné financování ponechává dostatek volného prostoru pro tvořivost od nejnižší úrovně k nejvyšší a pro zdravou rozmanitost přístupů ke způsobům řešení výzev. To zahrnuje i zcela otevřený, specificky nezaměřený výzkum financovaný Evropskou radou pro výzkum a národními organizacemi financujícími výzkum, které jsou otevřené přímým žádostem od jednotlivých vědců nebo týmů v rámci členských států i napříč celou EU.

SOUČASNĚ JE V CELÉ EU PODPOROVÁNO BUDOVÁNÍ VĚDECKÉ A TECHNOLOGICKÉ KAPACITY

Všechny evropské země a regiony plně využívají svůj výzkumný potenciál, a přitom stavějí na svých silných stránkách a udržují si nebo získávají přístup k specializovaným doplňkovým znalostem a vědeckým a technologickým kapacitám ve zbytku Evropy. Toho je dosahováno s významnou podporou ze strany politiky soudržnosti a vhodnou nadnárodní koordinací k zajištění nejlepšího možného rozmístění vědeckých a technologických kapacit v Evropě.

Jakožto součást rozmanitého a plodného prostředí předních vědeckých institucí hlavní výzkumné infrastruktury v EVP podporují excelenci ve vědě na celosvětové konkurenčním základě a jsou případně společně financovány na úrovni EU s rychlým rozvojem nových rovnoměrně rozmístěných infrastruktur. Nabízejí rovný přístup k moderním výzkumným zařízením a technologickým demonstrátorům na světové úrovni.

EVP POSKYTUJE HLADCE FUNGUJÍCÍ OBLAST SVOBODY A PŘÍLEŽITOSTÍ PRO DIALOG, VÝMĚNU A INTERAKCI, OTEVŘENOU SVĚTU.

EVP umožňuje otevřený pohyb znalostí přes hranice států. Veřejné orgány na všech úrovních společně usilují o vstřícný přístup ke spolupráci se třetími zeměmi, založený

na vzájemném prospěchu a vhodné správě a ochraně duševního vlastnictví. EVP představuje základní kámen všech hlavních celosvětových sítí tvůrců, distributorů a uživatelů vědeckých a technologických znalostí.

Společné rámce, pokyny a případně právní předpisy usnadňují vytváření a fungování nadnárodních trhů a sítí, v rámci nichž mohou aktéři EVP efektivně a účinně spolupracovat.

Výzkumné instituce v celém EVP mají strategickou, finanční a správní samostatnost za účelem účasti na trvalých partnerstvích a aliancích v celé Evropě a mimo ni a pro účinnou interakci s podniky a jinými aktéry. Tyto interakce jsou usnadňovány otevřeným trhem v oblasti smluvně prováděného výzkumu a vhodným vedením v zájmu správy duševního vlastnictví.

Jednotliví aktéři mají možnost přístupu, správy a sdílení znalostí (i prostřednictvím otevřeného přístupu) v rámci celého EVP za použití vysoce výkonných interoperabilních informačních systémů.

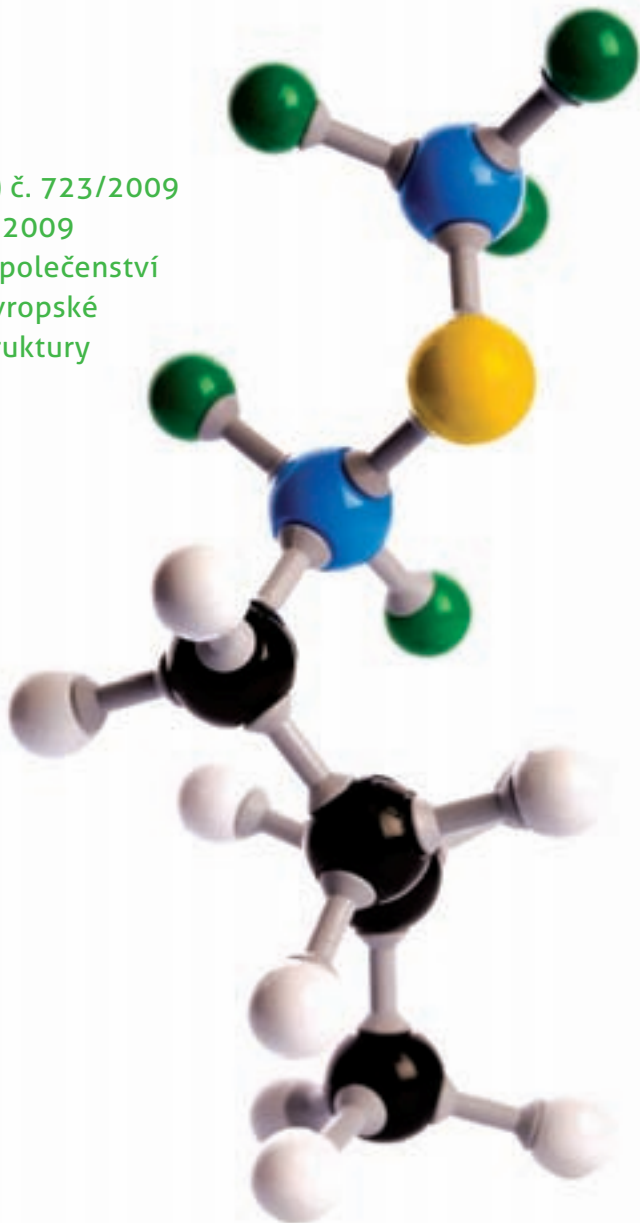
Evropské výzkumné instituce poskytují výzkumným pracovníkům i pracovnícím z celého světa atraktivní pracovní podmínky v rámci jednotného pracovního trhu, který umožňuje mobilitu mezi zeměmi a odvětvími s minimálními finančními nebo administrativními překážkami.

Anglickou verzi dokumentu najdete ke stažení na:

www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressData/en/intm/104434.pdf

Nařízení Rady (ES) č. 723/2009
ze dne 25. června 2009
o právním rámci Společenství
pro konsorcium evropské
výzkumné infrastruktury
(ERIC)

RADA
EVROPSKÉ
UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství,
a zejména na článek 171 a čl. 172 první pododstavec této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise, s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu ⁽¹⁾,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽²⁾,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů ⁽³⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Podle článku 171 Smlouvy může Společenství zakládat společné podniky nebo jiné struktury potřebné k účinnému provádění programů Společenství pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace.

(2) Podpora a rozvoj výzkumných infrastruktur v Evropě patří mezi dlouhodobé cíle Společenství, jak bylo nejnověji zohledněno v rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1982/2006/ES ze dne 18. prosince 2006 o sedmém rámcovém programu Evropského společenství pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace (2007 až 2013) ⁽⁴⁾, a zejména v rozhodnutí Rady 2006/974/ES ze dne 19. prosince 2006 o zvláštním programu „Kapacity“ ⁽⁵⁾.

(3) Podpora využívání a rozvoje evropských výzkumných infrastruktur má obvykle podobu grantů poskytovaných zavedeným výzkumným infrastrukturám v členských státech, avšak v posledních letech se ukazuje, že je nutné více podporovat rozvoj nových struktur vytvořením vhodného právního rámce usnadňujícího jejich zřízení a provoz na úrovni Společenství.

(4) Na tuto nutnost opakovaně poukazovaly na politické úrovni členské státy, orgány Společenství, a také jednotlivé subjekty, které v Evropské unii působí v oblasti výzkumu, jako jsou podniky, výzkumná střediska a vysoké školy, a zejména Evropské strategické fórum pro výzkumné infrastruktury (ESFRI).

(5) Přestože v rámcových programech Společenství pro výzkum a technologický rozvoj se již dlouhou dobu uznává, že výzkumné infrastruktury světové úrovně hrají ústřední

(1) Stanovisko ze dne 19. února 2009
(dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).

(2) Stanovisko ze dne 14. ledna 2009
(dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).

(3) Úř. věst. C 76, 31.3.2009, s. 6.

(4) Úř. věst. L 412, 30.12.2006, s. 1.

(5) Úř. věst. L 54, 22.2.2007, s. 101.

úlohu při dosahování cílů Společenství v oblasti výzkumu a technologického rozvoje stanovených v článku 163 Smlouvy, pravidla, která upravují zřizování, financování a provoz těchto struktur, zůstávají roztržena a liší se podle regionů. Vzhledem k tomu, že evropské výzkumné infrastruktury soutěží s infrastrukturami globálních partnerů Společenství, kteří do moderních rozsáhlých výzkumných infrastruktur investují a budou investovat značné částky, a vzhledem k tomu, že roste složitost a nákladnost těchto infrastruktur, takže je často nemožné, aby je zřizoval jen jeden členský stát, nebo dokonce jeden kontinent, je nyní nutné využít a plně rozvinout potenciál článku 171 Smlouvy tím, že se vytvoří rámec, jenž stanoví postupy a podmínky potřebné pro zřizování a provoz evropských výzkumných infrastruktur na úrovni Společenství, které jsou nezbytné pro efektivní provádění programů Společenství pro výzkum a technologický rozvoj. Tento nový právní rámec by doplnil jiné právní formy, které jsou stanoveny ve vnitrostátním právu, mezinárodním právu nebo právu Společenství.

(6) Na rozdíl od společné technologické iniciativy (ITC), která je založena jako společný podnik, kde je Společenství členem a kam finančně přispívá, by konsorcium evropské výzkumné infrastruktury (ERIC) (dále jen „konsorcium“) nemělo být chápáno jako subjekt zřízení Společenstvím ve smyslu článku 185 nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 ze dne 25. června 2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství⁽⁶⁾ (dále jen „finanční nařízení“), ale jako právnická osoba, jíž nemusí být Společenství nutně členem a do níž finančně nepřispívá ve smyslu čl. 108 odst. 2 písm. f) finančního nařízení.

(7) Vzhledem k tomu, že podle článků 164 a 165 Smlouvy se členské státy a Společenství při plánování a provádění svých výzkumných činností vzájemně doplňují a postupují v úzké spolupráci, mělo by být ponecháno na zainteresovaných členských státech, aby samy nebo ve spolupráci s dalšími kvalifikovanými subjekty určily své potřeby při zřizování výzkumných infrastruktur v této právní podobě na základě své vlastní činnosti v oblasti výzkumu a technologického rozvoje a s ohledem na požadavky Společenství. Z téhož důvodu by mělo být členství v konsorciu otevřeno těm členským státům, které o ně projeví zájem, přičemž členy konsorcia by případně mohly být i země přidružené k rámcovému programu pro výzkum a technologický rozvoj (dále jen „přidružené státy“) a třetí země, které splní požadované podmínky, jakož i specializované mezivládní organizace. Kromě plného členství by měly mít některé členské státy možnost stát se pozorovateli konsorcia za podmínek uvedených v jeho stanovách.

(8) Hlavním úkolem konsorcia zřízeného podle tohoto nařízení by mělo být vytvoření a provoz výzkumné infrastruktury na neekonomickém základě, přičemž na plnění tohoto úkolu by konsorcium mělo použít většinu svých zdrojů. Takové konsorcium by mělo mít možnost vykonávat omezenou hospodářskou činnost s cílem podpořit inovace, předávání znalostí a převod technologií, pokud tato činnost úzce souvisí s jeho hlavním úkolem a pokud neohrožuje jeho plnění. Zřizování výzkumných infrastruktur se statusem konsorcií neznamená, že by výzkumné infrastruktury celoevropského významu, které mají jinou právní formu, nemohly být rovněž uznány za infrastruktury přispívající k pokroku evropského výzkumu, a to včetně plnění plánu postupu vypracovaného ESFRI. Komise by měla zajistit, aby členové ESFRI a další zúčastněné strany byli informováni o těchto alternativních právních formách.

(6) Úř. věst. L 248, 16.9.2002, s. 1.

(9) Podle střednědobých až dlouhodobých předpovědí by měly výzkumné infrastruktury tím, že účinně podpoří evropské výzkumné činnosti, přispět k zachování vynikající kvality vědecké činnosti Společenství a konkurenceschopnosti jeho hospodářství. Pro dosažení tohoto cíle by měly být skutečně široce přístupné celé evropské výzkumné obci, a to v souladu s pravidly stanovenými v jejich stanovách, a měly by směřovat k rozšiřování evropských vědeckých kapacit nad současnou úroveň a tak přispívat k rozvoji Evropského výzkumného prostoru.

(10) Aby byl postup zřizování konsorcia efektivní, je nutné, aby subjekty, které je hodlají zřídit, podaly Komisi žádost, na jejímž základě by Komise měla za pomoci nezávislých odborníků, případně rovněž prostřednictvím ESFRI, rozhodnout, zda navrhovaná výzkumná infrastruktura splňuje požadavky tohoto nařízení. Taková žádost by měla obsahovat prohlášení hostitelského členského státu uznávající konsorcium za mezinárodní organizaci pro účely směrnice Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty⁽⁷⁾ a směrnice Rady 92/12/EHS ze dne 25. února 1992 o obecné úpravě, držení, pohybu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani⁽⁸⁾ od jeho zřízení. Dále by se na konsorcium měly vztahovat určité výjimky jakožto na mezinárodní organizaci pro účely směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES ze dne 31. března 2004 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby⁽⁹⁾, v souladu s pravidly státní podpory.

(11) Z důvodů transparentnosti by mělo být rozhodnutí o zřízení konsorcia zveřejněno v Úředním věstníku Evropské unie. Ze stejného důvodu by měly být k takovým rozhodnutím přiloženy hlavní prvky jeho stanov.

(12) Aby konsorcium mohlo plnit svůj úkol co nejefektivněji, mělo by mít právní subjektivitu a co nejširší způsobilost k právním úkonům ode dne, kdy rozhodnutí o jeho zřízení vstoupí v platnost. Pro účely určení rozhodného práva by takové konsorcium mělo mít sídlo na území některého ze států, které jsou jeho členy, přičemž to může být členský stát nebo přidružená země.

(13) Konsorcium by mělo sdružovat přinejmenším tři členské státy, přičemž jeho členy se mohou stát i přidružené země a třetí země jiné než přidružené, které splňují požadované podmínky, jakož i specializované mezivládní organizace.

(14) Vzhledem k tomu, že toto nařízení má rozměr Společenství, měly by mít členské státy společně většinu hlasovacích práv ve shromáždění členů konsorcia.

(15) Podrobnější ustanovení týkající se provádění tohoto rámce by měla být obsažena ve stanovách, na jejichž základě by Komise měla posuzovat soulad žádostí s rámcem stanoveným v tomto nařízení.

(16) Je nutné zajistit, jednak aby konsorcium mohlo dostatečně pružně měnit své stanovy, a jednak aby Společenství jakožto jeho zřizovatel neztratilo kontrolu nad některými základními prvky těchto stanov. Změna základního prvku stanov, které jsou přiloženy k rozhodnutí o zřízení konsorcia, by měla být předtím, než nabude účinnosti, schválena

(7) Úř. věst. L 347, 11.12.2006, s. 1.

(8) věst. L 76, 23.3.1992, s. 1.

(9) věst. L 134, 30.4.2004, s. 114.

rozhodnutím Komise, které je přijato stejným postupem jako rozhodnutí o jeho zřízení. Jakékoli jiné změny by měly být oznámeny Komisi, která by měla mít možnost je zamítnout, pokud jsou podle jejího názoru v rozporu s tímto nařízením.

(17) Je nutné, aby konsorcium mělo vlastní orgány, které budou efektivně řídit jeho činnost. Stanovy by měly určit, jakým způsobem je uvedené orgány právně zastupují.

(18) Vzhledem ke své finanční odpovědnosti musí konsorcium vykonávat svou činnost v souladu s řádnými rozpočtovými zásadami.

(19) Konsorcium je způsobilé obdržet financování podle hlavy VI finančního nařízení. Možné by bylo rovněž financování na základě politiky soudržnosti v souladu s právními předpisy Společenství upravujícími tuto otázku.

(20) Konsorcium by v důsledku své právní subjektivity a v zájmu co nejefektivnějšího plnění svých úkolů mělo nést odpovědnost za své dluhy. Aby si členové mohli zvolit vyhovující způsob úpravy své odpovědnosti, měl by být ve stanovách ponechán prostor pro zavedení různých režimů odpovědnosti, která by přesahovala odpovědnost členů omezenou poměrně k jejich vlastním příspěvkům.

(21) Vzhledem k tomu, že se konsorcium zřizuje podle práva Společenství, mělo by se kromě práva státu, v němž má sídlo, řídit i právem Společenství. Může se však stát, že bude provozovat svou činnost v jiném státě. Pokud jde o zvláštní body stanovené ve stanovách, mělo by se použít právo tohoto jiného státu. Takové konsorcium by se dále mělo řídit prováděcími pravidly, která jsou v souladu s jeho stanovami.

(22) Členské státy mohou uplatňovat nebo přijímat jakékoliv zákony, předpisy nebo administrativní opatření, jestliže tyto nejsou v rozporu s působností nebo cíli tohoto nařízení.

(23) Pro zajištění dostatečné kontroly dodržování tohoto nařízení by konsorcium mělo Komisi a příslušným veřejným orgánům předkládat výroční zprávu a mělo by ji informovat o jakýchkoli okolnostech, které by mohly vážně ohrozit plnění jeho úkolů. Jestliže se Komise bude na základě výroční zprávy nebo jiných zdrojů domnívat, že konsorcium vážně porušuje toto nařízení nebo jiné použitelné předpisy, měla by je nebo jeho členy požádat o vysvětlení nebo o přijetí opatření. V mimořádných případech, a pokud nebudou přijata nápravná opatření, by Komise mohla zrušit rozhodnutí o jeho zřízení; důsledkem takového rozhodnutí je ukončení činnosti tohoto konsorcia.

(24) Jelikož cíle tohoto nařízení, totiž vytvoření rámce pro evropské výzkumné infrastruktury zřizované několika členskými státy, nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni členských států v rámci jejich vnitrostátních ústavních systémů z důvodů nadnárodní povahy tohoto problému, a proto jej může být lépe dosaženo na úrovni Společenství, může Společenství přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné pro dosažení tohoto cíle.

(25) S ohledem na to, že se toto nařízení přijímá zejména za účelem účinného provádění programů Společenství pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace, a s ohledem na to, že opatření nezbytná k jeho provádění jsou převážně řídicí opatření, měla by

být tato opatření přijata řídicím postupem stanoveným v článku 4 rozhodnutí Rady 1999/468/ES ze dne 28. června 1999 o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi⁽¹⁰⁾,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1 PŘEDMĚT

Tímto nařízením se stanoví právní rámec, který vymezuje požadavky a postupy na zřízení konsorcia evropské výzkumné infrastruktury (ERIC) (dále jen „konsorcium“), jakož i účinky tohoto zřízení.

Článek 2 DEFINICE

Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

a) „výzkumnou infrastrukturou“ zařízení, zdroje a související služby, které vědecká obec využívá k provádění špičkového výzkumu ve všech oborech, zahrnující základní vědecké vybavení a výzkumný materiál; zdroje založené na znalostech, například sbírky, archivy a strukturované vědecké informace; infrastruktury informačních a komunikačních technologií, například sítě GRID, počítačové a programové vybavení, komunikační prostředky, jakož i veškeré další prvky jedinečné povahy nezbytné k dosažení špičkové úrovně. Tyto infrastruktury se mohou nacházet na jednom místě nebo mohou být „rozmístěny“ v rámci sítě (organizovaná síť zdrojů);

b) „třetí zemi“ stát, který není členským státem Evropské unie;

c) „přidruženou zemi“ třetí země, mezi níž a Společenstvím existuje mezinárodní dohoda, podle a na základě které tato země poskytuje finanční příspěvek na všechny nebo některé programy Společenství pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace.

Článek 3 ÚKOLY A DALŠÍ ČINNOSTI

1. Hlavním úkolem konsorcia je zřízení a provoz výzkumné infrastruktury.

2. Konsorcium plní svůj hlavní úkol na neziskovém základě. Může však provádět hospodářské činnosti omezeného rozsahu, pokud tyto činnosti úzce souvisejí s jeho hlavním úkolem a neohrožují jeho plnění.

3. Konsorcium vede oddělené záznamy o výdajích a příjmech ze svých hospodářských činností a účtuje za ně tržní ceny nebo, pokud tyto ceny nelze zjistit, veškeré náklady navýšené o přiměřené ziskové rozpětí.

(10) Úř. věst. L 184, 17.7.1999, s. 23.

Článek 4

Požadavky týkající se infrastruktury

Výzkumná infrastruktura zřízená konsorciem musí splňovat tyto požadavky:

- a) je nezbytná pro uskutečňování výzkumných evropských programů a projektů, včetně řádného provádění programů Společenství pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace;
- b) představuje přidanou hodnotu při posilování a strukturalizaci Evropského výzkumného prostoru a přináší výrazná zlepšení v příslušných vědeckých a technologických oblastech na mezinárodní úrovni;
- c) v souladu s pravidly stanovenými ve svých stanovách poskytuje účinný přístup výzkumným pracovníkům členských států a přidružených zemí;
- d) přispívá k mobilitě znalostí nebo výzkumných pracovníků v rámci Evropského výzkumného prostoru a zvyšuje využití intelektuálního potenciálu v celé Evropě a
- e) přispívá k šíření a zhodnocování výsledků činností prováděných ve Společenství v oblasti výzkumu, technologického rozvoje a demonstrací.

Článek 5

Žádosti o zřízení konsorcia

1. Subjekty, které žádají o zřízení konsorcia (dále jen „žadatelé“), podají žádost Komisi. Žádost se podává písemně v jednom z úředních jazyků orgánů Unie a musí obsahovat:

- a) žádost o zřízení konsorcia určenou Komisi;
 - b) návrh stanov konsorcia v souladu s článkem 10;
 - c) technický a vědecký popis výzkumné infrastruktury, kterou konsorcium zřídí a bude provozovat, zejména s ohledem na požadavky stanovené v článku 4;
 - d) prohlášení hostitelského členského státu uznávající konsorcium za mezinárodní organizaci ve smyslu čl. 143 písm. g) a čl. 151 odst. 1 písm. b) směrnice 2006/112/ES a za mezinárodní organizaci ve smyslu čl. 23 odst. 1 druhé odrážky směrnice 92/12/EHS, a to při jeho zřízení. Omezení a podmínky týkající se výjimek stanovených těmito ustanoveními se stanoví v dohodě mezi členy konsorcia.
2. Komise vyhodnotí žádost na základě požadavků stanovených v tomto nařízení. Při hodnocení požádá o stanovisko nezávislé odborníky, zejména v oblasti plánované činnosti konsorcia. Výsledek hodnocení sdělí žadatelům a v případě potřeby je vyzve, aby svou žádost doplnili nebo pozměnili.

Článek 6

Rozhodnutí o žádosti

1. Komise na základě výsledků hodnocení podle čl. 5 odst. 2 a postupem podle článku 20:

a) buď přijme rozhodnutí o zřízení konsorcia poté, co se ujistí, že byly splněny požadavky stanovené v tomto nařízení;

b) nebo žádost zamítne, pokud dospěje k názoru, že nejsou splněny požadavky stanovené v tomto nařízení, včetně chybějícího prohlášení uvedeného v čl. 5 odst. 1 písm. d).

2. Rozhodnutí o žádosti se oznámí žadatelům. V případě zamítnutí se toto rozhodnutí žadatelům jasně a přesně vysvětlí.

Rozhodnutí o zřízení konsorcia se rovněž zveřejní v řadě L Úředního věstníku Evropské unie.

3. Základní prvky stanov uvedené v čl. 10 písm. b) až f) a písm. g) bodech i) až vi), které jsou uvedeny v žádosti, se přiloží k rozhodnutí o zřízení konsorcia.

Článek 7

Postavení konsorcia

- 1. Konsorcium má právní subjektivitu ode dne nabytí účinnosti rozhodnutí o jeho zřízení.
- 2. Konsorcium má v každém členském státě nejširší způsobilost k právním úkonům, kterou právo daného členského státu přiznává právnickým osobám. Může zejména nabývat, vlastnit a zcizovat movitý a nemovitý majetek i duševní vlastnictví, uzavírat smlouvy a vystupovat před soudem.
- 3. Konsorcium je mezinárodní organizací ve smyslu čl. 15 písm. c) směrnice 2004/18/ES.

Článek 8

Sídlo a název

- 1. Konsorcium musí mít sídlo, a to na území jednoho ze svých členů, jímž je členský stát nebo přidružená země.
- 2. Název každého konsorcia podle tohoto nařízení musí obsahovat zkratku „ERIC“.

Článek 9

Kritéria složení

- 1. Členy konsorcia se mohou stát:
 - a) členské státy;
 - b) přidružené země;
 - c) třetí země jiné než přidružené země;
 - d) mezivládní organizace.
- 2. Členy konsorcia jsou nejméně tři členské státy. Další členské státy mohou kdykoli přistoupit jako členové za spravedlivých a přiměřených podmínek uvedených ve stanovách a jako pozorovatelé bez hlasovacích práv za podmínek uvedených ve stanovách.

Další přidružené země, třetí státy jiné než přidružené země a mezivládní organizace mohou rovněž přistoupit jako členové konsorcia s výhradou souhlasu shromáždění členů podle čl. 12 písm. a) v souladu s podmínkami a postupy pro změny složení konsorcia uvedenými ve stanovách.

3. Členské státy musí mít na shromáždění členů společně většinu hlasovacích práv.

4. Členský stát, přidružená země nebo třetí země mohou být při výkonu zvláštních práv a při plnění zvláštních povinností vyplývajících z jejich členství v konsorciu zastoupeny jedním nebo více veřejnými subjekty, včetně regionů, nebo soukromými subjekty pověřenými poskytováním veřejné služby.

5. Přidružené země, třetí země a mezivládní organizace žádající o zřízení konsorcia nebo o členství v něm uznávají, že konsorcium má právní subjektivitu a způsobilost k právním úkonům podle čl. 7 odst. 1 a 2 a že se na ně vztahují pravidla stanovená podle článku 15.

6. Přidružené země a třetí země žádající o zřízení konsorcia nebo o členství v něm poskytují konsorciu zacházení, které je rovnocenné se zacházením podle čl. 5 odst. 1 písm. d) a podle čl. 7 odst. 3.

Článek 10 Stanovy

Stanovy konsorcia musí obsahovat alespoň tyto údaje:

a) seznam členů, pozorovatelů a případně subjektů zastupujících členy, jakož i podmínky a postupy pro změny ve složení konsorcia a zastoupení v něm v souladu s článkem 9;

b) úkoly a činnosti konsorcia;

c) sídlo v souladu s čl. 8 odst. 1;

d) název konsorcia v souladu s čl. 8 odst. 2;

e) dobu trvání konsorcia a postup pro ukončení činnosti v souladu s článkem 16;

f) režim odpovědnosti podle čl. 14 odst. 2;

g) základní zásady týkající se:

i) politiky přístupu uživatelů,

ii) politiky vědeckého hodnocení,

iii) politiky šíření informací,

iv) politiky v oblasti práv duševního vlastnictví,

v) politiky zaměstnanosti, včetně rovných příležitostí,

vi) politiky zadávání veřejných zakázek, přičemž musí být dodrženy zásady transparentnosti, nediskriminace a hospodářské soutěže,

vii) případně pravidel vyřazování zařízení z provozu,

viii) politiky v oblasti údajů;

h) práva a povinnosti členů, včetně povinnosti přispívat k vyrovnanému rozpočtu a hlasovacích práv;

i) orgány konsorcia, jejich úlohu, odpovědnost, složení a postupy rozhodování, včetně rozhodování o změnách stanov v souladu s články 11 a 12;

j) určení pracovního jazyka nebo pracovních jazyků;

k) odkazy na pravidla pro provádění stanov.

Stanovy musí být přístupné veřejnosti na internetové stránce příslušného konsorcia a v jeho sídle.

Článek 11 Změny stanov

1. Každou změnu stanov týkající se věcí uvedených v čl. 10 písm. b) až f) a písm. g) bodě i) až vi) předloží konsorcium Komisi ke schválení. Tato změna nenabude účinnosti před vstupem rozhodnutí o jejím schválení v platnost. Komise použije obdobně čl. 5 odst. 2 a článek 6.

2. Jiné změny stanov než ty, které jsou uvedeny v odstavci 1, předloží konsorcium Komisi do deseti dnů po jejich přijetí.

3. Komise může k takové změně vznést námitky do šedesáti dnů od jejího předložení, přičemž uvede, z jakých důvodů změna nesplňuje požadavky tohoto nařízení.

4. Změna nenabývá účinnosti, dokud neuplyne lhůta pro vznesení námitek nebo dokud se Komise této lhůty nevzdá nebo dokud nebude vznesená námitka stažena.

5. Žádost o schválení změny musí obsahovat:

a) navrhované nebo přijaté znění změny, včetně data jejího vstupu v platnost;

b) pozměněné konsolidované znění stanov.

Článek 12 Orgány konsorcia

Ve stanovách musí být upraveny alespoň tyto orgány s následujícími pravomocemi:

a) shromáždění členů jakožto orgán s plnou rozhodovací pravomocí, včetně pravomoci přijímat rozpočet;

b) ředitel nebo správní rada, kteří jsou jmenováni shromážděním členů, představují výkonný orgán konsorcia a právně je zastupují.

Ve stanovách musí být upřesněno, jakým způsobem členové správní rady právně zastupují konsorcium.

Článek 13

Rozpočtové zásady, účetnictví a audit

1. Veškeré položky příjmů a výdajů konsorcia musí být pro každý rozpočtový rok předběžně vyčísleny a zahrnuty do rozpočtu. Rozpočet musí být vyrovnaný co do příjmů a výdajů.
2. Členové konsorcia zajistí využití rozpočtových prostředků v souladu se zásadami řádného finančního řízení.
3. Rozpočet se sestavuje a plní a účetní závěrky se předkládají v souladu se zásadou transparentnosti.
4. K účetní závěrce konsorcia musí být připojena zpráva o rozpočtovém a finančním řízení za uplynulý rozpočtový rok.
5. Na konsorcium se vztahují požadavky použitelného práva, pokud jde o sestavování, ukládání, audit a zveřejňování účetní závěrky.

Článek 14

Odpovědnost a pojištění

1. Konsorcium odpovídá za své dluhy.
2. Finanční odpovědnost členů za dluhy konsorcia je omezena výší jejich příspěvků poskytnutých konsorciu. Členové mohou ve stanovách upřesnit, že na sebe berou odpovědnost do určité výše, která přesahuje jejich vlastní příspěvek, nebo neomezenou odpovědnost.
3. Pokud není finanční odpovědnost členů konsorcia neomezená, uzavře konsorcium odpovídající pojištění proti rizikům spojeným s vytvářením a činností infrastruktury.
4. Společenství neodpovídá za dluhy konsorcia.

Použitelné právo a jurisdikce

1. Zřízení a vnitřní fungování konsorcia se řídí:
 - a) právem Společenství, zejména tímto nařízením a rozhodnutími uvedenými v čl. 6 odst. 1 písm. a) a v čl. 11 odst. 1;
 - b) ve věcech, které nejsou upraveny nebo jsou upraveny jen zčásti v aktech uvedených v písmenu a), právem státu, v němž má konsorcium sídlo;
 - c) stanovami a prováděcími pravidly k nim.
2. Soudní dvůr Evropských společenství je příslušný k rozhodování sporů mezi členy v souvislosti s konsorciem, sporů mezi členy a konsorciem a veškerých sporů, v nichž je jednou ze stran Společenství.

3. Na spory mezi konsorciem a třetími stranami se použijí právní předpisy Společenství o soudní příslušnosti. V případech, které nejsou upraveny právními předpisy Společenství, se soud příslušný k řešení takových sporů určí podle práva státu, v němž má konsorcium sídlo.

Článek 16

Ukončení činnosti a platební neschopnost

1. Stanovy určí, jaký postup se použije při ukončení činnosti konsorcia (ERIC) na základě rozhodnutí shromáždění členů. V důsledku ukončení činnosti může být činnost převedena na jiný právní subjekt.
2. Neprodleně poté, co shromáždění členů přijme rozhodnutí o ukončení činnosti, a v každém případě do deseti dnů po přijetí takového rozhodnutí konsorcium vyrozumí Komisi. Komise zveřejní příslušné oznámení v řadě C Úředního věstníku Evropské unie.
3. Konsorcium vyrozumí Komisi neprodleně po ukončení činnosti a v každém případě do deseti dnů od tohoto ukončení. Komise zveřejní příslušné oznámení v řadě C Úředního věstníku Evropské unie. Konsorcium zaniká v den zveřejnění oznámení.
4. Jestliže se konsorcium dostane do platební neschopnosti, okamžitě o tom vyrozumí Komisi. Komise zveřejní příslušné oznámení v řadě C Úředního věstníku Evropské unie.

Článek 17

Podávání zpráv a kontrola

1. Konsorcium vypracuje výroční zprávu, ve které informuje zejména o vědeckých, provozních a finančních stránkách svých činností, které jsou uvedeny v článku 3. Zpráva musí být schválena shromážděním členů a předána Komisi a dotčeným orgánům veřejné správy nejpozději šest měsíců od konce příslušného rozpočtového roku. Zpráva se zveřejní.
2. Konsorcium a příslušné členské státy informují Komisi o veškerých okolnostech, které by mohly vážně ohrozit řádné plnění jeho úkolů nebo omezit jeho schopnost plnit požadavky stanovené v tomto nařízení.
3. Jestliže Komise má důvody se obávat, že konsorcium svým jednáním vážně porušuje toto nařízení, rozhodnutí přijatá na jeho základě nebo jiné použitelné právo, požádá jej nebo jeho členy o vysvětlení.
4. Jestliže Komise poté, co konsorciu nebo jeho členům poskytla přiměřenou lhůtu k vyjádření připomínek, dospěje k závěru, že konsorcium vážně porušuje toto nařízení, rozhodnutí přijatá na jeho základě nebo jiné použitelné právo, může mu a jeho členům navrhnout nápravné opatření.
5. Jestliže není zjednána náprava, může Komise zrušit rozhodnutí o zřízení konsorcia postupem podle článku 20. Toto rozhodnutí se oznámí konsorciu a zveřejní v řadě L Úředního věstníku Evropské unie. Důsledkem tohoto rozhodnutí je ukončení činnosti konsorcia.

Článek 18

Vhodná opatření

Členské státy přijmou veškerá vhodná opatření pro účinné uplatňování tohoto nařízení.

Článek 19

Podávání zpráv a přezkum

Do 27. července 2014 předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o jeho uplatňování a případně návrhy na jeho změny.

Článek 20

Postup projednávání ve výboru

1. Komisi je nápomocen řídicí výbor.
2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použijí se články 4 a 7 rozhodnutí 1999/468/ES.

Doba uvedená v čl. 4 odst. 3 rozhodnutí 1999/468/ES je dva měsíce.

Článek 21

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Lucemburku dne 25. června 2009.

*Za Radu
předseda L. MIKO*

Anglickou verzi dokumentu najdete ke stažení na:

http://ec.europa.eu/research/infrastructures/pdf/council_regulation_eric.pdf

Sdělení Komise Radě
a Evropskému parlamentu

LEPŠÍ KARIÉRA A VĚTŠÍ MOBILITA:

Evropské partnerství pro výzkumné pracovníky

{SEC(2008)1911}
{SEC(2008)1912}

174

1. ÚVOD

Na jarním zasedání Evropské rady v roce 2008 bylo potvrzeno, že prioritami obnovené Lisabonské strategie pro růst a zaměstnanost jsou investice do lidí a modernizace trhů práce a investice do znalostí a inovací⁽¹⁾.

Plánují se nebo se již uskutečňují usilovné snahy o transformaci hospodářství EU směrem k činnostem, které jsou více založeny na znalostech, včetně opatření k posílení jednotného trhu⁽²⁾, zvýšení pracovní mobility⁽³⁾, podpory vzdělávání a odborné přípravy⁽⁴⁾ a stimulace většího množství soukromých investic do výzkumu a inovací⁽⁵⁾.

Zelená kniha z roku 2007 s názvem „Evropský výzkumný prostor: nové perspektivy“⁽⁶⁾ zahájila širokou veřejnou diskuzi o tom, jak dosáhnout otevřenější, konkurenčnější a atraktivnější podoby Evropského výzkumného prostoru. Poté bylo určeno několik klíčových oblastí, ve kterých by účinné akce podniknuté ve spolupráci členských států a Společenství za účelem dosažení společných cílů mohly přinést významný prospěch evropskému výzkumnému systému a mohly by pomoci vytvořit v Evropě „pátou svobodu“ – svobodu znalostí.

Toto sdělení navrhuje zřídit partnerství s členskými státy za účelem zajištění dostupnosti potřebných výzkumných pracovníků, což představuje jednu z pěti iniciativ⁽⁷⁾ plánovaných v roce 2008 v návaznosti na zelenou knihu o Evropském výzkumném prostoru. Výzkumní pracovníci jsou hlavními tvůrci nových znalostí a hrají nejdůležitější roli při jejich předávání a využívání, a proto jsou pro konkurenční a znalostní ekonomiku EU nenahraditelní. Abychom si udrželi nejlepší výzkumné talenty a přilákali nové, je zapotřebí vyváženého přístupu, který výzkumným pracovníkům v celé EU zajistí přiměřenou odbornou přípravu a lákavou kariéru a odstraní překážky, které brání jejich mobilitě.

Předpokládá se, že celkový dohled nad iniciativami v rámci Evropského výzkumného prostoru bude provádět Rada ve složení pro konkurenceschopnost.

(1) Závěry předsednictví Evropské rady, 13. a 14. března 2008.

(2) „Jednotný trh pro Evropu ve 21. století“, KOM(2007) 724.

(3) Evropský akční plán pro pracovní mobilitu (2007-2010), KOM(2007) 773 ze dne 6.12.2007.

(4) Včetně podpory EU pro zvýšení akademické mobility a plánované iniciativy EU o nových dovednostech k novým povoláním.

(5) „Uvádění znalostí do praxe: široce založená inovační strategie pro EU“, KOM(2006) 502. ze dne 13.9.2006, a „Iniciativa rozhodujících trhů pro Evropu“, KOM(2007) 860 ze dne 21.12.2007.

(6) KOM(2007) 161 ze dne 4.4.2007.

(7) Ostatní iniciativy se týkají: řízení v oblasti duševního vlastnictví ve veřejných výzkumných organizacích, společného plánování, celoevropských výzkumných infrastruktur a mezinárodní spolupráce v oblasti vědy a techniky.

175

2. POKROK A PERSPEKTIVY

Pojem „výzkumný pracovník“ zahrnuje mnoho různých úkolů a činností. Výzkumnými pracovníky mohou být akademičtí a vědecktí pracovníci na univerzitách, kteří se věnují dlouhodobému základnímu výzkumu v rámci rozsáhlých výzkumných infrastruktur, výzkumní pracovníci ve státních laboratořích, kteří se zaměřují spíše na konkrétní úkoly, zaměstnanci podniků, kteří provádějí vývojovou práci související s oblastí trhu, a zaměstnanci malých a středních podniků zabývajících se špičkovými technologiemi, kteří se věnují přenosu technologií nebo inovacím výrobků a výrobního procesu.

Od zahájení Lisabonské strategie v roce 2000⁽⁸⁾ je hlavním problémem potřeba vhodných lidských zdrojů v oblasti výzkumu a vývoje. Komise navrhla v roce 2001⁽⁹⁾ opatření pro zvýšení mobility výzkumných pracovníků v celém Evropském výzkumném prostoru a v roce 2003⁽¹⁰⁾ opatření pro rozvoj jejich kariéry.

V roce 2005 Komise přijala Evropskou chartu Pro výzkumné pracovníky a Kodex chování pro přijímání výzkumných pracovníků, které stanoví úlohy a oblasti odpovědnosti pro výzkumné pracovníky, jejich zaměstnavatele a investory a způsoby, jak učinit přijímání těchto pracovníků spravedlivější a transparentnější. Balíček týkající se víz pro vědecké pracovníky přijatý v roce 2005⁽¹¹⁾ měl umožnit rychlejší přijímání výzkumných pracovníků ze třetích zemí a jejich povolení k pobytu. Mobilita a kariéra výzkumných pracovníků byly podpořeny finančními prostředky ze šestého rámcového programu pro výzkum.

Většina členských států provádí opatření týkající se výzkumných pracovníků, zejména reformy univerzit a sektoru vysokoškolského vzdělávání⁽¹²⁾. Zlepšení situace výzkumných pracovníků přímo závisí na posílení autonomie institucí a zlepšení jejich řízení.

Tyto iniciativy přinesly výsledky. Prostřednictvím sítě místních center a internetových stránek⁽¹³⁾ mají dnes mobilní výzkumní pracovníci k dispozici mnohem lepší informace. Finanční prostředky pro výzkumné pracovníky byly v sedmém rámcovém programu pro výzkum navýšeny, mimo jiné prostřednictvím nové Evropské rady pro výzkum.

Pokrok však zůstává pomalý. Charta i kodex jsou dobrovolné a doposud se používají jen v malém měřítku a některé členské státy stále ještě neprovedly směrnici, která je součástí balíčku týkajícího se víz pro vědecké pracovníky. Stávající politiky řeší problémy většinou relativně izolovaně nebo z čistě vnitrostátního hlediska.

Situace v jednotlivých institucích a zemích je velmi odlišná a zastaralé vnitrostátní právní předpisy a postupy v mnohých členských státech brzdí nebo brání přijímání pracovníků ve veřejném sektoru, které by bylo založené na konkurenci. Jelikož mladí výzkumní pracovníci dostávají často jen krátkodobé smlouvy a postup často závisí spíše na počtu odpracovaných let než na výkonu, může trvat mnoho let, než se talentovaní

výzkumní pracovníci stanou nezávislými vědci a mohou pracovat samostatně. Mnozí výzkumní pracovníci mají tradiční akademické vzdělání, které je nevybavilo dovednostmi potřebnými pro moderní znalostní ekonomiku, ve které hraje čím dál důležitější roli propojení mezi průmyslem a veřejnými výzkumnými institucemi. Výzkumní pracovníci, kteří se chtějí přemístit v rámci institucí, z akademického prostředí do průmyslového odvětví či naopak nebo do jiné země, narážejí na velké překážky.

Přestože země EU mají více vysokoškolských absolventů a absolventů s titulem Ph.D. v přírodních a inženýrských oborech než USA a Japonsko, podíl výzkumných pracovníků v produktivní populaci je v EU mnohem nižší⁽¹⁴⁾. Velký počet evropských absolventů vysokých škol a držitelů doktorátu z univerzit buď výzkumnou dráhu opouští, nebo se výzkumem zabývá v zemích, kde se jim nabízejí lepší příležitosti – hlavně ve Spojených státech.

Odhaduje se, že v roce 2004 pocházelo z celkového počtu téměř 400 000 zahraničních výzkumných pracovníků v USA asi 100 000 z EU⁽¹⁵⁾. Představují tak významný podíl z celkového počtu výzkumných pracovníků EU (který činí 1,3 milionu)⁽¹⁶⁾ a mimo to se pravděpodobně jedná o vynikající pracovníky ve svých oborech. Například v roce 2007 získalo 75 % odborných asistentů na deseti nejvýše oceňovaných fakultách ekonomiky amerických univerzit svůj titul bakaláře mimo USA⁽¹⁷⁾. Důsledkem toho, že americký systém může čerpat z celosvětové „zásobárny“ talentů, je skutečnost, že USA jednoznačně vede před EU, pokud jde o kvalitu výsledků výzkumu⁽¹⁸⁾. Do EU přichází podstatně méně výzkumných pracovníků ze třetích zemí⁽¹⁹⁾, ale celosvětová konkurence pro nejtalentovanější výzkumné pracovníky se zvyšuje, jelikož noví aktéři nyní mohou nabídnout lákavé podmínky.

Zároveň v některých členských státech vzrůstají obavy ze stárnutí pracovníků ve výzkumných oborech a v některých regionech a odvětvích představuje nedostatek výzkumných pracovníků problém již nyní⁽²⁰⁾. Situace se ještě zhorší, pokud se mladí lidé nebudou o tuto profesi zajímat a pokud se nepodnikne nic proti současnému nízkému zastoupení žen v přírodních a inženýrských oborech. Dále se odhaduje⁽²¹⁾, že kromě výzkumných pracovníků, jichž bude zapotřebí k nahrazení stávajících pracovníků, by Evropa potřebovala dalších 600 000 až 700 000 výzkumných pracovníků, aby byl splněn cíl stanovený na zasedání Evropské rady v Barceloně, a sice investovat průměrně 3 % HDP do výzkumu⁽²²⁾.

Proto je nyní více než kdy předtím zapotřebí rozhodných opatření ve prospěch evropských výzkumných pracovníků. V sázce je to, zda Evropa dlouhodobě zůstane lokalitou světové úrovně v oblasti výzkumu a vývoje a bude se dále jako taková rozvíjet.

(8) Závěry předsednictví zasedání Evropské rady v Lisabonu, 23. a 24. března 2000.

(9) „Strategie pro mobilitu v evropském výzkumném prostoru“, KOM(2001) 331 ze dne 20.6.2001.

(10) „Výzkumní pracovníci v Evropském výzkumném prostoru: jedno povolání, mnoho uplatnění“, KOM(2003) 436 ze dne 18.7.2003.

(11) Všechny směrnice Rady 2005/71/ES ze dne 12. října 2005 o zvláštním postupu pro přijímání státních příslušníků třetích zemí pro účely vědeckého výzkumu („víza pro vědecké pracovníky“). Úř. věst. L 289, 3.11.2005, s. 15.

(12) „Plnění programu modernizace pro univerzity: vzdělávání, výzkum a inovace“, KOM(2006) 208 ze dne 10.5.2006.

(13) V červnu 2008 bude znovu spuštěna síť ERA-MORE a portál mobility výzkumných pracovníků jako síť EURAXESS („Researchers in Motion“), která bude poskytovat informace o mobilitě, pracovních příležitostech a právech.

(14) 0,56 % v EU oproti 0,93 % v USA a 1,06 % v Japonsku (IISER II, Evropská komise 2007).

(15) „Europe in the global research landscape“, Evropská komise 2007.

(16) Plný pracovní úvazek (IISER II, Evropská komise 2007).

(17) Oswald a Ralsmark, 2008.

(18) Podíl EU na prvních 10 % nejčastěji citovaných vědeckých publikací je 37,5 %, zatímco podíl USA činí 48,9 %. Pouze 8 ze 76 univerzit s nejvyšším počtem citovaných publikací na světě se nachází v EU, 67 v USA. „Key Figures“, Evropská komise 2007.

(19) V roce 2000 pocházela 2 % osob zaměstnaných ve vědecko-technických oborech v EU ze zemí mimo EU, zatímco v USA činil podíl zahraničních zaměstnanců v těchto oborech 22 %. „Key Figures“, Evropská komise 2007.

(20) V některých zemích je více než 40 % vysoce kvalifikovaných pracovníků ve věku 45–64 let, zatímco pracovníci ve věku 25–34 let tvoří pouze 25 %. „Key Figures“, Evropská komise 2007.

(21) KOM(2003) 226 v konečném znění ze dne 30.4.2003.

(22) Závěry předsednictví, 15. a 16. března 2002.

3. PARTNERSTVÍ V PRAXI

Podle Lisabonské strategie je zapotřebí komplexního a koordinovaného pokroku. EU by mohla přinést významnou přidanou hodnotu se svou novou iniciativou pro výzkumné pracovníky, která by mohla vycházet z již započatých reforem a opatření. Kromě toho je nezbytnou podmínkou pro dosažení globálních cílů Lisabonské strategie dostupnost dostatečných lidských zdrojů.

Komise proto navrhuje založit partnerství mezi Komisí a členskými státy, které má zajistit skutečné přijetí odpovědnosti za cíle a opatření. To je nezbytné proto, aby mohly být společně podniknuty cílené prioritní kroky v klíčových oblastech, které byly vybrány podle jejich potenciálního dopadu na úrovni Společenství, členských států a institucí.

Lze využít mnohých zkušeností z dřívějších a současných iniciativ na úrovni Společenství i členských států a v EU existuje velké množství osvědčených postupů. Pokud by se úroveň všech vnitrostátních systémů a institucí přiblížila úrovni těch nejlepších, představovalo by to významný krok k vytvoření evropského výzkumného systému světové úrovně. Dopad individuálních iniciativ by byl podstatně vyšší, kdyby se zajistilo, aby byly plánovány a prováděny komplexním, jednotným a vzájemně se posilujícím způsobem, aby byly založeny na společně stanovených cílech a aby se soustředily na klíčové oblasti.

V rámci partnerství by měl být učiněn závazek, že do konce roku 2010 bude dosaženo rychlého a měřitelného pokroku v těchto oblastech:

- systematicky otevřený proces přijímání pracovníků;
- zajištění sociálního zabezpečení a doplňkových důchodů pro mobilní výzkumné pracovníky;
- poskytování atraktivních podmínek zaměstnání a pracovních podmínek a
- zdokonalování odborné přípravy, dovedností a zkušeností výzkumných pracovníků.

Koordinovaná opatření v těchto oblastech spolu se zvýšeným úsilím v oblasti stávajících iniciativ, jako je podpora uplatňování zásad charty a kodexu, by poskytla lepší pracovní příležitosti a perspektivnější kariéru pro výzkumné pracovníky a umožnila by větší mobilitu mezi institucemi, veřejným a soukromým sektorem a mezi jednotlivými zeměmi.

Skutečný trh práce pro výzkumné pracovníky na úrovni EU by sloužil k vyvažování nabídky a poptávky po výzkumných pracovnících, díky koordinaci jejich umísťování by zvýšil růst produktivity, zdokonalil by předávání znalostí a zjednodušil vznik středisek excelence v celé EU, přispěl by ke zlepšení mezinárodní spolupráce záúčelem společného výzkumu a ekonomického využívání výsledků výzkumu a pomohl by vytvořit atraktivnější podmínky pro průmyslové investice do výzkumu.

4. OPATŘENÍ PRO ČTYŘI KLÍČOVÉ OBLASTI

4.1. Otevřený proces přijímání pracovníků a přenositelnost grantů

Nedostatek otevřených pracovních příležitostí často uvádějí výzkumní pracovníci jako překážku, která jim brání začít nebo pokračovat ve vědecké kariéře v Evropě. V mnoha

členských státech mají veřejné výzkumné instituce, zejména univerzity, často jen malou autonomii, pokud jde o najímání zaměstnanců, a to z důvodu zastaralých vnitrostátních právních předpisů a postupů, které stále ještě brzdí nebo brání procesu přijímání pracovníků, který by byl založený na konkurenci. Přijímání pracovníků je v evropském soukromém sektoru většinou otevřené a založené na konkurenci, ale v institucích veřejného sektoru probíhá často stále ještě na základě vnitřního řízení.

Výzkumní pracovníci představují relativně malou a vysoce specializovanou skupinu zaměstnanců, a proto nebude vždy možné najít pro určité výzkumné pracovní místo nejlépe kvalifikovanou osobu v rámci systému jednoho státu, natož v rámci jedné instituce. Přijímáním pracovníků ve veřejném sektoru na základě otevřeného procesu by se proto pravděpodobně zlepšila výkonnost evropského výzkumu a výzkumným pracovníkům by se tím poskytly další příležitosti.

Většina soukromých zaměstnavatelů v oblasti výzkumu a někteří zaměstnavatelé z veřejného sektoru již výběrová řízení na volná místa zveřejňují, ale většina volných míst je zveřejněna jen interně nebo v nejlepším případě na vnitrostátní úrovni. Výzkumní pracovníci rovněž potřebují aktuální a snadno dostupné praktické informace o tom, jak se přesouvat v rámci institucí, veřejného a soukromého sektoru a v rámci zemí.

Přes značné úsilí, které bylo podniknuto mj. v rámci boloňského procesu a nedávno přijatého evropského rámce kvalifikací, instituce ještě stále nejsou dostatečně seznámeny s postupy a normami pro uznávání akademických a odborných kvalifikací z jiných zemí nebo sektorů, včetně neformálních kvalifikací.

Doposud je financování projektů téměř vždy vázáno na instituci v zemi, ve které sídlí financující organizace, i v případech, kdy by přemístění projektu mělo pozitivní vliv na jeho výsledky. Přenositelnost grantů poskytovaných Evropskou radou pro výzkum a systém používaný vnitrostátními agenturami pro financování výzkumu skrze EUROHORCS⁽²³⁾, který spočívá v tom, že finanční prostředky jsou vázány na výzkumného pracovníka, by mohly sloužit jako příklad pro další iniciativy.

Navrhované prioritní kroky:

— Členské státy by měly zajistit otevřený a transparentní proces přijímání výzkumných pracovníků, který bude založený na konkurenci, zejména tím, že institucím bude udělena větší autonomie, pokud jde o najímání zaměstnanců, a že budou přijaty osvědčené postupy v oblasti uznávání kvalifikací z jiných zemí.

— Členské státy a Komise by měly zajistit, aby informace o všech pracovních místech pro výzkumné pracovníky, která jsou financována z veřejných zdrojů, byly zveřejněny na internetu, zejména prostřednictvím portálu EURAXESS, a byly volně přístupné.

— Členské státy a Komise by měly zajistit odpovídající informační a asistenční služby pro výzkumné pracovníky, kteří se přesouvají v rámci institucí, veřejného a soukromého sektoru a v rámci zemí, mj. prostřednictvím portálu EURAXESS a systému EURES⁽²⁴⁾.

(23) Vedoucí představitel vnitrostátních organizací EU, které financují a provádějí výzkum.

(24) Síť evropských služeb zaměstnanosti, internetová stránka: www.eures.europa.eu.

—Členské státy a Komise by měly umožnit přenositelnost grantů udělených jednotlivcům vnitrostátními agenturami pro financování a příslušnými výzkumnými programy Společenství, pokud to investorům umožňuje lépe dosáhnout jejich výzkumných cílů a výzkumným pracovníkům lépe uspořádat svou kariéru.

4.2. Zajištění sociálního zabezpečení a doplňkových důchodů pro mobilní výzkumné pracovníky

Evropské systémy sociálního zabezpečení⁽²⁵⁾ podléhají koordinačním nařízením pro celou EU, jejichž cílem je zabránit nepříznivým důsledkům používání různých vnitrostátních právních řádů pro mobilní pracovníky⁽²⁶⁾. Nařízení Rady (ES) č. 1408/71 stanoví obecné pravidlo, že migrující pracovníci podléhají právním předpisům země, ve které pracují. V průběhu následujících let byla v rámci právních předpisů Společenství o koordinaci sociálního zabezpečení zjednodušena zejména dlouhodobá mobilita pracovníků. Avšak, jak bylo zdůrazněno v nedávném akčním plánu EU pro pracovní mobilitu, pravidla přijatá před několika desítkami let nemusí být dostatečná pro novější formy mobility pracovníků, kteří pracují často na základě krátkodobých smluv a v různých členských státech. Jelikož výzkumní pracovníci patří do kategorie pracovníků s největší mobilitou a během své profesní dráhy často uzavírají větší množství krátkodobých smluv, je velmi pravděpodobné, že právě oni narážejí na problémy.

Zásadní problémy často způsobuje fakt, že výzkumní pracovníci a jejich zaměstnavatelé nejsou dostatečně informováni o jejich právech v oblasti sociálního zabezpečení. Tento nedostatek by měl být odstraněn zlepšením dostupnosti existujících informací. Akční plán EU pro pracovní mobilitu počítá se zdokonalením stávajících právních předpisů a prováděcích postupů týkajících se sociálního zabezpečení s přihlédnutím k novějším formám mobility. Jelikož se tato pravidla budou vztahovat i na výzkumné pracovníky, je důležité, aby byly při posuzování potřebných zlepšení zohledněny i jejich zkušenosti. Například kdyby se podpořilo prodloužení doby pro přenesení dávek v nezaměstnanosti, mobilita by se tím usnadnila.

Stávající právní předpisy EU poskytují členským státům rovněž určitou flexibilitu v tom, že se mohou na základě dohody odchýlit od obecných pravidel a pro určité pracovníky použít jiné právní předpisy v oblasti sociálního zabezpečení nebo prodloužit období, ve kterém se použijí právní předpisy domovského členského státu, pokud je to v zájmu pracovníka. Mohlo by se koordinovaně usilovat o vhodnější využívání těchto výjimek ve prospěch výzkumných pracovníků.

Dále by mohl být zjednodušen pohyb výzkumných pracovníků, pokud jde o třetí země, prostřednictvím zvláštních ustanovení ve dvoustranných a vícestranných dohodách v oblasti sociálního zabezpečení mezi členskými státy a třetími zeměmi, která by umožňovala sečítat jednotlivá období, při práci v zahraničí po určitou dobu i nadále podléhat režimu sociálního zabezpečení domovské země a při návratu do domovské země přenášet dávky.

(25) Včetně zákonných systémů penzijního pojištění, zdravotní péče a dávek v nezaměstnanosti.

(26) Nařízení Rady (ES) č. 1408/71 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství a prováděcí nařízení (EHS) č. 574/72.

Další problémy vznikají z toho důvodu, že pracovníci se stále více spoléhají na doplňkové důchodové systémy, aby si zajistili příjmy v důchodu. Podmínky pro nabývání, zachování a převod doplňkových důchodových práv však často nejsou příliš vhodné pro mobilní pracovníky, jako jsou výzkumní pracovníci. Zvláštní úsilí by mohlo být věnováno poskytování informací určených cíleně pro výzkumné pracovníky na téma doplňková důchodová práva.

Právě je projednáván návrh směrnice, která by se týkala přenositelnosti doplňkových důchodových práv. Pravděpodobně se však nebude týkat převoditelnosti těchto práv. Proto je ve střednědobém horizontu žádoucí prozkoumat proveditelnost opatření, která by zjednodušila převod doplňkových důchodových práv pro velmi mobilní pracovníky včetně výzkumných pracovníků.

Poskytovatelé důchodů by měli být povzbuzováni k otevření systémů důchodového zabezpečení pro celou EU, které by byly určeny pro výzkumné pracovníky, a společnosti by měly být podpořeny v tom, aby využívaly i poskytovatele důchodů v jiných členských státech EU. Mobilní výzkumní pracovníci by tak mohli přispívat do téhož doplňkového penzijního fondu během práce v různých zemích EU a přitom stále splňovat podmínky různých právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení, práce a důchodů dotčených členských států. Bude nutné výzkumným pracovníkům umožnit výjimku z povinné účasti v domácím penzijním fondu.

Navrhované prioritní kroky:

— Komise a členské státy by měly zajistit, aby výzkumní pracovníci a jejich zaměstnavatelé měli přístup ke snadno dostupným a cíleným informacím o používání předpisů EU v oblasti sociálního zabezpečení a o důsledcích přeshraniční mobility na doplňkové důchody, mj. tak, želepší stávající zdroje informací na úrovni EU a členských států, např. internetovou stránku Eulisses⁽²⁷⁾.

— Členské státy by měly lépe využívat stávající právní rámec a uzavřít vhodné dvoustranné a vícestranné dohody o výjimkách podle nařízení č. 1408/71 ve prospěch výzkumných pracovníků.

— Členské státy by měly do dvoustranných a vícestranných dohod v oblasti sociálního zabezpečení se třetími zeměmi zahrnout pravidla, která zjednoduší mezinárodní mobilitu výzkumných pracovníků.

— Komise a členské státy by měly posoudit, zda je zapotřebí doporučení Komise nebo Rady ohledně zjednodušení převodu doplňkových důchodových práv pro velmi mobilní pracovníky včetně výzkumných pracovníků.

— Komise a členské státy by měly podpořit systémy důchodového zabezpečení pro celou EU, které by byly určeny pro výzkumné pracovníky.

(27) http://ec.europa.eu/employment_social/social_security_schemes/eulisses/jetspeed/

4.3. Atraktivní podmínky zaměstnání a pracovní podmínky

Podmínky zaměstnání a pracovní podmínky jsou zásadním prvkem, který určuje atraktivitu každého povolání. Stejně jako u jiných povolání zde hraje roli výše platu a možnost sladění pracovního a rodinného života, ale pro výzkumné pracovníky je přinejmenším stejně důležitý způsob, jakým je oceňován akademický výkon, a příznivé pracovní prostředí, ve kterém se mohou od samého začátku věnovat svým výzkumným cílům.

Přestože probíhají důležité reformy, systémy odměňování a možnosti postupu v mnoha veřejných výzkumných institucích zůstávají nepružné a často znesnadňují – zejména univerzitám – konkurovat na mezinárodním trhu. V mnoha členských státech existují dvě „třídy“ výzkumných pracovníků: mladí pracovníci s krátkodobými smlouvami a starší pracovníci se smlouvami na dobu neurčitou, kteří mají jen malé možnosti, pokud jde o změnu pracovního místa. Proto se výzkumných pracovníků do značné míry týkají obecné zásady flexikurity⁽²⁸⁾, které byly po schválení sociálními partnery nedávno přijaty Evropskou radou.

Mladí výzkumní pracovníci jsou často zaměstnání na základě krátkodobých smluv na dobu určitou, aby spolupracovali na určitých výzkumných projektech. To snižuje šance talentovaných výzkumných pracovníků na přechod do pozice nezávislého vědeckého pracovníka. Některé z nich to může přimět k tomu, aby hledali možnosti postupu jinde, a tím se brzdí nástup další generace vedoucích výzkumných pracovníků. Zejména mladí výzkumní pracovníci jsou často odměňováni nestandardním způsobem (např. formou stipendií), což jim v rámci platného vnitrostátního systému sociálního zabezpečení umožňuje jen omezený přístup k dávkám sociálního zabezpečení a doplňkového důchodu.

Naopak starší výzkumní pracovníci mají často smlouvy na dobu neurčitou a jejich profesní postup závisí spíše na počtu odpracovaných let než na výkonu. Proto mají jen malou motivaci ke změně profesní dráhy, např. odejít pracovat do jiné země nebo do jiného sektoru na plný nebo částečný úvazek nebo provádět konzultantskou činnost. Tyto a jiné překážky, např. ztráta nároku na důchod, rovněž omezují možnosti zapojení výzkumných pracovníků, kteří jsou v důchodu nebo na konci profesní dráhy. Mnozí z nich by jinak rádi vedli mladší vědce, poskytovali odborné rady při tvorbě politik nebo propagovali kariéru v oblasti výzkumu.

Sladění pracovního a soukromého života se ve většině výzkumných institucí v EU ne vždy přičítá dostatečná důležitost, což může negativně ovlivňovat zejména profesní kariéru žen. Podíl žen na nejvyšších pozicích v oblasti výzkumu je stále velmi nízký, přestože počet žen v doktorských studijních programech je často vyšší než počet mužů.

Pokud jde o výši platů výzkumných pracovníků, v rámci Evropského výzkumného prostoru i ve srovnání s ostatními regiony světa zde panují značné rozdíly, a to i po započítání nákladů na životní potřeby, a průměrné platy mužských a ženských výzkumných pracovníků se rovněž velmi liší. Tyto rozdíly narušují jednotný trh práce a mohou být jedním z důvodů pro to, že výzkumní pracovníci využívají lepších příležitostí v jiných hospodářských odvětvích nebo v zemích mimo Evropu.

²⁸⁾ „K obecným zásadám flexikurity – větší počet a vyšší kvalita pracovních míst prostřednictvím flexibility a jistoty“, KOM(2007) 359.

Navrhované prioritní kroky:

— Členské státy, investoři a zaměstnavatelé by měli zlepšit možnosti kariérního růstu pro výzkumné pracovníky na počátku profesní dráhy tím, že budou uplatňovat zásady flexikurity, zavedou pravidelné hodnocení a umožní jim větší autonomii a lepší odbornou přípravu. Investoři v oblasti výzkumu by měli při hodnocení návrhů na výzkum vzít v úvahu i kariérní růst.

— Členské státy, investoři a zaměstnavatelé by měli postupně umožnit větší flexibilitu v oblasti smluvních a administrativních ujednání a v příslušných vnitrostátních právních předpisech pro starší výzkumné pracovníky a ty, kteří jsou na konci profesní dráhy, aby byl oceněn jejich dobrý pracovní výkon a aby jim byl umožněn nestandardní profesní postup.

— Zaměstnavatelé a investoři by měli zajistit, aby všichni výzkumní pracovníci, kteří jsou financováni z veřejných zdrojů prostřednictvím stipendií, měli možnost získat přiměřené sociální zabezpečení.

— Členské státy a veřejné výzkumné instituce by měly dosáhnout vyrovnaného zastoupení mužů a žen v orgánech pro výběr a ve financujících orgánech a systematicky provádět takovou politiku, která mužům i ženám umožní nastoupit vědeckou dráhu a zároveň sladit práci se soukromým životem, a to např. tak, že vyvinou opatření pro „dvojí kariéru“.

4.3. Zdokonalování odborné přípravy, dovedností a zkušeností evropských výzkumných pracovníků

Výzkumní pracovníci musí mít v plné míře dovednosti potřebné k tomu, aby mohli plnit různé úlohy, které vyžaduje moderní znalostní ekonomika. Zejména podniky čím dál více prospívají v prostředí „otevřené inovace“, v němž se využívá vzájemné propojenosti a vazeb na veřejné výzkumné instituce k tomu, aby zkoumání návrhů a vyvíjení nových produktů bylo účinnější. Proto má propojení mezi špičkovou základnou veřejného výzkumu a podniky zásadní význam. Samotná věda se také dále vyvíjí, přičemž se klade větší důraz na multidisciplinární a interdisciplinární výzkum, konkurenční financování, mezinárodní spolupráci a zhodnocení výsledků výzkumu ve formě úspěšných inovací.

Většina výzkumných pracovníků v Evropě však získává své vzdělání v tradičním akademickém prostředí. Často jim chybí potřebné dovednosti a kompetence k tomu, aby mohli například řídit duševní vlastnictví, podat žádost o financování projektu nebo založit vlastní novou společnost. Výzkumní pracovníci v malých a středních podnicích někdy musí řídit projekty, komunikaci společnosti nebo duševní vlastnictví. Zkušenosti výzkumní pracovníci mohou také ztratit kontakt s nejnovějšími technikami a metodami a někdy se jim dostává jen malé podpory pro to, aby během profesní dráhy své kompetence nebo dovednosti rozšiřovali, například zastáváním manažerských pozic v jejich institucích.

Probíhající mezivládní boloňský proces má řešit některé z těchto problémů, například rozvoj osnov v doktorských studijních programech a zabezpečování jakosti. Užitečná

budou i opatření Společenství, jako například tzv. sítě počáteční odborné přípravy v **sedmém rámcovém programu pro výzkum**, návrh „společných doktorátů“ v rámci programu Erasmus Mundus a Evropský inovační a technologický institut.

Na úrovni členských států je však zapotřebí většího úsilí v oblasti získávání dovedností a celoživotního vzdělávání. **Výzkumní pracovníci musí během svého vzdělávání i po jeho skončení získávat odpovídající zkušenosti.** To opět prospěje možnostem jejich kariéry a možnostem přesouvat se v rámci institucí, sektorů a zemí. To je jen částečně otázka formální odborné přípravy. Vytváření odpovídajícího prostředí bude vyžadovat změny v mnoha institucích, např. jejich propojení se soukromým sektorem.

Navrhované prioritní kroky:

— Členské státy by měly rozvíjet a podporovat jednotné „vnitrostátní programy v oblasti dovedností“, které by zajistily, že výzkumní pracovníci získají dovednosti nezbytné k tomu, aby během celé své profesní dráhy mohli být plně prospěšní pro znalostní ekonomiku i pro společnost.

— Členské státy by měly zajistit lepší propojení akademických institucí a průmyslu tím, že budou podporovat umísťování výzkumných pracovníků v průmyslových odvětvích již během jejich odborné přípravy a že budou podporovat finanční příspěvky ze strany průmyslu pro studenty doktorských studijních programů a jeho zapojení do tvorby studijních osnov.

5. PROVÁDĚNÍ PARTNERSTVÍ

Aby mohlo toto partnerství úspěšně přispět k vytvoření evropského výzkumného systému světové úrovně, všichni partneři se budou muset zapojit v plné míře. Proto je důležité:

— aby se členské státy, Rada a Komise zavázaly k prosazování společných cílů a shodly se na navrhovaných krocích;

— aby členské státy do začátku roku 2009 přijaly národní akční plány, které stanoví konkrétní záměry a kroky kuskutečnění cílů partnerství. Vzhledem k rozdílným výchozím pozicím členských států se očekává, že se každý plán soustředí na jiné aspekty obecných cílů partnerství;

— aby uvedené prioritní kroky byly provedeny do konce roku 2010;

— aby Komise v zájmu posílení partnerství usilovala o optimalizaci stávajících nástrojů Společenství, včetně těch, které jsou dostupné v rámci programu „Lidé“ sedmého rámcového programu;

— aby členské státy a Komise v rámci partnerství společně:

— definovaly osvědčené postupy a tam, kde to bude vhodné, vytvořily společně obecné zásady;

— sledovaly pokrok na úrovni EU a členských států a každoročně o něm podávaly zprávy na základě dohodnutých ukazatelů ⁽²⁹⁾;

— v zájmu výzkumných pracovníků v maximální míře využily stávající právní rámec Společenství;

— aby Rada ve složení pro konkurenceschopnost v souladu se svou ústřední rolí při dohledu nad iniciativami v rámci Evropského výzkumného prostoru sledovala a hodnotila pokrok v provádění opatření partnerství;

— aby bylo na konci první fáze partnerství v roce 2010 provedeno celkové hodnocení situace a výsledků opatření v rámci partnerství a aby bylo posouzeno, zda je zapotřebí dalších opatření na úrovni EU pro řešení specifických zbývajících problémů. Hodnocení by mělo v plné míře zahrnovat i názory samotných vědeckých pracovníků. Mělo by se zvážit zřízení jediného kontaktního místa pro vědecké pracovníky, jehož prostřednictvím by mohli partnerství informovat o osvědčených postupech a přetrvávajících problémech, a rovněž by se mohla zorganizovat velká konference v roce 2009, na které by výzkumní pracovníci mohli přednést svůj názor.

Anglickou verzi dokumentu najdete ke stažení na:

http://ec.europa.eu/euraxess/pdf/comm_pdf_com_2008_0317_f_ew_communication.pdf

(29) Možné ukazatele jsou navrženy v kapitole 7 průvodního pracovního dokumentu útvarů Komise (SEK(2008) XXX).

Mládež

Usnesení Rady
ze dne 27. listopadu 2009

o obnoveném rámci evropské spolupráce v oblasti mládeže

(2010–2018)

{SEC(2008)1911}

**RADA
EVROPSKÉ
UNIE,**

PŘIPOMÍNÁJÍC

usnesení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě ze dne 27. června 2002 o vytvoření rámce evropské spolupráce v oblasti mládeže ⁽¹⁾, které se mimo jiné týkalo používání otevřené metody koordinace a začleňování otázek mládeže do ostatních politik, a Evropský pakt mládeže přijatý na zasedání Evropské rady v březnu roku 2005 ⁽²⁾ jako jeden z nástrojů přispívajících k dosažení lisabonských cílů pro růst a zaměstnanost;

obnovenou sociální agendu, jež je zaměřena na děti a mládež jako na jednu z hlavních priorit ⁽³⁾,

a BEROUC NA VĚDOMÍ

závěry Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě ze dne 11. května 2009 o hodnocení současného rámce evropské spolupráce v oblasti mládeže a o budoucích perspektivách obnoveného rámce ⁽⁴⁾;

VÍTÁ

sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů nazvané Strategie EU pro mládež – investování do mládeže a posílení jejího postavení. Obnovená otevřená metoda koordinace přístupu k problémům a příležitostem mládeže ⁽⁵⁾;

UZNÁVÁ, že

1. mladým ženám a mužům náleží klíčová úloha při řešení četných socioekonomických, demografických, kulturních, ekologických a technologických výzev a příležitostí, jimž dnes Evropská unie a její občané čelí a budou čelit i v nadcházejících letech. Jedním ze základních předpokladů splnění cílů Lisabonské strategie pro růst a zaměstnanost v Evropě je podpora sociálního a profesního začlenění mladých žen a mužů, stejně jako podpora seberealizace, sociální soudržnosti a aktivního občanství.

2. Zpráva EU o mládeži z roku 2009 ⁽⁶⁾ ukazuje, že ačkoli životní podmínky většiny dnešních mladých Evropanů jsou dobré, přetrvávají určité problémy, které je třeba řešit, jako je nezaměstnanost mládeže, neúčast mladých lidí na vzdělávání nebo odborné přípravě, chudoba mládeže, nízká účast a zastoupení mladých lidí v demokratickém procesu a různé zdravotní problémy. Značně negativní dopad na mladé lidi má obvykle hospodářský útlum, jako například ten, který začal v roce 2008, přičemž hrozí, že jeho důsledky budou dlouhodobé.

(1) Úř. věst. C 168, 13.7.2002, s. 2.

(2) 7619/1/05.

(3) 11517/08.

(4) 9169/09.

(5) 9008/09.

(6) 9008/09 ADD 4.

3. Ukázalo se, že současný rámec evropské spolupráce v oblasti mládeže je důležitou platformou členských států pro řešení otázek souvisejících s mládeží a že otevřená metoda koordinace, zohledňování otázek mládeže ⁽⁷⁾ v dalších oblastech politiky a iniciativy jako Evropský pakt mládeže umožnily pružný přístup vhodný pro oblast mládeže, přičemž vzaly řádně v úvahu pravomoci členských států a zásadu subsidiarity.

4. Obnovený rámec, jímž je na příští desetiletí vymezena strategie evropské spolupráce v oblasti mládeže a jenž vychází z dosaženého pokroku a dosud získaných zkušeností a současně nadále respektuje odpovědnost členských států za politiku mládeže, by účinnost a účelnost této spolupráce ještě posílil a přinesl mladým lidem v Evropské unii další prospěch, zejména v souvislosti s Lisabonskou strategií na období po roce 2010.

5. Je nesmírně důležité umožnit všem mladým ženám a mužům, aby plně využili svého potenciálu. To znamená, že je třeba nejen investovat do mládeže a vyčlenit jí více zdrojů v zájmu rozvoje oblastí politik, které ovlivňují každodenní život mladých lidí a zlepšují jejich životní podmínky, ale také posílit postavení mladých lidí tím, že se podpoří jejich samostatnost a potenciál přispět k udržitelnému rozvoji společnosti a k evropským hodnotám a cílům. Rovněž vyzývá k větší spolupráci mezi politikami v oblasti mládeže a příslušnými oblastmi politik, jako je zejména vzdělávání, zaměstnanost, sociální začleňování, kultura a zdraví.

SOUHLASÍ PROTO S TÍM, že

1. obecnými cíli evropské spolupráce v oblasti mládeže by v období do konce roku 2018 mělo být:

i) vytváření většího počtu rovných příležitostí ve vzdělávacím procesu a na trhu práce pro všechny mladé lidi a

ii) podpora aktivního občanství, sociálního začleňování a solidarity všech mladých lidí.

2. Hlavní oblasti, v nichž je třeba vypracovat iniciativy a jež jsou podrobně uvedeny v příloze I této poznámky, jsou tyto:

- vzdělávání a odborná příprava,
- zaměstnanost a podnikání,
- zdraví a dobré životní podmínky,
- účast,
- dobrovolná činnost,
- sociální začleňování,
- mládež a svět,
- tvořivost a kultura.

3. Při plném respektování odpovědnosti členských států za politiku mládeže a dobrovolné povahy evropské spolupráce v oblasti mládeže je k dosažení těchto dvou vzájemně souvisejících obecných cílů zapotřebí dvojí přístup zahrnující jak vypracování, tak podporu:

i) konkrétních iniciativ v oblasti mládeže, tj. politik a opatření cíleně zaměřených na mladé lidi v oblastech, jako je neformální učení, účast, dobrovolná činnost, práce s mládeží, mobilita a informace,

a

ii) iniciativ zaměřených na začleňování otázek mládeže, tj. iniciativ umožňujících meziodvětvový přístup a zajišťujících náležitě zohlednění otázek mládeže při formulování, provádění a hodnocení politik a opatření v jiných oblastech politik, jež mají významný dopad na život mladých lidí. S ohledem na zkušenosti s Evropským paktem mládeže je třeba i nadále začleňovat problematiku mládeže do Lisabonské strategie po roce 2010 a obnovené sociální agendy, jakož i do příslušných strategií a programů EU, jako je nový strategický rámec evropské spolupráce ve vzdělávání a odborné přípravě, hlavní směry politik zaměstnanosti, strategie v oblasti zdraví a program pro kulturu.

ZDŮRAZŇUJE, že

1. evropská spolupráce v oblasti politiky mládeže by měla být pevně zakotvena v mezinárodním systému lidských práv. Ve všech politikách a činnostech týkajících se mladých lidí je třeba dodržovat řadu důležitých zásad a důležité je zejména:

a) podporovat rovnost žen a mužů a bojovat proti všem formám diskriminace a současně respektovat práva a dodržovat zásady uznané mimo jiné v člancích 21 a 23 Charty základních práv Evropské unie;

b) zohledňovat případné rozdíly v životních podmínkách, potřebách, cílech, zájmech a postojích mladých lidí způsobené různými faktory, a současně věnovat zvláštní pozornost těm, kdo mohou mít z různých důvodů méně příležitostí;

c) považovat všechny mladé lidi za přínos pro společnost a podporovat právo mladých lidí podílet se na vypracovávání politik, jež na ně mají vliv, a to prostřednictvím trvalého strukturovaného dialogu s mladými lidmi a organizacemi mládeže.

SOUHLASÍ DÁLE S TÍM, že

1. v období do roku 2018 by evropská spolupráce v oblasti mládeže měla být prováděna prostřednictvím obnovené otevřené metody koordinace a měla by zohledňovat obecné cíle, dvojí přístup a výše uvedené hlavní oblasti činnosti.

2. Evropská spolupráce v oblasti mládeže by měla být fakticky podložená, věcná a konkrétní. Měla by přinášet jasné a viditelné výsledky, které by měly být pravidelně a strukturovaně prezentovány, přezkoumávány a šířeny, čímž by se vytvářel základ pro průběžné hodnocení a rozvoj.

3. Úspěch otevřené metody koordinace v oblasti mládeže se odvíjí od politických závazků členských států a účinných pracovních postupů na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU. V této souvislosti by pracovní postupy používané v rámci evropské spolupráce měly být založeny na těchto zásadách:

i) Pracovní cykly: Období do roku 2018 bude rozděleno do řady tříletých cyklů, přičemž první cyklus bude zahrnovat období od roku 2010 do roku 2012.

ii) Priority: U každého z těchto cyklů bude zvolena řada priorit evropské spolupráce, které přispějí k oblastem činnosti určeným v tomto rámci. Tyto priority přijme Rada na základě příslušné společné zprávy Rady a Komise, která je zmíněna níže, a ve spolupráci s představiteli dvou trojek předsednictví, jež budou během daného pracovního cyklu působit. Tyto priority evropské spolupráce budou stanoveny tak, aby umožnily

spolupráci mezi všemi členskými státy nebo užší spolupráci mezi omezenějším počtem členských států (uskupení), v souladu s prioritami dotčených členských států. Priority pro první část prvního pracovního cyklu podle tohoto nového rámce jsou uvedeny v příloze II této poznámky. Priority pro druhou část tohoto cyklu budou Radou předloženy a přijaty později.

iii) Nástroje provádění: K účinnému provádění rámce spolupráce jsou zapotřebí nástroje v konkrétní oblasti mládeže, jakož i nástroje v jiných souvisejících oblastech politiky. Nástroje pro konkrétní oblast mládeže jsou uvedeny v písmenech a) až g). Tyto nástroje je třeba využít k podpoře dvojího přístupu, tj. k provádění konkrétních iniciativ v oblasti mládeže a k prosazování meziodvětvového přístupu na podporu začleňování problematiky mládeže do jiných souvisejících oblastí politiky. V procesu začleňování by se tyto nástroje měly využívat jako základ pro dialog s jinými oblastmi politiky a k jejich podpoře s cílem dosáhnout toho, aby ve vhodných případech byla problematika mládeže do těchto politik začleněna.

a) Politika založená na získávání informací a na faktech: Politika mládeže by měla být fakticky podložena. Je třeba shromáždit více informací a poznatků o životních podmínkách, hodnotách a postojích mladých žen a mužů a o tyto informace a poznatky se podělit s jinými souvisejícími oblastmi politiky, a umožnit tak přijetí náležitých a včasných opatření. Tyto informace lze získávat mimo jiné prostřednictvím podpory pro Evropské centrum znalostí pro politiku mládeže a jeho korespondenty, pro analytické nástroje na úrovni EU (sít Eurydice), výzkum mládeže, studie, zvláštní průzkumy zaměřené na evropskou mládež a pro síť výzkumných pracovníků. Zpráva o mládeži v EU rovněž zásadním způsobem přispěje k tvorbě politiky založené na faktech. Je třeba podporovat spolupráci příslušných orgánů, výzkumných pracovníků v oblasti mládeže, mladých lidí a mládežnických organizací a osob věnujících se práci s mládeží.

b) Vzájemné učení: Jedním z klíčových prvků tohoto rámce spolupráce je vzájemné učení. Poskytuje příležitost seznámit se s osvědčenými postupy v jednotlivých členských státech a čerpat z nich ponaučení. Vzájemné učení se uskuteční například prostřednictvím skupinového učení, konferencí a seminářů, fór na vysoké úrovni či zasedání skupin odborníků, jakož i prostřednictvím studií, analýz a internetových sítí, za účasti příslušných zúčastněných stran. Témata těchto aktivit by měla úzce souviset s prioritami příslušných tříletých pracovních cyklů. Všechny tyto iniciativy by měly být vypracovávány na základě jasných cílů a mandátů, časového harmonogramu a plánovaných výsledků, jež navrhne Komise ve spolupráci s členskými státy. Je třeba pokračovat v politickém dialogu se třetími zeměmi a ve spolupráci s mezinárodními organizacemi, jako je Rada Evropy, OECD⁽⁷⁾ a OSN, neboť tento dialog i tato spolupráce by byly významným přínosem a inspirativním zdrojem.

c) Podávání zpráv o pokroku: Na konci každého pracovního cyklu – v případě prvního cyklu podle nového rámce v roce 2012 – by měla Komise vypracovat zprávu o mládeži v Evropské unii. Zpráva o mládeži v EU sestává ze dvou částí: ze společné zprávy Rady a Komise (politická část) a z podpůrných dokumentů (statistická a analytická část). Zpráva o mládeži v EU zhodnotí pokrok při plnění obecných cílů rámce, jakož i pokrok v plnění priorit vymezených pro právě ukončený pracovní cyklus a stanoví osvědčené postupy. Zpráva o mládeži v EU by měla být založena na zprávách, které v oblasti mlá-

deže a v jiných příslušných oblastech politiky vypracovaly členské státy, a na dalších dostupných informacích a statistických údajích. Je třeba zamezit duplicitě povinností předkládat zprávy. Zpráva o mládeži v EU by rovněž měla sloužit jako základ pro stanovení souboru priorit pro následující pracovní cyklus.

d) Šíření výsledků: V zájmu většího zviditelnění a dopadu spolupráce podle tohoto rámce na místní, regionální, celostátní a evropské úrovni by výsledky spolupráce měly být důsledně šířeny mezi příslušné zúčastněné strany a případně projednány na úrovni generálních ředitelů či ministrů.

e) Monitorování procesu: S cílem napomoci dosahování výsledků prostřednictvím otevřené metody koordinace a podpořit využívání této metody na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU budou členské státy a Komise úzce spolupracovat při řízení, rozvoji a hodnocení daného procesu a jeho výsledků. V této souvislosti je třeba vyvíjet činnost na základě stávajících ukazatelů, jež mají vliv na situaci mladých lidí v oblastech jako vzdělávání, zaměstnanost, zdraví, sociální začlenění, a případně vypracovat návrhy nových možných ukazatelů, které by byly předloženy Radě k posouzení.

f) Konzultace a strukturovaný dialog s mladými lidmi a organizacemi mládeže: Je třeba rozvíjet a prohlubovat strukturovaný dialog s mladými lidmi a organizacemi mládeže, který slouží jako stálé fórum pro společné zamyšlení se nad prioritami evropské spolupráce v oblasti mládeže, jejím prováděním a hodnocením.

Témata dialogu by měla být v souladu s celkovými cíli evropské spolupráce v oblasti mládeže a s prioritami každého pracovního cyklu. Pro každý cyklus dialogu je třeba stanovit jasné cíle a realistické postupy, aby byla zajištěna kontinuita a návaznost. Dialog by měl být otevřený co možná největšímu počtu osob, měl by se rozvíjet na místní, regionální a celostátní úrovni a na úrovni EU usilovat o zapojení výzkumných pracovníků v oblasti mládeže a osob věnujících se práci s mládeží. Strukturovaný dialog s mladými lidmi a organizacemi mládeže je třeba podporovat rovněž v jiných oblastech politiky. Provádění strukturovaného dialogu je podrobněji rozvedeno v příloze III.

g) Mobilizace programů a fondů EU: Je třeba účinně využívat dostupných fondů EU, například strukturálních fondů, a příslušných programů jako Mládež v akci, Celoživotní učení, Kultura, Progress, Media, Erasmus pro mladé podnikatele a Konkurenceschopnost a inovace, jakož i příslušných programů a fondů EU v oblasti vnějších vztahů a rozvojové spolupráce.

4. U každého tříletého cyklu je třeba pokud možno využít nástrojů ke splnění prioritních cílů.

5. V tomto rámci spolupráce by podpora a rozvoj práce s mládeží měly být považovány za meziodvětvové otázky. Práce s mládeží je široký pojem zahrnující celou škálu aktivit společenského, kulturního, vzdělávacího nebo politického rázu pořádané mladými lidmi, s mladými lidmi a pro ně. Tyto aktivity v rostoucí míře zahrnují také sport a služby pro mladé lidi. Práce s mládeží patří do oblasti „mimoškolního“ vzdělávání, stejně jako zvláštní volnočasové aktivity pořádané profesionálními nebo dobrovolnými pracovníky s mládeží a vedoucími mládeže, a je založena na neformálních procesech učení a na dobrovolné účasti. V souvislosti s tímto rámcem je třeba dále posoudit a projednat způsoby, jak může práce s mládeží přispět k dosažení výše uvedených obecných cílů a jak ji lze podpořit a uznat její přínos z ekonomického i společenského hlediska.

(7) Všem členským státům je třeba zajistit právo podílet se na této činnosti.

Mezi otázky k projednání patří: náležitá odborná příprava pracovníků s mládeží a vedoucích mládeže, uznávání jejich dovedností prostřednictvím odpovídajících evropských nástrojů, podpora mobility pracovníků s mládeží a vedoucích mládeže a propagace inovativních služeb a přístupů k práci s mládeží.

6. Rada může obnovený rámec evropské spolupráce v oblasti mládeže přezkoumat a případně v něm provést nezbytné úpravy s ohledem na jakýkoli významný vývoj situace v Evropě, zejména s ohledem na rozhodnutí přijatá v souvislosti s Lisabonskou strategií po roce 2010.

VYZÝVÁ PROTO ČLENSKÉ STÁTY, aby

1. s podporou Komise a s využitím otevřené metody koordinace vymezené v tomto usnesení spolupracovaly při posilování evropské spolupráce v oblasti mládeže v období do roku 2018 na základě obecných cílů, oblastí činnosti, dvojího přístupu, zásad a prováděcích nástrojů popsaných výše a priorit dohodnutých pro každý pracovní cyklus;

2. na základě vnitrostátních priorit přijaly na celostátní úrovni opatření, která mohou přispět k dosažení obecných cílů stanovených v obnoveném rámci, jakož i zvážily, zda se lze při vypracovávání politik v oblasti mládeže a dalších souvisejících politik inspirovat vzájemným učením na úrovni EU.

VYZÝVÁ KOMISI, aby

1. v období do roku 2018 spolupracovala s členskými státy a podporovala je při spolupráci podle tohoto rámce na základě výše uvedených obecných cílů, oblastí činnosti, dvojího přístupu, zásad a prováděcích nástrojů a priorit dohodnutých pro každý pracovní cyklus;

2. posoudila, zejména prostřednictvím zprávy o mládeži v EU, do jaké míry byly obecné cíle tohoto rámce splněny. Komise se v této souvislosti vyzývá k vytvoření pracovní skupiny, jež by ve spolupráci s příslušnými oblastmi politiky diskutovala o dostupných údajích o situaci mladých lidí a o případné potřebě vypracovat ukazatele v oblastech, v nichž dosud neexistují, nebo v nichž není problematika mládeže zohledněna. Výsledky této práce a návrhy nových možných ukazatelů by měly být předloženy Radě k posouzení nejpozději v prosinci roku 2010;

3. navrhla pružný rámec pro aktivity vzájemného učení, zahájila studie relevantní z hlediska obecných cílů a priorit a Radě o těchto různých aktivitách pravidelně podávala zprávy;

4. ve spolupráci s členskými státy připravila v roce 2017 závěrečnou hodnotící zprávu týkající se tohoto rámce spolupráce. Závěrečnou hodnotící zprávu by měla Rada projednat v roce 2018.

PŘÍLOHA I CÍLE SOUVISEJÍCÍ S MLÁDEŽÍ A PŘÍPADNÉ INICIATIVY ČLENSKÝCH STÁTŮ A KOMISE

Mnohé z oblastí činnosti uvedené výše v bodě 2 v části s názvem „SOUHLASÍ PROTO S TÍM, ŽE“ a podrobněji vymezené níže mají zjevně své vlastní obecné cíle a priority a jsou uvedeny v samostatných rámcích a strategiích spolupráce a jsou předmětem jejich příslušných otevřených metod koordinace. Je však zapotřebí usilovat o to, aby byla problematika mládeže v každé oblasti vhodným způsobem zohledňována. Za tímto účelem navrhuje tato příloha v části A řadu iniciativ ve všech oblastech a v části B řadu konkrétních cílů souvisejících s mládeží, jež mají objasnit význam problematiky mládeže v každé z uvedených oblastí činnosti, a to společně s orientačním výčtem možných iniciativ, které mohou v rámci svých příslušných pravomocí a s náležitým ohledem na zásadu subsidiarity přijmout členské státy nebo Komise.

a) Obecné iniciativy

Ve všech určených oblastech činnosti je třeba zvážit tyto obecné iniciativy:

— rozvoj a prohlubování spolupráce tvůrců politik v příslušných oblastech činnosti s tvůrci politik mládeže, mimo jiné prostřednictvím účinnějšího dialogu a sdílení znalostí a odborných poznatků,

— vybízení mladých lidí a organizací mládeže k zapojení a účasti při vytváření, provádění a hodnocení politik a podpora tohoto zapojení a účasti,

— zajišťování kvalitních služeb poskytujících odborné vedení a poradenství,

— zlepšování přístupu mládeže ke kvalitním informacím a šíření informací na místní, regionální, a vnitrostátní úrovni všemi možnými způsoby, jakož i prostřednictvím organizací s celoevropskou působností, jako je Eurodesk, ERYICA a EYCA, a dalších evropských sítí,

— posílení spolupráce s místními a regionálními orgány,

— podpora zvyšování informovanosti o situaci mladých lidí, například prostřednictvím podpory výzkumu v oblasti mládeže, výzkumných sítí, konkrétních studií atd.,

— podpora rozvoje práce s mládeží a uznání její hodnoty,

— účinné využívání dostupných fondů a programů EU a usnadnění přístupu mladých lidí k těmto fondům a programům,

— podpora vypracování experimentálních projektů a programů za účelem vyzkoušení nových inovativních myšlenek a za účelem výměny osvědčených postupů,

— uznání významu dvoustranné a mnohostranné spolupráce pro evropskou spolupráci v oblasti politiky mládeže,

— případně včetně rozměru politiky zaměřené na děti, zohledňujícího jejich práva a ochranu s ohledem na skutečnost, že vyhlídky mladých lidí na život a budoucnost významně ovlivňují příležitosti, podpora a ochrana, které se jim dostalo v dětství. B.

b) Cíle související s mládeží a případné iniciativy v každé oblasti činnosti

VZDĚLÁVÁNÍ A ODBORNÁ PŘÍPRAVA

Cíl: Je třeba podporovat rovný přístup mladých lidí k vysoce kvalitnímu vzdělávání a odborné přípravě na všech úrovních a k možnostem v oblasti celoživotního učení. Je třeba prosazovat a oceňovat neformální učení mladých lidí jakožto doplněk formálního vzdělávání a současně vytvářet mezi formálním vzděláváním a neformálním učním lepší vazby. Dále je nezbytné usnadňovat a podporovat přechod mladých lidí z procesu vzdělávání a odborné přípravy na trh práce a snížit počet žáků předčasně ukončujících školní docházku.

Iniciativy členských států a Komise v rámci jejich příslušných pravomocí:

— podporovat rozvoj práce s mládeží a jiných příležitostí k neformálnímu učení jako jedno z řady opatření určených k řešení problému předčasného ukončení školní docházky,

— plně využít škálu nástrojů na úrovni EU pro transparentnost a uznávání dovedností a kvalifikací ⁽⁸⁾,

— podporovat studijní mobilitu všech mladých lidí,

— v rámci formálního vzdělávání a neformálního učení se zabývat genderovými a jinými stereotypy,

— využívat formálního vzdělávání a neformálního učení k podpoře soudržnosti různých skupin a porozumění mezi nimi, podporovat rovné příležitosti a postupně odstraňovat rozdíly v dosahovaných výsledcích,

— rozvíjet participační struktury ve vzdělávání a spolupráci mezi školami, rodinami a komunitami,

— prosazovat formální vzdělávání a neformální učení na podporu inovací, tvořivosti a podnikatelského ducha mladých lidí,

— zprostředkovat širší veřejnosti hodnotu spojenou s výsledky neformálního učení. Komise dále rozvine Europass jako evropský nástroj transparentnosti dovedností, včetně nástrojů určených k hodnocení vlastních dovedností a posouzení schopností třetími stranami, jako jsou například organizace vykonavatelů projektu Europass-mobilita.

(8) Uznávání dovedností je zajištěno nástroji jako např. Europass, Evropský rámec kvalifikací (EQF) nebo Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET) a uznávání kvalifikací je zajištěno směrnicí 2005/36/ES.

ZAMĚSTNANOST A PODNIKÁNÍ

Cíl: Je třeba podporovat zapojení mladých lidí na trhu práce, buď jako zaměstnanců, nebo jako podnikatelů. Je třeba usnadnit a podpořit přechod z procesu vzdělávání a odborné přípravy, nebo nezaměstnanosti či nečinnosti na trh práce. Je nezbytné zlepšit možnosti sladění pracovního života s rodinným životem. Je třeba, aby v Lisabonské strategii po roce 2010 byla zohledněna problematika mládeže a aby pokračovala práce v souladu s obecnými cíli Evropského paktu mládeže.

Iniciativy členských států a Komise v rámci jejich příslušných pravomocí:

— zvýšit a zlepšit investice pro zajištění vhodných dovedností pro práci, po kterých je na trhu práce poptávka, spolu s lepším sladěním jejich nabídky a poptávky v krátkodobém horizontu a lepším předvídaním potřebných dovedností v horizontu dlouhodobém,

— při přípravě strategií v oblasti flexikurity brát v úvahu specifickou situaci mladých lidí,

— podporovat přeshraniční profesní příležitosti a příležitosti odborného vzdělávání pro mladé lidi,

— vypracovat krátkodobá opatření v rámci svých plánů obnovy s cílem stimulovat začlenění mladých lidí na trh práce a strukturální opatření zohledňující mládež,

— rozvíjet profesní poradenství a konzultační služby,

— zmírnit překážky bránící volnému pohybu pracovníků v EU,

— podporovat kvalitní stáže a učňovské obory s cílem usnadnit vstup na trh práce a růst v jeho rámci,

— zlepšit péči o děti a prosazovat rozdělení povinností mezi partnery za účelem snazšího sladění pracovního a soukromého života mladých žen i mužů,

— podporovat podnikání mladých lidí mimo jiné i prostřednictvím vzdělávání zaměřeného na podnikání, podporovat fondy pro zahájení podnikání a poradní programy a podporovat uznávání mladých podnikatelů,

— napomáhat při rozvoji evropských sítí a struktur na podporu podnikání mladých,

— podporovat podnikání v oblasti udržitelného rozvoje.

ZDRAVÍ A DOBRÉ ŽIVOTNÍ PODMÍNKY

Cíl: Je třeba podporovat zdraví a dobré životní podmínky mladých lidí se zaměřením na podporu duševního a sexuálního zdraví, sportu, tělesné aktivity a zdravého životního stylu i prevence a léčbu zranění, poruch příjmu potravy, závislostí a užívání návykových látek.

Iniciativy členských států a Komise v rámci jejich příslušných pravomocí:

— navázat na usnesení Rady o zdraví a dobrých životních podmínkách mladých lidí⁽⁹⁾ a podporovat tělesnou aktivitu a udržování tělesné kondice mládeže a uplatněním pokynů EU v oblasti tělesné aktivity⁽¹⁰⁾,

— v souvislosti s činnostmi na podporu zdraví a dobrých životních podmínek mladých lidí zohlednit, že zdraví je stav celkové tělesné, duševní a sociální pohody, a nikoli pouze nepřítomnost choroby nebo postižení,

— podporovat zdravý životní styl mladých lidí prostřednictvím tělesné výchovy, vzdělávání v oblasti výživy, tělesné aktivity a spolupráce mezi školami, pracovníky s mládeží, zdravotníky a sportovními organizacemi,

— zdůrazňovat úlohu sportu jako činnosti podporující týmovou práci, mezikulturní učení, fair play a odpovědnost,

— zvyšovat informovanost a povědomí pracovníků s mládeží a vedoucích mládeže o otázkách zdraví,

— mobilizovat příslušné subjekty na místní úrovni s cílem identifikovat ohrožené mladé lidi a pomoci jim a v případě potřeby je odkázat na další služby,

— podporovat vzájemnou („peer-to-peer“) zdravotní výchovu,

— podporovat ochranu dětí a mladých lidí, zejména pokud jde o schopnosti v souvislosti s novými médii, a jejich ochranu před určitými riziky vyplývajícími z používání nových médií při současném uznání výhod a příležitostí, které mohou nová média mladým lidem nabídnout, tj. navázáním na závěry Rady ze dne 21. května 2008 a ze dne 27. listopadu 2009 o mediální gramotnosti v digitálním prostředí,

— usnadnit přístup ke stávajícím zdravotnickým zařízením tím, že budou více uzpůsobeny potřebám mládeže.

ÚČAST

Cíl: Je třeba podporovat účast mladých lidí na zastupitelské demokracii a občanské společnosti všech úrovních a na životě společnosti obecně.

Iniciativy členských států a Komise v rámci jejich příslušných pravomocí:

— vypracovat mechanismy pro dialog s mládeží a pro její účast při tvorbě vnitrostátních politik mládeže,

— iniciovat využívání již existujících pokynů týkajících se účasti mládeže, informací a konzultací nebo vypracování takových pokynů s cílem zajistit kvalitu těchto činností,

— politicky a finančně podporovat mládežnické organizace, jakož i místní a celostátní rady mládeže a podporovat uznávání jejich významné úlohy v demokracii,

(9) Úř. věst. C 319, 13.12.2008, s. 1.

(10) Doporučená politická opatření na podporu fyzických aktivit zlepšující zdraví (2008).

— podporovat účast většího počtu mladých lidí z různých prostředí v zastupitelské demokracii, v organizacích mládeže a dalších organizacích občanské společnosti,

— účinně využívat informačních a komunikačních technologií k prohloubení a posílení účasti mladých lidí,

— podporovat různé formy učení se aktivnímu zapojení od raného věku prostřednictvím formálního vzdělávání a neformálního učení,

— dále rozvíjet příležitosti pro dialog mezi veřejnými institucemi a mladými lidmi. Komise zveřejňuje Evropský portál pro mládež a podpoří lepší způsoby oslovení mladých lidí.

DOBROVOLNÁ ČINNOST

Cíl: Je nezbytné podpořit dobrovolnou činnost mladých lidí a ocenit její význam jakožto jedné z důležitých forem neformálního učení. Je třeba odstranit překážky bránící dobrovolné činnosti mladých lidí a podpořit jejich přeshraniční mobilitu.

Iniciativy členských států a Komise v rámci jejich příslušných pravomocí:

— podporovat uznávání dovedností osvojených v rámci dobrovolných činností pomocí nástrojů, jako jsou Europass, Youthpass a nástroje financované členskými státy,

— provádět doporučení Rady týkající se mobility mladých dobrovolníků v Evropě⁽¹¹⁾,

— zvyšovat povědomí o významu dobrovolných aktivit, a to i prostřednictvím procesů vzájemné výměny mezi subjekty na stejné úrovni,

— podporovat ochranu mladých dobrovolníků a kvalitní dobrovolné činnosti,

— zapojit mladé lidi a organizace mládeže do plánování, realizace a hodnocení blížícího se Evropského roku dobrovolné činnosti na podporu aktivního občanství (2011),

— podpořit mezigenerační solidaritu pomocí dobrovolné činnosti.

SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ

Cíl: Je třeba zabránit sociálnímu vyloučení a chudobě mladých lidí a „předávání“ těchto jevů z generace na generaci a posílit vzájemnou solidaritu mezi společností a mladými lidmi. Je nezbytné podporovat rovné příležitosti pro všechny a bojovat proti veškerým formám diskriminace.

Iniciativy členských států a Komise v rámci jejich příslušných pravomocí:

— plně využívat potenciálu práce s mládeží a středisek pro mládež jako prostředku k začlenění,

(11) Úř. věst. C 319, 13.12.2008, s. 8.

— v rámci úsilí o zlepšení soudržnosti a solidarity na úrovni komunity a snížení sociálního vyloučení mladých lidí používat meziodvětvový přístup a zohledňovat vzájemnou souvislost existující například mezi vzděláváním a zaměstnaností mladých lidí a jejich sociálním začleněním,

— podpořit rozvoj mezikulturního povědomí a schopností všech mladých lidí a bojovat proti předsudkům,

— podporovat aktivity určené k informování a poučení mladých lidí o jejich právech,

— zabývat se otázkami bezdomovectví, bydlení a finančního vyloučení,

— podporovat přístup ke kvalitním službám, např. doprava, začlenění občanů do informační společnosti („e-inclusion“), zdravotnictví, sociální služby,

— prosazovat zvláštní podporu pro mladé rodiny,

— zapojit mladé lidi a organizace mládeže do plánování, realizace a hodnocení Evropského roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení (2010).

MLÁDEŽ A SVĚT

Cíl: Je třeba podpořit zapojení mladých lidí do všeobecných procesů tvorby politik, provádění a hodnocení (pokud jde o otázky, jako je změna klimatu, rozvojové cíle tisíciletí OSN, lidská práva atd.), jejich přínos k těmto procesům a jejich spolupráci s regiony mimo Evropu.

Iniciativy členských států a Komise v rámci jejich příslušných pravomocí:

— zvyšovat povědomí mladých lidí o globálních otázkách, jako je udržitelný rozvoj a lidská práva,

— poskytovat mladým lidem příležitosti k tomu, aby si s tvůrci politik vyměňovali názory na globální otázky (tj. prostřednictvím účasti na mezinárodních zasedáních, na virtuálních platformách/fórech atd.),

— podporovat vzájemné porozumění mezi mladými lidmi na celém světě prostřednictvím dialogu a podporných akcí, jako jsou kurzy odborné přípravy, výměny a setkání,

— vybízet mladé lidi k účasti na dobrovolných ekologických akcích a k používání ekologických způsobů spotřeby a výroby (např. recyklace, úspora energie, hybridní vozidla atd.),

— podporovat příležitosti pro podnikání, zaměstnání, vzdělávání a dobrovolnou činnost v oblastech mimo Evropu,

— podporovat spolupráci a výměny osob zapojených na různých kontinentech do práce s mládeží,

— vybízet mladé lidi, aby se v zemích svého pobytu či v zahraničí účastnili činností v oblasti rozvojové spolupráce.

TVOŘIVOST A KULTURA

Cíl: Je třeba podporovat tvořivost a inovativní schopnost mladých lidí tím, že od útlého věku budou mít lepší přístup ke kultuře a k účasti na kultuře a kulturních projevech, a přispět tak k osobnímu rozvoji, větším studijním schopnostem, mezikulturním dovednostem, porozumění a uznání kulturní rozmanitosti a osvojení nových a flexibilních dovedností pro budoucí pracovní příležitosti.

Iniciativy členských států a Komise v rámci jejich příslušných pravomocí:

— podporovat u mladých lidí rozvoj tvořivosti navázáním na závěry Rady o podpoře tvůrčí generace: rozvíjet tvořivost a inovativní schopnost dětí a mladých lidí prostřednictvím kulturních projevů a širšího přístupu ke kultuře⁽¹²⁾,

— rozšířit kvalitní přístup ke kultuře a k tvůrčím nástrojům, především k těm, které se týkají nových technologií, a zvyšovat příležitosti mladých lidí ke kulturnímu vyžití a k vyjádření a rozvoji jejich tvořivosti ve škole i mimo ni,

— umožnit snadný přístup k novým technologiím za účelem posílení tvořivosti mladých lidí a jejich schopnosti inovace a vzbudit zájem o kulturu, umění a vědu,

— zajistit přístup k zařízením, v nichž mohou mladí lidé rozvíjet tvořivost a své zájmy a smysluplně trávit volný čas,

— usnadňovat dlouhodobou součinnost mezi politikami a programy v oblasti kultury, vzdělávání, zdraví, sociálního začlenění, médií, zaměstnání a mládeže s cílem podpořit tvořivost a inovativní schopnosti mládeže,

— podpořit odbornou přípravu pracovníků s mládeží zaměřenou na kulturu, nová média a mezikulturní schopnosti,

— prosazovat partnerství mezi kulturním a tvůrčím odvětvím, organizacemi mládeže a pracovníky s mládeží,

— umožnit a podporovat rozvoj talentu a podnikavosti mladých lidí s cílem zlepšit jejich zaměstnatelnost a budoucí pracovní příležitosti,

— podněcovat znalosti mladých lidí o kultuře a kulturním dědictví v různých členských státech EU, a to i využíváním nových technologií.

(12) 14453/09.

PŘÍLOHA II PRIORITY EVROPSKÉ
SPOLUPRÁCE V OBLASTI
MLÁDEŽE PRO OBDOBÍ
OD 1. LEDNA 2010
DO 30. ČERVNA 2011

Obecná priorita – zaměstnanost mládeže

Obecnou tematickou prioritou evropské spolupráce v oblasti mládeže v období od 1. ledna 2010 do 30. června 2011 bude zaměstnanost mládeže. Během uvedených 18 měsíců se bude o tomto tématu jednat v rámci strukturovaného dialogu. Konkrétní priority by měly k obecné tematické prioritě celkově nebo částečně přispívat.

1. leden 2010 – 30. červen 2010 — Sociální začleňování

Během první poloviny roku 2010 budou projednávány tyto hlavní otázky:

- posilování Evropského paktu mládeže v rámci Lisabonského strategie po roce 2010,
- sociální začleňování mladých lidí s omezenými příležitostmi,
- úloha místních a regionálních orgánů v politice mládeže,
- spolupráce s latinskoamerickými zeměmi.

1. červenec 2010 – 31. prosinec 2010 — Práce s mládeží

Během druhé poloviny roku 2010 budou projednávány tyto hlavní otázky:

- práce s mládeží a možnosti nejchudších dětí a mladých lidí účastnit se akcí pro mládež,
- přístup mladých lidí ke kultuře.

1. leden 2011 – 30. červen 2011 — Účast

Během první poloviny roku 2011 budou projednávány tyto hlavní otázky:

- občanství a účast mladých lidí s důrazem na sociální, hospodářskou, kulturní a politickou účast a na lidská práva,
- dobrovolná činnost mladých lidí a jejich přínos k rozvoji místních komunit.

PŘÍLOHA III PROVÁDĚNÍ
STRUKTUROVANÉHO
DIALOGU

Hlavní obecné zásady strukturovaného dialogu s mladými lidmi a mládežnickými organizacemi jsou uvedeny výše v bodě 3 iii) písm. f) části nazvané „SOUHLASÍ DÁLE S TÍM, ŽE“. V této příloze je dále rozpracováno provádění strukturovaného dialogu na úrovni členských států a na úrovni EU.

Strukturovaný dialog by měl být založen na pracovních cyklech v délce 18 měsíců, jejichž hlavní téma bude v souladu s celkovými prioritami evropské spolupráce na dané osmnáctiměsíční období. Každé předsednictví si na dobu svého působení může rovněž zvolit specifické prioritní téma, jež by souviselo s hlavním tématem.

Strukturovaný dialog by měl zahrnovat konzultace s mladými lidmi a mládežnickými organizacemi v členských státech na všech úrovních a na konferencích EU zaměřených na mládež a pořádaných předsednickou zemí a během Evropského týdne mládeže. S cílem zlepšit provádění strukturovaného dialogu v rámci svých příslušných pravomocí a s náležitým ohledem na zásadu subsidiarity se:

— Komise vyzývá ke svolání evropského řídicího výboru na každé osmnáctiměsíční období, jež budou tvořit mimo jiné zástupci trojice předsednických zemí působící na ministerstvech pro otázky mládeže, v celostátních radách mládeže a národních agenturách pro program Mládež v akci, jakož i zástupci Evropské komise a evropského fóra mládeže. Případně budou konzultováni výzkumní pracovníci v oblasti mládeže a pracovníci s mládeží. Evropský řídicí výbor odpovídá za celkovou koordinaci strukturovaného dialogu. Řídicí výbor vytvoří podpůrnou strukturu školitelů a poradců, kteří mohou poskytnout metodologickou podporu a zajistit kontinuitu při organizaci strukturovaného dialogu na úrovni EU.

— Členské státy vyzývají, aby podpořily vytvoření malých vnitrostátních pracovních skupin. Tyto skupiny mohou využívat stávajících struktur a být složeny mimo jiné ze zástupců ministerstev pro otázky mládeže, celostátních rad mládeže, místních a regionálních rad mládeže a organizací mládeže, jakož i z osob věnujících se práci s mládeží, různorodých mladých lidí a z výzkumných pracovníků v oblasti mládeže. Členské státy se vyzývají, aby vždy, kdy to bude možné, pověřily vedením těchto skupin celostátní rady mládeže. Úkolem vnitrostátních pracovních skupin by bylo zajištění participačního procesu v členských státech.

— Komise a členské státy se vyzývají, aby ve spolupráci se všemi zúčastněnými subjekty strukturovaný dialog trvale sledovaly a shromažďovaly a šířily osvědčené postupy.

Anglickou verzi dokumentu najdete ke stažení na:

http://ec.europa.eu/research/infrastructures/pdf/council_regulation_eric.pdf

„Sport is part of every man and woman's heritage
and its absence can never be compensated for.”

Pierre de Coubertin

Sport
Sport

Evropská spolupráce v oblasti sportu

2010 – 2020

Až do přijetí Lisabonské smlouvy v roce 2009 se evropská spolupráce v oblasti sportu odehrávala podle Bílé knihy EU o sportu z roku 2007. Teprve vstupem Lisabonské smlouvy v platnost se stala formalizovanou agendou Evropské unie a ministři zodpovědní za oblast sportu tak zasedají vedle svých kolegů, zodpovědných za oblasti vzdělávání, mládeže a kultury, na jednáních Rady ministrů EU pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport (Education, Youth, Culture and Sport Council – EYCS).

Evropská spolupráce ve sportu vychází z předpokladu, že kromě zlepšení zdraví evropských občanů má sport roli výchovnou, sociální, kulturní i rekreační. Společenská role sportu má rovněž potenciál k posílení vnějších vztahů Unie. EU chce přispívat k podpoře evropských hledisek sportu s přihlédnutím k jeho zvláštní povaze, jeho strukturám založeným na dobrovolné činnosti a jeho společenské a výchovné funkci. Chce také rozvíjet evropský rozměr sportu podporou spravedlivého a otevřeného sportovního soutěžení a spolupráce mezi subjekty odpovědnými za sport, jakož i ochranou fyzické a mravní integrity sportovců, obzvláště mladých sportovců.

Podle příslušného článku 165 Smlouvy o fungování EU, která je součástí konsolidovaného znění Lisabonské smlouvy, tak získává Evropská unie v oblasti sportu specifické pravomoci. Sport je vnímán jako agenda, která je úzce propojená s politikami vzdělávání a mládeže a proto také akcentuje především jeho vzdělávací a dobrovolnický, ale i společenský a občanský rozměr.

Článek 165 (bývalý článek 149 Smlouvy o ES)

1. Unie přispívá k rozvoji kvalitního vzdělávání podporou spolupráce mezi členskými státy, a je-li to nezbytné, podporováním a doplňováním činnosti členských států při plném respektování jejich odpovědnosti za obsah výuky a za organizaci vzdělávacích systémů a jejich kulturní a jazykové rozmanitosti.

Unie přispívá k podpoře evropských hledisek sportu s přihlédnutím k jeho zvláštní povaze, jeho strukturám založeným na dobrovolné činnosti a jeho společenské a výchovné funkci.

2. Činnost Unie je zaměřena na:

- rozvoj evropského rozměru ve vzdělávání, zvláště výukou a šířením jazyků členských států,
- podporu mobility studentů a učitelů, také prostřednictvím podpory akademického uznávání diplomů a započítáváním doby studia,
- podporu spolupráce mezi vzdělávacími institucemi,

— rozvoj výměny informací a zkušeností týkajících se otázek, které jsou společné vzdělávacím systémům členských států,

— podporu rozvoje výměn mládeže a pedagogických pracovníků a podporu účasti mladých lidí na demokratickém životě Evropy,

— podporu rozvoje dálkového vzdělávání,

— rozvoj evropského rozměru sportu podporou spravedlivého a otevřeného sportovního soutěžení a spolupráce mezi subjekty odpovědnými za sport, jakož i ochranou fyzické a mravní integrity sportovců, obzvláště mladých sportovců.

3. Unie a členské státy podporují spolupráci v oblasti vzdělávání a sportu se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi, zejména s Radou Evropy.

4. Ve snaze přispět k dosažení cílů uvedených v tomto článku:

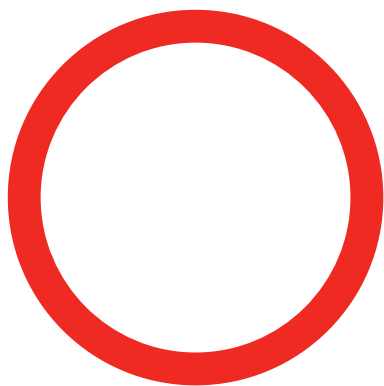
— Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů přijímají podpůrná opatření, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států,

— Rada na návrh Komise přijímá doporučení.

ET 2020
Education & Training

Strategické dokumenty

Evropské unie pro období 2010-2020

Vzdělávání

Výzkum a vývoj

Mládež

Sport

Vydalo:

Ministerstvo školství, mládeže

a tělovýchovy,

Odbor pro záležitosti EU,

Karmelitská 7, 118 12 Praha 1

Grafická úprava: Martin Hrdina

Tisk: ÚIV - divize Nakladatelství TAURIS,

Senovážné nám. 26,

P. O. Box 1, 110 06 Praha 1

1. vydání, Praha, listopad 2010

www.msmt.cz

www.et2020.cz

